

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΛΟΓΟΙ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ
ΜΕΤΑ ΣΧΟΛΙΩΝ

ΥΠΟ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ

πρὸς χρῆσιν

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΤΟΜΟΣ Γ'

1. ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ
2. ΑΡΕΟΠΑΓΗΤΙΚΟΣ

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ

1904
130

ΛΟΓΟΙ ΚΑΤ' ΕΚΔΟΓΗΝ

ΜΕΤΑ ΣΧΟΛΙΩΝ

ΥΠΟ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΤΟΜΟΣ Γ'.

(ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΤΑΞΙΝ)

1. ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ
2. ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΙΚΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1904

Πάν αντίτυπον μὴ φέρον τὴν κάτωθι σφραγίδα
τῶν Καταστημάτων μας θεωρεῖται κλοπιμαῖον.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ (Α)

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Ὁ λόγος κατ' ἐκείνους ἐγράφη τοὺς χρόνους, ὅτε Λακεδαιμό-
νιοι μὲν ἦρχον τῶν Ἑλλήνων, ἡμεῖς δὲ ταπεινῶς ἐπράττομεν.
Ἔστι δὲ τοὺς μὲν Ἑλληνας παρακαλῶν ἐπὶ τὴν τῶν βαρβάρων
στρατείαν, Λακεδαιμονίοις δὲ περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητῶν.
τοιαύτην δὲ τὴν ὑπόθεσιν ποιησάμενος ἀποφαίνω τὴν πόλιν
ἀπάντων τῶν ὑπαρχόντων τοῖς Ἑλλήσιν ἀγαθῶν αἰτίαν γεγε-
νημένην· ἀφορισάμενος δὲ τὸν λόγον τὸν περὶ τοιοῦτων εὐερ-
γесиῶν καὶ βουλόμενος τὴν ἡγεμονίαν ἐτι σαφέστερον ἀποφαί-
νεν ὡς ἔστι τῆς πόλεως, ἐνθὲν δὲ ποθὲν ἐπιχειρῶ διδάσκειν περὶ
τοιούτων, ὡς τῇ πόλει τιμᾶσθαι προσήκει πολὺ μᾶλλον ἐκ τῶν
περὶ τὸν πόλεμον κινδύνων ἢ τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν. (Περὶ
Ἀντιδόσ. § 57. κέε.)

(α') Πολλάκις ἐθαύμασα τῶν τὰς πανηγύρεις συν-
αγαγόντων καὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας καταστησάν-
των, ὅτι τὰς μὲν τῶν σωμάτων εὐτυχίας οὕτω με-

1) Πολλάκις ἐθαύ-
μασα τῶν τὰς πανη-
γύρεις συναγαγόν-
των | Πολλάκις παρεξενεύ-
θην μὲ ἐκείνους, οἵτινες συ-
νέστησαν τὰς πανηγύρεις.
Τὸ θαυμάζω μετὰ γενικῆς
συντασσόμενον ἔχει τὴν ση-
μασίαν τοῦ παραξενεύομαι·
ὡς λέγεται δὲ θαυμάζω
τινός τι, ὡς ἐνταῦθα,
οὕτω καὶ θαυμάζω τινός
εἰ (§ 170 «θαυμάζω τῶν
δυναστευόντων-εἰ προσήκειν
αὐτοῖς ἡγοῦνται μέγα φρο-

νεῖν») θαυμάζω τινός
ὅπως (3 § 3 «θαυμάζω
τῶν ταύτην τὴν γνώμην ἐ-
χόντων· ὅπως οὐ καὶ τὸν
πλοῦτον—κακῶς λέγουσιν».)
— συναγαγόντων |
τὸ συναγεῖν ἔχει ἐνταῦθα
τὴν σημασίαν τοῦ καθισ-
τάναί. Ὡς λέγεται συ-
νάγειν πανηγύρεις οὕτω καὶ
γάμους (Ξενοφ. συμπ.
4, 64) ἐκκλησίαν (Θουκ.
2, 60) πόλεμον (Ὀμ.
Ἵμν. Δήμ. 367) κ.τ.λ.
— γυμνικοὺς ἀγῶ-

- γάλων δωρεῶν ἤξιωσαν, τοῖς δ' ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἰδίᾳ
 πονήσασι καὶ τὰς αὐτῶν ψυχὰς οὕτω παρασκευάσα-
 σιν ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους ὠφελεῖν δύνασθαι, τούτοις
 2 δ' οὐδεμίαν τιμὴν ἀπένειμαν, ὧν εἰκὸς ἦν αὐτοὺς μάλ-
 λον ποιήσασθαι πρόνοιαν· τῶν μὲν γὰρ ἀθλητῶν δις
 τοσαύτην βώμην λαβόντων οὐδὲν ἂν πλεόν γένοιτο
 τοῖς ἄλλοις, ἐνὸς δ' ἀνδρὸς εὖ φρονήσαντος ἅπαντες
 ἂν ἀπολαύσειαν οἱ βουλόμενοι κοινωνεῖν τῆς ἐκείνου
 3 διανοίας. οὐ μὴν ἐπὶ τούτοις ἀθυμήσας εἰλόμην βραθυ-

νας] γυμνικοί ἀγῶνες ἐλέ-
 γοντο, οἱ ἐν οἷς γυμνοὶ οἱ
 ἀθληταὶ ἠγωνίζοντο.

— εὐτυχίας] εὐτυ-
 χία ἐνταῦθα = εὐρωστία Πρβ.
 καὶ 10 § 44.

ἰδίᾳ] δηλ. οὐχὶ ἐν πα-
 νηγύρει, ἀλλ' οἴκοι, ἐν ταῖς
 ἰδίαις σπουδαῖς.

τούτοις δ'] ὁ δὲ ἐ-
 πανελήφθη χάριν ἐμφάσεως
 ἐν τῇ ἀποδόσει.

ὧν εἰκὸς — πρόνοι-
 αν] τῶν ὁποίων αὐτοὶ (οἱ
 συναγαγόντες καὶ καταστή-
 σαντες τὰς πανηγύρεις) εὖ-
 λογον ἦτο νὰ λάβωσι περισ-
 σοτέραν πρόνοιαν. Τὸ ποιή-
 σασθαι πρόνοιαν ἀποτελεῖ πε-
 ρίφρασιν = προνοῆσαι.

2) οὐδ' ἐν ἂν πλεόν
 γένοιτο τοῖς ἄλλοις]
 κατ' οὐδὲν ἤθελεν ὠφελῆσαι

περισσότερον τοὺς ἄλλους.
 Πλεόν εἶναι (ἢ γίγνεσθαι)
 τινί, εἶνε συνώνυμον τῷ ὠ-
 φελεῖν τινί. Πρβλ. Ξενοφ.
 Κυρ. 5,5,34. «Τί γὰρ ἐμοὶ
 πλεόν τὸ τὴν γῆν κρατύνε-
 σθαι αὐτὸν δ' ἀτιμάζεσθαι»
 καὶ Σοφοκλ. Ἀντιγ. 268 :
 τέλος δ' ὅτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνῶσι
 πλεόν.

— ἅπαντες ἂν ἀ-
 πολαύσειαν] ὅλοι δύ-
 νανται ν' ἀπολαύσωσι τῆς
 διανοίας (σοφίας) ἐκείνου οἱ
 ἐπιθυμοῦντες νὰ γίνωσι ταύ-
 τῆς μέτοχοι.

3) ἀθλον] οὐδετέρως
 ἐνταῦθα = βραβεῖον «Ἄθλος
 καὶ ἀθλον διαφέρει· ἀρσενι-
 κῶς μὲν γὰρ τὸν ἀγῶνα δη-
 λοῖ, οὐδετέρως δὲ τὸ ἔπα-
 θλον» Ἀμμώνιος.

— συμβουλεύσων]

μειν, ἀλλ' ἰκανὸν νομίσας ἄθλον ἔσεσθαι μοι τὴν δόξαν τὴν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ λόγου γενησομένην ἤκω συμβουλευσῶν περί τε τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ τῆς ὁμονοίας τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, οὐκ ἄγνοῶν, ὅτι πολλοὶ τῶν προσπορησαμένων εἶναι σοφιστῶν ἐπὶ τοῦτον τὸν λόγον ὥρμησαν, ἀλλ' ἅμα μὲν ἐλπίζων τοσοῦτον διοίσειν ὥστε τοῖς ἄλλοις μηδὲν πώποτε δοκεῖν εἰρῆσθαι περὶ αὐτῶν, ἅμα δὲ προκρίνας τούτους καλλίστους εἶναι τῶν λόγων, οἵτινες περὶ με-

Μετοχὴ τελικὴ, ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ κινήσεως σημαντικοῦ ῥήματος ἤκω.

— πολλοὶ τῶν — σοφιστῶν] πολλοὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες προσεποiehθησαν ὅτι εἶνε διδάσκαλοι τῆς σοφίας. «Σοφιστῆς ἀρχικῶς ἦτο ταυτόσημον τῷ σοφός καὶ ἐσήμαινε πάντα, ὅστις κατεῖχεν ἐπιτηδειότητά τινα ἢ τέχνην καὶ μάλιστα μουσικὴν ἢ μελωδικὴν «Σοφιστὰς ἔλεγον τοὺς περὶ μουσικὴν διατρίβοντας καὶ μετὰ κιθάρας ἄδοντας» Ἡσύχιος. Παρ' Ἡροδότῳ σοφισταὶ καλοῦνται οἱ ἑπτὰ σοφοί. Παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἔπειτα ἡ λέξις σοφιστῆς ἐσήμαινε τὸν ἀντὶ χρημάτων διδάσκοντα τὴν τέχνην τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ὁμιλεῖν ἦτοι τὴν φιλοσο-

φίαν καὶ ῥητορικὴν, κατόπιν δὲ κατήντησεν ἡ λέξις σοφιστῆς νὰ σημαίνει τὸν μεγαληγόρον, μεγάλαυχον, ἀπατεῶνα.

4) ἐπὶ τοῦτον τὸν λόγον ὥρμησαν] ἐπεδόθησαν μετὰ σπουδῆς εἰς σύνταξιν τούτου τοῦ λόγου. Καθάπτεται ἰδίως τοῦ Γοργίου ἀνιτιτόμενος τὸν Ὀλυμπιακὸν αὐτοῦ λόγον.

— ἀλλ' ἅμα μὲν ἐλπίζων — εἰρῆσθαι περὶ αὐτῶν] ἀλλὰ συγχρόνως ἐλπίζων ὅτι τοσοῦτον θὰ διαφέρῃ (ὁ λόγος μου) ὥστε νὰ φαίνεται ὅτι οὐδὲν ποτὲ μέχρι τοῦδε ἔχει λεχθῆ ὑπὸ τῶν ἄλλων περὶ αὐτῶν.

— προκρίνας] ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ κρίνας.

γίστων τυγχάνουσιν ὄντες καὶ τοὺς τε λέγοντας μάλιστα
 ἐπιδεικνύουσι καὶ τοὺς ἀκούοντας πλείστ' ὠφελοῦσιν,
 5 ὧν εἷς οὗτός ἐστιν. ἔπειτ' οὐδ' οἱ καιροὶ πω παρελη-
 λύθασιν ὥστ' ἤδη μάτην εἶναι τὸ μεμνησθαι περὶ
 τούτων. τότε γὰρ χρὴ παύεσθαι λέγοντας, ὅταν ἢ τὰ
 πράγματα λάβῃ τέλος καὶ μηκέτι δέῃ βουλευέσθαι περὶ
 αὐτῶν, ἢ τὸν λόγον ἴδη τις ἔχοντα πέρας ὥστε μηδε-
 6 μίαν λελεῖφθαι τοῖς ἄλλοις ὑπερβολὴν. ἕως δ' ἂν τὰ

— Τοὺς τε λέγον-
 τας μάλιστα ἐπιδει-
 κνύουσι | καὶ τὴν ἱκα-
 νότητα τῶν ρητόρων τὰ μέ-
 γιστα δεικνύουσι. Ἐπιδεί-
 κνυμι σημαίνει ἐπίδειξιν ποι-
 οῦμαι. Πρβλ. 11, § 44 «οὐκ
 ἐπίδειξιν τοῖς ἄλλοις ποιού-
 μενος, ἀλλ' ὑποδείξαι σοι
 βουλόμενος.»

5) οὐδ' οἱ καιροὶ
 πω παρεληλύθασιν] οὐδ' αἱ κατάλληλοι περι-
 στάσεις ἔχουσι παρέλθῃ. Και-
 ρὸς ἐσήμανε παρὰ τοῖς πα-
 λαιοῖς χρόνον ἐπιτήδειον ἢ
 τὸναντίον ἀνεπιτήδειον ὅ-
 θε εὐκαιρίαν ἢ (σπαν.) ἀ-
 καιρίαν. Σημειωτέον ὅτι ἐ-
 λέγετο πάντοτε καιρὸς ἀπι-
 εῖναι ἢ ὥρα ἀπιεῖναι οὐχὶ δὲ
 χρόνος. Ἐν ᾧ τανάπαλιν :
 πολὺς χρόνος ἀφ' οὗ τὰς
 διατριβὰς Ἀθήνησι ποιῶμαι

οὐχὶ δὲ πολὺς καιρὸς κτλ.

μάτην εἶναι τὸ με-
 μνησθαι περὶ αὐτῶν] τὸ
 μάτην ἐνταῦθα κεῖται ἀντὶ
 κατηγορουμένου = μάται-
 ον Πρβλ. Λυσ. 12, 91
 «μηδ' οἴεσθε κρύβδην εἶναι
 τὴν ψῆφον.»

λέγοντας] Μετοχὴ κα-
 τηγορηματικὴ ἐξαρτωμένη ἐκ
 τοῦ παύεσθαι.

ἔχοντα πέρας] Πρβλ.
 5, 141 «ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦ-
 μαι ταῦτα πέρας ἔξειν»
 Πλάτ. Φαῖδρ. 254 «πέρας
 ἔχοντα» κ.τ.λ. τὸ πέρας
 ἔχειν ἀποτελεῖ περίφρασιν
 τοῦ περατοῦσθαι.

ὥστε — ὑπερβολὴν] ὥστε
 νὰ μὴ δύναται ἄλλος
 τις νὰ ὑπερβῇ τοὺς προαγο-
 ρεύσαντας.

6) ὁμοίως ὥσπερ
 πρότερον φέρηται]

μὲν ὁμοίως ὡσπερ πρότερον φέρεται, τὰ δ' εἰρημένα φαύλως ἔχοντα τυγχάνη, πῶς οὐ χρὴ σκοπεῖν καὶ φιλοσοφεῖν τοῦτον τὸν λόγον, ὅς ἦν κατορθωθῆ, καὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ἀλλήλους καὶ τῆς ταραχῆς τῆς παρούσης καὶ τῶν μεγίστων κακῶν ἡμᾶς ἀπαλλάξει; πρὸς δὲ τούτοις εἰ μὲν μηδαμῶς ἄλλως οἶον τ' ἦν δη- 7
λοῦν τὰς αὐτὰς πράξεις ἀλλ' ἢ διὰ μιᾶς ἰδέας, εἶχεν

εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν καὶ πρότερον χαλαρὰν κα-
τάστασιν.

πῶς οὐ χρὴ σκο-
πεῖν καὶ φιλοσοφεῖν
τοῦτον τὸν λόγον |
τὸ φιλοσοφεῖν ἐνταῦθα ἔχει
τὴν σημασίαν τοῦ ἀσχολεῖ-
σθαι ἐπιστημονικῶς μὲ τὴν
ῥητορικὴν καὶ διαλεκτικὴν
οὕτω § 186 καὶ 2, 35 κλπ.
Πολλάκις δ' εὔρηται παρ'
Ἰσοκράτει τὸ φιλοσοφεῖν
συνεζευγμένον τῷ πράττειν,
σκέπτεσθαι, ζητεῖν, πονεῖν
κτλ. ὡς § 186 «πονήσει
καὶ φιλοσοφήσει» 9, 78.
«φιλοσοφεῖν καὶ πονεῖν ἐ-
πικεχείρηκας» 12, 11 «ἐπὶ
τὸ φιλοσοφεῖν καὶ πονεῖν—
κατέφυγον» 15, 285 «φι-
λοσοφητέον καὶ πάντα πρα-
κτέον ἐστίν» 8, 116 «φι-
λοσοφήσετε καὶ σκέψεσθε»
Ἐπιστ. 7, 3 «ὦν ἐνθυμού-

μενον χρὴ ζητεῖν καὶ φιλοσο-
φεῖν» κτλ.

7) μηδαμῶς ἄλλως
τ' οἶόν τ' ἦν δηλοῦν
τὰς αὐτὰς πράξεις |
ἐὰν κατ' οὐδένα ἄλλον τρό-
πον ἦτο δυνατόν νὰ ἐκθέτη
τις τὰς αὐτὰς πράξεις.

ἀλλ' ἢ διὰ μιᾶς ἰδέ-
ας] ἀλλὰ μόνον δι' ἑνὸς
τρόπου. Εἶδος καὶ ἰδέα ἦσαν
παρὰ τοῖς παλαιαῖς λέξεις συ-
νώνυμοι, ἐσήμαινον δὲ τὴν
μορφήν, τὴν θεωρίαν καὶ ἐν
γένει τὴν ἐξωτερικὴν ἐμφά-
νειαν. Πλάτ. Πρωτ. 315
«τὴν ἰδέαν πάνυ καλὸς» =
τὴν μορφήν τοῦ προσώπου.
Μεταφορικῶς ἡ λέξις ἰδέα
ἐσήμαινε τὸν τρόπον ἢ τὰ
εἶδη τοῦ λόγου ὡς ἐνταῦθα
καὶ 17, 34 «δεῖ δὲ χρῆσθαι
ἀμφοτέραις ταῖς ἰδέαις ταύ-
ταις» Πλάτ. Θεαιτ. 205
κτλ. Τὴν παρ' ἡμῖν ἰδέαν

άν τις ὑπολαβεῖν, ὡς περιεργόν ἐστὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκείνοις λέγοντα πάλιν ἐνοχλεῖν τοῖς ἀκούουσιν· 8 ἐπειδὴ δ' οἱ λόγοι τοιαύτην ἔχουσι τὴν φύσιν ὡσθ' οὐδὲν τ' εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν πολλαχῶς ἐξηγήσασθαι, καὶ τὰ τε μεγάλα τακεῖνὰ ποιῆσαι καὶ τοῖς μικροῖς μέγεθος περιθεῖναι, καὶ τὰ τε παλαιὰ καινῶς διελθεῖν καὶ περὶ τῶν νεωστὶ γεγενημένων ἀρχαίως εἰπεῖν. οὐκ 9 εἶτι φευκτέον ταῦτ' ἐστὶ, περὶ ὧν ἕτεροι πρότερον εἰρήκασιν, ἀλλ' ἄμεινον ἐκείνων εἰπεῖν πειρατέον. αἱ

(Γαλλ. idée) ἔννοιαν ἐκάλουν οἱ παλαιοί, Πρβλ. Ξενοφ. Κύρ. 1, 1, 1 «ἔννοια ποθ' ἡμῖν ἐγένετο».

περιεργόν ἐστὶ | εἶνε περιττόν. Περιεργός λέγεται α'.) ὁ προσέχων ἢ ἐπιμελής εἷς τι, λεπτολόγος, ὡς Ἀντιφ. 5. (11, 322) «περιεργὰ γραμματικῶν γένη» β'.) ἀνώφελης περιττός· ὡς ἐνταῦθα καὶ Πλάτ. Πολιτ. 286.

8) Καὶ τοῖς μικροῖς — περιθεῖναι | καὶ εἰς τὰ μικρὰ νὰ προσθέσῃ μέγεθος.

— καὶ περὶ τῶν νεωστὶ — εἰπεῖν | καὶ περὶ τῶν νεωστὶ συμβάντων νὰ ὀμιλήσῃ κατ' ἀρχαῖον τρόπον, ὅπως οἱ σοφισταί. Οὕτως ὁ Πλάτων ἐν Φαῖδρῳ 267 Β

λέγει ὅτι ὁ Τισίας καὶ Γοργίας «τὰ σμικρὰ μεγάλα καὶ τὰ μεγάλα σμικρὰ φαίνεσθαι ποιούσι διὰ ῥώμην λόγου, καινὰ τ' ἀρχαίως τὰ τ' ἐναντία καινῶς.»

— οὐκ ἐτι φευκτέον ταῦτ' ἐστὶ | δὲν πρέπει πλέον ν' ἀποφύγωμεν ταῦτα.

9) τὸ δ' ἐν καιρῷ — καταχρήσασθαι | τὸ δὲ νὰ μεταχειρίζηται τις ταῦτα ἐν καλῇ περιστάσει. Τὸ καταχρῶμαι ἐνταῦθα ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ ἀπλοῦ χρῶμαι. Ἐν τῇ σημασίᾳ ταύτῃ ὡς καὶ ἐν τῇ τοῦ ὑπέμετρον χρῆσιν (κατάχρησιν) ποιεῖσθαι συντάσσεται δοτικῇ· Δημοσθ. 18, 50 «κενῆ προφάσει καταχρῶ» Πλάτ. Φαῖδ. 110 Β «χρῶματα εἰς δὴ οἱ γραφεῖς καταχρῶν-

μὲν γὰρ πράξεις αἱ προγεγεννημέναι κοιναὶ πᾶσιν ἡμῖν
κατελείφθησαν, τὸ δ' ἐν καιρῷ ταύταις καταχρήσα-
σθαι καὶ τὰ προσήκοντα περὶ ἐκάστης ἐνθυμηθῆναι
καὶ τοῖς ὀνόμασιν εὖ διαθέσθαι τῶν εὖ φρονούντων
ἰδίον ἔστιν. ἡγοῦμαι δ' οὕτως ἂν μεγίστην ἐπίδοσιν 10
λαμβάνειν καὶ τὰς ἄλλας τέχνας καὶ τὴν περὶ τοὺς
λόγους φιλοσοφίαν, εἴ τις θαυμάζοι καὶ τιμῶν μὴ τοὺς
πρώτους τῶν ἔργων ἀροχμένους ἀλλὰ τοὺς ἀριστ' ἕκαστον
αὐτῶν ἐξεργαζομένους, μὴδὲ τοὺς περὶ τούτων ζητοῦντας
λέγειν, περὶ ὧν μηδεὶς πρότερον εἴρηκεν, ἀλλὰ τοὺς
οὕτως ἐπισταμένους εἰπεῖν, ὡς οὐδεὶς ἄν ἄλλος δύναιτο.

(β'.) Καίτοι τινὲς ἐπιτιμῶσι τῶν λόγων τοῖς ὑπὲρ 11

ται ». Αἰτιατικῇ δὲ συν-
τασσόμενον τὸ καταχρῆσθαι
(καὶ τὸ διαχρῆσθαι) ἔχει τὴν
σημασίαν τοῦ λατινικοῦ occi-
dere = φονεῦειν. Ἡρόδ. 1,
117 «τέω δὴ μόρω τὸν παῖδα
κατεχρήσαο» κτλ.

— καὶ τοῖς ὀνόμα-
σι — διαθέσθαι | καὶ διὰ
καταλλήλων λέξεων νὰ ῥυθ-
μίσῃ καλῶς τὸν λόγον. Ὀ-
νόματα ἐνταῦθα = λέξεις
(Ἠρβλ. 13, 16).

10) ἡγοῦμαι δ' οὕ-
τως ἂν μεγίστην ἐ-
πίδοσιν λαμβάνειν]
νομίζω δὲ ὅτι τοιοῦτοτρόπως
ἤθελον προοδεύσει τὰ μέγιστα.

τὴν περὶ τοὺς λό-
γους φιλοσοφίαν]

κατὰ τὸν Κικέρωνα (de Or.
III, 16) πρὸ τοῦ Σωκράτους
«*omnis rerum optimarum
cognitio atque in iis exer-
citatio philosophia nomi-
nata est.*» Ὅθεν ἐνταῦθα
περὶ τοὺς λόγους φιλοσοφία
εἶνε ἢ περὶ τὸ λέγειν σπουδῆ.
Ἠρβλ. 6, 8 «λέγειν τολμῶσιν
οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν
ὄντες» = οἱ ῥήτορες καὶ 5, 84
«τοὺς ἄλλους τοὺς περὶ
τὴν φιλοσοφίαν δια-
τρίβοντας» = τοὺς ῥήτο-
ρας. Ἐπιστ. 6, 8. «πρὸς τοὺς
περὶ τὴν φιλοσοφίαν τὴν ἡμε-
τέραν διατρίβοντας» = τὴν
ῥητορικὴν.

11) τοῖς ὑπὲρ τοὺς
ἰδιώτας ἔχουσι | τοῖς

τοὺς ἰδιώτας ἔχουσι καὶ λίαν ἀπηκριβωμένοις, καὶ τοσοῦτον διημαρτήκασιν, ὥστε τοὺς εἰς ὑπερβολὴν πεπονημένους πρὸς τοὺς ἀγῶνας τοὺς περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων σκοποῦσιν, ὥσπερ ὁμοίως δέον ἀμφοτέρους ἔχειν ἀλλ' οὐ τοὺς μὲν ἀφελῶς, τοὺς δ' ἐπίδεικτικῶς, ἢ σφᾶς μὲν διορῶντας τὰς μετριότητας, τὸν δ' ἀκριβῶς ἐπιστάμενον λέγειν ἀπλῶς οὐκ ἂν δυνάμενον
 19 εἶπεῖν. οὗτοι μὲν οὐ λεληθήσασιν, ὅτι τούτους ἐπαι-

οῦσιν ὑπὲρ τοὺς ἰδιώτας· ταῖς μὴ ἰδιωτικῶς ἔχουσι. Τινὲς ἐνταῦθα οὐκ ὀρθῶς νομίζουσιν ὅτι εἶνε τμησις ὅτι δηλ. τὸ ἔχουσι πρέπει νὰ νοηθῇ ἐν συνθέσει μετὰ τῆς ὑπὲρ, ἀφ' ἧς κατὰ τμησίν ἀπεχωρίσθη.

— καὶ λίαν ἀπηκριβωμένοις | καὶ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας γεγραμμένους.

ὥστε τοὺς εἰς ὑπερβολὴν — σκοποῦσιν | ὥστε παραβάλλουσι τοὺς ἐδεικτικὸς λόγους πρὸς τοὺς δικανικοὺς τοὺς γραφομένους περὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμβολαίων.

— πρὸς τοὺς ἀγῶνας σκοποῦσι . . . | ἀόνοῦς, παραβάλλουσι τοὺς ἐπιδεικτικὸς λόγους πρὸς τοὺς δικανικοὺς τοὺς γραφομένους περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων, ἡγουν περὶ ὧν πολίτης πρὸς

πολίτην ἰδίᾳ διαφέρεται, ὥσπερ ἂν εἰ ἔδει ὁμοίους εἶναι ἀμφοτέρους, καὶ μὴ τῶν μὲν περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων οὕτω προσῆκε γεγραφθαι, ὥστε μὴ σφαλῆσθαι ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου, τοὺς δὲ ἐπίδεικτικὸς κομψότερον καὶ ῥητορικώτερον πεπραγματεῦσθαι. Τίνας δὲ τούτους λέγει τοὺς ἐπιδεικτικὸς λόγους αὐτὸς ἐξηγεῖται σαφέστερον ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Παναθηναϊκοῦ καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως» Κοραῆς.

ἀλλ' οὐ τοὺς ἀφελῶς τοὺς δὲ ἐπίδεικτικῶς | ἐν ᾧ οἱ μὲν δικανικοὶ ἀνάγκη νὰ εἶνε ἀφελεῖς, οἱ δὲ ῥητορικοὶ ἐπιδεικτικοί.

12) οὐ λεληθήσασιν | = ὀηλοὶ εἰσιν.

— εἰ κ' ἡ | = ἀπερισκέ-

νοῦσιν, ὧν ἐγγύς αὐτοὶ τυγχάνουσιν ὄντες· ἐμοὶ δ' οὐδέν πρὸς τοὺς τοιοῦτους ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους ἐστὶ τοὺς οὐδέν ἀποδεξομένους τῶν εἰκῆ λεγομένων ἀλλὰ δυσχερανοῦντας καὶ ζητήσοντας ἰδεῖν τι τοιοῦτον ἐν τοῖς ἐμοῖς, οἷον παρὰ τοῖς ἄλλοις οὐχ εὐρήσουσιν πρὸς οὓς ἔτι μικρὸν ὑπὲρ ἑμαυτοῦ θρασυάμενος ἤδη περὶ τοῦ πράγματος ποιήσομαι τοὺς λόγους. τοὺς μὲν 13 γὰρ ἄλλους ἐν τοῖς προσιμίαις ὀρῶ καταπραΰνοντας τοὺς ἀκρατὰς καὶ προφασίζομένους ὑπὲρ τῶν μελλόντων ῥηθήσασθαι, καὶ λέγοντας τοὺς μὲν ὡς ἐξ ὑπογυίου γέγονεν αὐτοῖς ἡ παρασκευὴ, τοὺς δ' ὡς χαλεπόν ἐστιν ἴσους τοὺς λόγους τῷ μεγέθει τῶν ἔργων

πτωε (λατ. temere).

πρὸς οὓς ἔτι μικρὸν — θρασυάμενος | πρὸς τοὺς ὁποίους ἀφ' οὗ εἶπω ἀκόμη ὀλίγα μὲ τόλμην ἢ μὲ θράσος. Ἡ λέξις θράσος προέκυψε κατὰ μετὰθεσιν ἐκ τοῦ θάρσος ὅθεν καὶ ἀρχικῶς ἦτο συνώνυμος τῷ θάρρος. Ἰλ. Ξ. 416 «τὸν δ' οὐπερ ἔχει θράσος». Κατόπιν μετέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἀναίδεια, προπέτεια, παράβολον θάρρος. Σοφοκλ. Ἀντιγ. 846 «προβᾶσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους». Τὸ θρασυάμενος εἶνε μεταχῆ τοῦ μεσ, ἀορ. τοῦ ἐκ τοῦ θράσος παρηγμένον ῥήματος θρασύνω Πρβλ. καὶ 5. 23.

3) τοὺς μὲν ὡς ἔ υπογυίου — ἡ παρασκευῆ] ἄλλοι μὲν ὅτι προητοιμάσθησαν νὰ ὀμιλήσωσιν ἐκ τοῦ προχείρου. Τὸ ἐξ ὑπογυίου σημαίνει ἐκ τοῦ προχείρου, ἀπερισκέπτως, πάραυτα, ἐκ τοῦ σύνεγγυς Πρβλ. 15, 34 «ἤδη ὑπογυίου μοι τῆς τελευταίας τοῦ βίου οὐσης» = προσεγγίζοντος τοῦ τέλους τῆς ζωῆς μου. Εὐρηται καὶ ἐπίρρ. ὑπογυίως ἢ ὑπογύως καὶ ὑπόγυιον ἢ ὑπόγυον = προχείρως, νεωστί. ἴσους τοὺς λόγους — ἐξ ευρεῖν | ὅλοι δὲ ὅτι εἶνε δύσκολον νὰ εὕρωσι λόγους ἴσους μὲ τὸ μέγεθος τῶν ἔργων. Πρβλ. 6, 10

14 ἐξευρεῖν. ἐγὼ δ' ἦν μὴ καὶ τοῦ πράγματος ἀξίως εἶπω καὶ τῆς δόξης τῆς ἑμαυτοῦ καὶ τοῦ χρόνου, μὴ μόνον τοῦ περὶ τὸν λόγον ἡμῖν διατριφέντος ἀλλὰ καὶ σύμπαντος οὐ βεβίωκα, παρακελεύομαι μηδεμίαν συγγνώμην ἔχειν, ἀλλὰ καταγελαῖν καὶ καταφρονεῖν· οὐδὲν γάρ ὅτι τῶν τοιούτων οὐκ ἀξίός εἰμι πάσχειν, εἴπερ μηδὲν διαφέρων οὕτω μεγάλας ποιούμαι τὰς ὑποσχέσεις.

Περὶ μὲν οὖν τῶν ἰδίων ταῦτά μοι προειρήσθω.

15 περὶ δὲ τῶν κοινῶν, ὅσοι μὲν εὐθὺς ἐπελθόντες διδά-

ατοὺς μετὰ τέχνης ἐγκωμιάζοντας μὴ δύνασθαι τοὺς ἐπαίνους ἐξιῶσθαι ταῖς ἐκείνων ἀρεταῖς.

14) μὴ μόνον τοῦ περὶ τὸν λόγον διατριφέντος] ὅχι μόνον ὅσον διέτριψα περὶ τὴν σύνταξιν τοῦ λόγου. Λέγουσιν ὅτι ὁ Ἰσοκράτης ἐδαπάνησε 15 περίπου ἔτη εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ προκειμένου λόγου.

σύμπαντος οὐ βεβίωκα] ἀλλὰ καὶ ὅλον ὅσον ἔζησα. Τὸ οὐ βεβίωκα κεῖται καθ' ἑλξιν ἀντὶ τοῦ ὄν βεβίωκα.

— οὐδὲν οὐκ ἀξίός εἰμι πάσχειν] = πάντα, ἀξίός εἰμι πάσχειν.

15) περὶ δὲ τῶν κοινῶν] ἀντιτίθεται τῶν περὶ

μὲν τῶν ἰδίων.

— εὐθὺς ἐπελθόντες] εὐθὺς παρουσιασθέντες νὰ ὁμιλήσωσιν. Τὸ ἐπέρχεσθαι εὐρηται παρὰ τοῖς ῥήτορσι καὶ ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ ἀνέρχεσθαι ἐπὶ τὸ βῆμα. Πρβλ. § 74 ἀχαλεπόν ἐστὶν ὕστατον ἐπελθόντα λέγειν περὶ πραγμάτων πάλαι προκατειλημμένων.

— διεξέρχονται = λεπτομερῶς διηγοῦνται.

— ἐκ τῆς στρατείας τῆς ἐπ' ἐκείνων] ἐκ τῆς ἐναντίον ἐκείνου ἐκστρατείας. Ἐν τισὶ τῶν χειρογράφων φέρεται ἡ γραφή στρατιᾶς. Ἡ διαφορὰ μεταξύ τοῦ στρατεία καὶ στρατιᾶ εἶνε ὅτι στρατεία μὲν = ἐκστρατεία, στρατιᾶ δέ, στρατός.

σκουσιν, ὡς χρή διαλυσαμένους τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἐχθρας ἐπὶ τὸν βάρβαρον τραπέσθαι, καὶ διεξέρχονται τὰς τε συμφορὰς τὰς ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ἀλλήλους ἡμῖν γεγενημένας καὶ τὰς ὠφελείας τὰς ἐκ τῆς στρατείας τῆς ἐπ' ἐκεῖνον ἐσομένας, ἀληθῆ μὲν λέγουσιν, οὐ μὴν ἐντεῦθεν ποιῶνται τὴν ἀρχήν, 16 ὅθεν ἂν μάλιστα συστήσαι ταῦτα δυνηθεῖεν. τῶν γὰρ Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑφ' ἡμῖν, οἱ δ' ὑπὸ Λακεδαιμονίοις εἰσὶν· αἱ γὰρ πολιτεῖαι, δ' ὧν οἰκοῦσι τὰς πόλεις, οὕτω τοὺς πλείστους αὐτῶν διειλήφασιν. ὅστις οὖν οἶεται τοὺς ἄλλους κοινῆ τι πράξειν ἀγαθόν, πρὶν ἂν τοὺς προεστῶτας αὐτῶν διαλλάξῃ, λίαν ἀπλῶς ἔχει καὶ πόρρω τῶν πραγμάτων ἐστίν· ἀλλὰ δεῖ τὸν μὴ 17

16) ὅθεν ἂν μάλιστα συστήσαι ταῦτα δυνυνηθεῖεν] ἐκ τοῦ ὁποῖου πρὸ πάντων ἤθελον δυνηθῆν νὰ πραγματοποιήσωσι ταῦτα.

— Αἱ γὰρ πολιτεῖαι δι' ὧν οἰκοῦσι τὰς πόλεις] διότι τὰ πολιτεύματα δι' ὧν διοικοῦσι τὰς πόλεις των. Τὸ οἰκεῖν ἐνταῦθα ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ διοικεῖν. Οὕτω § 106 «μετὰ τούτης τῆς πολιτείας οἰκοῦμεν» 7, 22 «διὰ τούτης τῆς πολιτείας ὄκουν τὴν πόλιν». Πολιτείας λέγων ἐνταῦθα ἐννοεῖ τὰ εἶδη τῶν πολιτευμάτων, ἧτοι δημοκρατίαν,

ὀλιγαρχίαν κτλ.

— Οὕτω τοὺς πλείστους αὐτῶν διειλήφασιν] ταιουτοτρόπος ἔχουσι διαιρέση τοὺς περισσοτέρους ἐξ αὐτῶν. Μετὰ τὴν ἦτταν τοῦ Ξέρξου ὅλοι οἱ Ἕλληνες διεκρίθησαν πρὸς Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους (Θουκυδ. 1, 18). Διαλαμβάνω κυρίως σημαίνει λαμβάνων τι χωρίζω ἀπὸ ἄλλο ἐν γένει· δὲ διαμερίζω. Πλάτ. Πολιτ. 147 «τὸν ἀριθμὸν πάντα δίχα διειλημμένα».

— λίαν ἀπλῶς ἔχει] = εἶνε λίαν εὐήθης.

17) τὴν πόλιν τοῦτω —

μόνον επίδειξιν ποιούμενον ἀλλὰ καὶ διαπράξασθαι τι βουλόμενον ἐκείνους τοὺς λόγους ζητεῖν, οἵτινες τῷ πολῆ τούτῳ πείσουσιν ἰσομοιρῆσαι πρὸς ἀλλήλας καὶ τὰς θ' ἡγεμονίας διελέσθαι, καὶ τὰς πλεονεξίας, ἃς νῦν παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιθυμοῦσιν αὐταῖς γίνεσθαι, ταύτας παρὰ τῶν βαρβάρων ποιήσασθαι.

- 18 (γ'.) Τὴν μὲν οὖν ἡμετέραν πόλιν βράδιον ἐπὶ ταῦτα προαγαγεῖν, Λακεδαιμόνιοι δὲ νῦν μὲν ἔτι δυσπείστως ἔχουσι· παρειλήφασι γὰρ ψευδῆ λόγον, ὡς ἔστιν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι πάτριον· ἦν δ' ἐπίδειξις τις αὐτοῖς ταύτην τὴν τιμὴν ἡμετέραν οὖσαν μᾶλλον ἢ κείνων, τάχ' ἂν ἑάσαντες τὸ διακριβοῦσθαι περὶ τούτων ἐπὶ τὸ συμφέρον ἔλθοιεν.

διελέσθαι | θὰ πείσωσι τὰς πόλεις ταύτας νὰ ἐξισωθῶσι καὶ νὰ διακρίσωσι τὰς ἡγεμονίας καὶ τὰ κέρη (τὰς πλεονεξίας). Τὸ ἰσομοιρεῖω σημαίνει ἴσην μερίδα λαμβάνω ἐνταῦθα δὲ κεῖται ἀντιθετικῶς τῷ πλεονεκτεῖν. Ξενοφ. Κύρ. 2, 2, 17 «ἦν δέ τι γένηται ἀγαθὸν ἀξιώσουσι πάντες ἰσομοιρεῖν» Θουκ. 6, 16 κτλ.

— Ταύτας παρὰ τῶν βαρβάρων ποιήσασθαι | ταῦτα (τὰ κέρη) νὰ λάβωσι παρὰ τῶν βαρβάρων. Τὸ ποιήσασθαι ἔχει ἀντικείμενον τὸ πλεονεξίας, μεθ' οὗ ἀποτελεῖ περίφρασιν τοῦ πλεονεκτεῖν.

18) τὴν μὲν οὖν ἡμ. πόλιν — προαγαγεῖν | τὴν μὲν λοιπὸν ἰδικὴν μας πόλιν εἶνε εὐκολον νὰ καταπείσωμεν εἰς ταῦτα.

— Δυσπείστως ἔχουσι | = δυσκόλως πείθονται. Ὑπάρχει καὶ ἡ γραφὴ δυσπίστως ἔχ. = δὲν πιστεύουσιν.

— πάτριον | ὑπὸ τῶν πατέρων (προγόνων) παραδεδομένον. Πάτριος λέγεται ὁ ἀνήκων εἰς τοὺς προγόνους, πατρῶος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν πατέρα. "Ὅθεν πάτριος νόμος, πατρῶος οἶκος.

— τάχ' ἑάσαντες — ἔλθοιεν | ἴσως ἀφήσαντες

Ἐχρην μὲν οὖν καὶ τοὺς ἄλλους ἐντεῦθεν ἀρχεσθαι 19
καὶ μὴ πρότερον περὶ τῶν ὁμολογουμένων συμβου-
λεύειν, πρὶν περὶ τῶν ἀμφισβητούμενων ἡμᾶς ἐδί-
δαξαν· ἐμοὶ δ' οὖν ἀμφοτέρων ἕνεκα προσήκει περὶ
ταῦτα ποιήσασθαι τὴν πλείστην διατριβήν, μάλιστα
μὲν ἵνα προὔργου τι γένηται καὶ παυσάμενοι τῆς πρὸς
ἡμᾶς αὐτοὺς φιλονικίας κοινῇ τοῖς βαρβάροις πολε-
μήσωμεν, εἰ δὲ τοῦτ' ἐστὶν ἀδύνατον, ἵνα δηλώσω 20
τοὺς ἐμποδῶν ὄντας τῇ τῶν Ἑλλήνων εὐδαιμονία καὶ
πᾶσι γένηται φανερόν, ὅτι καὶ πρότερον ἢ πόλις ἡμῶν

τὰς περὶ τούτων ἀκριβολο-
γίας ἔλθωσιν εἰς τὸ συμφέρον.

19) πρὶν περὶ τῶν
ἀμφισβητ. ἡμᾶς ἐδί-
δαξαν] καθ' ἑλξιν ἐτέθη
ἐν τῇ χρονικῇ προτάσει ὀρι-
στικῆ ἱστορικοῦ χρόνου, διότι
εἶνε συνδεδεμένη (ἡ χρονικῆ
πρότ.) μετὰ προτάσεως ση-
μαινούσης ὅτι ἐπρεπέ τι νὰ
γίνηται ἢ νὰ γείνη. ὅπερ ὁ-
μωσδὲν γίνεται ἢ δὲν ἐγείνηται.
Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὅταν
ἡ χρονικῆ πρότασις εἶνε συν-
δεδεμένη μὲ ὑποθετικῆν. Ἰ-
σατοῦς 8, 31 «εἰ ἔζη ἡ εἰμὴ
μήτηρ οἱ γενόμενοι παῖδες
κύριοι τῶν χρημάτων ἂν ἦσαν,
ὅπότ' ἐΐθησαν».

—περὶ ταῦτα ποιή-
σασθαι τὴν πλείστην
διατριβήν] = νὰ ἐνδια-

τρίψω περισσότερο εἰς ταῦτα.

— ἵνα προὔργου τι
γένηται] ἵνα προκύψῃ ὠ-
φέλειά τις «Προὔργου· πρὸ
ἔργου συμφέρον πλέον· Ἰσο-
κράτης φησὶν ἵνα προὔργου τι
γένηται ἀντὶ τοῦ πλέον». Σου-
ἰδας. Τοῦ πῦρροργου ὑπάρχει
συγκριτ. προὔργιαίτερον καὶ
ὑπερθ. προὔργιαίτατα.

20) τοὺς ἐμποδῶν
ὄντας τῇ τῶν Ἑλλ.
εὐδαιμον.] τοὺς ἐμπο-
δίζοντας τὴν εὐδαιμονίαν
τῶν Ἑλλήνων. Τὸ ἐμπο-
δῶν καὶ ἐκποδῶν εἶνε
λέξεις, αἵτινες σύνθετοι ἐκ
προθέσεων καὶ λαβοῦσαι ἐπιρ-
ρηματικὸν χαρακτῆρα μετέ-
βαλον τὴν περισπωμένην τῆς
γενικῆς εἰς ὀξεῖαν· ἐκποδῶν
(= ἐκ ποδῶν) ἐμποδῶν, (=

δικαίως τῆς θαλάττης ἤρξε καὶ νῦν οὐκ ἀδίκως ἀμφισβητεῖ τῆς ἡγεμονίας· τοῦτο μὲν γὰρ εἰ δεῖ τούτους
 21 ἐφ' ἐκάστῳ τιμᾶσθαι τῶν ἔργων τοὺς ἐμπειροτάτους ὄντας καὶ μεγίστην δύναμιν ἔχοντας, ἀναμφισβητήτως ἡμῖν προσήκει τὴν ἡγεμονίαν ἀπολαβεῖν, ἤνπερ πρότερον ἐτυγχάνομεν ἔχοντες· οὐδεὶς γὰρ ἂν ἑτέραν πολὺν ἐπίδειξειε τοσοῦτον ἐν τῷ πολέμῳ τῷ κατὰ γῆν ὑπερέχουσαν, ὅσον τὴν ἡμετέραν ἐν τοῖς κινδύνοις
 22 τοῖς κατὰ θάλατταν διαφέρουσαν· τοῦτο δ' εἰ τινες ταύτην μὲν μὴ νομίζουσι δικαίαν εἶναι τὴν κρίσιν

ἐν [τόπῳ] ποδῶν). Τοιαῦτα ἐπιρρήματα εἶνε τὸ παραχρημα καὶ τὸ προὔργου.

21) τοῦτο μὲν γὰρ εἰ δεῖ κτλ.] διότι πρῶτον μὲν ἂν πρέπη νὰ τιμῶνται δι' ἑκάστον ἐκ τῶν ἔργων ἐκείνοι οἵτινες εἶνε ἐμπειρότατοι κ.τ.λ.

—τὴν ἡγεμονίαν ἀπολαβεῖν] νὰ λάβωμεν ὀπίσω τὴν ἡγεμονίαν. Τὸ ἀπολαμβάνω σημαίνει κυρίως λαμβάνω τι ἀπὸ τινος, ἰδίως ὅτι μοὶ προσήκει ἢ ὅτι μοὶ ὀφείλεται· διαφέρει δὲ τοῦ ἀπλοῦ λαμβάνω ὅτι καὶ τὸ οἶδωμι τοῦ ἀποδίδωμι.

—ἡ ἡμετέρα — ὅσον — διαφέρουσαν] ἔπρεπε νὰ εἶπη ὅσον ἡμετέρα διέφερον, ἀλλ' ἐτέθη τὸ διαφ.

κατὰ μετοχὴν καθ' ἑλξιν πρὸς τὴν ἑτέραν μετοχὴν ὑπερέχουσαν, τὴν ἐξαρτωμένην ἐκ τοῦ ἐπίδειξειε (Πρβλ. § 64 καὶ σημ. αὐτόθι). — Σημειώτερον ὅτι ὅπως λέγεται, διαφέρειν τινὶ οὕτω καὶ διαφέρειν ἐν τινι ἢ ἐπὶ τινι. Οὕτω καὶ ὀφθαλμοῖς ὄρα ν, καὶ (ποιητ.) ἐν ὀφθαλμοῖς ἢ ἐν ὄμμασιν ὄρα ν κτλ.

22) τοῦτο δ' εἰ τινες] τὸ τοῦτο δὲ ἀποδίδεται τῷ ἐν τῇ προηγουμένῃ παραγράφῳ «τοῦτο μὲν γὰρ εἰ δεῖ κ.τ.λ.».

—τὰς γὰρ δυναστείας οὐδέποτε τοῖς αὐτοῖς παραμένειν] διότι αἱ ἐξουσίαι δὲν διαμένουσι ποτε εἰς τοὺς ἰδίους.

ἀλλὰ πολλὰς τὰς μεταβολὰς γίγνεσθαι, τὰς γὰρ
 δυναστείας οὐδέποτε τοῖς αὐτοῖς παραμένειν, ἀξι-
 οῦσι δὲ τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν ὡσπερ ἄλλο τι γέρας ἢ
 τοὺς πρώτους τυχόντας ταύτης τῆς τιμῆς ἢ τοὺς 23
 πλείστων ἀγαθῶν αἰτίους τοῖς Ἕλλησιν ὄντας ἡγοῦ-
 μαι καὶ τούτους εἶναι μεθ' ἡμῶν· ὅσῳ γὰρ ἂν τις
 πορρωτέρωθεν σκοπῆι περὶ τούτων ἀμφοτέρων, τοσαύτῳ
 πλέον ἀπολείψομεν τοὺς ἀμφισβητοῦντας. (δ') Ὁ-
 μολογεῖται μὲν γὰρ τὴν πόλιν ἡμῶν ἀρχαιοτάτην
 εἶναι καὶ μεγίστην καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὀνομα-
 στοτάτην· οὕτω δὲ καλῆς τῆς ὑποθέσεως οὔσης ἐπὶ
 τοῖς ἐχεμένοις τούτων ἔτι μᾶλλον ἡμᾶς προσήκει τι-

— ὡσπερ ἄλλο τι γέ-
 ρας] καθὼς ἄλλο τι βραβεῖον.
 Γέρας ἀρχικῶς ἐκαλεῖτο ἀ-
 μοιβὴ τιμῆς, μάλιστα δὲ τὸ
 μέρος τῶν λαφύρων, ὅπερ ἐ-
 λάμβανον οἱ ἡγεμόνες πρὸ
 τῆς διανομῆς. Ὀδ. Λ. 534
 «μοῖραν καὶ γέρας ἐσθλὸν ἔ-
 χων». Θουκ. 1, 13 «πρότερον
 δ' ἦσαν ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι
 πατρικαὶ βασιλεῖαι». Μετὰ
 ταῦτα δὲ ἐσήμαινε γενικῶς
 τὴν τιμὴν, τὴν ἀπόδειξιν τι-
 μῆς, ὅθεν παρ' Ὀμήρῳ «γέ-
 ρας θανόντων» = ἡ τελευταία
 πρὸς τοὺς θανόντας τιμὴ.
 ἀξίωμα, δύναμις, ὑπόληψις.
 Ἰλ. Γ' 182. Ὀδ. Η 150 κτλ.
 — τυχόντας] ὑποκ.
 τοῦ ἔχειν.

23) ὅσῳ γὰρ ἂν τις
 πορρωτέρωθεν σκο-
 πῆ...] διότι ὅσῳ τις ἐξ ἀρ-
 χαιοτέρων χρόνων ἀρχίζει νὰ
 ἐξετάζη περὶ τῶν δύο τού-
 των τόσῳ περισσότερον θὰ
 ὑπερισχύσωμεν τῶν φιλονει-
 κούντων περὶ αὐτῶν.

— ἀρχαιοτάτην] διότι
 ἐπίστευον οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτι
 ἦσαν αὐτόχθονες καὶ πρὸς
 τούτοις, ὅτι προτέρα τῶν
 ἄλλων πόλεων ᾤκίσθη ἡ τῶν
 Ἀθηνῶν.

— οὕτω δὲ καλῆς τῆς
 ὑποθέσεως κτλ.] ἐν ᾧ
 δὲ τόσον καλὴ εἶνε ἡ βᾶσις,
 διὰ τὰ ἐπόμενα τούτοις ἀκό-
 μη περισσότερον πρέπει ἡμεῖς
 νὰ τιμώμεθα.

- μασθαι. ταύτην γὰρ οἰκοῦμεν οὐχ' ἐτέρους ἐκβαλόντες
 24 οὐδ' ἐρήμην καταλαβόντες οὐδ' ἐκ πολλῶν ἐθνῶν μι-
 γάδες συλλεγέντες, ἀλλ' οὕτω καλῶς καὶ γνησίως γε-
 γόναμεν, ὥστ' ἐξ ἧσπερ ἔφυμεν, ταύτην ἔχοντες ἅπαντα
 τὸν χρόνον διατελοῦμεν, αὐτόχθονες ὄντες καὶ τῶν
 ὀνομάτων τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ τοὺς οἰκειοτάτους τὴν
 25 πόλιν ἔχοντες προσειπεῖν· μόνοις γὰρ ἡμῖν τῶν Ἑλ-
 λήνων τὴν αὐτὴν τροφὸν καὶ πατρίδα καὶ μητέρα κα-
 λέσαι προσήκει. καίτοι χρῆ τοὺς εὐλόγως μέγα φρο-
 νοῦντας καὶ περὶ τῆς ἡγεμονίας δικαίως ἀμφισβητοῦν-
 τας καὶ τῶν πατρῶν πολλάκις μεμνημένους τοιαύτην
 τὴν ἀρχὴν τοῦ γένους ἔχοντας φαίνεσθαι.
 26 (έ.) Τὰ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ὑπάρξαντα καὶ παρὰ τῆς

24) μιγάδες «μιγάδες τὸ ἐκ τῶν πολλῶν ἄθροισμα ξένων» Ἡσύχιος. Οἱ μιγάδες καλοῦνται καὶ σύγκλυδες. Θουκ. 7, 5 «Ἰώνων καὶ νησιωτῶν καὶ συγκλυδῶν ἀνθρώπων κρατήσαντες ἐξελάσασθαι ἐκ τῆς χώρας».

— ἀλλ' οὕτω καλῶς καὶ γνησίως γεγόναμεν] ἀλλὰ τόσο καλὴν καὶ γνησίαν ἀρχὴν τοῦ γένους ἔχομεν.

— αὐτόχθονες ὄντες κτλ.] Πρβλ. 12, 124 «ὄντας δὲ μήτε μιγάδας μήτ' ἐπήλυδας ἀλλὰ μόνοις αὐτόχθονας τῶν Ἑλλήνων καὶ ταύτην ἔχοντας τὴν χώραν

τροφὸν ἐξ ἧσπερ ἔφυσαν ἡμῖν».

25) τροφὸν καὶ πατρίδα καὶ μητέρα]. Πρβλ. Λυσίου 2, 18 «αὐτόχθονες ὄντες τὴν αὐτὴν ἐκείνηντο καὶ μητέρα καὶ πατρίδα».

— τῶν πατρῶν πολλάκις μεμνημένους]. Πρβλ. ἀνωτέρω § 18 «Λακεδαιμόνιοι — παρελήφασιν ψευδῆ λόγον, ὡς ἔστιν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι πάτριον».

26) οὕτως ἀνκάλλιστα ἐξετάσαι μιν] τότε δυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν κάλλιστα, ἐάν ἠθέλαμεν διατρέξῃ κατὰ σειρὰν καὶ τὸν χρόνον

τύχης δωρηθέντα τηλικαῦθ' ἡμῖν τὸ μέγεθος ἐστίν·
 ὅσων δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθῶν αἰτιοὶ γεγόναμεν, οὕτως
 ἂν κάλλιστ' ἐξετάσαιμεν, εἰ τὸν τε χρόνον ἀπ' ἀρχῆς
 καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς πόλεως ἐφεξῆς διέλθοιμεν·
 εὐρήσομεν γὰρ αὐτὴν οὐ μόνον τῶν πρὸς τὸν πόλεμον
 [κινδύνων] ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης κατασκευῆς, ἐν ἣ κα- 27
 τοικοῦμεν καὶ μεθ' ἧς πολιτευόμεθα καὶ δι' ἣν ζῆν
 δυνάμεθα, σχεδὸν ἀπάσης αἰτίαν οὔσαν. ἀνάγκη δὲ
 προαιρεῖσθαι τῶν εὐεργεσιῶν μὴ τὰς διὰ μικρότητα
 διαλαθούσας καὶ κατασιωπηθείσας ἀλλὰ τὰς διὰ τὸ
 μέγεθος ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων καὶ πάλαι καὶ νῦν
 πανταχοῦ καὶ λεγομένας καὶ μνημονευόμενας.

(5'.) Πρῶτον μὲν τοίνυν, οὐ πρῶτον ἢ φύσις ἡμῶν 28

ἀπ' ἀρχῆς καὶ τὰς πράξεις
 τῆς πόλεως.

27) τῆς ἄλλης κατα-
 σκευῆς | κατασκευῆς ἐν-
 ταῦθα = νομοθεσίας. Πλάτ.
 Νομ. 5, 76 «κατασκευὴ πο-
 λιτικὴ». Πολυβ. 3, 118,
 12 «κατασκευὴ πολιτεύμα-
 τος».

— ἀνάγκη δὲ προαι-
 ρεῖσθαι — διαλαθού-
 σας | εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ προ-
 τιμήσωμεν ἐκ τῶν εὐεργεσιῶν
 οὐχὶ ἐκείνας αἰτινες διὰ τὴν
 ἀσημότητά των διέφυγον.

28) εἰ μὲν ὁ δὲ | Πρβλ.
 Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους
 § 95 «εἰ γὰρ καὶ μυθωδέ-
 στερόν ἐστιν, ἀλλ' ἀρμόσει

καὶ ὑμῖν ἅπασιν τοῖς νεωτέ-
 ροις ἀκοῦσαι».

— καὶ τὴν τελετὴν |
 δηλ. τὰ Ἐλευσίνα μυστή-
 ρια (ἐλευσιναίαν ἑορτὴν τῆς
 Δήμητρος). Τὰ Ἐλευσίνα μυσ-
 τήρια διηροῦντο εἰς μικρὰ
 Ἐλευσίνα τὰ ὁποῖα ἐπανη-
 γυρίζοντο κατ' ἔτος τὸν Ἀν-
 θεστηρίωνα (Φεβρουάριον) καὶ
 τὰ μεγάλα, ἅτινα ἐπανηγυ-
 ρίζοντο τὸν Βοηδρομιῶνα (Σε-
 πτέμβριον) ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας.

— περὶ τε τῆς τοῦ
 βίου τελευτῆς | ὁ Κικέρ-
 ρων (περὶ νόμων Β, ιδ'.) ἐ-
 ξέφρασε τὸ χωρίον τοῦτο
 «Neque solum cum laeti-
 tia vivendi rationem acci-

ἔδεήθη, διὰ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας ἐπορίσθη· καὶ γὰρ εἰ μυθώδης ὁ λόγος γέγονεν, ὅμως αὐτῷ καὶ νῦν ῥηθῆναι προσήκει· Δήμητρος γὰρ ἀφικομένης εἰς τὴν χώραν, ὅτ' ἐπλανήθη τῆς Κόρης ἀρπασθείσης, καὶ πρὸς τοὺς προγόνους ἡμῶν εὐμενῶς διατεθείσης ἐκ τῶν εὐεργεσιῶν, ἃς οὐχ οἶόν τ' ἄλλοις ἢ τοῖς μεμνημένοις ἀκούειν, καὶ δούσης δωρεὰς διπτὰς, αἵπερ μέγισται τυγχάνουσιν οὔσαι, τοὺς τε καρποὺς, οἱ τοῦ μὴ θηριωδῶς ζῆν ἡμᾶς αἴτιοι γέγονασιν, καὶ τὴν τελετὴν, ἣς οἱ μετασχόντες περί τε τῆς τοῦ βίου τελευτῆς καὶ τοῦ σύμπαντος αἰῶνος ἡδίστους τὰς ἐλπίδας ἔχουσιν, οὕτως ἡ πόλις ἡμῶν οὐ μόνον θεοφιλῶς ἀλλὰ καὶ φιλανθρώπως ἔσχεν, ὥστε κυρία γενομένη τοσοῦτων ἀγαθῶν οὐκ ἐφθόνησε τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ὧν ἔλαβεν ἅπασιν μετέδωκεν. καὶ τὰ μὲν ἔτι καὶ νῦν καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν δείκνυμεν, τῶν συλλήθδην τὰς τε χρείας καὶ τὰς ἐργασίας καὶ τὰς ὠφελείας τὰς ἀπ'

primus sed etiam cum spe meliore morienti», ὥσπερ ἂν εἰ ἐγγέγραπτο περί τε τοῦ βίου καὶ τῆς τελευτῆς κτλ. Ὁ δὲ κωμικός [Ἀριστοφάνης] περί τῆς ἐν Μακάρων νήσοις εὐδαιμονίας αὐτοὺς παράγει τοὺς μεμνημένους λέγοντας (Βάτρ. 454):

μόνοις γὰρ ἡμῖν ἥλιος
καὶ φέγγος ἰλαρόν ἐστιν
ὅσοι μεμνημέθα....

(Κορ.)

29) οὕτως ἡ πόλις ἡμῶν — ἔσχεν] τοσοῦτον ἡ

πόλις ἡμῶν ἐφάνη ὅχι μόνον θεοφιλῆς ἀλλὰ καὶ φιλάνθρωπος. Πρβλ. 12. 124 καὶ 9, 43 «ἀλλ' οὕτω θεοφιλῶς καὶ φιλανθρώπως διώκει τὴν πόλιν».

— τῶν δὲ συλλήθδην] τῶν δὲ καρπῶν τὰς τε χρήσεις καὶ τὰς ἐργασίας καὶ τὰς ὠφελείας, αἵτινες γίνονται διὰ μέσου αὐτῶν ὅλους ὁμοῦ (συλλήθδην) ἐδίδαξεν (ἡ Δημήτηρ).

αὐτῶν γιγνομένης ἐδίδαξεν. καὶ τούτοις ἀπιστεῖν μι- 30
κρῶν ἔτι προστεθέντων οὐδεὶς ἂν ἀξιῶσειεν. (Ζ΄.) Πρῶ-
τον μὲν γὰρ ἐξ ὧν ἂν τις καταφρονήσειε τῶν λεγομέ-
νων ὡς ἀρχαίων ὄντων, ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων εἰκότως
ἂν καὶ τὰς πράξεις γεγενῆσθαι νομίσειεν· διὰ γὰρ τὸ
πολλοὺς εἰρηκέναι καὶ πάντα ἀκηκοέναι προσήκει μὴ
καινὰ μὲν, πιστὰ δὲ δοκεῖν εἶναι τὰ λεγόμενα περὶ
αὐτῶν. ἔπειτ' οὐ μόνον ἐνταῦθα καταφυγεῖν ἔχομεν, 31
ὅτι τὸν λόγον καὶ τὴν φήμην ἐκ πολλοῦ παρειλήφα-
μεν, ἀλλὰ καὶ σημείοις μείζουσιν ἢ τούτοις ἔστιν ἡμῖν
χρησάσθαι περὶ αὐτῶν. αἱ μὲν γὰρ πλείσται τῶν πό-
λεων ὑπόμνημα τῆς παλαιᾶς εὐεργεσίας ἀπαρχὰς τοῦ
σίτου καθ' ἕκαστον τὸν ἑνιαυτὸν ὡς ἡμᾶς ἀποπέμ-

30) ἐξ ὧν ἂν τις κα-
ταφρονήσειε) δι' οὗς
λόγους ἤθελέ τις καταφρο-
νήσῃ τὰ λεγόμενα, ὅτι εἶνε
ἀρχαῖα, ὅτι δηλ. ἐγένοντο
εἰς παλαιούς καὶ μυθῶδεις
χρόνους.

— οὐ μόνον ἐνταῦθα
καταφυγεῖν ἔχομεν]
ὄχι μόνον εἰς τοῦτο τὸ ἐπι-
χειρήμα δυνάμεθα νὰ κατα-
φύγωμεν.

— ἐκ πολλοῦ] δηλ.
χρόνου.

31) ὑπόμνημα τῆς
παλαιᾶς εὐεργεσίας]
δι' ἐνθύμησιν τῆς παλαιᾶς
εὐεργεσίας.

— ἀπαρχαί] ἀπαρχαί

λατιν. primitiae) ἐλέγετο
ἢ προσφορὰ καὶ ἀφιέρωσις τῶν
πρώτων σταχυῶν τοῦ σί-
του κτλ. Ἀριστοφ. Βατράχ.
1240.

Οἶνεὺς ποτ' ἐκ γῆς πολύμετρον λα-
θῶν ἀπαρχὰς... ἄν σταχυῶν

Ξενοφ. Οἰκονομ. 5, 10
κλπ.

— τὰ μέρη τῶν καρ-
πῶν] δηλ. τὰς ἀπαρχὰς.

— καὶ τοὶ περὶ τί-
νων — συνδοκεῖ] καὶ τῶ
ὄντι εἰς ποῖα πρέπει νὰ δι-
ῶμεν περισσοτέρην πίστιν ἢ
εἰς ἐκεῖνα, περὶ τῶν ὁποίων
καὶ ὁ θεὸς χρησιμοδοτεῖ καὶ
πολλοὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων
ἐγκρίνουσιν.

πουσι, ταῖς δ' ἐκλείπουσαις πολλάκις ἢ Πυθία προσ-
 ἔταξεν ἀποφέρειν τὰ μέρη τῶν καρπῶν καὶ ποιεῖν
 πρὸς τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν τὰ πάτρια. καίτοι περὶ
 τίνων χρὴ μᾶλλον πιστεῦειν ἢ περὶ ὧν ὅτε θεὸς ἀναι-
 ρεῖ καὶ πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων συνδοκεῖ, καὶ τὰ τε
 πάλαι ῥηθέντα τοῖς παροῦσιν ἔργοις συμμαρτυρεῖ καὶ
 τὰ νῦν γιγνόμενα τοῖς ὑπ' ἐκείνων εἰρημένοις ὁμολο-

32 γεῖ; (ἡ.) Χωρὶς δὲ τούτων, ἦν ἅπαντα ταῦτ' ἐάσαν-
 τες ἀπὸ τῆς ἀρχῆς σκοπῶμεν, εὐρήσομεν, ὅτι τὸν βί-
 ον οἱ πρῶτοι φανέντες ἐπὶ γῆς οὐκ εὐθὺς οὕτως ὥσπερ
 νῦν ἔχοντα κατέλαβον, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν αὐτοὶ συν-
 επορίσαντο. τίνας οὖν χρὴ μᾶλλον νομίζειν ἢ ὠρεᾶν

33 παρὰ τῶν θεῶν λαβεῖν ἢ ζητοῦντας αὐτοὺς ἐντυχεῖν;
 οὐ τοὺς ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένως καὶ πρώτους γε-
 νομένους καὶ πρὸς τε τὰς τέχνας εὐφυστάτους ὄντας
 καὶ πρὸς τὰ τῶν θεῶν εὐσεβέστατα διακειμένους;
 καὶ μὴν ὅσης προσήκει τιμῆς τυγχάνειν τοὺς τηλι-
 κούτων ἀγαθῶν αἰτίους, περιέργον διδάσκειν. οὐδεὶς
 γὰρ ἂν δύναίτο ὠρεᾶν τοσαύτην τὸ μέγεθος εὐρεῖν,
 ἣτις ἴση τοῖς πεπραγμένοις ἐστίν.

34 (θ'.) Περὶ μὲν οὖν τοῦ μεγίστου τῶν εὐεργετημά-

32) χωρὶς δὲ τούτων
 — σκοπῶμεν | ἐκτός δὲ
 τούτων ἂν ἀφήσαντες ὅλα
 ταῦτα (τὰ παλαιὰ καὶ μυ-
 θώδη) ἐξετάσωμεν ἀπὸ τῆς
 ἀρχῆς.

— συνεπορίσαντο |
 μέσον = ἑαυτοῖς συνεπόρισαν
 δηλ. οἱ πρῶτοι φανέντες
 ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν εὐρον εὐθὺς
 τὸν βίον ὅπως εἶνε τῶρα,

ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον
 αὐτὸν εἰς αὐτοὺς ἐπόρισαν
 (ἐπενόησαν τὸν τοιοῦτον τρό-
 πον τοῦ ζῆν.)

33) περιέργον διδά-
 σκειν | εἶνε περιττὸν νὰ
 διδάσχη τις πόσῃν τιμῇν πρέ-
 πει ν' ἀπολαμβάνωσιν οἱ αἰ-
 τιοὶ τῶσων μεγάλων ἀγαθῶν.

34) ὀρῶσα | ὑποκ. ἢ πό-
 λις ἡμῶν.

των καὶ πρώτου γενομένου καὶ πᾶσι κοινοτάτου ταῦτ' εἶπειν ἔχομεν. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ὄρωσα τοὺς μὲν βαρβάρους τὴν πλείστην τῆς χώρας κατέχοντας, τοὺς δ' Ἕλληνας εἰς μικρὸν τόπον κατακεκλεισμένους καὶ διὰ σπανιότητα τῆς γῆς ἐπιβουλεύοντάς τε σφίσιν αὐτοῖς καὶ στρατείας ἐπ' ἀλλήλους ποιουμένους, καὶ τοὺς μὲν δι' ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν, τοὺς δὲ διὰ τὸν πόλεμον ἀπολλυμένους, οὐδὲ 35 ταῦθ' οὕτως ἔχοντα περιεῖδεν, ἀλλ' ἡγεμόνας εἰς τὰς πόλεις ἐξέπεμψεν, οἱ παραλαβόντες τοὺς μάλιστα βίου δεομένους, στρατηγοὶ καταστάντες αὐτῶν καὶ πολέμῳ κρατήσαντες τοὺς βαρβάρους, πολλὰς μὲν ἐφ' ἑκατέρας τῆς ἡπείρου πόλεις ἔκτισαν, ἀπάσας δὲ τὰς νήσους κατώκισαν, ἀμφοτέρους δὲ καὶ τοὺς ἀκολουθή-

— τὴν πλείστην τῆς χώρας — εἰς μικρὸν τόπον] ὄρα τὴν συνωνυμίαν τῶν λέξεων χώρα — τόπος. Ὁ Ἰσοκράτης μαθητεύσας παρὰ τῷ Προδίκῳ ἐλεπτολόγησε τὴν διάκρισιν τῶν συνωνύμων, ὧν τόσον ἄφθονον ἔκαμε χρῆσιν. Ἐν τῷ Πανηγυρικῷ ἀπαντῶσι συνώνυμα ἐν § 5, πέρας — τέλος 42, λαβεῖν — πορίσασθαι. 45, ὑπερβάλλειν — εὐδοκιμεῖν — διαφέρειν 51, ἐγκωμιάζειν — ἐπαινεῖν. 53, συμφέρειν — λυσιτελεῖν 59, πράξεις — ἔργα 114, ὕβρεις (παίδων) — αἰσχύνας (γυ-

ναϊκῶν). 130, ἐπιτιμᾶν — κατηγορεῖν. 132, γῆ — χώρα. 150, στρατηγός δεινός — στρατιώτης ἀγαθός. 175, ὁμολογῆαι — συνθηκαί. 177, ἔχειν — κρατεῖν 183 — 84, χρῆ — εἰκός — προσήκει. 185, ἐθέλειν — ἐπιθυμεῖν.

35) τοὺς μάλιστα βίου δεομένους] τοὺς ἔχοντας πρὸ πάντων ἀνάγκην νὰ πορισθῶσι τροφήν. Σημειωτέον ὅτι τῆς λέξεως ζῶῃ οὐδέποτε ἐποίησαντο χρῆσιν δόκιμοι πεζολόγοι.

— ἐφ' ἑκατέρας τῆς ἡπείρου] δηλ. τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης.

- 36 σάντας καὶ τοὺς ὑπομείναντας ἔσωσαν· τοῖς μὲν γὰρ ἰκανὴν τὴν οἶκον χώραν κατέλιπον, τοῖς δὲ πλείω τῆς ὑπαρχούσης ἐπόρισαν· ἅπαντα γὰρ περιεβάλλοντο τὸν τόπον, ὃν νῦν τυγχάνομεν κατέχοντες. ὥστε καὶ τοῖς ὕστερον βουλευθεῖσιν ἀποικίσαι τινὰς καὶ μιμήσασθαι τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν πολλὴν βραστώνην ἐποίησαν· οὐ γὰρ αὐτοὺς ἔδει κτωμένους χώραν διακινδυνεύειν,
- 37 ἀλλ' εἰς τὴν ὑφ' ἡμῶν ἀφορισθεῖσαν, εἰς ταύτην οἰκεῖν ἰόντας· καίτοι τις ἂν ταύτης ἡγεμονίας ἐπιδείξειεν ἢ πατριωτέραν τῆς πρότερον γενομένης πρὶν τὰς πλείστας οἰκισθῆναι τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἢ μᾶλλον συμφέρουσαν τῆς τοὺς μὲν βαρβάρους ἀναστάτους ποιησάσης, τοὺς δ' Ἕλληνας εἰς τσαύτην εὐπορίαν προαγαγούσης;
- 38 (ί.) Οὐ τοίνυν, ἐπειδὴ τὰ μέγιστα συνδιέπραξε,

36) ἅπαντα γὰρ περιεβάλλοντο κτλ.] διότι ἀπέκτησαν ὅλον τὸν τόπον, τὸν ὅποσον τώρα κατέχομεν. Ἡρόδ. 8, 8 «πολλὰ μὲν ἔσωσε τῶν χρημάτων τοῖσι Πέρσησι, πολλὰ δὲ καὶ αὐτὸς περιεβάλετο» = ἀπέκτησε. Ξενοφ. Κύρ, II. 1, 4, 17 «ἐκέλευε περιβαλλόμενους ὅτω τις ἐπιτυγχάνει ἐλαύνειν πρὸς ἑαυτόν».

— πολλὴν βραστώνην ἐποίησαν] πολλὴν εὐκολίαν ἐπροξένησαν.

— ἀλλ' εἰς τὴν ὑφ' ἡμῶν ἀφορισθεῖσαν] εἰς τὴν ὑφ' ἡμῶν (ἀπὸ τῶν

βαρβάρων) χωρισθεῖσαν.

37) ἀναστάτους ποιησάμενος] ἡτις ἔκαμεν ἀναστάτους τοὺς βαρβάρους. Παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀναστατόν (τινα) ποιῶ καὶ ἀναστατος (ὑπό τινος) γίγνομαι οὐχὶ δὲ ἀναστατῶ — οὔμαι.

38) ἦν περ] δηλ. ἀρχὴν χρῆ εὐρίσκειν, ἥτοι τὴν ὀποῖαν ἀρχὴν ὀφείλουσι νὰ εὐρίσκωσι καὶ οἱ μέλλοντες νὰ κάμωσι καλὴν διοίκησιν καὶ τῶν ἄλλων.

— ἡγουμένη ἀξίως — ἔχειν] νομίζουσα δὲ ὅτι ὀβίος ὁ περιοριζόμενος εἰς

τῶν ἄλλων ὀλιγώρησεν, ἀλλ' ἀρχὴν μὲν ταύτην ἐποίησατο τῶν εὐεργεσιῶν, τροφήν τοῖς θεομένοις εὐρεῖν, ἦνπερ χρῆ τοὺς μέλλοντας καὶ περὶ τῶν ἄλλων καλῶς διοικήσειν, ἡγουμένη δὲ τὸν βίον τὸν ἐπὶ τούτοις μόνον οὐπω τοῦ ζῆν ἐπιθυμεῖν ἀξίως ἔχειν οὕτως ἐπεμελήθη καὶ τῶν λοιπῶν, ὥστε τῶν παρόντων τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθῶν, ὅσα μὴ παρὰ θεῶν ἔχομεν, ἀλλὰ οἱ ἀλλήλους ἡμῖν γέγονε, μηδὲν μὲν ἀνευ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας εἶναι, τὰ δὲ πλεῖστα διὰ ταύτην γεγενῆσθαι. παραλαβοῦσα γὰρ τοὺς Ἕλληνας ἀνόμως 39 ζῶντας καὶ σποράδην οἰκοῦντας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ δυναστειῶν ὑβρίζομένους, τοὺς δὲ δι' ἀναρχίαν ἀπολλυμένους, καὶ τούτων τῶν κακῶν αὐτοὺς ἀπήλλαξε, τῶν μὲν κυρία γενομένη, τοῖς δ' αὐτὴν παράδειγμα ποιήσασα. πρώτη γὰρ καὶ νόμους ἔθετο καὶ πολιτείαν κατεστήσατο. δῆλον δ' ἐκεῖθεν· οἱ γὰρ ἐν ἀρχῇ περὶ 40

ταῦτα μόνον (οἴκησιν καὶ τροφήν) ὄν εἶναι ἀκόμη ἀξίος ὥστε νὰ ἐπιθυμῆ τις νὰ ζῆ δι' αὐτῶν.

39 σποράδην οἰκοῦντας.] Προβλ. 10, 35 ἐνθα λέγει περὶ τοῦ Θεσεῶς «καὶ πρῶτον μὲν τὴν πόλιν σποράδην καὶ κατὰ κώμας οἰκοῦσαν εἰς ταῦτόν συναγαγὼν τηλικαύτην ἐποίησεν, ὥστ' ἔτι καὶ νῦν ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου, μεγίστην τῶν Ἑλληνίδων εἶναι» ὡς καὶ Θουκυδ. 2. 15 «ἐπειδὴ Θεσεὺς ἐβασίλευσε — τὰ τε

ἄλλα διεκόσμησε τὴν χώραν καὶ καταλύσας τῶν ἄλλων πόλεων τὰ τε βουλευτήρια καὶ τὰς ἀρχὰς εἰς τὴν νῦν πόλιν οὔσαν — ξυνώκισε πάντας».

40) ἐν τοῖς νόμοις τοῖς ἡμετέροις τὰς κρίσεις ἐποίησαντο | ὁ Ἄρης φονεύσας τὸν υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλιφρόθιον ἐδικάσθη ἐνταῦθα ἐνώπιον ὀνόδεκα θεῶν καὶ ἠθωφόθη. Ὡσαύτως καὶ ὁ Ὀρέστης, ὅτε κατεδίωκετο ὑπὸ τῶν Ἐρινύων διὰ τὸν φόνον τῆς μη-

τῶν φονικῶν ἐγκαλέσαντες καὶ βουλευθέντες μετὰ λόγου καὶ μὴ μετὰ βίας διαλύσασθαι τὰ πρὸς ἀλλήλους ἐν τοῖς νόμοις τοῖς ἡμετέροις τὰς κρίσεις ἐποιήσαντο περὶ αὐτῶν. καὶ μὲν δὴ καὶ τῶν τεχνῶν τὰς τε πρὸς τὰναγκαῖα τοῦ βίου χρησίμου καὶ τὰς πρὸς ἡδονὴν μεμηχανημένας, τὰς μὲν εὐροῦσα, τὰς δὲ δοκιμάσασα
 41 χρῆσθαι τοῖς λοιποῖς παρέδωκεν. (ια΄.) Τὴν τοίνυν ἄλλην διοίκησιν οὕτω φιλοξένως κατασκευάσατο καὶ πρὸς ἅπαντας οἰκείως ὥστε καὶ τοῖς χρημάτων δεομένοις καὶ τοῖς ἀπολαῦσαι τῶν ὑπαρχόντων ἐπιθυμοῦσιν ἀμφοτέροις ἀρμόττειν καὶ μήτε τοῖς εὐδαιμονοῦσι μήτε τοῖς δυστυχοῦσιν ἐν ταῖς αὐτῶν ἀχρηστῶς ἔχειν
 42 ἄλλ' ἑκατέροις αὐτῶν εἶναι παρ' ἡμῖν, τοῖς μὲν ἡδίστας διατριβάς, τοῖς δ' ἀσφαλεστάτην καταφυγὴν, πρὸς τοῦ Κλυταιμνήστρας.

41) τὴν τοίνυν ἄλλην διοίκησιν] ὁ τοίνυν ἐκφράζει ἀσθενῆ τινα συνέπειαν καὶ τίθεται συχνότατα ἐπὶ μεταβάσεων. Μεταχειρίζεται ἔτι αὐτὸν ὁ συγγραφεὺς ὅταν, ἐξενεγκῶν ἔννοιαν τινα γενικὴν, μεταβαίη εἰς τὰ μερικά (Ξενοφ. Ἀπομ. 2, 2, 29). Πολλάκις τίθεται καὶ μετὰ προσφώνησιν ὅταν ὁ ὁμιλῶν πρόκειται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν λόγον (Ξενοφ. Κύρ. 6, 2, 14) καὶ ὅταν τις ἐπαναλαμβάνων τὸν λόγον ἄλλου ἀπαντᾷ εἰς τὰ λεγόμενα (Ξενοφ. Ἀπομν. 1, 2, 34.)

— οὕτω φιλοξένως κατεσκευάσατο] διέταξε μετὰ τόσον φιλοξένου καὶ οἰκείου τρόπου.

42) ἀχρηστῶς ἔχειν] ἡ διοίκησις αὐτῆς νὰ μὴ εἶνε ἀχρηστος μήτε εἰς τοὺς εὐδαιμονοῦντας, μήτε εἰς τοὺς δυστυχοῦντας (= τοὺς ἀναγκαζομένους ἕνεκα ὑπερσχυσεως τῆς ἐναντίας εἰς τὰς πόλεις τῶν μερίδος, νὰ ἐγκαταλείπωσι τὴν πατρίδα των.)

— ἔτι δὲ χώραν οὐκ ἀυτάρκη] πρὸς δὲ τοῦτοις ἐπειδὴ ἕκαστος ὄν εἶχε χώραν παρέχουσαν ἀρκούντο ἅπαντα τὰ πρὸς τὸν βίον.

ἔτι δὲ τὴν χώραν οὐκ αὐτάρκη κεκτημένων ἐκάστων, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐλλείπουσαν, τὰ δὲ πλείω τῶν ἱκανῶν φέρουσαν, καὶ πολλῆς ἀπορίας οὐσης τὰ μὲν ὅποι χρῆ διαθέσθαι, τὰ δ' ὀπίθεν εἰσαγαγέσθαι, καὶ ταύταις ταῖς συμφοραῖς ἐπήμυνεν· ἐμπόριον γὰρ ἐν μέσῳ τῆς Ἑλλάδος τὸν Πειραιᾶ κατεσκευάσατο, τσαούτην ἔχονθ' ὑπερβολὴν, ὥσθ' ἂ παρὰ τῶν ἄλλων ἐν παρ' ἐκάστων χαλεπὸν ἐστί λαβεῖν, ταῦθ' ἅπαντα παρ' αὐτῆς βράδιον εἶναι πορίσασθαι.

(16'.) Τῶν τοίνυν τὰς πανηγύρεις καταστησάντων ⁴³ δικαίως ἐπαινουμένων, ὅτι τοιοῦτον ἔθος ἡμῖν παρέδωσαν ὥστε σπεισαμένους καὶ τὰς ἔχθρας τὰς ἐνεστηκυίας διαλυσαμένους συνελθεῖν εἰς ταῦτόν, καὶ μετὰ ταῦτ' εὐχὰς καὶ θυσίας κοινὰς ποιησαμένους ἀναμνησθῆναι μὲν τῆς συγγενείας τῆς πρὸς ἀλλήλους ὑπαρ-

Ἡρόδ. 1, 32 «χώρη οὐδεμὴ καταρκέει πάντα ἑαυτῇ παρέχουσα».

— ἐμπόριον] = ἐμπορικὸν λιμένα. Ἐμπορία παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐμπορίου, ἐμπόριον δὲ ἐμπορικὸς λιμὴν ἢ σταθμὸς (σκάλα).

43) σπεισαμένους πρὸς ἀλλήλους] ἀφ' οὗ κἀνωμεν μεταξὺ μας διάσπονδῶν καὶ θυσιῶν φιλίαν. Ἐν ταῖς μεγάλαις ἐορταῖς τῆς Ἑλλάδος ἐκηρύττετο ἐκχειρία, ἤτοι καθ' ὅλον τὸν χρό-

νον τῆς ἐορτῆς ἠσύχαζον τὰ ὄπλα, καὶ ἠδύνατο πᾶς τις νὰ πορευῆται ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἐορτήν. Πρὸβλ. Θουκ. 5, 50.

— ἐὺμενεστέρως διατεθῆναι] νὰ ἡμεθεὺς εὐμενέστεροι κατὰ τὸν ἐπίλοιπον καιρὸν πρὸς ἀλλήλους.

— καὶ τὰς παλαιὰς ξενίας ἀνανεώσασθαι] καὶ τὰς παλαιὰς φιλικίας ν' ἀνανεώσωμεν. Ξενία εἶνε ἡ φιλικὴ σχέσηις πόλεως πρὸς πόλιν ἢ πολίτου πρὸς ξένης πόλεως πολίτην.

χούσης, εὐμενεστέρας δ' εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον διατε-
θῆναι πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ τὰς τε παλαιὰς ξενίας
ἀνανεώσασθαι καὶ καινὰς ἑτέρας ποιήσασθαι, καὶ
μήτε τοῖς ἰδιώταις μήτε τοῖς διενεγκούσι τὴν φύσιν
ἀργὸν εἶναι τὴν διατριβὴν, ἀλλ' ἀθροισθέντων τῶ
Ἑλλήνων ἐγγενέσθαι τοῖς μὲν ἐπιδείξασθαι τὰς αὐ-
τῶν εὐτυχίας, τοῖς δὲ θεάσασθαι τούτους πρὸς ἀλλή-
λους ἀγωνιζομένους, καὶ μηδετέρους ἀθύμως διάγειν
ἀλλ' ἑκατέρους ἔχειν, ἐφ' οἷς φιλοτιμηθῶσιν, οἱ μὲν
ὅταν ἰδῶσι τοὺς ἀθλητὰς αὐτῶν ἕνεκα πονοῦντας, οἱ
δ' ὅταν ἐνθυμηθῶσιν, ὅτι πάντες ἐπὶ τὴν σφετέρην
θεωρίαν ἤκουσι, — τοσούτων τοίνυν ἀγαθῶν διὰ τὰ
συνόδους ἡμῖν γιγνομένων οὐδ' ἐν τούτοις ἡ πόλις ἡμῶν
45 ἀπελείφθη. καὶ γὰρ θεάματα πλεῖστα καὶ κάλλιστα
κέκτηται, τὰ μὲν ταῖς δαπάναις, ὑπερβάλλοντα, τὰ

44) τοῖς ἰδιώταις]
ἐν § 11 οἱ ἰδιῶται ἀντιτί-
θενται πρὸς τοὺς ῥήτορας, ἐν-
ταῦθα δὲ πρὸς τοὺς διενεγκόν-
τας τὴν φύσιν, τοὺς διαπρέ-
ποντας δηλ. εἰς τοὺς γυ-
μνικούς καὶ μουσικούς ἀγῶ-
νας.

— μηδετέρουσ ἀ-
θύμως διάγειν | οὔτε οἱ
μὲν οὔτε οἱ δὲ νὰ ὀυσαρε-
στῶνται.

— ἐφ' οἷς ἂν φιλο-
τιμηθῶσιν | ἐκεῖνα τὰ
ὁποῖα νὰ θεραπεύσωσι τὴν
φιλοτιμίαν των.

— ἐπὶ τὴν σφετέ-

ραν θεωρίαν | διὰ τὰ
τοὺς θεωρήσωσιν.

45) εἴ τι ἐν τῷ πλη-
σιάζειν ἀλλήλοις ἀ-
γαθὸν ἐστὶ | ἐὰν ὑπάρχη
ὠφέλειά τις διότι πλησια-
ζομεν ἀλλήλους. Τὸ πλησι-
άζειν ἐνταῦθα εἶνε συντεταγ-
μένον δοτικῆ, εὐρηται ὁμοίως
καὶ γενικῆ συντεταγμένον.
Ξενοφ. Κύρ. 8, 2, 8 «ὡς δὲ
μᾶλλον ἐπλησιάζον οἱ ἀμφὶ
τὸν Κύρον τῶν ἄκρων».

— λόγων καὶ γνώ-
μης | ἀναφέρεται εἰς τοὺς
δραματικούς ἀγῶνας, οἵτι-
νες ἐγίνοντο ἐν ἐπισήμοις

δὲ κατὰ τὰς τέχνας εὐδοκιμοῦντα, τὰ δ' ἀμφοτέροις
τούτοις διαφέροντα· καὶ τὸ πλῆθος τῶν εἰσαφικνουμέ-
νων ὡς ἡμᾶς τοσοῦτόν ἐστιν, ὥστ' εἴ τι ἐν τῷ πλησιάζειν
ἀλλήλοις ἀγαθόν ἐστιν καὶ τοῦθ' ὑπ' αὐτῆς περι-
εληφθαι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ φιλίας εὐρεῖν πιστο-
τάτας καὶ συνουσίας ἐντυχεῖν παντοδαπώταταις μά-
λιστα παρ' ἡμῖν ἐστίν, ἔτι δ' ἀγῶνας ἰδεῖν μὴ μόνον
τάχους καὶ ῥώμης ἀλλὰ καὶ λόγων καὶ γνώμης καὶ
τῶν ἄλλων ἔργων ἀπάντων, καὶ τούτων ἄθλα μέγιστα.
πρὸς γὰρ οἷς αὐτὴ τίθησι, καὶ τοὺς ἄλλους διδόναι 46
συναναπειθεῖ· τὰ γὰρ ὑφ' ἡμῶν κριθέντα ποσαύτην
λαμβάνει δόξαν ὥστε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγαπᾶ-
σθαι. χωρὶς δὲ τούτων αἱ μὲν ἄλλαι πανηγύρεις διὰ
πολλοῦ χρόνου συλλεγεῖσθαι ταχέως διελύθησαν, ἢ δ'
ἡμετέρα πόλις ἅπαντα τὸν αἰῶνα τοῖς ἀφικνουμένοις
πανηγυρὶς ἐστίν.

(1γ'.) Φιλοσοφίαν τοίνυν, ἢ πάντα ταῦτα συνεξεῦρες 47
καὶ συγκατεσκεύασε, καὶ πρὸς τε τὰς πράξεις ἡμᾶ
ἐπαίδευσεν καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐπράυνε, καὶ τῶν συμ-

ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσιν.

46) Καὶ τούτων ἄθλα μέγιστα | καὶ τούτων μέγιστα βραβεῖα. Τοιαῦτα ἄθλα εἶχον συνήθως Ἰδανικὴν ἀξίαν· οἱ νικηταὶ δηλ. ἐλάμβανον στεφάνους καὶ ἀγγεῖα μετ' ἐλαίου τῶν ἱερῶν μορεῶν. Οὐχ ἥττον πολλάκις ἐλάμβανον καὶ ὑλικὰς ἀμοιβάς. Ἐν Ἀθήναις κατὰ τινὰ νόμον τοῦ Σόλωνος οἱ Ὀλυμπιονεῖκαι ἐ-

λάμβανον ὡς ἀμοιβὴν πεντακοσίας δραχμάς, οἱ Πυθιονεῖκαι ἑκατὸν καὶ ἀναλόγως οἱ εἰς τοὺς ἄλλους ἀγῶνας νικῶντες (Διογ. Λαέρτ. 1, 55. Πλουτάρχ. Σόλ. 23.)

47) φιλοσοφίαν | ἐνοεῖ τὴν παιδείαν ἐν τε τῷ βίῳ καὶ τῇ τέχνῃ. Ἄνῃκει δὲ τὸ φιλοσοφίαν εἰς τὸ κατέδειξεν ὡς ἀντικείμενον αὐτοῦ.

φορῶν τὰς τε δι' ἀμαθίαν καὶ τὰς ἐξ ἀνάγκης γιγνο-
 μένας διείλε, καὶ τὰς μὲν φυλάξασθαι, τὰς δὲ καλῶς
 ἐνεγκεῖν ἐδίδαξεν, ἢ πόλις ἡμῶν κατέδειξε, καὶ λό-
 γους ἐτίμησεν, ὧν πάντες μὲν ἐπιθυμοῦσι, τοῖς δ'
 48 ἐπισταμένοις φθονοῦσι. συνειδυῖα μὲν, ὅτι τοῦτο μο-
 νον ἐξ ἀπάντων τῶν ζῶων ἴδιον ἔφυμεν ἔχοντες, καὶ
 διότι τούτῳ πλεονεκτῆσαντες καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπασιν
 αὐτῶν διηνέγκαμεν, ὁρῶσα δὲ περὶ μὲν τὰς ἄλλας
 πράξεις οὕτω ταραχώδεις οὖσας τὰς τύχας ὥστε πολ-
 λάκις ἐν αὐταῖς καὶ τοὺς φρονίμους ἀτυχεῖν καὶ τοὺς
 ἀνοήτους κατορθοῦν, τῶν δὲ λόγων τῶν καλῶς καὶ
 τεχνικῶς ἐχόντων οὐ μετὸν τοῖς φαύλοις, ἀλλὰ ψυχῆς
 49 εὐφροσύνης ἔργον ὄντας, καὶ τοὺς τε σοφοὺς καὶ

48) ὧν | ἀντικ. τοῦ ἐπι-
 θυμοῦσι.

— ὁ ρῶσα δὲ — τὰς
 τύχας | βλέπουσα δὲ ὅτι
 περὶ μὲν τὰς ἄλλας πράξεις
 τόσον ἄστατοι εἶνε αἱ τύχαι.

— ὥστε πολλάκις κ.
 τ.λ. | ὥστε πολλάκις εἰς
 αὐτὰς καὶ οἱ φρόνιμοι γὰρ
 δυστυχῶσι καὶ οἱ ἀνόητοι γὰρ
 εὐτυχῶσι. Πρὸβλ. Ἀριστο-
 τέλ. Ῥητ. 3, 9 «συμβαίνει
 πολλάκις ἐν ταύταις καὶ τοὺς
 φρονίμους ἀτυχεῖν καὶ τοὺς
 ἄφρονας κατορθοῦν».

— οὐ μετὸν | κατηγ.
 μετογῆ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ
 ὁρῶσα = βλέπουσα ὅτι δὲν με-
 τέχουσιν.

49) τοὺς εὐθὺς ἐξ ἀρ-
 χῆς ἐλευθέρως τε-
 θραμμένους] ἐκεῖνοι οἱ-
 τινες ἀπὸ τῆς νηπιακῆς τῶν
 ἡλικίας εἶνε ἀνατεθραμμένοι
 μὲ ἀνατροφὴν ἐλευθέρων ἀν-
 θρώπων.

— οὐ μόνον ἐν ταῖς
 αὐτῶν δυναμένους |
 ὅχι μόνον εἰς τὰς πατρίδας
 τῶν ἔχουσιν ἰσχύν. Τὸ δύνα-
 μαι σημαίνει ἐνταῦθα μέγα
 δύναμαι (λατ. potens sum).
 Πρὸβλ. Λυσίου Ἐπιτάφ. § 12
 ἐνθα οἱ δυνάμενοι ἀν-
 τιτίθενται τοῖς ἀσθενε-
 στέροις. Θουκυδ. 4, 105
 «Πυνθανόμενοι τὸν Θουκυδί-
 δην—δύνασθαι ἐν τοῖς πρώ-

τοὺς ἀμαθεῖς δοκοῦντας εἶναι ταύτῃ πλεῖστον ἀλλήλων διαφέροντας, ἔτι δὲ τοὺς εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐλευθερίως τεθραμμένους ἐκ μὲν ἀνδρίας καὶ πλούτου καὶ τῶν τοιούτων ἀγαθῶν, οὐ γιγνωσκομένους, ἐκ δὲ τῶν λεγομένων μάλιστα καταφανεῖς γιγνομένους, καὶ τοῦτο σύμβολον τῆς παιδείσεως ἡμῶν ἐκάστου πιστότατον ἀποδεδειγμένον, καὶ τοὺς λογῶ καλῶς χρωμένους οὐ μόνον ἐν ταῖς αὐτῶν δυναμένους ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐντίμους ὄντας. τοσοῦτον δ' ἀπολέλοιπεν 50 ἡ πόλις ἡμῶν περὶ τὸ φρονεῖν καὶ λέγειν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὥστ' οἱ ταύτης μαθηταὶ τῶν ἄλλων διδάσκαλοι γεγόνασιν, καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα πεπατήκε μηκέτι τοῦ γένους ἀλλὰ τῆς διανοίας δοκεῖν εἶναι, καὶ μᾶλλον Ἑλληνας καλεῖσθαι τοὺς τῆς παιδείσεως τῆς ἡμετέρας ἢ τοὺς τῆς κοινῆς φύσεως (μετέχοντας.

ιδ'). Ἴνα δὲ μὴ δοκῶ περὶ τὰ μέρη διατρίβειν 51

τοῖς τῶν ἠπειρωτῶν ».

50) καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα — διανοίας δοκεῖν εἶναι] καὶ ἔκαμε τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων νὰ φαίνεται, ὅτι εἶνε σημεῖον ὀχι πλέον τοῦ γένους, ἀλλὰ τοῦ νοῦ. Διάνοια εἶνε ἡ ἐσωτερικὴ ἐνέργεια τῆς ψυχῆς καὶ λαμβάνεται πολυλάκις ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτῆς (Πλάτ. Γοργία 514 Α.)

—μᾶλλον Ἑλληνας] συγκριτ. τοῦ Ἑλλήν μᾶλλον Ἑλλήν καὶ ὑπερβητικὸν μᾶ-

λιστᾶ Ἑλλήν, Κατὰ ταῦτα σχηματίζονται περιφραστικῶς τὰ παραθετικὰ τοῦ φιλέλλην, μισέλλην, κτλ.

51) Ἴνα δὲ μὴ δοκῶ — διατρίβειν] διὰ νὰ μὴ φαίνομαι δὲ ὅτι ἐνασχολοῦμαι περὶ τὰ μερικά.

—ἀπορῶν—ἐπαινεῖν] μὴ δυνάμενος νὰ ἐπαινέσω αὐτὸν εἰς τὰ πολεμικά. Συνήθως τὰ ἐγκώμια τῶν ἀτικῶν ῥητόρων πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ἀνεφέροντο εἰς τὰς πολεμικὰς πράξεις αὐτῆς.

ὑπὲρ ὅλων τῶν πραγμάτων ὑποθέμενος, μὴδ' ἐκ τούτων ἐγκωμιάζειν τὴν πόλιν ἀπορῶν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον αὐτὴν ἐπαινεῖν, ταῦτα μὲν εἰρήσθω μοι πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῖς τοιούτοις φιλοτιμουμένους, ἡγοῦμαι δὲ τοῖς προγόνοις ἡμῶν οὐχ ἥττον ἐκ τῶν κινδύνων τι-
 52 μᾶσθαι προσήκειν ἢ τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν. οὐ γὰρ μικροὺς οὐδ' ὀλίγους οὐδ' ἀφανεῖς ἀγῶνας ὑπέμειναν ἀλλὰ πολλοὺς καὶ δεινοὺς καὶ μεγάλους, τοὺς μὲν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν χώρας, τοὺς δ' ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ἐλευθερίας· ἅπαντα γὰρ τὸν χρόνον διετέλεσαν κοινὴν τὴν πόλιν παρέχοντες καὶ τοῖς ἀδικουμένοις αἰεὶ τῶν
 53 Ἑλλήνων ἐπαμύνουσαν. διὸ ὅη καὶ κατηγοροῦσί τινες ἡμῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς βουλευομένων, ὅτι τοὺς ἀσθενεστέρους εἰθίσμεθα θεραπεύειν, ὥσπερ οὐ μετὰ τῶν ἐπαι-

Πρόβλ. Ἀριστοτέλ. Ῥητορ. 2, 22 «πῶς ἂν δυναίμεθα ἐπαινεῖν τοὺς Ἀθηναίους εἰ μὴ ἔχοιμεν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἢ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην, ἢ τὰ ὑπὲρ Ἡρακλειδῶν πραχθέντα, ἢ τῶν ἄλλων τι τῶν τοιούτων».

52) οὐ γὰρ μικροὺς κ.τ.λ.] ὅρα τὴν ἀντίθεσιν μικροὺς, ὀλίγους, ἀφανεῖς—πολλοὺς, μεγάλους.

—διετέλεσαν—παρέχοντες] παρέχοντες εἶνε μετοχὴ κατηγορηματικῆ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ διετέλεσαν.

53) κατηγοροῦσί τι-

νες ἡμῶν] τὸ ἡμῶν ἀντικ. τοῦ κατηγοροῦσι.

—τοὺς ἀσθενεστέρους εἰθίσμεθα θεραπεύειν] συνειθίσασμεν νὰ περιποιώμεθα τοὺς ἀδυνατωτέρους.

—ὥσπερ τοὺς λόγους—ὄντας] τὸ ὄντας εἶνε αἰτιατικὴ ἀπόλυτος. Ξενοφ. Ἀπομν. 3, 2, 3 «πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους».

—ὅμως ἡροῦμεθα κ.τ.λ.] ὅμως ἐπροτιμῶμεν νὰ βοηθῶμεν τοὺς ἀδυνατω-

νεῖν βουλομένων ἡμᾶς τοὺς λόγους ὄντας τοῦ τοιού-
τους. οὐ γὰρ ἀγνοοῦντες, ὅσον διαφέρουσιν αἱ μείζους
τῶν συμμαχιῶν πρὸς τὴν ἀσφάλειαν, οὕτως ἐβουλευό-
μεθα περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ πολὺ τῶν ἄλλων ἀκριβέστε-
ρον εἰδότες τὰ συμβαίνοντ' ἐκ τῶν τοιούτων ὁμῶς ἡ-
ρούμεθα τοῖς ἀσθενεστέροις καὶ παρὰ τὸ συμφέρον
βοηθεῖν μᾶλλον ἢ τοῖς κρείττοσι τοῦ λυσιτελοῦντος
ἕνεκα συναδικεῖν.

ιε΄.) Γνωίη δ' ἂν τις καὶ τὸν τρόπον καὶ τὴν ῥώμην ⁵⁴
τὴν τῆς πόλεως ἐκ τῶν ἱκετειῶν, ἃς ἤδη τινες ἡμῖν
ἐποίησαντο. τὰς μὲν οὖν ἢ νεωστὶ γεγενημένας ἢ περὶ
μικρῶν ἐλθούσας παραλείψω· πολὺ δὲ πρὸ τῶν Τρωϊ-
κῶν, ἐκεῖθεν γὰρ δίκαιον τὰς πίστει λαμβάνειν τοὺς
ὑπὲρ τῶν πατριῶν ἀμφισβητοῦντας, ἦλθον οἷθ' Ἑρα-

τέρους καὶ ἐναντίον τοῦ συμ-
φερόντος μας μᾶλλον, παρὰ
να συναδικῶμεν μετὰ τοὺς ἰ-
σχυροτέρους διὰ να ὠφελη-
θῶμεν. Πρὸβλ. Λυσίου Ἐ-
πιτάφ. § 12 «ἠξίου ὑπὲρ
τῶν ἀσθενεστέρων μετὰ τοῦ
δικαίου διαμάχεσθαι μᾶλλον
ἢ τοῖς δυναμένοις χαριζόμενοι
τοὺς ὑπ' ἐκείνων ἀδικουμένους
ἐκδοῦναι».

54) ἐκ τῶν ἱκετειῶν,
ἃς κ.τ.λ.] ἐκ τῶν παρακλή-
σεων τὰς ὁποίας ἤδη τινες
ἔκαμαν πρὸς ἡμᾶς. Θουκυδ.
3, 67 ἀμῖν ἱκετεῖαν ποιοῦν-
ται».

— περὶ μικρῶν ἐλ-

θούσας] τὸ ἐλθούσας ἀνα-
φέρεται εἰς τὸ ἱκετείας = ἰ-
κέτας ἐλθόντας Οὕτω 8, 123
«τὰς φυγὰς—οὐ διὰ τοὺς
συκοφάντας κατελθούσας» =
τοὺς φυγάδας οὐ διὰ τοὺς
συκοφάντας κατελθόντας.

— ἐκεῖθεν— τοὺς—
ἀμφισβητοῦντας] τὸ
ἀμφισβητοῦντας εἶνε ὑποκ.
τοῦ λαμβάνειν = ὅτι ἀπὸ
ἐκεῖ εἶνε δίκαιον να λαμβά-
νωσι τὰς ἀποδείξεις εἰ φιλό-
νεικοῦντες περὶ τῶν πατριῶν.

— Ἄδραστος ὁ τα-
λαοῦ] ὁ Ταλαός ἦν Ἄρ-
γοναύτης (Ἄπολλων. Ῥοδ.
Ἄργοναύτ. 1, 118), ὁ δὲ

κλέους παῖδες καὶ μικρὸν πρὸ τούτων Ἄδραστος ὁ
55 Ταλαοῦ, βασιλεὺς ὧν Ἄργους, οὗτος μὲν ἐκ τῆς στρα-
τείας τῆς ἐπὶ Θήβας δεδυστυχηκώς, καὶ τοὺς ὑπὸ τῇ
Καδμείᾳ τελευτήσαντας αὐτὸς μὲν οὐ δυνάμενος ἀνε-
λέσθαι, τὴν δὲ πόλιν ἀξιῶν βοηθεῖν ταῖς κοιναῖς τύ-
χαις καὶ μὴ περιορᾶν τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις ἀποθνή-

υῖος αὐτοῦ Ἄδραστος ὑπῆρξε
βασιλεὺς τοῦ Ἄργους ὀλίγον
πρὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν οἱ
Ἑρακλεῖδαι ἐκβληθέντες ἐκ
τῆς Πελοποννήσου, κατέφυ-
γον πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

55) τῆς ἐπὶ Θήβας
δεδυστυχηκώς] ἐν τῇ
καλουμένῃ στρατείᾳ τῶν ἐπτὰ
ἐπὶ Θήβας, ὅθεν καὶ τὸ φε-
ρώνυμον ὄραμα τοῦ Αἰσχύ-
λου. Οἱ ἐπτὰ ἥρωες ἦσαν
οἱ Ἄδραστος, Τυδεύς, Ἄμ-
φιάρκος, Καπανεύς, Ἴππο-
μέδων, Παρθενοπαῖος, Πολυ-
νεΐκης.

— ἀνελέσθαι] «κυρίως
ἐνταῦθα τὸ χαμόθεν ἀνα-
λαβεῖν, ὡς καὶ τὸ ἐν τῇ συ-
νηθείᾳ σηκῶν, οἷον ἂν φαῖ-
μεν ἐρμηνεύειν βουλόμενοι
τόδε τὸ χωρίον. Μὴ δυνάμενος
νὰ σηκῶν τὰ λείψανα τῶν
ἀποθανόντων. Μετ' ὀλίγα
δὲ καὶ μεταφορικῶς ἐρεῖ ἀ-
νελόμενοι πόλεμον, ἣν με-

ταφορᾶν ἔσωσε καὶ ἡ συνή-
θεια, ἐσήκωσαν τὸν πόλεμον,
λέγουσα. Τοῦτο δὲ τὸ ση-
κῶν (καὶ οὐ σικῶν οὔτε
συκῶν ὡς γράφεται παρὰ
τοῖς Λεξικογράφοις) ἐστὶ
παρὰ τὸ σηκῶν, οὐ τὸ πα-
ράγωγον σήκωμα κ.τ.λ.)
Κοραῆς.

— παλαιὸν ἔθος καὶ
πάτριον νόμον κατα-
λυόμενον] νὰ μὴ παρα-
βλέπει (ἢ πόλις ἡμῶν) νὰ
καταργηταὶ παλαιὰ συνή-
θεια καὶ πατροπαράδοτος νό-
μος. Ἡ περὶ τοὺς νεκροὺς
ἐπιμέλεια καὶ τιμὴ ἦν σε-
βαστὴ καὶ ἱερά παρ' ἅπασιν
τοῖς Ἕλλησιν, ὥστε καὶ ἐν
τῷ πολέμῳ οἱ νικηταὶ πα-
ρεῖχον τοῖς ἠττηθεῖσι βρα-
χεῖαν ἀνακωχὴν πρὸς ἀναί-
ρεσιν καὶ ταφὴν τῶν νεκρῶν.
Εὐριπίδ. Ἰκέτισι 524 :

νεκροὺς δὲ τοὺς θανόντας οὐ βλάπτων
[πόλις

σπονδας ἀτάφους γιγνομένους μηδὲ παλαιὸν ἔθος καὶ 56
 πάτριον νόμον καταλυόμενον, οἱ δ' Ἡρακλέους παῖ-
 δες φεύγοντες τὴν Εὐρυσθέως ἔχθραν, καὶ τὰς μὲν
 ἄλλας πόλεις ὑπερορῶντες ὡς οὐκ ἂν δυναμένας βοη-
 θῆσαι ταῖς αὐτῶν συμφοραῖς, τὴν δ' ἡμετέραν ἱκανὴν
 νομίζοντες εἶναι μόνην ἀποδοῦναι χάριν ὑπὲρ ὧν ὁ πα-
 τὴρ αὐτῶν ἅπαντας ἀνθρώπους εὐεργέτησεν. ἐκ δὲ 57
 τούτων βράδιον κατιδεῖν, ὅτι καὶ κατ' ἐκείνον τὸν χρό-
 νον ἡ πόλις ἡμῶν ἡγεμονικῶς εἶχε· τίς γὰρ ἂν ἰκε-
 τεύειν πολμήσειεν ἢ τοὺς ἥπτους ἢ τοὺς ὑφ' ἑτέροις
 ὄντας, παραλιπὼν τοὺς μεῖζω δύναμιν ἔχοντας, ἄλλως
 τε καὶ περὶ πραγμάτων οὐκ ἰδίων ἀλλὰ κοινῶν καὶ

οὐδ' ἀνδροκμητῆς προσφέρων ἀγωνίας
 θάψαι δικαίῳ τὸν Πανελληνιον νόμον
 σώζων.

56) φεύγοντες τὴν
 Εὐρυσθέως ἔχθραν]
 Πρὸβλ. Δυσίου Ἐπιτάφ. §
 11 « Ὑστέρω δὲ χρόνῳ ἐ-
 πειδὴ Ἡρακλῆς μὲν ἐξ ἀν-
 θρώπων ἠφανίσθη, οἱ δὲ παῖ-
 δες αὐτοῦ ἔφευγον μὲν Εὐ-
 ρυσθέα, ἐξηλαύνοντο δὲ ὑπὸ
 πάντων τῶν Ἑλλήνων, αἰ-
 σχυνομένων μὲν τοῖς ἔργοις,
 φοβουμένων δὲ τὴν Εὐρυσθέως
 δύναμιν, ἀφικόμενοι εἰς τὴν
 πόλιν ἰκέται ἐπὶ τῶν βωμῶν
 ἐκαθέζοντο» καὶ Διόδωρ. Σι-
 κελ. 4, 57 κτλ.

— εὐεργέτησεν] Τὰ
 ἀπὸ τοῦ ἐπιρρήματος εὐ πα-

ρασύνθετα εἰάν ἀρχωνται ἀπὸ
 βραχέος φωνήεντος αὐξάνουσι
 καὶ ἀναδιπλοῦνται μετὰ τὸ
 εὐ· τὸ εὐεργετῶ ὁμοῦς διαφο-
 ρεῖται, ὅθεν παρατ. εὐεργέ-
 τουν, ἀόρ. εὐεργέτησα καὶ
 εὐηργέτησα, παρακ. εὐεργέ-
 τηκα καὶ εὐηργετήηκα, ὑπερσ.
 εὐεργετήκειν παθ., ἀόρ. εὐερ-
 γετήθην παρακ. εὐεργέτημαι
 ὑπερσ. εὐηργετήμην.

57) ἄλλως τε καὶ
 περὶ πραγμάτων κτλ.]
 καὶ μάλιστα περὶ πραγμάτων
 ὄχι ἰδιωτικῶν ἀλλὰ κοινῶν
 καὶ περὶ τῶν ὁποίων οὐδεὶς
 ἄλλος ἔπρεπε νὰ φροντιζήει-
 μή οἱ ἀπαιτοῦντες νὰ εἶνε
 προσεστώτες τῶν ἑλλήνων. —
 Τὸ ἄλλως τε καὶ τίθε-

περὶ ὧν οὐδένας ἄλλους εἰκὸς ἦν ἐπιμεληθῆναι πλὴν
 58 τοὺς προεστάναι τῶν Ἑλλήνων ἀξιούοντας. ἔπειτ' οὐδ'
 φευσθέντες φαίνονται τῶν ἐλπίδων, δι' ἃς κατέφυγο
 ἐπὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν. ἀνελόμενοι γὰρ πόλεμο
 ὑπὲρ μὲν τῶν τελευταίων πρὸς Θηβαίους, ὑπὲρ δ'
 τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους πρὸς τὴν Εὐρυσθέως δύ-
 ναμιν, τοὺς μὲν ἐπιστρατεύσαντες ἠνάγκασαν ἀπο-
 δοῦναι θάψαι τοὺς νεκροὺς τοῖς προσήκουσι, Πελο-
 ποννησίων δὲ τοὺς μετ' Εὐρυσθέως εἰς τὴν χώραν ἡ-
 μῶν εἰσβαλόντας ἐπέξελθόντες ἐνίκησαν μαχόμενοι
 59 κάκεινον τῆς ὕβρεως ἔπαυσαν. θαυμαζόμενοι δὲ καί

ταῖς συχνάκις πρὸ αἰτιολογι-
 κῶν, χρονικῶν καὶ ὑποθετι-
 κῶν προτάσεων ἢ μετοχῶν
 καὶ ἐξηγεῖται συνήθως διὰ
 τοῦ καὶ μάλιστα. Πρβλ.
 § 106 «ἦν (πολιτείαν) οὐκ
 οἶδ' ὅτι δεῖ διὰ μακροτέρων
 ἐπαινεῖν, ἄλλως τε καὶ
 συντόμως ἔχοντα δηλῶσαι
 περὶ αὐτῆς » § 66 «Δοκεῖ δέ
 μοι καὶ περὶ τῶν πρὸς τοὺς
 βαρβάρους—προσῆκειν εἰπεῖν
 ἄλλως τ' ἐπειδὴ καὶ τὸν
 λόγον κατεστησάμην.»

58) ἀνελόμενοι γὰρ
 πόλεμον] διότι ἀναλαβόν-
 τες πόλεμον.

—τοὺς μὲν ἐπιστρα-
 τεύσαντες ἠνάγκασαν
 κ.τ.λ. | τοὺς μὲν Θηβαίους
 ἐκστρατεύσαντες ἐναντίον αὐ-

τῶν ἠνάγκασαν ν' ἀποδώσω-
 σι τοὺς νεκροὺς εἰς τοὺς συγ-
 γενεῖς των (τοῖς προσήκουσι)
 διὰ τὰ τοὺς θάψωσιν.

—ἀποδοῦναι θάψαι
 τοὺς νεκροὺς | Ἰουστίνος
 6, 6, Corpora interfecto-
 rum ad sepulturam posce-
 re, est apud Graecos si-
 gnum victoriae traditae=
 τὸ ζητεῖν τὰ σώματα τῶν
 φονευθέντων πρὸς ταφὴν ση-
 μεῖον ἤττης παρὰ τῆς ἔλ-
 λησιν.

59) οὐ γὰρ παρὰ μι-
 κρὸν ἐποίησαν] «Πλεο-
 νάζειν ὑπειλήφασί τινες τὴν
 πρόθεσιν· οὐ μὲν τοι γε πλε-
 ονάζει. Τὸ γὰρ παρὰ μικρὸν
 τι ποιεῖν, μικροῦ δεῖν ποιεῖν
 τί ἐστι, τουτέστιν οὐ τελεί-

διὰ τὰς ἄλλας πράξεις ἐκ τούτων τῶν ἔργων ἔτι μᾶλλον εὐδοκίμησαν. οὐ γὰρ παρὰ μικρὸν ἐποίησαν ἀλλὰ τοσοῦτον τὰς τύχας ἐκατέρων μετήλλαξαν, ὥσθ' ὁ μὲν ἰκετεύειν ἡμᾶς ἀξιώσας βία τῶν ἐχθρῶν ἅπανθ' ὅσων ἐδεήθη διαπραξάμενος ἀπῆλθεν, Εὐρυσεύς δὲ βιάσασθαι προσδοκήσας αὐτὸς αἰχμάλωτος γενόμενος ἰκέτης ἠναγκάσθη καταστῆναι, καὶ τῷ μὲν ὑπερενεγ- 60 κόντι τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ὃς ἐκ Διὸς μὲν γεγονώς, ἔτι δὲ θνητὸς ὢν θεοῦ ῥώμην ἔσχε, τούτῳ μὲν ἐπι-

ως καὶ ἀπρητισμένως τι ποιεῖν, ἀλλὰ καταλείπειν μικρὸν αὐτοῦ μέρος ἀπολείπον. Ἐστὼ παράδειγμα τοῦ λεγομένου ἐξ αὐτοῦ Ἰσοκράτους (Συμμαχ. λβ'). τοῦτο. «Τὴν γὰρ πολιτείαν... λυθῆναι παρὰ μικρὸν ἐποίησεν,» ὅπερ οὐ σημαίνει τὸ, ἔλυσε τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ τὸ, ἐπὶ τοσοῦτον ἐχάλασε τοὺς δεσμοὺς αὐτῆς, ὡς ἐγγὺς τοῦ λυθῆναι παντάπασι γενέσθαι. Τὸν αὐτὸν οὖν τρόπον καὶ τὸ προκείμενον ἐρμηνεύοντες χωρίον φαιμέν, οὐ παρὰ μικρὸν ἤλθον ποιῆσαι, ὃ ἐποίησαν· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ μεταλλάξαι τὰς τύχας ἐκατέρων, ὡς ἂν εἰ ἀπλοῦστερον ἔλεγεν οὐ παρὰ μικρὸν, ἀλλὰ παρὰ τοσοῦτον, τουτέστιν οὕτω τελείως μετήλλαξαν ἐκατέρων

τὰς τύχας, ὥστε κτλ.» Κοραῆς.

—βία τῶν ἐχθρῶν | παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ἐχθρῶν.

—ἅπανθ'— διαπραξάμενος | ἀφ' οὗ κατώρθωσεν (ὁ Ἄδραστος) ὅλα ὅσα ἐζήτησεν.

—αἰχμάλωτος γενόμενος | οἱ δόκιμοι ἔλεγον αἰχμάλωτος γίνομαι (λαμβάνομαι) τὸ δ' αἰχμαλωτίζω καὶ αἰχμαλωτεύω εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

60) τούτῳ μὲν ἐπιτάτων καὶ λυμαινόμενος | τοῦτον μὲν νὰ διατάττη καὶ βλάβη. Τὸ τούτῳ εἶνε ἀντικείμενον τοῦ λυμαινόμενος. Τὸ λυμαινόμενος ἄλλοτε μὲν συντάσσεται αἰτιατικῇ, ὡς 8.99 αὐθριζον δὲ τὰς νήσους—ἐλυμαίνοντο

τάττων καὶ λυμαινόμενος ἅπαντα τὸν χρόνον διετέ-
λεσεν, ἐπειδὴ δ' εἰς ἡμᾶς ἐξήμαρτεν, εἰς τοσαύτην
κατέστη μεταβολήν, ὥστ' ἐπὶ τοῖς παισὶ τοῖς ἐκεί-
νου γενόμενος ἐπονειδίστως τὸν βίον ἐτελεύτησεν.

- 61 (ε'.) Πολλῶν δ' ὑπαρχουσῶν ἡμῖν εὐεργεσιῶν εἰς
τὴν πόλιν τὴν Λακεδαιμονίων περὶ ταύτης μόνης μοι
συμβέβηκεν εἰπεῖν· ἀφορμὴν γὰρ λαβόντες τὴν δι'
ἡμῶν αὐτοῖς γενομένην σωτηρίαν οἱ πρόγονοι μὲν τῶν
νῦν ἐν Λακεδαίμονι βασιλευόντων, ἔκγονοι δ' Ἑρα-
κλέους, κατῆλθον μὲν εἰς Πελοπόννησον κατέσχον δ'
Ἄργος καὶ Λακεδαίμονα καὶ Μεσσήνην, εἰκιστὰ δὲ
Σπάρτης ἐγένοντο, καὶ τῶν παρόντων ἀγαθῶν αὐτοῖς

δὲ τὴν Πελοπόννησον» ἄλ-
λοτε δὲ δοτικῇ ὡς ἐνταῦθα
καὶ κατὰ Λοχίτου § 9 «ἡ
ὑβρις ὅλοις τοῖς πράγμασι
λυμαινομένη» Ξενοφ. Ἑλλ.
2, 3, 26 «εἰ τις ἡμῶν αὐ-
τῶν λυμαίνεται ταύτη τῇ
καταστάσει» αὐτ. 7, 5, 18
ἰππ. 4, 3. Ἀριστοφ. Νε-
φέλ. 928 κλπ.

— ἐπειδὴ δ' εἰς ἡμᾶς
ἐξήμαρτεν] ἀφ' οὗ ὅμως
ἀπέτυχεν εἰς τὴν καθ' ἡμῶν
ἐκστρατείαν.

— Ἐπὶ τοῖς παισὶ
τοῖς ἐκείνου γενόμε-
νος] περιπεσὼν εἰς χεῖρας
τῶν παίδων ἐκείνου.

61) Πολλῶν δ' ὑπαρ-
χουσῶν ἡμῖν εὐεργεσι-

ω ν] μολονότι δ' ἐπράξομεν
πολλὰς εὐεργεσίας. Πλὴν τῆς
πρὸς τοὺς Ἑρακλείδας εὐ-
εργεσίας ἄλλη ἐκ μέρους
τῶν Ἀθηναίων εἶπε ἡ ἀπι-
στολή τοῦ ποιητοῦ Ἑρταίου
ἐν τῷ 6'. Μεσσηνιακῶ πο-
λέμῳ εἰς τὴν Σπάρτην καὶ ἡ
μετὰ τοῦ Κίμωνος ἐν τῷ γ'
σταλείσα ἐπικουρία εἰς Λα-
κεδαίμονα (Θουκ. 1, 102,)

— οἱ πρόγονοι μὲν
τῶν νῦν— βασιλευόν-
των] Ἡ γενεαλογία τῶν
βασιλέων τῆς Σπάρτης ἦτο
ἡ ἐξῆς. Ἑρακλῆς, Ὑγιος,
Κλεοδαῖος, Ἀρίσταρχος, Ἀ-
ριστόμαχος, Ἀριστόδημος,
Εὐρυσθένης καὶ Προκλῆς.
Ἐντεῦθεν αἱ δύο βασιλεύουσαι

ἀπάντων ἀρχηγοὶ κατέστησαν. ὧν ἐχρῆν ἐκείνους με- 62
 μνημένους μηδέποτε εἰς τὴν χώραν ταύτην εἰσβαλεῖν,
 ἐξ ἧς ὀρμηθέντες τοσαύτην εὐδαιμονίαν κατεκτήσαν-
 το, μηδ' εἰς κινδύνους καθιστάναι τὴν πόλιν τὴν ὑπὲρ
 τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους προκινδυνεύσασαν, μηδὲ
 τοῖς μὲν ἀπ' ἐκείνου γεγονόσι διδόναι τὴν βσιλείαν,
 τὴν δὲ τῷ γένει τῆς σωτηρίας αἰτίαν οὖσαν δουλεύ- 63
 εἰν αὐτοῖς ἀξιοῦν. εἰ δὲ δεῖ τὰς χάριτας καὶ τὰς ἐπι-
 εικείας ἀνελόντας ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν πάλιν ἐπανελθεῖν
 καὶ τὸν ἀκριβέστατον τῶν λόγων εἰπεῖν, οὐ δὴ που
 πάτριόν ἐστιν ἠγεῖσθαι τοὺς ἐπήλυδας τῶν αὐτοχθό-
 νων, οὐδὲ τοὺς εὖ παθόντας τῶν εὖ ποιησάντων, οὐδὲ
 τοὺς ἰκέτας γενομένους τῶν ὑποδεξαμένων.

οἰκογένειαί τῆς Σπάρτης ἢ
 τῶν Εὐρυσθενειδῶν καὶ ἢ τῶν
 Προκλεδῶν.

62) μηδέποτε εἰς τὴν
 χώραν ταύτην εἰσβα-
 λεῖν | οὐδέποτε νὰ εἰσβαλω-
 σιν εἰς τὴν χώραν ταύτην.
 Φέρεται παρὰ τισι τῶν χειρο-
 γράφων κατ' ἐνεστῶτα εἰσ-
 βάλλειν. Τὴν γραφὴν ταύ-
 την πολλοὶ παρεδέξαντο διὰ
 τὰ ἐπόμενα ἀπαρέμματα κα-
 θιστάναι, διδόναι, ἀξι-
 οῦν ὡσαύτως κατ' ἐνεστῶτα
 ἐκφερόμενα.

—δουλεύειν αὐτοῖς
 ἀξιοῦν] ἀ ἔχουσιν τὴν ἀξι-
 ωσιν νὰ εἶνε ὑπόδουλος εἰς
 αὐτοὺς ἢ πόλις ἡμῶν, ἥτις

ἔγεινεν αἰτία τῆς σωτηρίας
 εἰς τὸ γένος των. Δουλεύω
 σημαίνει εἶμαι δοῦλος δοῦλῳ
 δὲ, ποιῶ τινα δοῦλον.

63) Τὰς χάριτας καὶ
 τὰς ἐπιεικειὰς ἀνε-
 λόντα | ἀφήσαντες κατὰ
 μέρος τὰς χάριτας καὶ τὰς
 καλωσύνας. Τὸ ἀνααιρεῖν
 ἔχει ἐνταῦθα τὴν σημασίαν
 τοῦ λατίν. *omittere, non
 commemorare, praetermit-
 tere.*

—τοὺς εὖ παθόντας
 τῶν εὖ ποιησάντων] Δι-
 δακτικὸν γωρίον τῆς διαφο-
 ρᾶς τοῦ εὖ πάσχειν καὶ εὖ
 ποιεῖν. Εὖ πάσχω σημαί-
 νει εὐεργετοῦμαι καὶ εὖ

- 64 (ιζ') Ἔτι δὲ συντομώτερον ἔχω δηλώσαι περὶ αὐ-
 τῶν. τῶν μὲν γὰρ Ἑλληνίδων πόλεων χωρὶς τῆς ἡμε-
 τέρας Ἄργος καὶ Θῆβαι καὶ Λακεδαιμόνων καὶ τότε
 ἦσαν μέγιστα καὶ νῦν ἔτι διατελοῦσιν. φαίνονται δ'
 ἡμῶν οἱ πρόγονοι τοσοῦτον ἀπάντων διενεγκόντες,
 ὥσθ' ὑπὲρ μὲν Ἀργείων δυστυχησάντων Θηβαίους, ὅτε
 65 μέγιστον ἐφρόνησαν, ἐπιτάττοντες, ὑπὲρ δὲ τῶν παί-
 δων τῶν Ἡρακλέους Ἀργείους καὶ τοὺς ἄλλους Πε-
 λοποννησίους μάχῃ κρατήσαντες, ἐκ δὲ τῶν [πρὸς Εὐ-

ποιῶ εὐεργετῶ. Τὸ δ' εὖ
 πράσσω, εὐτυχῶ.

64) ἔχω δηλώσαι:] δύ-
 ναμαι νὰ ἐξηγηθῶ.

— Ὅσθ' ὑπὲρ μὲν Ἀρ-
 γείων κτλ.] Τὸ χωρίον τοῦ-
 το ἐρμηνευτέον οὕτως: Φαί-
 νονται δὲ οἱ ἡμέτεροι πρό-
 γονοι ὅτι τοσοῦτον ὑπερέβη-
 σαν ὅλους, ὥστε ὑπὲρ μὲν
 τῶν Ἀργείων ἀφ' οὗ ἐνίκη-
 θησαν ὑπὸ τῶν Θηβαίων ὅτε
 οὗτοι ὑπερῆφανεύθησαν, διέ-
 τატτον (τοὺς Θηβαίους) ὑπὲρ
 δὲ τῶν παίδων τοῦ Ἡρα-
 κλέους ἐνίκησαν διὰ μάχης
 τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ἄλ-
 λους Πελοποννησίους, ἐκ δὲ
 τοῦ κατὰ τοῦ Εὐρυσθέους
 πολέμου διέσωσαν τοὺς οἰκι-
 στάς (τῆς Σπάρτης) καὶ τοὺς
 ἡγεμόνας τῶν Λακεδαιμονί-
 ων. — Αἱ λέξεις ἐπιτάτ

τοντες, κρατήσαντες,
 διασώσαντες καθ' ἑλξιν
 ὑπὸ τῆς προηγουμένης με-
 τοχῆς διενεγκόντες ἐτέ-
 θησαν μετὰ τοῦ ὥστε κατὰ
 μετοχῆν, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ τε-
 θῶσι καθ' ὀριστικῆν. Πρέπει
 δὲ νὰ νοηθῇ πρὸ αὐτῶν ἐπα-
 ναλαμβανόμενον τὸ φαίνον-
 ται. Τῆς ἑλξεως ταύτης ὁ-
 μοιον παράδειγμα εὔρηται
 παρ' Ἰσαίῳ 9, § 16 «ἀπο-
 δείξω ὑμῖν — Ἀστύφιλον
 οὕτω σφόδρα καὶ δικαίως μι-
 σοῦντα τοῦτον, ὥστε πολὺ ἂν
 θᾶπτον διασθένον μηδέ-
 να ποτὲ τὸν ἑαυτοῦ διαλε-
 χθῆναι Κλέωνι μᾶλλον ἢ τὸν
 τούτου υἱὸν ποιησάμε-
 νον.»

65) ὥστε—δυνηθείη]
 ὥστε περὶ μὲν τῆς μεταξὺ
 τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας δὲν

ρυσθία] κινδύνων τοὺς οἰκιστὰς καὶ τοὺς ἡγεμόνας τοὺς Λακεδαιμονίων διασώσαντες. ὥστε περὶ μὲν τῆς ἐν ταῖς Ἑλλήσι δυναστείας οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν τις σαφέστερον ἐπιδείξει δινηθείη.

(17.) Δοκεῖ δέ μοι καὶ περὶ τῶν πρὸς τοὺς βαρβά-66 ρους τῆ πόλει πεπραγμένων προσῆκειν εἰπεῖν, ἄλλως τ' ἐπειδὴ καὶ τὸν λόγον κατεστησάμην περὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς ἐπ' ἐκείνους. ἅπαντας μὲν οὖν ἐξαριθμῶν τοὺς κινδύνους λίαν ἂν μακρολογοίην· ἐπὶ δὲ τῶν μεγίστων τὸν αὐτὸν τρόπον ὄνπερ ὀλίγω πρότερον πει-67

ἤξεύρω πῶς ἤθελέ τις δινηθῆ σαφέστερον ν' ἀποδείξει ταύτην.

66) τὸν λόγον κατεστησάμην] συνέταξα τὸν λόγον Πρβλ. Ἀρεοπαγίτ. § 77 «περὶ δ' ὧν ἐξ ἀρχῆς τὸν λόγον κατεστησάμην.»

— Ἐξαριθμῶν τοὺς κινδύνους] τὸ ἀριθμεῖν λέγεται ἐπὶ ποσοῦ διακεκριμένου τὸ μετρεῖν ἐπὶ ποσοῦ συνεχοῦς καὶ τὸ ἰστάναι ἐπὶ βάρους (ὅθεν στατήρ.)

67) Ἔστι γὰρ ἀρχικώτατα — Σκύθαι καὶ Θράκες καὶ Πέρσαι] περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Θρακῶν καὶ Σκυθῶν λέγει καὶ ἐν § 19 τοῦ παρόντος λόγου «καθ' ὃν χρόνον ἐκάτεροι τῆς Εὐρώπης ἐπῆρχον» Πρβλ. καὶ

Ξενοφ. Ἀπομν. 2,1,10 «ἐν τῇ Εὐρώπῃ Σκύθαι μὲν ἄρχουσι, Μαιῶται δὲ ἄρχονται» Θουκ. 2,96 κτλ.

— τυγχάνουσι δ' οὗτοι μὲν ἅπαντες ἡμῖν ἐπιβουλεύσαντες] ὅλοι δὲ οὗτοι ἐπεβουλεύθησαν μὲν ἡμᾶς. — Οἱ μὲν Θράκες ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἐρεχθέως (Παναθηαϊκὸς § 193 Θουκ. 2,15. Λυκούργ. κατὰ Λεωκράτους κέφ. 24 Ξενοφ. Ἀπομν. 3, 5, 10.) Λέγεται δὲ ὁ πόλεμος οὗτος Ἐλευσίνιος· διότι ὁ Εὐμόλπος ἦν ἡγεμὸν τῶν Ἐλευσινίων, μεθ' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τῶν ὀρίων ἤρισαν. Οἱ δὲ Σκύθαι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Θησεῦς (Πλουτάρχ. Θησεῦς κέφ. 27.)

ράσσομαι καὶ περὶ τούτων διελθεῖν. ἔστι γὰρ ἀρχικώτατα μὲν τῶν γενῶν καὶ μεγίστας δυναστείας ἔχοντα. Σκύθαι καὶ Θράκες καὶ Πέρσαι, τυγχάνουσι δ' οὗτοι μὲν ἅπαντες ἡμῖν ἐπιβουλεύσαντες, ἡ δὲ πόλις πρὸς ἅπαντας τούτους διακινδυνεύσασα. καίτοι τί λοιπὸν ἔσται τοῖς ἀντιλέγουσιν, ἢ ἐπιδειχθῶσι τῶν μὲν Ἑλλήνων οἱ μὴ δυνάμενοι τυγχάνειν τῶν δικαίων ἡμᾶς ἰκετεύειν ἀξιούντες, τῶν δὲ βαρβάρων οἱ βουλόμενοι καταδουλώσασθαι τοὺς Ἕλληνας ἐφ' ἡμᾶς πρώτους ἰόντες;

- 68 (18.) Ἐπιφανέστατος μὲν οὖν τῶν πολέμων ὁ Περσικὸς γέγονεν, οὐ μὴν ἐλάττω τεκμήρια τὰ παλαιὰ τῶν ἔργων ἔστι τοῖς περὶ τῶν πατρίων ἀμφισβητοῦ-

68) Θράκες μὲν μετ' Εὐμόλπου] ὁ Εὐμόλπος ἦτο υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Χιόνης θυγατρὸς τοῦ Βορέου καὶ τῆς Ὀρειθυίας θυγατρὸς τοῦ Ἐρεχθέως. Εἰς Θράκην ἀποκαταστάς παρέλαβε τὴν βασιλείαν τῶν Θρακῶν «καὶ πολέμου συστάς πρὸς Ἀθηναίους τοῖς Ἐλευσινίοις, ἐπικληθεὶς ὑπὸ Ἐλευσινίων μετὰ πολλῆς συνεμάχει Θρακῶν δυνάμει». Ἐρεχθεῖ δὲ ὑπὲρ Ἀθηναίων νίκης χρωμέφ' ἔχρησεν ὁ θεὸς κατορθώσῃν τὸν πόλεμον, ἐὰν μίαν τῶν θυγατέρων σφάζῃ. Καὶ σφάζαντος αὐτοῦ τὴν νεωτάτην (τὴν

Χθονίαν καὶ αἱ λοιποὶ αὐτὰς κατέσφαξαν» (Ἀπολλόδ. 3.15,4) Ὁ Εὐμόλπος λέγεται ὅτι ἱέρυσε τὰ Ἐλευσινία μυστήρια. Οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ὠνεμάζοντο Εὐμολπίδαι καὶ ἐκ τοῦ γένους αὐτῶν ἐλαμβάνοντο οἱ ἱερεῖς τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος.

— ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι] ἰδίως δὲ καθ' ἡμῶν εὐρόντες ἀφορμὰς πολέμου.

— ἀπασῶν δ' ἅμα κρατήσειν] θέλουσι δὲ ἐξουσίασθ' ὅλας ὁμοῦ. Τὸ κρατεῖν τίνος σημαίνει ἄρχειν τίνος, τὸ δὲ κρατεῖν τινα, νικᾶν τινα.

σιν. ἔτι γὰρ ταπεινῆς οὔσης τῆς Ἑλλάδος ἦλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θραῖκες μὲν μετ' Εὐμόλπου τοῦ Ποσειδῶνος, Σκύθαι δὲ μετ' Ἀμαζόνων τῶν Ἀρεως θυγατέρων, οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀλλὰ καθ' ὃν ἐκάτεροι τῆς Εὐρώπης ἐπῆρχον, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι, νομίζοντες ἐκ τούτου τοῦ τρόπου πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύσειν, ἀπασῶν δ' ἅμα κρατήσειν. οὐ μὴν κατώρθωσαν, ἀλλὰ πρὸς μόνους τοὺς προ- 69 γόνους τοὺς ἡμετέρους συμβαλόντες ὁμοίως διεφθάρησαν, ὥσπερ ἂν εἰ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἐπολέμησαν. δῆλον δὲ τὸ μέγεθος τῶν κακῶν τῶν γενομένων ἐκείνοις· οὐ γὰρ ἂν ποθ' οἱ λόγοι περὶ αὐτῶν τοσοῦτον χρόνον διέμειναν, εἰ μὴ καὶ τὰ πραχθέντα πολὺ τῶν ἄλλων διήνεγκεν. λέγεται δ' οὖν περὶ μὲν 70 Ἀμαζόνων, ὡς τῶν μὲν ἐλθουσῶν οὐδεμία πάλιν ἀπῆλθεν, αἱ δ' ὑπολειφθεῖσαι διὰ τὴν ἐνθάδε συμφορὰν ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐξεβλήθησαν, περὶ δὲ Θρακῶν ὅτι τὸν ἄλλον χρόνον ὁμοροὶ προσοικοῦντες ἡμῖν τοσοῦτον διὰ τὴν τότε στρατείαν διέλιπον ὥστ' ἐν τῷ μεταξύ τῆς χώρας ἔθνη πολλὰ καὶ γένη παντοδαπὰ καὶ πόλεις μεγάλας κατοικισθῆναι.

(κ') Κατὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα καὶ πρέποντα τοῖς 71

69) ὁμοίως διεφθάρησαν κτλ.] ὁμοίως κατεστράφησαν καθὼς ἂν ἤθελον πολεμήσῃ ἐναντίον ὄλων τῶν ἀνθρώπων.

70) τῶν ἐλθουσῶν οὐδεμία πάλιν ἀπῆλθεν] ἐξ ἐκείνων αἵτινες ἦλθον οὐδεμία ἐπέστρεψεν ὀπίσω.

— αἱ δὲ ὑπολειφθεῖσαι] ὅσαι δὲ ἔμειναν εἰς τὴν πατρίδα των (ὄηλ. δὲν συνεξεστράτευσαν μετὰ τῶν ἄλλων καθ' ἡμῶν.)

— Τοσοῦτον διέλιπον] τοσοῦτον ἀπεμακρύνθησαν.

71) ἀδελοφὰ δὲ τῶν εἰ-

περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητοῦσιν, ἀδελφὰ δὲ τῶν εἰρημένων καὶ τοιαῦθ' οἶά περ εἰκὸς τοὺς ἐκ τοιούτων γεγονότας, οἱ πρὸς Δαρεῖον καὶ Ξέρξην πολεμήσαντες ἔπραξαν. μεγίστου γὰρ πολέμου συστάντος ἐκείνου πλείστων κινδύνων εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον συμπεσόντων, καὶ τῶν μὲν πολεμίων ἀνυποστάτων οἰομένων εἶναι διὰ τὸ πλῆθος, τῶν δὲ συμμάχων ἀνυπέβλητον ἡγουμένων ἔχειν τὴν ἀρετὴν, ἀμφοτέρων κρατήσαντες ὡς ἑκατέρων προσῆκεν, καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς κινδύνους διενεγκόντες, εὐθὺς μὲν τῶν ἀριστείων ἠξιώθησαν, οὐ πολλῶ δ' ὕστερον τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης ἔλαβον, δόντων μὲν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, οὐκ ἀμφισβητούντων δὲ τῶν νῦν ἡμᾶς ἀφαιρεῖσθαι ζητούντων.

ρημένων ν] ὅμοια δὲ μὲ τὰ λεχθέντα· τὸ ἀδελφὰ ἐνταῦθα εἶνε συνώνυμον τῷ παραπλήσια συντάσσεται δὲ τὸ ἀδελφὸς ἐν τῇ σημασίᾳ ταύτη ὅτε μὲν ὡς ἐνταῦθα γενικῆ Ξενοφ. Ἱέρ. 1,22 «τὰ τούτων ἀδελφὰ» ὅτε δὲ δοτικῆ.

— τῶν μὲν πολεμίων ἀνυποστάτων οἰομένων εἶναι διὰ τὸ πλῆθος | ἐν ᾧ οἱ μὲν ἐχθροὶ ἐνόμιζον, ὅτι εἶνε ἀνίκητοι διὰ τὸ πλῆθος.

— τῶν δὲ συμμάχων] τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Τεγεατῶν καὶ, κατὰ τὴν ἐν

Σαλαμίῃ ναυμαχίαν, τῶν Αἰγινήτων.

72) ὡς ἑκατέρων προσῆκε] «ὡς ἐχρὴν κρατῆσαι ἑκατέρων, τῶν μὲν πολεμίων δηλονότι τοῖς ὅπλοις, τῶν συμμάχων δὲ τῷ ὑπερβαλέσθαι τὴν ἐκείνων ἀρετὴν, καὶ τῶν ἀριστείων ἀξιώθησθαι. Ἐλήφθη δὲ τὸ ἑκατέρων ἐκ τοῦ περὶ ἀντιδόσεως, ἀντὶ τοῦ κακῶς ὧδε γραφομένου ἑκατέρω, δῆλον ἄλλως ὄν καὶ ἐκ τοῦ εἰς Δημοσθένην ἀναφερομένου Ἑρωτικῷ (σελ. 1409) γραφέντος δὲ ὡς εἰκότως ὑπειλήφασιν τινες, Ἄνδρῶσι τῷ Ἰσοκράτους

(κά) Καὶ μηδεὶς οἰέσθω μ' ἄγνοεῖν, ὅτι καὶ Λακε-73
 δαιμόνιοι περὶ τοὺς καιροὺς τούτους πολλῶν ἀγαθῶν
 αἷτιοι τοῖς Ἕλλησι κατέστησαν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ
 μᾶλλον ἐπαινεῖν ἔχω τὴν πόλιν ὅτι τριούτων ἀντα-
 γωνιστῶν τυχοῦσα τοσοῦτον αὐτῶν διήνεγκεν. βούλο-
 μαι δ' ὀλίγῳ μακρότερα περὶ τῶν πολέων εἰπεῖν καὶ
 μὴ ταχὺ λίαν παραδραμεῖν, ἵν' ἀμφοτέρων ἡμῖν ὑπο-
 μνήματα γένηται, τῆς τε τῶν προγόνων ἀρετῆς καὶ
 τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους ἐχθρας. καίτοι μ' οὐ λέλη- 74

μαθητῆ, ὃς πρὸς οὐκ ὀλίγοις
 τοῖς ἄλλοις, καὶ τοῦτο ἐμι-
 μήσατο τοῦ διδασκάλου τὸ
 ἐνθύμημα.» Κοραῆς.

— ἀριστείων ἡξιώ-
 θησαν] ἐκρίθησαν ἄξιοι τῶν
 βραβείων. Ἡρόδοτ 8, 93 «ἐν
 δὲ τῇ ναυμαχίᾳ ταύτῃ ἤκου-
 σαν Ἑλλήνων ἄριστα Αἰγι-
 νῆται ἐπὶ δὲ Ἀθηναῖοι.»

73) Καὶ μηδεὶς οἰέσ-
 θω μ' ἄγνοεῖν ὅτι] καὶ
 μηδεὶς ἄς νομίση ὅτι ἄγνοῶ.
 Πρὸβλ. Παναθ. § 172 «Καὶ
 μηδεὶς εἰέσθω μ' ἄγνοεῖν ὅτι
 τάναντία τυγχάνω λέγων.»

— περὶ τῆν πόλεον
 εἰπεῖν] ἢ εἰπὼ περὶ τῶν δύο
 τούτων πόλεων (τῶν Ἀθηνῶν
 καὶ τῆς Σπάρτης.) Ἐν § 17
 εἶπε «τὴν πόλιν τούτην.»

74) καίτοι μ' οὐ λέ-
 ληθεν κτλ.] μ' ὄλον ὅτι
 δὲν μὲ λανθάνει ὅτι εἶνε δύσ-

κολον ἀφ' οὗ ἐπαρουσιάσθην τε-
 λευταῖος νὰ ὀμιλήσω περὶ πραγ-
 μάτων περὶ τῶν ὁποίων ἄλλοι
 πρὸ πολλοῦ ἔχουσι προαναφέρειν
 (πάσαι προκατελημμένων.)

— ἐπὶ τοῖς δημοσίαι
 θαπτομένοις] πρὸς ἐπαι-
 νον τῶν δημοσίως θαπτομέ-
 νων. Τὰ ὅσα τῶν ὁπουδῆ-
 ποτε ἐν τοῖς πολέμοις ἀπο-
 θνησκόντων Ἀθηναίων ἤγον-
 το εἰς Ἀθήνας καὶ ἐθάπτον-
 το δημοσίαι, ἀνὴρ δ' ὑπὸ τῆς
 πόλεως διοριζόμενος ἔλεγεν
 ἐπ' αὐτοῖς τὸν προσήκοντα
 ἔπαινον. Τοιαύτης τελετῆς
 μνεῖαν ποιεῖται ὁ Θουκυδίδης
 (2, 34) ἀναφέρων τὰ περὶ
 τῆς δημοσίας ταφῆς τῶν ἐν
 τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ
 πρῶτον ἀποθανόντων, ἐφ' ἧς
 εἶπε τὸν ἔπαινον ὁ Περικλῆς.
 — ἀνάγκη γὰρ — κα-
 τακεχρησθαι] διότι ἔξ

θεν, ὅτι χαλεπὸν ἔστιν ὕστατον ἐπελθόντα λέγειν περὶ πραγμάτων πάλαι προκατειλημμένων καὶ περὶ ὧν οἱ μάλιστα δυνηθέντες τῶν πολιτῶν εἰπεῖν ἐπὶ τοῖς δημοσίοις θαπτομένοις πολλάκις εἰρήχασιν· ἀνάγκη γὰρ τὰ μὲν μέγιστ' αὐτῶν ἤδη κατακεχρησθαι, μικρὰ δ' ἔτι παραλελειφθαι. ὁμῶς δ' ἐκ τῶν ὑπολοίπων ἐπειδὴ συμφέρει τοῖς πράγμασιν, οὐκ ὀκνητέον μνησθῆναι περὶ αὐτῶν.

- 75 (κβ'.) Πλείστον μὲν οὖν ἀγαθῶν αἰτίους καὶ μεγίστων ἐπαίνων ἀξίους ἡγοῦμαι γεγενῆσθαι τοὺς τοῖς σώμασιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος προκινδυνεύσαντας· οὐ μὴν οὐδὲ τῶν πρὸ τοῦ πολέμου τούτου γενομένων καὶ δυναστευσάντων ἐν ἑκατέρᾳ τοῖν πόλεσιν δίκαιον ἀμνημονεῖν· ἐκεῖνοι γὰρ ἦσαν οἱ προασκήσαντες τοὺς ἐπιχρηματομένους καὶ τὰ πλήθη προτρέψαντες ἐπ' ἀρετὴν καὶ χαλεποὺς ἀνταγωνιστὰς τοῖς βαρβάροις ποιήσαντες. οὐ γὰρ ὀλιγώρουν τῶν κοινῶν, οὐδ' ἀπέλαυον

ἀνάγκης· τὰ μὲν μέγιστα τούτων ἔχουσι ἤδη μεταχειρισθῆ καθ' ὑπερβολήν.

75) τοὺς τοῖς σώμασιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος προκινδυνεύσαντας] οἱ πολεμήσαντες μετὰ τὰ σώματα αὐτῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Ἑλλάδος. Ἐνοεῖ τοὺς μετὰ τοῦ Μιλτιάδου ἐν Μαραθῶνι (490) καὶ μετὰ τοῦ Θεμιστοκλέους ἐν Σαλαμῖνι (480) πολεμήσαντας. Παβλ. Λυκοῦργον κατὰ Λεωκράτους § 43 κέξ.

— ἐκεῖνοι γὰρ ἦσαν οἱ προασκήσαντες] διότι ἐκεῖνοι ἦσαν οἵτινες προεγύμνασαν. Ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Ἰσοκράτους, ἐπιδεικτικοῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, συχνοὶ εἰσιν οἱ ἔπαινοι. Πρβλ. Ἀριστοτέλ. Ῥητορ. 1,3 ἀνὰ τοῖς ἐπιδεικτικοῖς δεῖ τὸν λόγον ἐπεισοδιῶν ἐπαίνοις, οἷον Ἰσοκράτης ποιεῖ· ἀεὶ γὰρ τινα εἰσάγει. » Τοιοῦτος ἔπαινος τῶν προγόνων ἐν τῷ Ἀριστοπαγιτικῷ § 20 κέξ § 51 κτλ.

76) ἀλλ' ἐκ ἡδοντο

μὲν ὡς ἰδίων, ἡμέλουν δ' ὡς ἀλλοτρίων, ἀλλ' ἐκῆδοντο μὲν ὡς οἰκείων, ἀπείχοντο δ' ὡσπερ χρῆ τῶν μηδὲν προσηκόντων· οὐδὲ πρὸς ἀργύριον τὴν εὐδαιμονίαν ἔκρινον, ἀλλ' οὗτος ἐδόκει πλοῦτον ἀσφαλέστατον κερτῆσθαι καὶ κάλλιστον, ὅστις τοιαῦτα τυγχάνοι πράττων, ἐξ ὧν αὐτός τε μέλλοι μάλιστα εὐδοκιμήσειν καὶ⁷⁷ τοῖς παισὶ μεγίστην δόξαν καταλείψειν. οὐδὲ τὰς θρασυτήτας τὰς ἀλλήλων ἐζήλουν, οὐδὲ τὰς τόλμας τὰς αὐτῶν ἤσκειν, ἀλλὰ δεινότερον μὲν ἐνόμιζον εἶναι κακῶς ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀκούειν ἢ καλῶς ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀποθνήσκειν, μᾶλλον δ' ἤσχύοντ' ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἀμαρτήμασιν ἢ νῦν ἐπὶ τοῖς ἰδίοις τοῖς⁷⁸ σφετέροις αὐτῶν. τούτων δ' ἦν αἴτιον, ὅτι τοὺς νόμους

μὲν ὡς οἰκείων κτλ.] ἀλλ' ἐφρόντιζον μὲν περὶ αὐτῶν ὡς νὰ ἦσαν ἰδικά των, ἀπείχον δὲ, καθὼς πρέπει ν' ἀπέχωνσιν ἀπὸ τὰ μὴ ἀνήκοντα παντελῶς εἰς αὐτούς.

— οὐδὲ πρὸς ἀργύριον τὴν εὐδαιμονίαν ἔκρινον.] οὐδὲ ἐθεώρουν ὅτι ἡ εὐδαιμονία συνίσταται εἰς τὸ ἀργύριον.

— καὶ τοῖς παισὶ μεγίστην δόξαν καταλείψειν.] καὶ εἰς τὰ τέκνα του μεγίστην δόξαν ν' ἀφήσῃ. Τὸ καταλείπω συγχρότατα λαμβάνεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀφίω ὡς κληρονομίαν Πρὸβλ. 2, 32 «περὶ πλείονος ποιῶ δόξαν

καλὴν ἢ πλοῦτον μέγαν καταλιπεῖν» 8, 126 «τὸν μὲν οἶκον ἐλάττω τὸν αὐτοῦ κατέλιπεν.»

77) οὐδὲ τὰς θρασυτήτας τὰς ἀλλήλων ἐζήλουν.] οὐδὲ ἐπεθύμουν νὰ εἶνε αὐθάδεις πρὸς ἀλλήλους.

— οὐδὲ τὰς τόλμας τὰς αὐτῶν ἤσκειν.] οὐδὲ ἐγυμνάζοντο εἰς τὸ νὰ καταδιώκῃ ὁ εἰς τὸν ἄλλον.

78) τοὺς νόμους ἐσκόπουσαν, ὅπως ἀκριθῶς καὶ καλῶς ἐξουσίαν.] ἐλξίς = ἐσκόπουσαν ὅπως οἱ νόμοι ἀκριθῶς καὶ καλῶς ἐξουσίαν. Τὸ ὑποκ. τῆς ὑποτελοῦς προτάσεως (οἱ νόμοι)

ἐσκόπου, ὅπως ἀκριβῶς καὶ καλῶς ἔξουσιν, οὐχ οὕτω τοὺς περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων ὡς τοὺς περὶ τῶν καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων· ἠπίσταντο γάρ, ὅτι τοῖς καλοῖς καγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν δεήσει πολλῶν γραμμάτων, ἀλλ' ἀπ' ὀλίγων συνθημάτων βραβύως καὶ περὶ τῶν ἰδίων καὶ περὶ τῶν κοινῶν δημονοήσουσιν. οὕτω δὲ πολιτικῶς εἶχον, ὥστε καὶ τὰς στάσεις ἐποιοῦντο πρὸς ἀλλήλους, οὐχ ὁπότεροι τοὺς ἐτέρους ἀπολέσαντες τῶν λοιπῶν ἀρξουσιν, ἀλλ' ὁπότεροι φθῆσονται τὴν πόλιν ἀγαθόν τι ποιήσαντες· καὶ τὰς ἐταιρείας συνῆγον οὐχ ὑπὲρ τῶν ἰδία συμφερόντων ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοῦ πλήθους ὠφελείᾳ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὰ τῶν ἄλλων διώκουν, θεραπεύοντες ἀλλ' οὐχ ὑβρίζοντες τοὺς Ἕλληνας, καὶ στρατηγεῖν οἴομενοι δεῖν ἀλλὰ μὴ τυραννεῖν αὐτῶν, καὶ μᾶλλον ἐπιθυμοῦντες ἡγεμόνες ἢ δεσπόται προσαγορεύεσθαι καὶ

ἐγένετο καθ' ἕλξιν ἀντικείμενον τῆς κυρίας. Ἡ τοιαύτη ἕλξις καλεῖται πρὸ ληψίς. *Ἡ πρὸ ληψίς καλεῖται πρὸ ληψίς.*
— ἀλλ' ἀπ' ὀλίγων συνθημάτων | δι' ὀλίγων συνθηκῶν.

79) οὕτω δὲ πολιτικῶς εἶχον τσαύτην δὲ πολιτικὴν ἐμπειρίαν εἶχον.

— καὶ τὰς ἐταιρείας συνῆγον | καὶ τὰ κόμματα ἐσχημάτιζον. Φέρεται καὶ ἡ γραφὴ ἐταιρείας ἀλλὰ ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἢ παραλήγουσα τῆς προκειμένης λέ-

ξεως, καθὰ ἐκ πολλῶν παραδειγμάτων παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι καὶ ἐπιγραφῶν δέκνυται, διὰ τοῦ εἰ ἐγράφετο. Ἰωνικῶς δὲ λέγεται ἐταιρητήη.

80) τῶ ποιεῖν εὐπροσαγόμενοι τὰς πόλεις | ἐλκύοντες πρὸς ἑαυτοὺς τὰς πόλεις διὰ τῆς εὐεργεσίας.

— καταστρεφόμενοι | Πρὸβλ. Ἡρόδ. 1, 6 αὐτός ὁ Κροῖσος, βαρβάρων πρῶτος τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, τοὺς μὲν καταστρέψατο ἐλλήνων ἐς φόρου ἀπαγωγὴν.»

σωτῆρες ἀλλὰ μὴ λυμεῶνες ἀποκαλεῖσθαι, τῷ ποιεῖν εὖ προσαγόμενοι τὰς πόλεις ἀλλ' οὐ βία καταστρεφόμενοι, πιστοτέροις μὲν τοῖς λόγοις ἢ νῦν τοῖς ὅρκοις 81 χρώμενοι, ταῖς δὲ συνθήκαις ὡσπερ ἀνάγκαις ἐμμένειν ἀξιοῦντες, οὐχ οὕτως ἐπὶ ταῖς δυναστείαις μέγα φρονοῦντες ὡς ἐπὶ τῷ σωφρόνως ζῆν φιλοτιμούμενοι, τὴν αὐτὴν ἀξιοῦντες γνώμην ἔχειν πρὸς τοὺς ἥπτους ἦνπερ τοὺς κρείττους πρὸς σφᾶς αὐτοὺς, ἴδια μὲν ἄστη τὰς αὐτῶν πόλεις ἡγούμενοι, κοινὴν δὲ πατρίδα τὴν Ἑλλάδα νομίζοντες εἶναι.

[κγ'.] Τοιαύταις διανοαῖσι χρώμενοι, καὶ τοὺς νεω 82 τέρους ἐν τοῖς τοιούτοις ἤθεσι παιδεύοντες οὕτως ἀνδρας ἀγαθοὺς ἀπέδειξαν τοὺς πολεμήσαντας πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας ὥστε μηδένα πώποτε δυνηθῆναι περὶ αὐτῶν μήτε τῶν ποιητῶν μήτε τῶν σοφιστῶν ἀξίως τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων εἰπεῖν. καὶ πολλὴν αὐτοῖς

81) πιστοτέροις μὲν τοῖς λόγοις ἢ νῦν τοῖς ὅρκοις χρώμενοι) μεταχειριζόμενοι μὲν τοὺς λόγους πιστοτέρους παρ' ὅ,τι σήμερον ἔχουσι τοὺς ὅρκους. Πρὸς Νικοκλ. § 22 «διὰ παντός τοῦ χρόνου τὴν ἀλήθειαν οὕτω φαίνου προτιμῶν, ὥστε πιστοτέρους εἶναι τοὺς σοὺς λόγους ἢ τοὺς τῶν ἄλλων ὅρκους.»

— ἴδια μὲν ἄστη τὰς αὐτῶν πόλεις κτλ.] ἰδιαιτέρας μὲν πόλεις

θεωροῦντες τὰς πόλεις αὐτῶν, νομίζοντες δὲ ὅτι ἡ κοινὴ πατρίς εἶνε ἡ Ἑλλάς. — Διονύσιος Ἀλικ. 1,1, «οὕτω δὲ παρεσκευασμένοι τὰς γνώμας ὡς ἴδια μὲν ἔχοντες τὰς ἐαυτῶν πόλεις, κοινὴν δὲ πατρίδα τὴν Ἑλλάδα οἰκοῦντες».

82) ἀνδρας ἀγαθοὺς] ἐν § 76 εἶπε «χαλεποὺς ἀνταγωνιστὰς τοῖς βαρβάροις.»

— ἀπέδειξαν] = ἐποίησαν 12 § 205 «οἷτινες ἀν τοὺς μαθητὰς ὁμοιοτάτους ἐργάτας ἀλλήλοις ἀποδεί-

ἔχω συγγνώμην· ὁμοίως γάρ ἐστι χαλεπὸν ἐπαινεῖν τοὺς ὑπερβεβληκότας τὰς τῶν ἄλλων ἀρετὰς ὥσπερ τοὺς μηδὲν ἀγαθὸν πεποιηκότας· τοῖς μὲν γὰρ οὐχ 83 ὑπείσει πράξεις, πρὸς δὲ τοὺς οὐκ εἰσὶν ἀρμόττοντες λόγοι. πῶς γὰρ ἂν γένοιτο σύμμετροι τοιούτοις ἀνδράσιν, οἱ τοσοῦτον μὲν τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένων διήνεγκαν, ὅσον οἱ μὲν περὶ μίαν πόλιν ἔτη δέκα διέτριψαν, οἱ δὲ τὴν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἀσίας δύναμιν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ κατεπολέμησαν, οὐ μόνον δὲ τὰς αὐτῶν πατρίδας διέσωσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα σύμπασαν ἠλευθέρωσαν; ποίων δ' ἂν ἔργων ἢ πόνων ἢ κινδύνων ἀπέστησαν ὥστε ζῶντες εὐδοκίμειν, οἵτινες ὑπὲρ τῆς δόξης ἢς ἤμελλον τελευτήσαντες ἔξειν οὐ- 84 τως ἐτοίμως ἠθελον ἀποθνήσκειν; οἶμαι δὲ καὶ τὸν πόλεμον θεῶν τινα συναγαγεῖν ἀγασθέντα τὴν ἀρε-

ξωσιν.» Ξενοφ. Ἄπομν. 1,6,3 «οἱ διδάσκαλοι μαθητὰς μιμητὰς ἑαυτῶν ἀποδεικνύουσιν.»

— μήτε τῶν σοφιστῶν | ὅρα τὴν ἐν § 3 σημείωσιν. Σοφιστὰς ἐννοεῖ ἐνταῦθα τοὺς κατὰ λογάδην γράφοντας, κατ' ἀντιδιαστολήν πρὸς τοὺς ποιητὰς.

83) Τοσοῦτον | «Τοσοῦτον ἀντ. τοσοῦτον μὲν. Ἐμιμήσατο δὲ τοῦτ' Ἰσοκράτους τὸ χωρίον Δημοσθένους, ἢ ὅστις ποτ' ἐστὶν ὁ τὸν εἰς Δημοσθένην ἀναφερόμενον ἐπιτάφιον γράψας (σελ.

1392) «τοσοῦτον γὰρ ἀμείνους τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένων νομίζουσιν' ἂν εἰκότως, ὅσον οἱ μὲν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ὄντες ἀριστεῖς, δέκ' ἔτη τῆς Ἀσίας ἐν χωρίον πολιορκούντες, μόλις εἶλον· οὗτοι δὲ τὸν ἐκ πάσης τῆς ἠπείρου στόλον ἐλθόντα μόνοι, τὰλλα πάντα κατεστραμμένον, οὐ μόνον ἠμύναντο, ἀλλὰ καὶ τιμωρίαν, ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους ἠδίκησαν ἐπέθηκαν» Κοραῆς.

84) Οἶμαι δὲ καὶ τὸν πόλεμον θεῶν τινα συναγαγεῖν κτλ. |

τὴν αὐτῶν, ἵνα μὴ τοιοῦτοι γενόμενοι τὴν φύσιν διαλάθοιεν μηδ' ἀκλεῶς τὸν βίον τελευτήσαιεν, ἀλλὰ τῶν αὐτῶν τοῖς ἐκ τῶν θεῶν γεγονόσι καὶ καλουμένοις ἡμιθέοις ἀξιοθεῖεν· καὶ γὰρ ἐκείνων τὰ μὲν σώματα ταῖς τῆς φύσεως ἀνάγκαις ἀπέδωσαν, τῆς δ' ἀρετῆς ἀθάνατον τὴν μνήμην ἐποίησαν.

[κδ'.] Ἄει μὲν οὖν οἱ θ' ἡμέτεροι πρόγονοι καὶ Λα⁸⁵ κεδαιμόνιοι φιλοτίμως πρὸς ἀλλήλους εἶχον. οὐ μὴν ἀλλὰ περὶ καλλίστων ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἐφιλόνικησαν, οὐκ ἐχθροὺς ἀλλ' ἀνταγωνιστὰς σφᾶς αὐτοὺς εἶναι νομίζοντες, οὐδ' ἐπὶ δουλείᾳ τῆ τῶν Ἑλλήνων τὸν βάρβαρον θεραπεύοντες, ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς κοινῆς σωτηρίας ὁμονοοῦντες, ὅποτεροι δὲ ταύτης αἰτιοὶ γενήσονται, περὶ τούτου ποιούμενοι τὴν ἄμιλλαν. ἀπεδείξαντο δὲ τὰς αὐτῶν εὐψυχίας πρῶτον μὲν ἐν τοῖς ὑπὸ Δαρείου πεμφθεῖσιν. ἀποθάντων γὰρ αὐτῶν⁸⁶

νομίζω δὲ ὅτι καὶ τὸν πόλεμον τοῦτο ἐκίνησέ τις ἐκ τῶν θεῶν θαυμάσας τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν.

— τὴν φύσιν διαλάθοιεν] διὰ νὰ μὴ μείνωσιν ἄγνωστα τὰ φυσικὰ των προτερήματα.

— ἀλλὰ τῶν αὐτῶν] δηλ. τιμῶν.

— ἐκείνων] δηλ. ἡμιθέων.

— ταῖς τῆς φύσεως ἀνάγκαις] = τῷ θανάτῳ.

85) φιλοτίμως πρὸς ἀλλήλους εἶχον] ἐφι-

λοτιμοῦντο πρὸς ἀλλήλους.

— οὐκ ἐχθροὺς ἀλλ' ἀνταγωνιστὰς κτλ.] νομίζοντες ἀλλήλους οὐχὶ ἐχθροὺς ἀλλ' ἀντιζήλους.

— ποιούμενοι τὴν ἄμιλλαν] περίφρασις τοῦ ἀμιλλώμενοι.

— ἐν τοῖς ὑπὸ Δαρείου πεμφθεῖσιν] ὁ Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπους ἔστειλεν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Ἴππιῦ τοῦ 490 τὸν Δᾶτιν καὶ Ἄρταφέρνην πρὸς ὑποταγὴν τῆς Ἑλλάδος.

86) ἀποθάντων γὰρ

εἰς τὴν Ἀττικὴν οἱ μὲν οὐ περιέμειναν τοὺς συμμά-
 χους, ἀλλὰ τὸν κοινὸν πόλεμον ἴδιον ποιησάμενοι πρὸς
 τοὺς ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος καταφρονήσαντας ἀπήγ-
 των τὴν οἰκείαν δύναμιν ἔχοντες, ὀλίγοι πρὸς πολλὰς
 μυριάδας, ὥσπερ ἐν ἀλλοτρίαις ψυχαῖς μέλλοντες
 κινδυνεύσειν, οἱ δ' οὐκ ἔφθασαν πυθόμενοι τὸν περὶ
 τὴν Ἀττικὴν πόλεμον καὶ πάντων τῶν ἄλλων ἀμε-
 λήσαντες ἦκον ἡμῖν ἀμυνοῦντες, τοσαύτην ποιησά-
 μενοι σπουδὴν, ὅσην περ ἂν τῆς αὐτῶν χώρας πορθου-
 μένης. σημεῖον δὲ τοῦ τάχους καὶ τῆς ἀμείλλης· τοὺς
 μὲν γὰρ ἡμετέρους προγόνους φασὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας
 87 πυθέσθαι τε τὴν ἀπόβασιν τῶν βαρβάρων καὶ βοηθή-

αὐτῶν εἰς τὴν Ἀτ-
 τικὴν] εἰς τὴν πεδιάδα
 τοῦ Μαραθῶνος (Ἡρόδοτ.
 6, 102).

— οἱ μὲν οὐ περιέ-
 μειναν] Πρὸβλ. Λυσίου Ἐ-
 πιτάφ. § 23 «αἰσχυρόμενοι
 (οἱ ἡμ. πρόγονοι) ὅτι ἦσαν
 οἱ βάρβαροι αὐτῶν ἐν τῇ
 χώρᾳ, οὐκ ἀνέμειναν πυ-
 θέσθαι οὐδὲ βοηθῆσαι τοὺς
 συμμάχους.»

— τὴν οἰκείαν δύνα-
 μιν ἔχοντες] Ὁ Ἡρόδο-
 τος (6, 108) λέγει· «Ἀ-
 θηναίοισι δὲ τεταγμένοιισι ἐν
 τεμέρει Ἡρακλῆος ἐπήλθον
 βοηθέοντες Πλαταιεὺς παν-
 δημί.» Ὁ Ἰσοκράτης ὁμῶς
 παραλείπει ν' ἀναφέρῃ τού-

τους, τὸ τοιοῦτο δὲ οὐχί
 σπανίως πράττουσιν οἱ ῥή-
 τωρες.

— ἐν ἀλλοτρίαις ψυ-
 χαῖς] Πρὸβλ. Λυσίου ἐνθ'
 ἂν. «ἐνόμιζον— τὰς ψυχὰς
 ἀλλοτρίας διὰ τὸν θάνατον
 κεκτηῖσθαι,» Θουκυδ. 1, 70
 «σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις
 χρῶνται». Τούναντίον παρὰ
 Διοδώρῳ Σικελ. 16, 78
 «ταῖς τῶν ἄλλων ψυχαῖς ἐ-
 ναποχυθεύειν.»

87) πυθέσθαι τε κτλ.]
 Λυσίας ἐν ἐπιτάφ. § 26 «οἱ
 αὐτοὶ τοῖς ἄλλοις ἀπήγγει-
 λαν τὴν τ' ἐνθάδε ἀφίξιν
 τῶν βαρβάρων καὶ τὴν τῶν
 προγόνων νίκην».

— ἐπὶ τοὺς ὄρους τῆς

σαντας ἐπὶ τοὺς ὄρους τῆς χώρας μάχῃ νικήσαντας
 τρόπαιον στήσαι τῶν πολεμιῶν, τοὺς δ' ἐν τρισὶν ἡ-
 μέραις καὶ τοσαύταις νυξὶ διακόσια καὶ χίλια στά-
 δια διελθεῖν στρατοπέδῳ πορευομένους· οὕτω σφόδρ'
 ἠπείχθησαν οἱ μὲν μετασχεῖν τῶν κινδύνων, οἱ δὲ φθῆ-
 ναι συμβαλόντες πρὶν ἔλθειν τοὺς βοηθήσοντας [κε'.] 88
 Μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης τῆς ὕστερον στρατείας, ἦν
 αὐτὸς Εἰρήνης ἡγαγεν ἐκλιπῶν μὲν τὰ βασίλεια, στρα-
 τηγὸς δὲ καταστῆναι τολμήσας, ἅπαντας δὲ τοὺς
 ἐκ τῆς Ἀσίας συναγείρας· περὶ οὗ τις οὐχ ὑπερβολὰς

χώρας] = εἰς τὰ ὄρια τῆς
 χώρας δηλ. τὸν Μαραθῶνα.

— στρατοπέδῳ πο-
 ρευομένους] πορευόμενοι
 μὲ στρατόπεδον δηλ. ἐν
 τάξει καὶ φέροντες πάντα τὰ
 πρὸς πόλεμον μεθ' ἑαυτῶν.

— οὕτω σφόδρ' ἠπεί-
 χθησαν] τόσον πολὺ ἔ-
 σπευσαν· τὸ ἠπείχθησαν εἶνε
 παθ. ἀόρ. τοῦ ἐπείγομαι =
 σπεύδω, βιάζομαι.

— οἱ δὲ φθῆναι συμ-
 βαλόντες] ἐκεῖνοι δὲ (οἱ
 Ἀθηναῖοι) νὰ προφθάσωσι νὰ
 συνάψωσι μάχην. Ὁ Ἰσοκρά-
 τῆς πανηγυρικῶς μᾶλλον ἢ ἱ-
 στορικῶς ἐνταῦθα ὁμιλῶν ἐξ-
 αἶρει τὴν σπουδὴν τῶν Ἀθη-
 θαιῶν εἰς τὸ νὰ συνάψωσι μά-
 χην. Ὁ Ἡρόδοτος ὅμως (β,
 109) ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ τοῦ

προκειμένου ἐδιχάσθησαν αἱ
 γνῶμαι τῶν Ἀθηναίων στρα-
 τηγῶν αὐτῶν μὲν οὐκ ἐόντων
 συμβαλέειν, ὀλίγους γὰρ εἶναι
 τῇ στρατιῇ τῶν Μήδων συμ-
 βαλέειν· τῶν δὲ καὶ Μιλτιά-
 δεω κελευόντων».

88) Γενομένης τῆς
 ὕστερον στρατείας]
 Μετὰ δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐν
 Μαραθῶνι μάχης, ἦτοι τῷ
 480 π. X.

— ἐκλιπῶν μὲν τὰ
 βασίλεια] ἐγκαταλιπῶν
 μὲν τὰ ἀνάκτορά του. Εἰς
 τό: βασίλεια ἐξυπακου-
 στέον τὸ οἰκήματα ἢ δώματα.
 Ὡσαύτως καὶ ὁ Ἡρόδοτος
 1,98 «ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ
 τὰ βασιλῆϊα ἐνεστι» δηλ.
 ὁ οἶκος, τὰ ἀνάκτορα τοῦ
 βασιλέως. Ὁ δὲ Ἰσοκράτης

89 προθυμηθείς εἰπεῖν ἐλάττω τῶν ὑπαρχόντων εἰρηκεν; ὅς εἰς τοσοῦτον ἦλθεν ὑπερηφανίας, ὥστε μικρὸν μὲν ἠγησάμενος ἔργον εἶναι τὴν Ἑλλάδα χειρώσασθαι, βουλευθείς δὲ τοιοῦτον μνημεῖον καταλιπεῖν, ὃ μὴ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐστίν, οὐ πρότερον ἐπαύσατο, πρὶν ἐξεῦρε καὶ συνηνάγκασεν, ὃ πάντες θρυλοῦσιν, ὥστε τῷ στρατοπέδῳ πλεῦσαι μὲν διὰ τῆς ἠπείρου, πεζεῦσαι δὲ διὰ τῆς θαλάττης, τὸν μὲν Ἑλλησπόντον ζεύξας, τὸν δ' Ἄθω διορύξας. πρὸς δὴ τὸν οὕτω

καὶ τὸ ἐνικὸν βασιλείου ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἶπεν ἐν Εὐαγόρῃ § 31 «τοὺς μεθ' αὐτοῦ διαγαγῶν προσέβαλε πρὸς τὸ βασιλείου».

— ὑπερβολὰς | ἀντικ. τοῦ εἰπεῖν· προθυμηθείς νὰ εἴπη λόγους ὑπερβολικούς.

89) ὃ μὴ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐστίν] = ὃ μὴ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἢ, ὃ ὑπὲρ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.

— ὃ πάντες θρυλοῦσι.] ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον πάντες ἔχουσιν εἰς τὴν ὀμιλίαν των. Πρὸβλ. Λυσίου ἐπιτάφ. § 29 «ὁδὸν μὲν διὰ θαλάσσης ἐποιήσατο, πλοῦν δὲ διὰ τῆς γῆς ἠνάγκασε γενέσθαι.»

— ὥστε τῷ στρατοπέδῳ πλεῦσαι.] ὃ ὥστε ἐνταῦθα εἶνε ἀποτελεσματικός. Οὕτως ἐν Ἀρχιδάμῳ §

4 «εἰ ἦν ἀποδεδειγμένον, ὥστε τοὺς πρεσβυτέρους περὶ πάντων εἰδέναί τὸ βέλτιστον» αὐτόθι § 40, ὡσαύτ. § 51, κατὰ Σοφιστ. § 1 «οἱ τολμῶντες λιανὰ περισκέπτως ἀλαζονεύεσθαι πεποιήκασιν ὥστε δοκεῖν κτλ.»

— τὸν μὲν Ἑλλησπόντον ζεύξας, τὸν δὲ Ἄθω διορύξας.] «τὸ μὲν ζεύξας, πρὸς τὸ πεζεῦσαι διὰ τῆς θαλάσσης, τὸ δὲ διορύξας, πρὸς τὸ πλεῦσαι διὰ τῆς ἠπείρου, κατὰ σχῆμα τὸ καλούμενον χιαστόν. Μνημονεύει καὶ τούτου τοῦ χωρίου Ἀριστοτέλης (Ῥητορικ. Γ', θ'), ἢ δὲ ἱστορία τῆς τε τοῦ Ἑλλησπόντου ζεύξεως καὶ τῆς διορυγῆς τοῦ Ἄθω παρ' Ἡροδότῳ (Ζ', κγ' καὶ λγ')» Κορ.

90) χιλίουσ ἀτῶν ἐ-

μέγα φρονήσαντα καὶ τηλικαῦτα διαπραξάμενον καὶ τοῦ ἔργου δεσπότην γενόμενον ἀπήντων διελόμενοι τὸν κίνδυνον, Λακεδαιμόνιοι μὲν εἰς Θερμοπύλας πρὸς τὸ πεζόν, χιλιῶν αὐτῶν ἐπιλέξαντες καὶ τῶν συμμάχων ὀλίγους παραλαβόντες, ὡς ἐν τοῖς στενοῖς κωλύσοντες αὐτοὺς περαιτέρω προελθεῖν, οἱ δ' ἡμέτεροι πατέρες ἐπ' Ἀρτεμίσιον, ἐξήκοντα τριήρεις πληρώσαντες πρὸς ἅπαν τὸ τῶν πολεμίων ναυτικόν. ταῦτα δὲ ποιεῖν ἐτόλμων οὐχ οὕτω τῶν πολεμίων καταφρονούν. 91

ἐπιλέξαντες | Ὁ Ἡρόδοτος (7, 202. 205) ἀναφέρει μόνον τριακοσίους. Ὁ Λεωνίδα ἀναχωρῶν ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ πρὸς τὰς Θερμοπύλας εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ 300 λογάδας Σπαρτιάτας, 500 ὀπλίτας Τεγεάτας, 500 Μαντινεῖς, 120 Ἀρκάδας Ὀρχομενίους, 1000 ἄλλους Ἀρκάδας, 400 Κορινθίους, 200 Φλιασίους, 80 Μυκηναίους, ἄδηλον δὲ καὶ πόσους περιόικους, Λακεδαιμονίους. Διερχόμενος διὰ τῆς Βιωτίας, τῆς Φωκίδος καὶ τῆς Λοκρίδος, προσέλαβε πρὸς τοῦτοις 700 Θεσπιεῖς, 400 Θηβαίους, 1000 Φωκεῖς καὶ τὴν στρατιάν τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν, ὧν δὲν ἦτο πολὺς ὁ ἀριθμὸς. Ὡστε ὁ ἐλληνικὸς στρατὸς ὁ καταλα-

βῶν τὰς Θερμοπύλας συνεποσοῦτο εἰς 6000 ὀπλιτῶν, ἐν ὧν δὲ εἰς 13 — 14 χιλ. ἀνδρῶν.

— ἐξήκοντα τριήρεις πληρώσαντες | Κατὰ Κοραῆν ἴσως γραπτέον ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἵνα συμφωνῇ ὅπως οὐκ ὁ ἀριθμὸς οὗτος τῶν παρ' Ἡροδότῳ ἀναφερομένων. Διότι ἐκεῖνος λέγει (8, 1) ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι κατ' ἀρχὰς μὲν παρέσχον ἑκατὸν εἴκοσιν ἑπτὰ μετὰ δὲ ταῦτα ἔπεμψαν καὶ ἄλλας πενήκοντα τρεῖς, ὥστε ὅλαι αἱ ἀττικαὶ τριήρεις ἐγένοντο ἑκατὸν ὀγδοήκοντα.

91) πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιῶντες | Ἀρποκρατίων ἀγωνίαν τὸ ἀγωνίζεσθαι. Ἰσοκράτης ἐν τῶν

τες ὡς πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιῶντες, Λακεδαιμόνιοι μὲν ζηλοῦντες τὴν πόλιν τῆς Μαραθῶνι μάχης καὶ ζητοῦντες αὐτοὺς ἐξισῶσαι καὶ δεδιότες, μὴ δις ἐφεξῆς ἡ πόλις ἡμῶν αἰτία γένηται τοῖς Ἕλλησι τῆς σωτηρίας, οἱ δ' ἡμέτεροι μάλιστα μὲν βουλόμενοι διαφυλάξαι τὴν παρούσαν δόξαν καὶ πᾶσι ποιῆσαι φανερόν, ὅτι καὶ τὸ πρότερον δι' ἀρετὴν ἀλλ' οὐ διὰ τύχην ἐνίκησαν, ἔπειτα καὶ προαγαγέσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὸ διαναυμαχεῖν, ἐπιδείξαντες αὐτοῖς ὁμοίως ἐν τοῖς ναυτικοῖς κινδύνοις ὡσπερ ἐν τοῖς πεζοῖς τὴν 92 ἀρετὴν τοῦ πλήθους περιγιγνομένην. [κς'.] Ἰσας δὲ τὰς τόλμας παρασχόντες οὐχ ὁμοίαις ἐχρήσαντο ταῖς

περὶ τῆς ἀντιδόσεως ἀγωνιῶντες ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζόμενοι παρὰ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ Πανηγυρικῷ». Σουΐδας «ἀγωνιῶν Ἰσοκράτης ἀντὶ τοῦ ἀγωνίζεσθαι» καὶ «ἀγωνιῶντες ἀντὶ τοῦ ἀγωνιζόμενοι. Ἰσοκράτης».

— τῆς Μαραθῶνι μάχης | Ἐπὶ τῶν δῆμων τῆς Ἀττικῆς πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως τίθεται συνήθως ἀπρόθετος δοστική. Θουκ. 1, 73 «φαμέν γὰρ Μαραθῶνι τε μόνον προκινδυνεῦσαι τῷ βαρβάρῳ, καὶ πανδημεὶ ἐν Σαλαμῖνι ξυναυμαχεῖν» Πλάτ. Μενέξ. 241 C. «τῶν τε Μαραθῶνι μαχεσαμένων καὶ τῶν ἐν

Σαλαμῖνι ναυμαχησάντων.»

— προαγαγέσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὸ διαναυμαχεῖν | νὰ παροτρύνωσι τοὺς Ἕλληνας εἰς ναυμαχίαν. Πρβλ. Ἡροδ. 11, 121, 4 «καὶ τὰ καὶ σῶψαί μιν καὶ εἰς γέλωτα προαγαγέσθαι»

92) Ἰσας δὲ τὰς τόλμας παρασχόντες | φανέντες δ' ἐξ ἴσου τολμηροὶ (γενναῖοι). Κατὰ ταῦτα καὶ ὁ Λυκοῦργος κατὰ Λεωκράτ. § 48 «ἐξ ἴσου τῶν κινδύνων μετασχόντες οὐχ ὁμοίως τῆς τύχης ἐκοινώνησαν».

— νικῶντες - ἀπειπον | νικῶντες κατὰ τὰς

τύχαις, ἀλλ' οἱ μὲν διεφθάρησαν καὶ ταῖς ψυχαῖς νικῶντες τοῖς σώμασιν ἀπέϊπον, οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γε θέμις εἶπεῖν, ὡς ἠττήθησαν· οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν φυγεῖν ἠξίωσεν. οἱ δ' ἡμέτεροι τὰς μὲν πρόπλους ἐνίκησαν, ἐπειδὴ δ' ἤκουσαν τῆς παρόδου τοὺς πολεμίους κρατοῦντας, οἴκαδε καταπλέυσαντες [καὶ κατασκευάσαντες τὰ περὶ τὴν πόλιν] οὕτως ἐβουλεύσαντο περὶ τῶν λοιπῶν, ὥστε πολλῶν καὶ καλῶν αὐτοῖς προειργασμένων ἐν τοῖς τελευταίοις τῶν κινδύνων εἶ πλεόν διήνεγκαν. ἀθύμως γὰρ ἀπάντων τῶν συμμά- 93
χων διακειμένων, καὶ Πελοποννησίων μὲν διατειχιζόντων τὸν Ἴσθμόν καὶ ζητούντων ἰδίαν αὐτοῖς σωτηρίαν τῶν δ' ἄλλων πόλεων ὑπὸ τοῖς βαρβάροις γεγενημένων καὶ συστρατευομένων ἐκείνοις, πλὴν εἴ τις

ψυχὰς ἀπέκαμον κατὰ τὰ σώματα. Λυσ. ἐπιταφ. § 31 «οὐχ ἠττηθέντες τῶν ἐναντίων ἀλλ' ἀποθανόντες οὐπὲρ ἐτάχθησαν». Λυκούργ. ἐνθ' ἄνωτ. «οὐχ ἠττηθέντες ἀλλ' ἀποθανόντες ἐνθα περ ἐτάχθησαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀμύνοντες». Διόδωρ. Σικελ. 11,11 «τοῖς μὲν σώμασι κατεπονήθησαν, ταῖς δὲ ψυχαῖς οὐχ ἠττήθησαν».

— π ρ ό π λ ο υ ς | τὰς πρώτας πλεούσας. Θουκ. 6, 46, «αἱ πρόπλοι νῆες» καὶ 4,120 «τριήρης προπλεύουσα». Ἡρόδ. 6,97 «Δᾶτις προπλώσας».

93) Πελοποννησίων μὲν διατειχιζόντων τὸν Ἴσθμόν] ἀπὸ Λεχαίου μέχρι Κεγχρεῶν (Ἡρόδ. 8,20).

— π λ ῆ ν εἴ τις διὰ μικρότητα παρημελήθη | ἐκτός ἐάν καμία παρημελήθη διὰ τὴν μικρότητα αὐτῆς. Τοῦ ῥήματος παραμελεῖν ἐποίησατο χρῆσιν ὁ Ἰσοκράτης καὶ ἐν Πλαταικῷ § 60 καὶ ἐν τῷ περὶ Ἀντιδόσ. § 168 «ἐφοβούμεν μὴ τὰ μὲν ἰδιά μου παραμεληθῆ.»

— διακροσίων καὶ χιλίων | καὶ κατωτέρω ἐν

διὰ μικρότητα παρημελήθη, προσπλευσῶν δὲ τριήρων διακοσίων καὶ χιλίων καὶ πεζῆς στρατιάς ἀναριθμήτου μελλούσης εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβάλλειν, οὐδεμιᾶς σωτηρίας αὐτοῖς ὑποφαινομένης, ἀλλ' ἔρημοι συμμάχων γεγεννημένοι καὶ τῶν ἐλπίδων ἀπασῶν διη-
 94 μαρτηκότες, ἐξὼν αὐτοῖς μὴ μόνον τοὺς παρόντας κινδύνους διαφυγεῖν ἀλλὰ καὶ τιμὰς ἐξαιρέτους λαβεῖν, ἃς αὐτοῖς ἐδίδου βασιλεὺς ἡγούμενος, εἰ τὸ τῆς πόλεως προσλάβοι ναυτικόν, παραχρῆμα καὶ Πελοποννήσου κρατήσῃ, οὐχ ὑπέμειναν τὰς παρ' ἐκείνου δωρεάς, οὐδ' ὀργισθέντες τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι προὔδθησαν, ἀσμένως ἐπὶ τὰς διαλλαγὰς τὰς πρὸς τοὺς βαρ-

§ 97 «πρὸς χιλίας καὶ διακοσίας τριήρεις μόνον διαναυμαχεῖν ἐμελέτησαν» καὶ § 118 «διακοσίοις καὶ χιλίοις ναυσὶ περιπλέοντες».

— τῶν ἐλπίδων ἀπασῶν διημαρτηκότες] ἐν ᾧ ἔχασαν ὅλας τὰς ἐλπίδας των.

94) ἐξόν] αἰτιατ. ἀπολυτος.

— ἃς αὐτοῖς ἐδίδου βασιλεὺς] Δὲν συμφωνεῖ ἐνταῦθα ὁ Ἰσοκράτης μὲ τὸν Ἡρόδοτον (8, 136) ἀναφέροντα μόνον ὅτι ὁ Μαρδόνιος μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἔπεμψε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους τὸν Μακε-

δόνα Ἀλέξανδρον τὸν Ἀμύντου μὲ προτάσεις συμβιβασμοῦ. Καὶ ἐν γένει δὲ ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀρχαίων ἀναφέρεται ὅ,τι ἐνταῦθα ὁ Ἰσοκράτης λέγει, ὅτι δηλ. πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας προσέφερε τι ὁ Ξέρξης πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

— ἀσμένως — ὤρμησαν] ἔσπευσαν προθύμως νὰ φιλιωθῶσι μὲ τοὺς βαρβάρους, διότι ἐπροὔδθησαν. Προδοσίαν ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ τὴν ἐνωσιν τῶν βορείων τῆς Ἑλλάδος πολιτειῶν μετὰ τῶν βαρβάρων, καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων τείχισιν τοῦ ἰσθμοῦ.

βάρους ὤρμησαν, ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας 95
πολεμεῖν παρεσκευάζοντο, τοῖς δ' ἄλλοις τὴν δουλείαν
αἰρουμένοις συγγνώμην εἶχον. ἠγοῦντο γὰρ ταῖς μὲν
ταπειναῖς τῶν πόλεων προσήκειν ἐκ παντὸς τρόπου
ζητεῖν τὴν σωτηρίαν, ταῖς δὲ προεστάναι τῆς Ἑλλά-
δος ἀξιούσαις οὐχ οἶόν τ' εἶναι διαφεύγειν τοὺς κιν-
δύνους, ἀλλ' ὡσπερ τῶν ἀνδρῶν τοῖς καλοῖς κάγαθοῖς
αἰρετώτερόν ἐστι καλῶς ἀποθανεῖν ἢ ζῆν αἰσχροῦς,
οὕτω καὶ τῶν πόλεων ταῖς ὑπερεχούσαις λυσιτελεῖν
ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι μᾶλλον ἢ δούλαις ὀφθῆναι
γενομέναις. ὁ γὰρ δ' ὅτι ταῦτα διενόηθησαν· ἐπειδὴ
γὰρ οὐχ οἶοί τ' ἦσαν πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα παρατά- 96
ξασθαι τὰς δυνάμεις, παραλαβόντες ἅπαντα τὸν ὄχλον
τὸν ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἐχουμένην νῆσον ἐξέπλευ-
σαν, ἢ ἐν μέρει πρὸς ἑκατέραν κινδυνεύσωσιν. (κζ'.)
Καίτοι πῶς ἂν ἐκείνων ἄνδρες ἀμείνους ἢ μᾶλλον φι-
λέλληνας ὄντες ἐπιδειχθεῖεν, οἵτινες ἔτλησαν ἐπιδεῖν

95) ταῖς δὲ προεστά-
ναι τῆς Ἑλλάδος ἀ-
ξιούσαις | εἰς δὲ τὰς ἀ-
παιτούσας νὰ ἔχωσι τὴν ἡ-
γεμονίαν τῆς Ἑλλάδος.
Καθ' Ἡρόδοτον (8,3) καὶ
πρὸ τῆς ἐν Ἀρτεμισίῳ ναυ-
μαχίας οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον
ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς κατὰ θάλασ-
σαν ἡγεμονίας τῆς Ἑλλάδος.

96) οἶοί τ' ἦσαν —
παρατάξασθαι | δὲν ἠ-
δύναντο νὰ παραταχθῶσι καὶ
πρὸς τὰς δύο δυνάμεις. Τὸ
οἶός τε εἶμι μετ' ἀπα-

ρεμφάτου σημαίνει δύνα-
μαι· οὕτως ἐν τῇ προηγου-
μένη παραγράφῳ «ταῖς δὲ
προεστάναι τῆς Ἑλλάδος
ἀξιούσαις οὐχ' οἶόν τ' εἶ-
ναι διαφέρειν τοὺς κινδύ-
νους.»

— εἰς τὴν ἐχουμένην
νῆσον | εἰς τὴν παρακειμέ-
νην νῆσον, δηλ. τὴν Σαλα-
μίνα.

— ὥστε μὴ αἴτιοι
γενέσθαι δουλείας |
διὰ νὰ μὴ γίνωσιν αἴτιοι δου-
λείας εἰς τοὺς λοιπούς.

ὥστε μὴ τοῖς λοιποῖς αἰτίοι γενέσθαι τῆς δουλείας ἐρήμην μὲν τὴν πόλιν γενομένην, τὴν δὲ χώραν πορθουμένην, ἱερά δὲ συλῶμενα καὶ νεώς ἐμπιπραμένους ἅπαντα δὲ τὸν πόλεμον περὶ τὴν πατρίδα τὴν αὐτῶν
 97 γιγνόμενον; καὶ μὴν οὐδὲ ταῦτ' ἀπέχρησεν αὐτοῖς ἀλλὰ πρὸς χιλίας καὶ διακοσίας τριῆρεις μόνοι διανυμαχεῖν ἐμέλλησαν. οὐ μὴν εἰάθησαν καταισχυθέντες γὰρ Πελοποννήσιοι τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, κανομίσαντες προδιαφθαρέντων μὲν τῶν ἡμετέρων οὐδ' αὐτοὶ σωθήσεσθαι, κατορθωσάντων δ' εἰς ἀτιμίαν τὰς αὐτῶν πόλεις καταστήσειν, ἠναγκάσθησαν μετασχεῖν τῶν κινδύνων. καὶ τοὺς μὲν θορύβους τοὺς ἐν τῷ πράγματι γενομένους καὶ τὰς κραυγὰς καὶ τὰς παρακελεύσεις ἃ κοινὰ πάντων ἐστὶ τῶν ναυμαχούντων,
 98 οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ λέγοντα διατρίβειν· ἃ δ' ἐστὶν ἴδια καὶ τῆς ἡγεμονίας ἄξια καὶ τοῖς προειρημένοις ὁμο-

97 Καὶ οὐδὲ ταῦτα ἀπέχρησεν αὐτοῖς | καὶ οὐδὲ ταῦτα ἤρκεσαν εἰς αὐτούς.

— οὐ μὴν εἰάθησαν | ἀλλ' ὅμως δὲν τοὺς ἄφησαν δηλ. μόνοις νὰ διανυμαχήσωσιν. Τὸ εἰάθησαν εἶνε παθητ. ἀόρ. τοῦ ῥήματος ἐ-ῶμαι, οὐ παθ. παρ. εἶμαι, ἀόρ. εἰάθην, καὶ μ. μέλ. (ἀντι παθ.) ἐάσομαι.

— καὶ τοὺς μὲν θορύβους κ.τ.λ. | Κατὰ τὸν Κυπριανὸν ('Απόρ. Ἴσοκρ.) εἶνε ἄξιον προσοχῆς τὸ χω-

ρίον τοῦτο, διότι ὑποδεικνύει ὅτι ὁ προκείμενος λόγος ἐγράφη οὐχὶ πρὸς ἐκφώνησιν ἐν δημοσίᾳ συναθροίσει ἢ πανηγύρει, ἀλλὰ διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἴσοκράτους, διότι ἀποφεύγει τὴν περιγραφὴν τῶν κραυγῶν, θορύβων καὶ παρακελεύσεων τῆς ναυμαχίας, ἐν ᾗ ταῦτα δὴ θηρεύουσιν οἱ συγγραφεῖς πανηγυρικῶν λόγων.

98) πλείους μὲν συνεβάλετο τριῆρεις | περισσοτέρως μὲν τριῆρεις συνεισέφερον. Πρὸβλ. § 107

λογοῦμενα, ταῦτα δ' ἐμὸν ἔργον ἐστὶν εἰπεῖν. τοσοῦτον γὰρ ἢ πόλις ἡμῶν διέφερεν, ὅτι ἦν ἀκέραιος, ὥστ' ἀνάστατος γενομένη πλείους μὲν συνεβάλετο τριήρεις εἰς τὸν κίνδυνον τὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἢ σύμπαντες εἰ ναυμαχήσαντες, οὐδεὶς δὲ πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχει δυσμενῶς, ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε διὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν ἡμᾶς τῷ πολέμῳ κρατῆσαι, ταύτης δὲ τὴν πόλιν αἰτίαν γενέσθαι. (κγ'.) Καίτοι μελλούσης στρα-⁹⁹τείας ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἔσεσθαι τίνας χρὴ τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν; οὐ τοὺς ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ μάλιστα εὐδοκιμήσαντας, καὶ πολλάκις μὲν ἰδίᾳ προκινδυνεύσαντας ἐν δὲ τοῖς κοινοῖς τῶν ἀγῶνων ἀριστείων ἀξιωθέντας; οὐ τοὺς τὴν αὐτῶν ἐκλιπόντας ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων σωτηρίας, καὶ τότε παλαιῶν οἰκιστάς τῶν πλείστων πόλεων γενομένους, καὶ πάλιν αὐτὰς ἐκ τῶν μεγίστων συμφορῶν διασώσαντας; πῶς δ' οὐκ ἂν δεινὰ πάθοιμεν, εἰ τῶν κακῶν πλείστον μέρος μετασχόντες ἐν ταῖς τιμαῖς ἔλαττον ἔχειν ἀξιωθεῖμεν καὶ τότε προταχθέντες ὑπὲρ ἀπάντων νῦν ἑτέροις ἀκολουθεῖν ἀναγκασθεῖμεν;

«κεκτημένοι τριήρεις διπλάσιας μὲν ἢ σύμπαντες, δυναμείας δὲ πρὸς δις τοσαύτας κινδυνεύειν.»

99) Καίτοι | τὸ μῦρον τοῦτο εἶνε κυρίως βεβαιωτικόν = καὶ βεβαίως, καὶ τῷ ὄντι, καὶ τίθεται ὅταν ὁ λαλῶν προχωρῶν εἰς νέαν τινὰ ἰδέαν (καὶ = προσέτι) καὶ βεβαιῶν αὐτὴν (τοῖ)

τὴν ἀντιτάσσει εἰς τὸ προηγούμενον (= καὶ ὅμως τῷ ὄντι), Θουκ. 2,69. 5,2 κτλ. Ἐπίστετε τὸ καίτοι εἶνε συλλογιστικὸν ὡς ἐνταῦθα = καὶ λοιπόν. Ξενοφ. Ἀπομν. 1,4,5.

— τ οὺς τὴν αὐτῶν]
χώραν ἢ πόλιν = ὄχι ἐκεῖνοι
οἵτινες ἐγκατέλιπον τὴν

(χθ' .) Μέχρι μὲν οὖν τούτων αἰδ' ὅτι πάντες ἂν ὁμο-
 100 λογήσειαν πλείστων ἀγαθῶν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν
 αἰτίαν γεγενῆσθαι καὶ δικαίως ἂν αὐτῆς τὴν ἡγεμο-
 νίαν εἶναι, μετὰ δὲ ταῦτ' ἤδη τινὲς ἡμῶν κατηγο-
 ροῦσιν ὡς ἐπειδὴ τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης παρελά-
 βομεν, πολλῶν κακῶν αἰτιοὶ τοῖς Ἕλλησι κατέστη-
 μεν. καὶ τὸν τε Μηλίων ἀνδραποδισμόν καὶ τὸν Σκιω-
 ναίων ὄλεθρον ἐν τούτοις τοῖς λόγοις ἡμῖν προφέρου-
 101 σιν. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι πρῶτον μὲν οὐδὲν εἶναι τοῦτο
 σημεῖον, ὡς κακῶς ἤρχομεν, εἰ τινες τῶν πολεμησάν-
 των ἡμῖν σφόδρα φαίνονται κολασθέντες, ἀλλὰ πολὺ

χώραν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς σω-
 τηρίας τῶν ἄλλων.

400) Μηλίων] τῷ ἔ-
 κτω ἔτει τοῦ Πελοποννησια-
 κοῦ πολέμου (416) οἱ Μή-
 λιοι οἵτινες διαρκούντος τοῦ
 πολέμου εἶχον μείνει οὐδέ-
 τεροι, προσεκληθήσαν ὑπὸ
 τῶν Ἀθηναίων νὰ ὑποτα-
 χθῶσιν εἰς αὐτούς· οὗτοι ἀ-
 πεποιήθησαν καὶ ἀντέστησαν
 γενναίως ἀλλ' ἐπὶ τέλους
 ἠναγκάσθησαν νὰ παραδο-
 θῶσιν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν
 ἀντιπάλων των, οἵτινες «ἡ-
 θῶντας ἀπέκτειναν, παῖδάς
 τε καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδι-
 σκαν, τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ὄ-
 κισαν, ἀποίκους ὕστερον πεν-
 τακοσίους πέμψαντες» Θου-
 κυδ. 5, 116.

— Σκιωναίων] πέντε
 ἔτη πρὸ τῆς καταστροφῆς
 τῆς Μήλου ἔπραξαν οἱ Ἀ-
 θηναῖοι τὰ ὅμοια πρὸς τοὺς ἐν
 Χαλκιδικῇ Σκιωναίους, τοὺς
 ἐν ἔτει 423 διὰ προτροπῶν
 τοῦ Βρασίδα ἀποστατήσαν-
 τας.

401) εἴτινες τῶν πο-
 λεμησάντων] ἀλλ' οἱ
 Μήλιοι (ὡς ἀνωτέρω εἶπο-
 μεν) εἶχον μείνει οὐδέτεροι,
 οὐδὲν δὲ ἄξιον ἐκδικήσεως
 εἶχον πράξει. Ἐνταῦθα ὁ-
 μως φαίνεται ὅτι αἰνίττεται
 μᾶλλον τοὺς Σκιωναίους.

— τῶν πόλεων τῶν
 ὑφ' ἡμῶν οὐσῶν] ἐκ τῶν
 πόλεων αἵτινες εἶνε ὑποτε-
 λεῖς εἰς ἡμᾶς.

τόδε μείζον τεκμήριον, ὡς καλῶς διωκοῦμεν τὰ τῶν
 συμμάχων, ὅτι τῶν πόλεων τῶν ὑφ' ἡμῖν οὐσῶν οὐδε-
 μία ταύταις ταῖς συμφοραῖς περιέπεσεν. ἔπειτ' εἰ
 μὲν ἄλλοι τινὲς τῶν αὐτῶν πραγμάτων πραότερον ἐπε-¹⁰²
 μελήθησαν, εἰκότως ἂν ἡμῖν ἐπιτιμῶμεν· εἰ δὲ μήτε
 τοῦτο γέγονε μήθ' οἷόν τ' ἐστὶ τσοσούτων πόλεων τὸ
 πλῆθος κρατεῖν, ἢν μή τις κολάζῃ τοὺς ἑξαμαρτά-
 νοντας, πῶς οὐκ ἤδη δίκαιόν ἐστίν ἡμᾶς ἐπαινεῖν,
 οἵτινες ἐλαχίστοις χαλεπήναντες πλείστον χρόνον τὴν
 ἀρχὴν κατασχεῖν ἠδυνήθημεν; (λ'.) Οἶμαι δὲ πᾶσι¹⁰³
 δοκεῖν τοῦτους κρατίστους προστάτας γενήσεσθαι τῶν
 Ἑλλήνων, ἐφ' ὧν οἱ πειθαρχήσαντες ἄριστα τυγχά-
 νουσι πράξαντες. ἐπὶ τοίνυν τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας
 εὐρήσομεν καὶ τοὺς οἴκους τοὺς ἰδίους πρὸς εὐδαιμο-
 νίαν πλείστον ἐπιδόντας καὶ τὰς πόλεις μεγίστας γε-
 νομένας. οὐ γὰρ ἐφθονοῦμεν ταῖς αὐξανομέναις αὐ-¹⁰⁴

102) εἰκότως - ἐπιτι-
 μῶμεν] δικαίως θὰ ἐπέπληγ-
 τον ἡμᾶς.

— οἰκαιόν ἐστίν
 ἡμᾶς ἐπαινεῖν] ὑποκ.
 τοῦ ἐπαινεῖν τινὰ δηλ.: πῶς
 δὲν εἶνε δίκαιον νὰ ἐπαινῇ τις
 ἡμᾶς: Ἡδύνατο γὰρ εἶπε
 παθητ. πῶς οὐ δίκαιοί ἐσμεν
 (ὑπὸ τινος) ἐπαινεῖσθαι;

— πλείστον χρόνον]
 Παναθ. § 56 «Σπυριτιάται
 μὲν ἔτη δέκα μόλις ἐπεστά-
 τησαν τῶν πραγμάτων, ἡμεῖς
 δὲ πέντε καὶ ἐξήκοντα συ-
 νεχῶς κατέσχομεν τὴν ἀρ-

χήν». Δημοσθ. Φιλίπ. 3 § 23
 «προστάται μὲν ὑμεῖς ἐβδο-
 μήκοντα ἔτη καὶ τρία τῶν
 Ἑλλήνων ἐγένεσθε, προστά-
 ται δὲ τριάκοντα ἐνὸς δέοντα
 Λακεδαιμόνιοι.»

103) τοῦτους] ὑποκ.
 τοῦ γενήσεσθαι.

— καὶ τοὺς οἴκους
 ἐπιδόντας] καὶ οἱ ἰδιω-
 τικοὶ οἴκοι προώδευσαν πολὺ
 εἰς τὴν εὐτυχίαν. Ἴδιος
 οἶκος (= ἰδιωτικὴ οἰκο-
 γένεια) ἐτέθη ἐνταῦθα ἀντι-
 θετικῶς πρὸς τὰς πόλεις.

104) πολιτείας ἐναν-

- τῶν, οὐδὲ παραχᾶς ἐνεποιούμεν πολιτείας ἐναντίας παρακαθιστάντες, ἐν' ἀλλήλοις μὲν στασιάζοιεν, ἡμᾶς δ' ἀμφοτέροι θεραπεύοιεν, ἀλλὰ τὴν τῶν συμμάχων ὁμόνοιαν κοινὴν ὠφέλειαν νομίζοντες τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀπάσας τὰς πόλεις διωκοῦμεν, συμμαχικῶς ἀλλ' οὐ δεσποτικῶς βουλευόμενοι περὶ αὐτῶν, ὄλων μὲν τῶν πραγμάτων ἐπιστατοῦντες, ἰδίᾳ δ' ἐκάστους ἐλευ-
 105 θέρους ἑῶντες εἶναι, καὶ τῶ μὲν πλήθει βοηθοῦντες, ταῖς δὲ δυναστείαις πολεμοῦντες, δεινὸν ἡγούμενοι τοὺς πολλοὺς ὑπὸ τοῖς ὀλίγοις εἶναι, καὶ τοὺς ταῖς οὐσίαις ἐνδεεστέρους, τὰ δ' ἄλλα μηδὲν χεῖρους ὄντας, ἀπελαύνεσθαι τῶν ἀρχῶν, ἔτι δὲ κοινῆς τῆς πατρίδος οὐσῆς τοὺς μὲν τυραννεῖν τοὺς δὲ μετοικεῖν, καὶ φύσει πολίτας ὄντας νόμῳ τῆς πολιτείας ἀποστερεῖσθαι.
 106 τοιαῦτ' ἔχοντες ταῖς ὀλιγαρχίαις ἐπιτιμᾶν καὶ πλείω τούτων τὴν αὐτὴν πολιτείαν ἤνπερ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις κατεστήσαμεν, ἣν οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ διὰ μακροτέρων ἐπαινεῖν ἄλλως τε καὶ συντόμως ἔχοντα δηλώσαι περὶ αὐτῆς. μετὰ γὰρ ταύτης οἰκοῦντες ἑβδομήκοντ' ἔτη διετέλεσαν ἄπειροι μὲν τυραννί-

τίας παρακαθιστάν-
 τες] συνιστᾶντες εἰς πόλεις
 πλησίον ἀλλήλας κειμένας
 ἐναντία πολιτεύματα (δηλ.
 ὀλιγαρχίαν παρὰ δημοκρα-
 τίαν).

— τοῖς αὐτοῖς νό-
 μοις] μὲ τοὺς ἰδίους νόμους,
 τοὺς ὁποίους δηλ. ἔχομεν.
 Ἐννοεῖ τοὺς θεμελιώδεις νό-
 μους τῆς πολιτείας.

105) ταῖς δὲ δυναστεί-

αις] δυναστείαις ἐνταῦθα
 = ὀλιγαρχίαις.

— ἀπελαύνεσθαι]
 = εἰργεσθαι Πρβλ. 16,36
 αὐτὸ γὰρ ἀπελαυνόμενος ἀπὸ
 τῆς ὀλιγαρχίας ἀλλὰ παρα-
 καλούμενος ἦν δημοτικός ».
 Λυσ. 34,3 « ἐγὼ μὲν οὖν,
 ὦ Ἀθηναῖοι, οὔτε οὐσία,
 οὔτε γένει ἀπελαυνόμενος »
 δηλ. τῆς πολιτείας.

106) Τοιαῦτα - ἐπι-

δων, ἐλεύθεροι δὲ πρὸς τοὺς βαρβάρους, ἀστασίαστοι δὲ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς, εἰρήνην δ' ἄγοντες πρὸς πάντας ἀνθρώπους. (λά.) Ἵπὲρ ὧν προσήκει τοὺς εὐφρονεῦν-107 τας μεγάλην χάριν ἔχειν πολὺ μᾶλλον ἢ τὰς κληρουχίας ἡμῖν ἐνειδέειν, ἅς ἡμεῖς εἰς τὰς ἐρημισμένας τῶν πολεῶν φυλακῆς ἕνεκα τῶν χωρίων ἀλλ' οὐ διὰ πλεονεξίαν ἐξεπέμπομεν. σημεῖον δὲ τούτων ἔχοντες γὰρ χώραν μὲν ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν ἐλαχίστην, ἀρχὴν δὲ μεγίστην, καὶ κεκτημένοι τριήρεις

τι μὲν | ἐν ᾧ ἔχομεν τοιαύτας κατηγορίας κατὰ τῶν ὀλιγαρχιῶν γὰρ λέγωμεν.

— ἔχοντα | ἐτέθη ἡ μετοχὴ κατ' αἰτιατικὴν, ὡς ἀναφερομένη εἰς τὸ παρελθὲν ὑποκ. τοῦ ἐπαινεῖν καὶ δηλωῶσαι, ἐ μὲ ὀλιγ. τὴν ὀλίαν (πολιτείαν) δὲν ἤξεύρω διατί πρέπει διὰ μακροτέρων γὰρ ἐπαινέσω, ἀφ' οὗ μάλιστα δύναμις συντόμως γὰρ φανερῶσω περὶ αὐτῆς.

107 τὰς κληρουχίας | τὸ ἀφρημένον ἀντὶ τοῦ συγχεκριμένου = τοὺς κληρούχους. « Ἀφρημένῳ κέχρηται τῷ κληρουχίας ἀντὶ τοῦ συγχεκριμένου κληρούχους, ὡς καὶ ἀλλοχοῦ μοναρχίας εἰρήκεν ἀντὶ τοῦ, μονάρχους.

Ἐκαλοῦντο δὲ κληροῦχοι ἢ φησὶ Ἀρποκρατίων, τοῦτ' ἐστὶ τὸ χωρίον Ἰσοκράτους ἐξηγούμενος αὐτὸς. Ἀθηναῖοι ἐπεμποῦν ἐπὶ τὰς πόλεις, ἅς ἐλάμβανον κλήρους ἐκάστου διανεμοῦντας, παρ' ᾧ, ἀντὶ τοῦ διανεμοῦντας, γραπτέον ἴσως διαλέμενται· εἰ γὰρ καὶ κληροῦχοι ἔσθ' ὅτε ἐλέγοντο οἱ κλήρω μερίζοντες τὴν γῆν, κυριώτερον ὅμως τοῦτο ἐκαλοῦντο αὐτοὶ οἱ τοὺς κλήρους, ἤγουν τὰς μερίδας, τῆς πολέμου ἢ ἄλλως κρατηθείσης γῆς λαμβάνοντες ἄποικοι, κληρονόμοι γινόμενοι τῶν ἀπελαθῆτων ἢ φρονεθέντων κατοίκων » Κοραῆς.

— διπλασία μὲν ἢ σύμπαντες | Ἠβλ. σημείωσιν § 89.

- 108 διπλασίας μὲν ἢ σύμπαντες, δυναμένους δὲ πρὸς δις
 τσαύτας κινδυνεύειν, ὑποκειμένης τῆς Εὐβοίας ὑπὸ
 τὴν Ἀττικὴν, ἢ καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν τὴν τῆς θαλάτ-
 τῆς εὐφυῶς εἶχε καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἀπασῶν τῶν
 νήσων διέφερε, κρατοῦντες αὐτῆς μᾶλλον ἢ τῆς ἡμε-
 τέρας αὐτῶν, καὶ πρὸς τούτοις εἰδότες καὶ τῶν Ἑλ-
 λήνων καὶ τῶν βαρβάρων τούτους μάλιστα εὐδοκίμοῦν-
 τας, ὅσοι τοὺς ὁμόρους ἀναστάτους ποιήσαντες ἀφθω-
 νον καὶ ῥάθυμον αὐτοῖς κατεστήσαντο τὸν βίον, ὅμως
 οὐδὲν τούτων ἡμᾶς ἐπῆρε περὶ τοὺς ἔχοντας τὴν νῆσον
- 109 ἐξαμαρτεῖν, ἀλλὰ μόνοι δὴ τῶν μεγάλῃν δύναμιν
 λαβόντων περιείδομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἀπορωτέρας ζῶντας
 τῶν δουλεύειν αἰτίαν ἔχόντων, καίτοι βουλόμενοι πλεο-
 νεκτεῖν οὐκ ἂν δὴ πού τῆς μὲν Σικιωναίων γῆς ἐπε-
 θυμήσαμεν, ἢν Πλαταιέων τοῖς ὡς ἡμᾶς καταφυγεῖς
 φαινόμεθα παραδόντες, τσαύτην δὲ χώραν παρελί-
 πομεν ἢ πάντα ἂν ἡμᾶς εὐπορωτέρους ἐποίησεν.

108 εὐφυῶς εἶχε | εὐ-
 ρίσκετο εἰς κατάλληλον θέ-
 σιν. Θουκυδ. 8,96.

— οὐδὲν τούτων ἢ-
 μᾶς ἐπῆρε | οὐδὲν τούτων
 μᾶς ἔκαμε νὰ ὑπερηφανευ-
 θῶμεν. Τὸ ἐπῆρε εἶνε ἄορ.
 τοῦ ἐπαίρω = σηκῶνω ἐπά-
 νω, ὑψῶνω, πικρορρωῶ, ἐμπνέω
 ἔπαρσιν.

109 τῶν δουλεύειν
 αἰτίαν ἔχόντων | τῶν
 ἀξίων ὄντων δουλεύειν, κατὰ

Κοραῆν, κατ' ἄλλους δὲ «τῶν
 Ἑλλήνων, οὓς φασιν αἰτιώ-
 μενοι δουλεῦσαι τοῖς Ἀθη-
 ναίοις.»

— καταφυγοῦσι |
 Θουκ. 5,32. «Περὶ δὲ τοὺς
 αὐτοὺς χρόνους [432] τοῦ
 θέρους τούτου Σικιωναίους
 μὲν Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκή-
 σαντες ἀπέκτειναν - καὶ τὴν
 γῆν Πλαταιεῦσιν ἔδωσαν νέ-
 μεσθαι.» "Ὁρα καὶ σημ. §
 100.

[λβ'.] Τοιούτων τοίνυν ἡμῶν γεγενημένων καὶ το-110
 ταύτην πίστιν δεδωκότων ὑπὲρ τοῦ μὴ τῶν ἀλλοτρίων
 ἐπιθυμεῖν τολμῶσι κατηγορεῖν οἱ τῶν δεκαρχιῶν κοι-
 νωνήσαντες καὶ τὰς αὐτῶν πατρίδας διαλυρηνάμε-
 νοι, καὶ μικρὰς μὲν ποιήσαντες δοκεῖν εἶναι τὰς τῶν
 προγεγενημένων ἀδικίας, οὐδεμίαν δὲ λιπόντες ὑπερ-
 βολὴν τοῖς αὖθις βουλομένοις γενέσθαι πονηροῖς, ἀλλὰ
 φάσκοντες μὲν λακωνίζειν, τάναντία δ' ἐκείνοις ἐπι-
 τηδεύοντες, καὶ τὰς μὲν Μηλίων ὀδυρόμενοι συμφο-
 ράς, περὶ δὲ τοὺς αὐτῶν πολίτας ἀνήχεστα τολμῆ-

110) οἱ τῶν δεκαρχι-
 ῶν | Δεκαρχία ἢ δεκαδαρχία
 ἦτο ἀνώτατον συμβούλιον
 καθεσταμένον ἐν πολλαῖς ἐλ-
 ληνικαῖς πόλεσιν ὑπὸ τῶν
 Λακεδαιμονίων, ἐμπιστευο-
 μένων αὐτῷ ὅλην τὴν διοί-
 κησιν τῶν πραγμάτων τῆς
 πολιτείας ὑπὸ τὰς ὀδηγίας
 τοῦ ἐκ Σπάρτης ἀποστελλο-
 μένου ἀρμοστοῦ. Συνέκειτο
 δὲ πάντοτε ἐκ τῶν ἰσχυρο-
 τέρων τῆς δημοκρατικῆς με-
 ρίδος. Φαίνεται ὅτι τὸ εἶδος
 τοῦτο τοῦ πολιτεύματος κα-
 τεστάθη πρῶτον ὑπὸ τοῦ
 Λυσάνδρου ἐν Ἐφέσῳ. Ὁ
 Ἰσοκράτης ἐν τῷ Παναθην.
 § 54 λέγει: « Λακεδαιμόνιοι
 οὐ θ' ὁμοίαν τῇ παρ' αὐτοῖς
 οὔτε ταῖς ἄλλοθί που γεγε-

νημέναις, ἀλλὰ δέκα μό-
 νους ἄνδρας κυρίους ἐκά-
 στης τῆς πόλεως ἐποίησαν,
 ὧν ἐπιχειρήσας ἄν τις κατη-
 γορεῖν τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέ-
 ρας συνεχῶς οὐδὲν ἂν μέρος
 εἰρηκεῖναι ὀξείε τῶν ἐκείνοις
 ἡμαρτημένων. »

— ἐκείνοις | ὁμ. τοῖς
 Λακεδαιμονίοις, ὅπερ ἐκ τοῦ
 λακωνίζειν ἐξάγομεν.
 Εἶνε δὲ τοῦτο σχῆμα κατὰ
 σύνεσιν ἢ κατὰ τὸ νοούμε-
 νον ἢ σημαινόμενον καὶ ἀ-
 παντῶ πολλὰς παρ' Ἰσο-
 κράτει. Οὕτω κατωτέρω §
 134 « ἀμελήσαντες τὴν Ἀ-
 σίαν καρποῦσθαι, καὶ τῷ
 μὲν οὐδὲν προϋργαίτερόν
 ἔστιν » ὅπου διὰ τοῦ τῷ μὲν
 ἐκ τοῦ Ἀσίαν θὰ ἐννοήσω-
 μεν τῷ Ἀσιανῷ δεσπότῃ

111 πάντες ἐξαμαρτεῖν. ποῖον γὰρ αὐτοὺς ἀδίκημα διέφυγεν; ἢ τί τῶν αἰσχυρῶν ἢ δεινῶν οὐ διεξήλθον; οἱ τοὺς μὲν ἀνομωτάτους πιστοτάτους ἐνόμιζον, τοὺς δὲ προδότας ὡσπερ εὐεργέτας ἐθεράπευον, ἤρουντο δὲ τῶν Εἰλώτων ἐν δουλεύειν ὡστ' εἰς τὰς αὐτῶν πατρίδας ὑβρίζειν, μᾶλλον δ' ἐτίμων τοὺς αὐτόχειρας καὶ φο-

(= τῶ βασιλεῖ τῶν Περσῶν) καὶ ἐν § 184 «τοὺς μὴ πάντᾳ κσιν ἀνάνδρως διακειμένους ἀλλὰ μετρίως τοῦ τῶ τῶ πρᾶγματι (= τῆ ἀνδρείᾳ) χρωμένους» κτλ.

111) οὐ διεξήλθον] δὲν διέπραξαν.

— τῶν Εἰλώτων ἐνί] ἄγλ. τῶ Λυσάνδρῳ, ὅστις συνέστησε τὰς δεκαδικαρχίας. Οἱ Εἰλωτες ἦσαν τάξις δουλοπαροίκων ὑποκειμένη τοῖς Σπαρτιαταῖς. Corn. Nep. Pausan. III, 6 «Est genus quodam hominum, quod Hilotae vocatur, quorum magna multitudo agros Lacedaemoniorum colit servorumque munere fungitur.» Εἶδος Εἰλώτων ἦσαν καὶ οἱ λεγόμενοι μόθωνες ἢ μόθακες, οἵτινες οἰκέται ὄντες καὶ σὺν τοῖς τέκνοις τῶν Σπαρτιατῶν παιδαγωγηθέντες ἀπηλευθεροῦντο. Εἰς τοῦτους φαίνεται ὅτι ἀνῆκε καὶ

ὁ Λυσάνδρος, υἱὸς Ἀριστοκλείτου τοῦ Ἡρακλείδου, μὴ ὢν ἐκ μητρὸς γνήσιος Σπαρτιάτης. Ἄλλαι τάξεις Εἰλώτων ἦσαν οἱ ἀφεται, οἵτινες ἀπηλλάσσοντο πάσης ὑπηρεσίας, οἱ ἐρυκτῆρες καὶ δεσποσιοναῦται, ὧν οἱ μὲν ὑπηρετοῦν ἐν πολέμῳ οἱ δὲ ἐν τῶ στόλῳ, οἱ νεοδαμῶδεις = οἱ ἀπὸ τινος χρόνου ἐλευθερίας ἀπολαύοντες κτλ.

— αὐτόχειρας] = τοὺς τῆ ἰδίᾳ αὐτῶν χειρὶ φονεύοντας. Αὐτόχειρες εὐ μόνον ὁ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀλλὰ καὶ ὁ τῆ αὐτοῦ χειρὶ κτείνων ἕτερον. Ἰσοκράτ. Αἰγινητ. 19 «οἱ μίαις ἡμέραις ἀπέκτειναν αὐτόχειρες γενόμενοι τὸν τε πατέρα τὸν ἐμὸν καὶ τὸν θεῖον καὶ τὸν κηδεστή καὶ πρὸς τοῦτοις ἀνεψιούς τρεῖς», καὶ Πληκταῖκ. σελ. 302 § 29. Ἐνταῦθα συνέζηε τὸ αὐτόχειρας πρὸς τὸ φονέας, ἵνα διὰ μὲν τοῦ πρῶ-

νέας τῶν πολιτῶν ἢ τοὺς γονέας τοὺς αὐτῶν, εἰς τοῦτο 112
 δ' ὠμότητος ἅπαντας ἡμᾶς κατέστησαν, ὥστε πρὸ
 τοῦ μὲν διὰ τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν καὶ ταῖς μι-
 κραῖς ἀτυχίαις πολλοὺς ἕκαστον ἡμῶν ἔχειν τοὺς
 συμπενοθήσοντας, ἐπὶ δὲ τῆς τούτων ἀρχῆς διὰ τὸ
 πλῆθος τῶν οἰκειῶν κακῶν ἐπαυσάμεθ' ἀλλήλους ἐλε-
 οῦντες· οὐδενὶ γὰρ τοσαύτην σχολὴν παρέλιπον ὥστ'
 ἑτέρῳ συναχθεσθῆναι. τίνας γὰρ οὐκ ἐφίκοντο; ἢ τίς 113
 οὕτω πόρρω τῶν πολιτικῶν ἦν πραγμάτων, ὅστις οὐκ

του δηλώσῃ τοὺς διὰ τῆς
 ἰδίας τῶν χειρὸς κτείνοντας,
 διὰ δὲ τοῦ δευτέρου τοὺς δι'
 ἄλλων ἐκτελοῦντας φόνους.
 Σημειωτέον ὅτι αὐτόχειρ λέ-
 γεται οὐ μόνον ὁ κτείνων ἀλ-
 λά καὶ ἐν γένει ὁ διαπράττων
 τι διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς· ὅθεν
 αὐτόχειρ τάφου (Σοφοκλ.
 Ἀντιγ. 316), ἀσελγείας
 (Δημοσθ. σελ. 531, 4
 Reisk), ὁ δὲ Ἰσοκράτης καὶ
 τοὺς θεοὺς εἶπεν ἀγαθῶν αὐ-
 τόχειρας ἐν τῷ πρὸς Φί-
 λιππον λόγῳ § 150.

112) ὥστε | τὸ ὥστε κατ'
 ἀρχὰς μὲν συνέταξεν ἐνταῦ-
 θα μετ' ἀπαρεμφάτου (ἔχειν),
 κατόπιν δὲ μετέτρεψε τὴν
 σύνταξιν καὶ ἀντὶ ἀπαρεμ-
 φάτου ἔθηκεν ὀριστικὴν (ἐ-
 παυσάμεθα).

— τῆς τούτων ἀρ-

χῆς | δηλ. τῆς ἀρχῆς τῶν
 τριάκοντα μὲν τυράννων ἐν
 Ἀθήναις, τῶν δεκαδάρχων δ'
 ἐν ταῖς πόλεσιν.

— ἐλεοῦντες | μετο-
 χῆ κατηγορηματική.

— τοσαύτην scho-
 λήν | τόσην εὐκαιρίαν.

— ἐτέρῳ συναχθε-
 σθῆναι | γὰρ συλλυπηθῆ
 ἄλλον.

113) Τίνας γὰρ οὐκ
 ἐφίκοντο] «ποῦ γὰρ ἀ-
 νομήματι οὐκ ἐπεχείρησαν,
 ἢ, ὡς πρὸ μικροῦ εἴρηκε,
 ποῖον γὰρ αὐτοὺς ἀδίκημα
 διέφυγε; » Κορ. Ἐφίκοντο
 εἶνε μ. ἀφ. τοῦ ῥήματος
 ἐφικνοῦμαι = φθάνω, κα-
 ταντῶ, κατορθώνω. πρὸβλ. §
 187 «τότε μὲν γὰρ ὦμην
 ἀξίως συνήσεσθαι τῶν πραγ-
 μάτων εἶπειν, νῦν δ' οὐκ

ἐγγύς ἠναγκάσθη γενέσθαι τῶν συμφορῶν, εἰς ἃς αἰ-
 τοιαῦται φύσεις ἡμᾶς κατέστησαν; εἶτ' οὐκ αἰσχύ-
 νονται τὰς αὐτῶν πόλεις οὕτως ἀνόμως διαθέντες καὶ
 τῆς ἡμετέρας ἀδίκως κατηγοροῦντες, ἀλλὰ πρὸς τοῖς
 ἄλλοις καὶ περὶ τῶν δικῶν καὶ τῶν γραφῶν τῶν ποτε
 παρ' ἡμῖν γενομένων λέγειν τολμῶσιν, αὐτοὶ πλείους
 ἐν τρισὶ μῆσιν ἀκρίτους ἀποκτείναντες ὧν ἡ πόλις
 114 ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἀπάσης ἔκρινεν· φυγὰς δὲ καὶ στάσεις
 καὶ νόμων συγχύσεις καὶ πολιτειῶν μεταβολάς, ἐτι δὲ
 παίδων ὕβρεις καὶ γυναικῶν αἰσχύναις καὶ χρημάτων
 ἀρπαγὰς τίς ἂν δύναίτο διεξελθεῖν; πλὴν τοσοῦτον
 εἰπεῖν ἔχω καθ' ἀπάντων, ὅτι τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν δεινὰ
 ῥαδίως ἂν τις ἐνὶ ψηφίσματι διέλυσε, τὰς δὲ σφαγὰς
 καὶ τὰς ἀνομίας τὰς ἐπὶ τούτων γενομένας οὐδεὶς ἂν
 ἴασασθαι δύναίτο.

ἐφικεῖσθαι τοῦ μεγέθους αὐ-
 τῶν», 12, 227 «ὅσων ἂν ἐφι-
 κέσθαι δυναθῶσιν. »

— ἀι θέντες | ἡ με-
 τοχὴ αὐτῆ προσδιορίζει τὸ
 ὑποκείμενον τοῦ αἰσχύνονται.

— κατηγοροῦντες |
 μετοχὴ τελική.

— περὶ τῶν δικῶν
 καὶ τῶν γραφῶν | Δίκη
 κυρίως ἐλέγετο πᾶσα νόμι-
 μος κρισολογία μεταξύ ἰδι-
 ωτῶν. Γραφὴ δὲ πᾶσα ἠ-
 μοσία εἰκη καὶ ἐγκληματικὴ
 καταδίωξις ἐνώπιον τῶν ἐν
 Ἀθῆναις δικαστηρίων.

— ἀκρίτους ἀπο-

κτείναντες | περὶ τῶν τρι-
 ἀκοντα λέγει ἐν τῷ Ἀρεο-
 παγικῷ § 67 «πεντακο-
 σίους μὲν καὶ χιλίους τῶν
 πολιτῶν ἀκρίτους ἀπέκτει-
 ναν», ὅθεν ἐνταῦθα πρέπε-
 νὰ εἰκάσωμεν ὅτι αὐτοὶ οὐ-
 τοι οἱ τριάκοντα ὑπονοεῦν-
 ται.

114) παίδων ὕβρεις
 καὶ γυναικῶν αἰσχύναις | ἐπὶ μὲν παίδων μετε-
 χειρίσθη τὸ ὕβρεις, ἐπὶ δὲ
 γυναικῶν τὸ αἰσχύναις. Ἐ-
 δὲ τῷ Παναθην. § 259 «οὐδὲ
 αἰσχύναις γυναικῶν καὶ παί-
 δων.»

(λγ'.) Καί μὴν οὐδὲ τὴν παρούσαν εἰρήνην, οὐδὲ 115
τὴν αὐτονομίαν τὴν ἐν ταῖς πολιτείαις μὲν οὐκ ἐνοῦ-
σαν, ἐν δὲ ταῖς συνθήκαις ἀναγεγραμμένην, ἄξιον
ἐλέσθαι μᾶλλον ἢ τὴν ἀρχὴν τὴν ἡμετέραν. τίς γὰρ ἂν
τοιαύτης καταστάσεως ἐπιθυμήσειεν, ἐν ἣ καταπον-
τισταὶ μὲν τὴν θάλατταν κατέχουσι, πελτασταὶ δὲ
τὰς πόλεις καταλαμβάνουσιν, ἀντὶ δὲ τοῦ πρὸς ἐτέ-
ρους περὶ τῆς χώρας πολεμεῖν ἐντὸς τείχους οἱ πολῖ-
ται πρὸς ἀλλήλους μάχονται, πλείους δὲ πόλεις αἰχ- 116
μάλωτοι γέγονασιν ἢ πρὶν τὴν εἰρήνην ἡμᾶς ποιήσα-
σθαι, διὰ δὲ τὴν πυκνότητα τῶν μεταβολῶν ἀθυμοτέ-
ρως διάγουσιν οἱ τὰς πόλεις οἰκοῦντες τῶν ταῖς φυ-
γαῖς ἐζημιωμένων· οἱ μὲν γὰρ τὸ μέλλον δεδίασιν, οἱ

— καθ' ἀπάντων | ἐν συ-
νώλῳ.

115) καταποντισταὶ |
Καταποντιστής = πειρατής
καταποντίζων τὰ πλοῖα ἢ
τοῦς αὐτὰ συλλαμβανόμε-
νους. Ἐν Παναθην. § 226
αὐδαίς ἂν αὐτοὺς διὰ γε τὴν
ὁμόνοιαν δικαίως ἐπαινέσειεν,
οὐδὲν μᾶλλον ἢ τοὺς κατα-
ποντιστὰς καὶ ληστὰς.»

116) πελτασταὶ |
Πελτασταὶ ἦσαν στρατιῶται
οὕτως ὀνομασθέντες ἐκ τῆς
πέλτης (μικρᾶς ἀσπίδος), ἣν
ἔφερον. Οὗτοι ἦσαν μισθο-
τοὶ καὶ ὑπηρετοὶν παρὰ τοῖς
Σπαρτιάταις, ἀλλὰ μετὰ
τὴν Ἀνταλκίδειον εἰρήνην

πολλάκις ἐπανεστάτου, ὁσά-
κις δὲν ἐλάμβανον μισθοὺς,
ἐπερχόμενοι δὲ κατὰ τῶν
μικρῶν πόλεω καταλάμβα-
νον αὐτοὺς καὶ διαφοροτρόπως
ἐκακοποίησαν.

— αἰχμάλωτοι | συ-
κινῶμενον τῷ δοριάλωτοι.

— τῶν ταῖς φυγαῖς
ἐζημιωμένων | τῶν εἰς
ἐξορίαν καταδικασθέντων,
τῶν ἐξορίστων.

— κατιέναι· προσ-
δοκῶσι | Ὁ ἐνεστὼς
τῆς ὀριστικῆς τοῦ ῥήματος
εἶμι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς
συγγραφεῦσιν ἔχει πάντοτε
μέλλοντος σημασίαν. Ὡσαύ-
τῃ ἐνίοτε καὶ ὁ ἐνεστὼς τῆς

117δ' αἰεὶ κατιέναι προσδοκῶσιν. τοσοῦτον δ' ἀπέχουσι
 τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτονομίας, ὥσθ' αἱ μὲν ὑπὸ
 τυράννοις εἰσὶ, τὰς δ' ἄρμισταὶ κατέχουσιν, ἔνιαι δ'
 ἀνάστατοι γέγονασι, τῶν δ' οἱ βάρβαροι δεσπότηαι
 καθεστήκασι· οὗς ἡμεῖς διαβῆναι τολμήσαντας εἰς
 τὴν Εὐρώπην καὶ μείζον ἢ προσῆκεν αὐτοῖς φρονή-
 σαντας οὕτω διέθεμεν ὥστε μὴ μόνον παύσασθαι στρα-
 118 τείας ἐφ' ἡμᾶς ποιουμένους ἀλλὰ καὶ τὴν αὐτῶν γῶ-

ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετο-
 χῆς.

117) ἄρμισταὶ κατέ-
 χουσιν | ἄρμισταὶ ὠνεμά-
 ζοντο οἱ παρὰ τῶν Λακεδαι-
 μονίων εἰς τὰς ὑποκειμένας
 αὐτοῖς πόλεις μετὰ τὸν Πε-
 λοποννησιακὸν πόλεμον περ-
 πόμενοι διοικηταί, τοῦτο
 μὲν ἵνα τηρῶσιν αὐτάς εἰς
 ὑποταγὴν, τοῦτο δὲ ἵνα κα-
 ταλύωσι τὰ δημοκρατικὰ πο-
 λιτεύματα, καὶ ἀντ' αὐτῶν
 νὰ συνιστῶσιν ὅμοια τῆ ἐν
 Σπάρτῃ. Πολλοῦ ἐπέμ-
 ποντο λόγῳ, ἵνα καταλύωσι
 ὄθην τὰς τυραννίας καὶ ἐπα-
 ναφέρωσι τὰς ἐθνικὰς ἐλευ-
 θερίας. Οὗτοι δὲ διώκουν
 ὡς ἄλλοι βασιλεῖς καὶ τύ-
 ραννοι. Ὁ τρόπος τῆς δι-
 οικήσεως αὐτῶν δηλοῦται
 ἀρκούντως διὰ τῆς λέξεως
 κατέχειν, ἣν ὅτε Ἰσοκράτης

(ἐνταῦθα) καὶ ὁ Δημοσθέ-
 νης (περὶ Στεφ. σελ. 258)
 μεταχειρίζονται ὁμιλοῦντες
 περὶ τῶν ἄρμιστῶν. Καὶ αὐ-
 τὸς ὁ φιλολάκων Ξενόφων δὲν
 ἠδυνήθη ν' ἀποφύγη (Λακ.
 Πολ. 14) τὸ νὰ ἐπικρίνη
 τοὺς Λακεδαιμονίους διὰ τὸν
 τρόπον, δι' οὗ συνεχώρου
 τοῖς ἄρμισταῖς ἵνα διοικῶσιν.

118) πορθουμένην]
 ὑπον. ἢ μετοχὴ ὄρωντας.

— εἰς τοσαύτην τα-
 πεινότητα | Διόδωρος 1, 12·
 « Ἀθηναῖοι τὴν περιβόητον
 Περσῶν ἡγεμονίαν ἐπὶ το-
 σοῦτον ἔταπεινώσαν,
 ὥστε ἀναγκάσαι πάσας τὰς
 κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις
 ἐλευθερῶσαι κατὰ συνθή-
 κας. »

— καθέλκειν | Ἠρβλ.
 Ἀρεσπαγιτ. § 80· « οἱ δὲ
 βάρβαροι τοσοῦτον ἀπειχόν

ραν ανέχεσθαι πορθουμένην, καὶ διακοσίαις καὶ χιλιάσις ναυσὶ περιπλέοντας εἰς τσοαύτην ταπεινότητα κατεστήσαμεν ὥστε μακρὸν πλοῖον ἐπὶ τὰδε Φασήλιδος μὴ καθέλκειν ἀλλ' ἠσυχίαν ἄγειν, καὶ τοὺς καιροὺς περιμένειν ἀλλὰ μὴ τῇ παρούσῃ δυνάμει πιστεύειν. καὶ ταῦθ' ὅτι διὰ τὴν τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων ἀρετὴν οὕτως εἶχεν, αἱ τῆς πόλεως συμφοραὶ σαφῶς ἐπέδειξαν. ἅμα γὰρ ἡμεῖς τε τῆς ἀρχῆς ἐπεστέρομεθα καὶ τοῖς Ἑλλησιν ἀρχὴ τῶν κακῶν ἐγίγνετο. μετὰ γὰρ τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ γενομένην ἀτυχίαν ἐτέρων ἡγεμόνων καταστάντων ἐνίκησαν μὲν αἱ βάρβαροι ναυμαχοῦντες, ἤρξαν δὲ τῆς θαλάττης. κατ-

τοῦ πολυπραγματεῖν περὶ τῶν ἐλληνικῶν πραγμάτων, ὥστ' οὕτε μακρὸς πλοῖος ἐπὶ τὰδε Φασήλιδος ἐπλεον» καὶ Παναθηναϊκ. § 59 κτλ.

119) τῆς ἀρχῆς-ἀρχῆ | ἡ αὐτὴ λέξις ἐτέθη εἰς με διάφορον σημασίαν τοῦ σχήματος τούτου (eiusdem verbi contraria significatio), ὅπερ καλεῖται ὑπὸ μὲν τοῦ Κοϊντιλιανου ἀντανάκλασις, ὑπ' ἄλλων δὲ ἀντιμετάθεσις, σύγκρισις, πλοκή, διαφορά, ἀντίστασις, εὑρηγται ἱκανὰ παραδείγματα παρ' Ἰσοκράτει. Ηρδλ. 8, § 101 «φαίη τότε τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς γεγενῆσθαι

τῶν συμφορῶν, ὅτε τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης παρέλαβαν.» Εἰς ταῦτα δύναται ν' ἀναχθῶσι καὶ τὰ ἐξῆς. Ἐπιστολ. 4, 6 «τῶν ἅπαντα μὲν πρὸς χάριν οὐδὲν δὲ χάριτος ἄξιον λεγόντων». πρὸς Δημόν. § 41 «μηδὲ τὰς χάριτας ἀχαρίστως χαρίζομενος, ὅπερ πάσχουσι αἱ πολλοί.» κ.τ.λ.

— ἀτυχίαν | τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν ἀπέναντι τῆς Λακρψάκου ὅπου τῷ 405 ὑπέστη φρεβρὰν ἤτταν ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου ὁ ὑπὸ τοῦ Κόνωνος καὶ πέντε ἄλλων στρατηγῶν διοικούμενος Ἀθηναϊκὸς στό-

έσχον δὲ τὰς πλείστας τῶν νήσων, ἀπέβησαν δ' εἰς τὴν Λακωνικὴν, Κύθηρα δὲ κατὰ κράτος εἶλον, ἀπαῖσαν δὲ τὴν Πελοπόννησον κακῶς ποιῶντες περιέ-
 120 πλεύσαν. [λδ'.] Μάλιστα δ' ἂν τις συνίδοι τὸ μέγεθος τῆς μεταβολῆς, εἰ παραναγνοίῃ τὰς συνθήκας τὰς τ' ἐφ' ἡμῶν γενομένας καὶ τὰς νῦν ἀναγεγραμμένας. τότε μὲν γὰρ ἡμεῖς φησόμεθα τὴν ἀρχὴν τὴν βασιλευσὶς ὀρίζοντες καὶ τῶν φόρων ἐνίους τάττοντες καὶ κωλύοντες αὐτὸν τῇ θαλάττῃ χρῆσθαι· νῦν δ' ἐκεῖνός ἐστι ὁ διοικῶν τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ προστάτων, ἀχρῆ ποιεῖν ἐκάστους, καὶ μόνον οὐκ ἐπιστάθμους ἐν
 121 ταῖς πόλεσι καθιστάς. πλὴν γὰρ τούτου τί τῶν ἄλλων ὑπόλοιπόν ἐστιν; οὐ καὶ τοῦ πολέμου κύριος ἐ-

λος, ἀπολέσας 170 ναῦς καὶ τρισχιλίους ἄνδρας.

120) εἰ παραναγνοί-
 η | ἂν ἤθελε κατὰ παραβο-
 λὴν ἀναγνώσῃ.

— τὰς τ' ἐφ' ἡμῶν γενομένας] τὰς Κιμωνίους δηλ. συνθήκας.

— τῶν φόρων ἐνίους τάττοντες] οἱ Ἀθηναῖοι ἐφορολόγουν παραλίαις τινὰς πόλεις τῆς μικρᾶς Ἀσίας.

— ἐπιστάθμους | Ἄρποκρατίων « Ἐπίσταθμος, κατὰ στραπεῖαν κύριος » Βεγκήρου Ἀνέκδ. (σελ. 253) « ἐπίσταθμοι: οἱ ἄρχοντες καὶ στρατῆραι, οἱ κατέχοντες βρασιλεῖ τὰς

ὑπηκόους πόλεις, παρὰ τὸ ἐπὶ τοῖς σταθμοῖς εἶναι, σταθμοὶ δὲ αἱ καταγωγαί. »

121) τὴν εἰρήνην ἐπρυτάνευσε καὶ καθέστηκεν | « τὴν εἰρήνην διόκησε καὶ ἐπεστάτησε τοῖς νῦν πεπραγμένοις. Σημεῖωσαι δὲ τὸ ἡδὺ τῆς μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων πεντήκοντα πρυτάνων, οἱ διόκου ἔπαιτα τὰ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ταττόμενα· τούτων δ' εἰς ὁ λαγὼν ἐπίστατης ἐκαλεῖτο (Ἄρποκρατίωνος λεξ., ἐπίστατης, πρυτανεύοντα, καὶ πρυτάνεις). Καὶ τοῖς ψηφίσμασι τῆς βουλῆς ἐπιγράφειν ἔθος ἦν τό-

γένετο καὶ τὴν εἰρήνην ἐπρυτάνευσε καὶ τῶν παρόντων πραγμάτων ἐπιστάτης καθέστηκεν; οὐχ ὡς ἐκεῖνον πλέομεν ὥσπερ πρὸς δεσπότην ἀλλήλων κατηγορήσοντες; οὐ βασιλέα τὸν μέγαν αὐτὸν προσαγορεύομεν ὥσπερ αἰχμάλωτοι γεγονότες; οὐκ ἐν τοῖς πολέμοις τοῖς πρὸς ἀλλήλους ἐν ἐκείνω τὰς ἐλπίδας ἔχομεν τῆς σωτηρίας, ἕς ἀμφοτέρους ἡμᾶς ἡδέως ἂν ἀπολέσειεν;

Ὡν ἀξιὸν ἐνθυμηθέντες ἀγανακτῆσαι μὲν ἐπὶ τοῖς 122 παροῦσι, ποθέσαι δὲ τὴν ἡγεμονίαν τὴν ἡμετέραν, μὲμφασθαι δὲ Λακεδαιμονίοις ὅτι τὴν μὲν ἀρχὴν εἰς τὸν πόλεμον κατέστησαν ὡς ἐλευθερώσοντες τοὺς Ἕλληνας, ἐπὶ δὲ τελευτῆς οὕτω πολλοὺς αὐτῶν ἐκδότους ἐποίησαν, καὶ τῆς μὲν ἡμετέρας πόλεως τοὺς Ἴωνας ἀπέστησαν, ἐξ ἧς ἀπόκησαν καὶ δι' ἣν πολλάκις ἐσώθησαν, τοῖς δὲ βαρβάροις αὐτοὺς ἐξέδωσαν, ὧν ἀκόντων τὴν χώραν ἔχουσι καὶ πρὸς οὓς οὐδὲ πώποτε

τε τῆς πρυτανεύουσης φυλῆς ὄνομα, καὶ τὸ τοῦ ἐπιστάτου, ἢ δῆλον πολλαχόθεν μὲν καὶ ἄλλοθεν, καὶ ἐξ ὧν παρωδῆσας ὁ σκώπτῃς Λουκιανὸς (Θεῶν ἐκκλ. § 14) εἰς τὴν τῶν θεῶν ἐκκλησίαν μετήνεγκεν. « Ἐκκλησίας ἐνόμου ἀγομένης, ἐβδόμη ἰσταμένου, ὁ Ζεὺς ἐπρυτάνευσε, καὶ προήδρευε Ποσειδῶν, ἐπεστάται Ἀπόλλων κτλ. » Κορ.

— ὡς ἐκεῖνον πλέομεν, | Παναθηναϊκ. § 160 « γαυροὶ δ' ἐκάτεροι πρέσβεις

πέμπομεν ὡς ἐκεῖνον, ἐλπίζοντες, ὁποτέρους ἂν οἰκειότερον διατεθῆ, κυρίου τοῦτους γενήσεσθαι τῆς ἐν ταῖς Ἑλλησι πλεονεξίας. »

122) ποθέσαι δὲ τὴν ἡγεμονίαν | παρά τισι τῶν χειρογράφων ποθέσαι. Τὸ ποθεῖν λέγεται κυρίως ἐπὶ ἐπιθυμίας ἀπόντος. Ὁδυσ. Α. 343 « τοῖν γάρ κεφαλὴν ποθέω » Εὐριπίδ. Ἐκάθη 1020 :

καὶ γὰρ Ἀργεῖοι νεῶν λῦσαι ποθεῦσαν εἰκαδ' ἐκ [Τροίας πόδα.

123 ἐπαύσαντο πολεμοῦντες. καὶ τότε μὲν ἡγανάκτου, ἔθ' ἡμεῖς νομίμως ἐπάρχειν τινῶν ἡξιοῦμεν. νῦν δ' εἰς τοιαύτην δουλείαν καθεστώτων οὐδὲν φροντίζουσιν αὐτῶν, οἷς οὐκ ἐξαρκεῖ δασμολογεῖσθαι καὶ τὰς ἀκροπόλεις ὄραν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κατεχομένας, ἀλλὰ πρὸς ταῖς κοιναῖς συμφοραῖς καὶ τοῖς σώμασι δεινότερα πάσχουσι τῶν παρ' ἡμῖν ἀργυρωνήτων· οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν οὕτως αἰκίζεται τοὺς οἰκέτας ὡς ἐκεῖνοι τοὺς

— ἐκ δὲ τοὺς ἐποίησαν | = παρέδωκαν εἰς τοὺς βαρβάρους (διὰ τῆς Ἀνταλικίδεου εἰρήνης.)

123) οἷς οὐκ ἐξαρκεῖ | ὁηλ. τοῖς Ἰωσιν δὲν ἀρκεῖ ὅτι φορολογοῦνται ὑπὸ τῶν Περσῶν καὶ βλέπουσι τὰς πόλεις τῶν κατεχομένων ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλ' ἐκτὸς τῶν κοινῶν ὀστυχημάτων καὶ κατὰ τὰ σώματα πάσχουσι δεινότερα ἀπὸ τοὺς ἡγορασμένους δούλους ἡμῶν.

— οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν οὕτως αἰκίζεται τοὺς οἰκέτας | οἱ Ἀθηναῖοι ἤσαν ἡπιοὶ καὶ φιλόανθρωποι πρὸς τοὺς δούλους, ὑπὲρ ὧν καὶ νόμους εἶχον. Κατὰ τινα νόμον κατηγορεῖτο πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἐάν τις ὑβρίζεν εἰς τινὰ ἢ παῖδα ἢ γυναῖκα ἢ ἄνδρα τῶν ἐλευ-

θέρων ἢ τῶν δούλων, ἢ παράνομόν τι ἐποίει (Δημοσθ. κατὰ Μειδ. 529). "Ἄν δ' ὁ δεσπότης ἀπηνῶς καὶ ἀσχερῶς μετεχειρίζετο τὸν δούλον, αὐτὸς κατέφευγεν εἰς τὸ Θησεῖον, ἢ πρὸς ἄλλον τινὰ βωμόν, ὡς πρὸς ἄσυλον, καὶ καθήμενος ἰκέτης ἐζήτει νὰ πωληθῆ πρὸς δεσπότην ἐπιεικέστερον (Εὐριπίδ. Ἰκέτ. 267. Λουκ. διάλ. 24,2. Αἰσχίν. κ. Τιμόρχ. 83). Ἐβασανίζοντο ὅμως οἱ δούλοι ὅτε ὡς μνηνυταὶ καὶ μάρτυρες ἤρχοντο εἰς τὸ δικαστήριον, διότι ἡ ἀβασάνιστος μαρτυρία αὐτῶν δὲν ἦτο πιστευτή. Δημοσθ. κ. Ὀνητ. 874 «δούλων δὲ βασανισθέντων οὐδένας πώποτε ἐξηλέγχθησαν, ὡς οὐκ ἀληθῆ κατὰ ἐκ τῆς βασάνου εἶπον.»

ἐλευθέρους κολάζουσιν. μέγιστον δὲ τῶν κακῶν, ὅταν¹²⁴
 ὑπὲρ αὐτῆς τῆς δουλείας ἀναγκάζονται συστρατεύε-
 σθαι, καὶ πολεμεῖν τοῖς ἐλευθέροις ἀξιοῦσιν εἶναι, καὶ
 τοιοῦτους κινδύνους ὑπομένειν, ἐν οἷς ἠττηθέντες μὲν
 παραχρῆμα διαφθάρησονται, κατορθώσαντες δὲ μάλ-
 λον εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον δουλεύουσιν. [λε'.] Ὦν¹²⁵
 τίνας ἄλλους αἰτίους χρῆ νομίζειν ἢ Λακεδαιμονίους,
 οἱ τοσαύτην ἰσχὺν ἔχοντες περιορῶσι τοὺς μὲν αὐτῶν
 συμμάχους γενομένους οὕτω δεινὰ πάσχοντας, τὸν δὲ
 βάρβαρον τῆ τῶν Ἑλλήνων ῥώμῃ τὴν ἀρχὴν τὴν

124) τοῖς ἐλευθέροις
 ἀξιοῦσιν εἶναι] = τοῖς
 ἀξιοῦσιν εἶναι ἐλευθέρους·
 τὸ ἐλευθέρους εἶναι κατηγο-
 ρούμενον τοῦ εἶναι καὶ ἐτέ-
 ρη κατὰ ὁστικὴν καθ' ἑλξίν
 πρὸς τὸ ὑποκείμενόν του.

— κατορθώσαντες
 δὲ— δουλεύουσιν] ἂν
 δὲ νικήσωσι, θά ἔχωσι εἰς
 τὸ μέλλον χειροτέραν δου-
 λείαν.

125) πάσχοντας] με-
 τοχ. κατηγορηματικὴ ἐκ
 τοῦ περιορῶσι ἐξαρτω-
 μένη. Καίτοι ἔχοντες το-
 σαύτην ἰσχὺν (οἱ Λακεδ.)
 παραβλέπουσι μὲν ἐκείνους,
 οἵτινες ἐγίναν σύμμαχοί των,
 νὰ πάσχωσι τόσα δεινὰ κτλ.
 — τυράννους ἐξέ-
 βαλον] παρέσχον βοήθειαν

τοῖς Ἀθηναίοις πρὸς ἐξωσιν
 τοῦ Ἰππίου. (Ἡρόδοτ. 5,
 62—65. Θουκυδ. 6, 59. Ξε-
 νοφ. ἑλλην. 6, 5, 33).

— πολιτείας πολε-
 μοῦσι-μοναρχίας συγ-
 καθιστάσει] ἐν τῷ χωρίῳ
 τούτῳ πολιτείαν ἐννοεῖ τὴν
 δημοκρατίαν ἢ τὸ πλῆθος, ὡς
 δηλοῦται ἐκ τῆς ἀντιθέσεως
 τῆς λέξ. πρὸς τὸ μοναρχία.
 Οὕτως ὁ Ἀρτοκράτιον ἐν τῇ
 λέξει πολιτεία διδάσκει ὅ-
 τι οἱ ῥήτορες μεταχειρίζονται
 τὴν λέξιν ταύτην ἰδίως
 περὶ τῆς δημοκρατίας καὶ ἀνα-
 φέρει τὸν Ἰσοκράτους Πανα-
 γυρικόν. Ἐν τῇ σημασίᾳ ταύ-
 τη εὐρήται τὸ πολιτεία καὶ
 παρὰ Αἰσίδα 12.6 «ἔλεγον
 — ὡς εἶέν τινες τῇ πολιτεία καὶ
 χθόμενοι». Δημοσθ. 4.48 κλπ.

αὐτοῦ κατασκευαζόμενον; καὶ πρότερον μὲν τοὺς
 μὲν τυράννους ἐξέβαλλον, τῷ δὲ πλήθει τὰς βοηθείας
 ἐποιούντο, νῦν δὲ τοσοῦτον μεταβεβλήκασι, ὥστε
 ταῖς μὲν πολιτείαις πολεμοῦσι, τὰς δὲ μοναρχίας
 126 συγκαθιστάσιν· τὴν μὲν γε Μαντινέων πόλιν εἰρήνης
 ἤδη γεγεννημένης ἀνάστατον ἐποίησαν, καὶ τὴν Θη-
 βαίων Καδμείαν κατέλαβον. καὶ νῦν Ὀλυνθίους καὶ
 Φλειασίους πολιορκοῦσιν, Ἀμύντα δὲ τῷ Μακεδόνων
 βασιλεῖ καὶ Διονυσίῳ τῷ Σικελίας τυράννῳ καὶ τῷ
 βαρβάρῳ τῷ τῆς Ἀσίας κρατοῦντι συμπράττουσιν,
 127 ὅπως ὡς μεγίστην ἀρχὴν ἔξουσιν· καίτοι πῶς οὐκ
 ἄτοπον τοὺς προεστώτας τῶν Ἑλλήνων ἓνα μὲν ἄν-
 δρα τοσοῦτων ἀνθρώπων καθιστάναι δεσπότην, ὧν
 οὐδὲ τὸν ἀριθμὸν ἐξευρεῖν ῥαδίον ἐστι, τὰς δὲ μεγί-
 στας τῶν πόλεων μῆδ' αὐτὰς αὐτῶν ἓαν εἶναι κυ-
 ρίας, ἀλλ' ἀναγκάζειν δουλεύειν ἢ ταῖς μεγίσταις

126) Μαντινέων] Πρὸβλ. 8,100 «Μαντινέας
 δὲ διόκησαν» ὅπου τὸ διόκη-
 σαν ἑρμηνευτέον ἐπέταξαν
 νὰ κατοικήτωσι διαιρεθέντες
 εἰς τέσσαρας κόμας. Ξενοφ.
 Ἑλλην. 5,2,7 «διόκισθη
 δ' ἡ Μαντινεία τετραχῆ κα-
 θ' ἅπερ τὸ ἀρχαῖον ᾠκουν.»

— Καδμείαν] ταύτην
 κατέλαβεν ὁ Φοιδίδας στρα-
 τηγὸς τῶν Λακεδαιμονίων ὁ-
 λίως τῷ 382 π.Χ. (Ξενοφ.
 Ἑλλ. 5. 6, 25-30).

— Ὀλυνθίους] Ξενοφ.

Ἑλλ. 5, 2, 12—25. Διόδωρ.
 Σικελ. 15, 19 κέξ. Ἐκ τῶν
 χωρίων τούτων καὶ μάλιστα
 τοῦ Διοδώρου ἐννοεῖ τις ὅτι οἱ
 Λακεδαιμόνιοι παρέσχον βοή-
 θειαν τῷ Ἀμύντῳ, πολεμοῦντι
 κατὰ τῶν Ὀλυνθίων.

— Φλειασίους] Ξενοφ.
 Ἑλλ. 5, 2, 8 καὶ 3, 10—25,
 Διόδωρος Σικ. 15, 19.

127) μῆδ' αὐτὰς αὐ-
 τῶν ἓαν εἶναι κυρίας]
 μῆδὲ ν' ἀφίνωσιν αὐτὰς (τὰς
 μεγίστας τῶν πόλεων) νὰ εἶνε
 κύριαι ἑαυτῶν.

τοὺς δὲ ὁ ἰωάννης καθ' ἑαυτὸν λέγει συμβαίνει ὅταν

συμφοραῖς περιβάλλειν; ὁ δὲ πάντων δεινότατον, ὅταν 128
τις ἴδῃ τοὺς τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν ἀξιοῦντας ἐπὶ μὲν
τοὺς Ἕλληνας καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν στρατευσ-
μένους, πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους εἰς ἅπαντα τὸν χρό-
νον συμμαχίαν πεποιημένους.

(λσζ.) Καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ με δυσκόλως ἔχειν, ὅτι 129
τραχύτερον τούτων ἐμνήσθην, προειπὼν, ὡς περὶ δια-
λαγῶν ποιήσομαι τοὺς λόγους· οὐ γὰρ ἵνα πρὸς τοὺς

128) ὁ δὲ πάντων δει- νότατον ὅταν | ἐλλει-
πτική φράσι· φίλη τοῖς Ἀτ-
τικοῖς, ἦν ἄλλοτε ἄλλως ἀνα-
πληροῦν ἐξεστίν· ὅταν μὲν
γὰρ ἐπαγόμενον ἔχη, τὸ ὅταν
(ὃ ἐστίν ὅτι ἂν) προσυπακου-
στέον τό, τότε συμβαίνει ἢ
ἄλλο τι τοιοῦτον, πρὸς ὃ ἔχει
ἀνταποδίδωσθαι τὸ ὅταν· οἷον
ἐπὶ τοῦ παρόντος, εἴη ἂν τὸ
πλήρες, τοῦτο δέ, ὁ πάντων
ἐστὶ δεινότατον, τότε συμβαί-
νει, ὅταν τις ἴδῃ κλπ. Καθὰ
καὶ ἐν τῷ περὶ Ἀντ. § 10
εἶρηκεν «ὁ δὲ πάντων δεινό-
τατον, ὅταν τις ἀ-
ξιοῖ κατηγορεῖν κτλ.» (Πλα-
ταῖκ. § 19) «ὁ δὲ πάντων ἐστίν
ἀλγεινότατον, ὅταν τις ἴδῃ
κτλ.» Εἰ δὲ ἐπαγόμενον τὸν
συναπτικόν, εἰ, προσυπακού-
ειν δεῖ τό, τοῦτο ἂν εἴη, ἢ
ἄλλο τι ἰσοδύναμον, κατ' ἐγ-
κλισειν τὴν καλουμένην εὐ-

κτικήν· οἷον (αὐτόθι § 18)
«ὁ δὲ πάντων ἀλογώτατον·
εἰ δεδογμένον ὑμῖν ἐστὶ
βοηθεῖν», οὐ τὸ πλήρες ὁ δὲ
πάντων ἐστίν ἀλογώτατον·
τοῦτο ἀνεῖη, εἰ κτλ. ἦν δ'
ἐπάγηται τό, ὅτι, σύνδεσμος
ἢ ὁ γὰρ (ὁ τὸν ἀφηγηματικόν,
οὐ τὸν αἰτιολογικόν ὅτι ση-
μαίνων), ἀναπληρωτέον τὴν
ἐλλειψιν διὰ τοῦ, τοῦτό
ἐστὶ. Ἔστι δὲ καὶ τούτου
μαρτύρια παραθέσθαι ἐξ Ἰσο-
κρατοῦς (Σοφισ. § 3) «ὁ δὲ
πάντων κταγελαστότατον,
ὅτε ἀπιστοῦσιν εἰ; μέλλουσι
τὴν δικαιοσύνην παραδῶτειν»,
καὶ (Γραπτεζιτ. § 8) «ὁ δὲ
πάντων δεινότατον, διεγγυ-
ῶντος γὰρ Μενεξένου τὸν παῖ-
δα» κτλ. (Κοραῆς).

129) ἐμνήσθην | παθ. ἀφρ.
τοῦ μιμνήσκομαι, ὁ μέσος ἀφρ.
ἐμνησάμην ἅπαντᾶ μόνον

ἄλλους διαβάλω τὴν πόλιν τὴν Λακεδαιμονίων οὕτω
 εἶρηκα περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἐν' αὐτοὺς ἐκείνους πούσω
 καθ' ὅσον ὁ λόγος δύναται, τοιαύτην ἔχοντας τὴν γνώ-
 130 μην. ἔστι δ' οὐχ οἷόν τ' ἀπατρέπειν τῶν ἀμαρτημά-
 των, οὐδ' ἐτέρων πράξεων πείθειν ἐπιθυμεῖν, ἣν μη-
 τις ἐρρωμένως ἐπιτιμῆσιν τοῖς παροῦσιν· χρὴ δὲ κα-
 τηγορεῖν μὲν ἡγεῖσθαι τοὺς ἐπὶ βλάβῃ λειδοροῦντας,
 νουθετεῖν δὲ τοὺς ἐπ' ὠφελείᾳ τοιαῦτα πράττοντας.
 τὸν γὰρ αὐτὸν λόγον οὐχ ὁμοίως ὑπολαμβάνειν δεῖ,
 131 μὴ μετὰ τῆς αὐτῆς διανοίας λεγόμενον. ἐπεὶ καὶ τοῦτ'
 ἔχομεν αὐτοῖς ἐπιτιμᾶν, ὅτι τῇ μὲν αὐτῶν πόλει τοὺς
 ὁμόρους εἰλωτεύειν ἀναγκάζουσι, τῷ δὲ κοινῷ τῷ τῶν
 συμμάχων οὐδὲν τοιοῦτον κατασκευάζουσιν. ἐξὸν αὐ-
 τοῖς τὰ πρὸς ἡμᾶς διαλυσαμένοις ἅπαντας τοὺς βαρ-

πορά μεταγενεστέροις καὶ παρὰ
 τοῦτοις σπανίως.

130) κατηγορεῖν | Πρὸβλ.
 Ἰσοκρ. περὶ εἰρήνης § 72 «ἀ-
 νάγκη δὲ τοὺς νουθετοῦντας
 καὶ τοὺς κατηγοροῦντας τοῖς
 μὲν λόγοις χρῆσθαι παραπλη-
 σίοις, τὰς δὲ διανοίας ἔχειν
 ἀλλήλαις ὡς οἷόν τ' ἐναντι-
 ωτάταις, ὥστε περὶ τῶν ταῦτα
 λεγόντων οὐχ οἷον προσῆκει τὴν
 αὐτὴν ὑμᾶς γινώμην ἔχειν, ἀλλὰ
 τοὺς μὲν ἐπὶ βλάβῃ λειδοροῦν-
 τας μισεῖν ὡς κακίους ὄντας
 τῇ πόλει, τοὺς δ' ἐπ' ὠφελείᾳ
 νουθετοῦντας ἐπαινεῖν κτλ.»
 Ὡσαύτως διέστειλε τὰς λέξεις
 αἰτία καὶ κατηγορία ὁ
 Θεουκυδίδης (1,69) «καὶ μη-

θεῖς ὑμῶν ἐπ' ἔχθρᾳ τὸ πλεόν
 ἢ αἰτία νομίσῃ τάδε λέγε-
 σθαι· αἰτία μὲν γὰρ φίλων
 ἀνδρῶν ἐστὶν ἀμαρτανόντων·
 κατηγορία δὲ ἐχθρῶν ἀ-
 δικησάντων.»

131) Εἰλωτεύειν] «Εἰ-
 λωτεύειν, δουλεύειν· Ἰσοκρά-
 τῆς ἐν τῷ Πανηγυρικῷ» Ἄρ-
 ποκρατίων.

— περιόικους τῆς ὀ-
 λης Ἑλλάδος καταστή-
 σαι] γὰρ καταστήσῃ τοὺς
 βυρβάρους περιόικους ὀλο-
 κλήρου τῆς Ἑλλάδος. Πε-
 ρίοικοι ἐκαλοῦντο οἱ περὶ
 τὴν Σπάρτην οἰκοῦντες ἄρ-
 χαιοὶ τῆς Λακεδαιμονίας κά-
 τοικοι, οἵτινες, ἀρῶσιν οἱ Δω-

θάρους περιόικους ὅλης τῆς Ἑλλάδος καταστήσαι. καίτοι χρῆ τοὺς φύσει καὶ μὴ διὰ τύχην μέγα φρο- 132
νούντας τοιοῦτοις ἔργοις ἐπιχειρεῖν πολὺ μᾶλλον ἢ τοὺς νησιώτας δασμολογεῖν, οὓς ἀξιόν ἐστιν ἐλεεῖν, ὄρωντας τούτους μὲν διὰ σπανιότητα τῆς γῆς ἔρη γεωργεῖν ἀναγκαζομένους, τοὺς δ' ἠπειρώτας δι' ἀφθονίαν τῆς χώρας τὴν μὲν πλείστην αὐτῆς ἀργὸν περι- ὄρωντας, ἐξ ἧς δὲ καρποῦνται τοσοῦτον πλοῦτον κερ- κτημένους.

(λζ'.) Ἐγοῦμαι δ' εἴ τινες ἄλλοθεν ἐπελθόντες θε- 133

ρῆεις κατέσχον τὴν χώραν των, ἐτήρησαν μὲν τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν, ἐγένοντο ὅμως φόρου ὑποτελεῖς τοῖς Σπαρτιάταις, μεθ' ὧν ἔφερον μὲν ὄλα τὰ βάρη τῆς πολιτείας, ἀλλὰ δὲν μετεῖχον τῆς διοικήσεως αὐτῆς, διότι τοῦτο ἦν ἔργον μόνον τῶν Σπαρτιατῶν. Ἡ ἔννοια τοῦ χωρίου τούτου εἶνε· οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀναγκάζουσι τοὺς γείτονάς των νὰ δουλεύωσι τῇ πόλει αὐτῶν κτλ., ἐν ᾧ εἶνε δυνατόν εἰς αὐτούς, ἀφ' οὗ διαλύσωσι τὰς πρὸς ἡμᾶς ἔχθρας, νὰ καταστήσωσι τοὺς βαρβάρους δούλους ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος. Σημειωτέον ὅτι μετεχειρίσθη ἐνταῦθα τὴν λέξιν περιόικοι ἐν τῇ σημασίᾳ καὶ ἀντὶ τῆς λέξεως εἴλωτες.

132) σπανιότητα] δι' ἔλλειψιν εὐφόρου γῆς.

— ἠπειρώτας] = τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς ὑπ' αὐτούς, πλὴν τῶν νησιωτῶν ὑπαγομένους. Ὁ Ἀρποκρατίω (ἐν λέξει Ἡπειρος) «Σύνηθές ἐστι τῷ Ἴσοκράτει, τὴν ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν γῆν (μικρὰν Ἀσίαν καὶ Περσίαν δηλ.) οὐ τω καλεῖν». Οὕτως ἐν § 157 «τοῖς δ' ἠπειρώταις (= τοῖς Πέρσαις) οὐδ' ὅταν εὐπάσχωσι χάριν ἴσασιν» καὶ 187 «εἰ τὸν μὲν πόλεμον τὸν νῦν ὄντα περὶ ἡμᾶς πρὸς τοὺς ἠπειρώτας ποιησαίμεθα» καὶ ἀλλαχῶ.

133) Καταγινῶναι μανίαν ἀμφοτέρων] = θ' ἀναγνωρίσωσι πολλὴν μανίαν εἰς ἀμφοτέρους. Καταγινώ-

αταί γένοιτο τῶν παρόντων πραγμάτων, πολλήν αὐτοὺς καταγνώσθαι μανίαν ἀμφοτέρων ἡμῶν, οἵτινες οὕτω περὶ μικρῶν κινδυνεύομεν. ἐξὸν ἀδεῶς πολλὰ κεκτῆσθαι, καὶ τὴν ἡμετέραν αὐτῶν χώραν διαφθερῆναι, ἀμελήσαντες τὴν Ἀσίαν καρποῦσθαι. καὶ τὸ μὲν οὐδὲν προὔργιαίτερόν ἐστιν ἢ σκοπεῖν, ἐξ ὧν μήδέποτε παυσόμεθα πρὸς ἀλλήλους πολεμοῦντες· ἡμεῖς δὲ τοσούτου δέομεν συγκρούειν τι τῶν ἐκείνου πραγμάτων ἢ ποιεῖν στασιάζειν. ὥστε καὶ τὰς διὰ τύχην αὐτῶ γεγενημένας ταραχὰς συνδιαλύειν ἐπιχειρῆσαι.

τινός τι οἶον ἄνοιαν, κλοπήν, = ἀναγνωρίζω εἰς τινα ἄνοιαν, κλοπήν. Καταγιγνώσκω τινός θάνατον, φυγὴν = καταδικάζω τινὰ εἰς θάνατον, ἔξορίαν. Σπανιώτερον συντάσσεται μετὰ γεν. πράγματος Ψευδοδημοσθ. 25, 67 «παρκνόμων αὐτοῦ κατέγνωτε.» Παθητ. Ἀντιφ. 5, 70 «αὐτοῦ δ' ἐνός τούτου κατέγνωστο θάνατος», Ξενοφ. Ἑλλ. 7, 3, 7 «νομίζοντες τῶν — τυραννεῖν ἐπιχειρούντων ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων θάνατον κατεγνώσθαι.» Καταγιγνώσκω δὲ μετοχῇ συντάσσόμενον δηλοῖ γνωρίζω τι ἀκριβῶς. Ξενοφ. Οἰκονομ. 2, 18 «αὐτοὺς δὲ γνώμη συνταγμένη ἐπιμελουμένους καὶ θάπτον καὶ ῥᾶον καὶ κερδα-

λέωτερον κατέγνωσαν πράττοντας.»

134) συγκρούειν | ταῦτον τῶ ἐπιφερομένῳ ποιεῖν στασιάζειν. Ὁ Δημοσθ. περὶ Στεφάνου κεφ. 7 «συγκρούειν καὶ ταραττεῖν τὰ πράγματα» εἶπεν.

— τοῦ στρατοπέδου] ὁ στρατός, ὃν ὡς σύμμαχον μετεχειρίσθη ὁ Ἄρταξέρξης πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ἀποστατήσαντος ἀπὸ τῶν Περσῶν τυράννου τῆς ἐν Κύπρῳ Σαλαμῖνος Εὐαγόρου, συνέκειτο ἐξ Ἴωνων ἡγουμένου τοῦ σατράπου Τειριδάζου. Διὰ τοῦ σατράπου τούτου πλεύσαντος εἰς Κύπρον μετὰ στόλου ἐξ Ἴωνων καὶ ἄλλων μισθοφόρων Ἑλλήνων, κατέβαλε τὸν

ροῦμεν, οἵτινες καὶ τοῖν στρατοπέδων τοῖν περὶ Κύ-
 προν ἔωμεν αὐτὸν τῷ μὲν χρῆσθαι, τὸ δὲ πολιορκεῖν,
 ἀμφοτέρων αὐτοῖν τῆς Ἑλλάδος ὄντων. οἳ τε γὰρ 135
 ἀφυστώτες πρὸς ἡμᾶς τ' οἰκείως ἔχουσι καὶ Λακεδαι-
 μονίαις σφᾶς αὐτοὺς ἐνδιόδασιν, τῶν τε μετὰ Τειρι-
 βάζου στρατευομένων καὶ τοῦ πεζοῦ τὸ χρησιμώτατον
 ἐκ τῶνδε τῶν τόπων ἤθροισται, καὶ τοῦ ναυτικοῦ τὸ
 πλεῖστον ἀπ' Ἰωνίας συμπέπλευκεν, οἳ πολὺ ἂν ἤδιον
 κοινῇ τὴν Ἀσίαν ἐπόρθουν ἢ πρὸς ἀλλήλους ἕνεκα
 μικρῶν ἐκινδύνεον. ὧν ἡμεῖς οὐδεμίαν ποιούμεθα 136
 πρόνοιαν, ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν Κυκλάδων νήσων ἀμφι-
 σθητοῦμεν, τοσαύτας δὲ τὸ πλῆθος πόλεις καὶ τηλι-
 καύτας τὸ μέγεθος δυνάμεις οὕτως εἰκῆ τῷ βαρβάρῳ
 παραδεδώκαμεν. τοιγαροῦν τὰ μὲν ἔχει, τὰ δὲ μέλ-
 λει, τοῖς δ' ἐπιβουλεύει, δικαίως ἀπάντων ἡμῶν κατα-

Εὐαγόραν, εἰς ὃν παρέσχον
 βοήθειαν διὰ στόλου ἐκ δέκα
 νεῶν καὶ μισθοφόρων Ἑλλή-
 νων οἳ Ἀθηναῖοι.

135) οἳ τε γὰρ ἀφυστῶ-
 τες] ὁ Εὐαγόρας καὶ οἱ σύμ-
 μαχοί του, ὧν τὰ ὀνόματα
 ἀναφέρει ὁ Διόδωρος Σικελ.
 15, 2. Περὶ δὲ τῆς πρὸς τοὺς
 Ἀθηναίους φιλίας τοῦ Εὐα-
 γόρου πρβλ. Ξενφ. Ἑλλ.
 4, 8, 24. 5, 1, 10.

— ἐκ τῶν δε τῶν τό-
 πων] δηλ. τῶν Ἑλληνικῶν,
 διότι οἳ Ἴωνες (ἐξ ὧν συν-
 ἔκειτο ὁ μετὰ Τειριβάζου

στρατὸς) ἦσαν ἐπίσης Ἑλλη-
 νες. Τοὺςδε τοὺς τόπους, ἐπο-
 μένως ἐννοεῖ τὴν Ἀσιατι-
 κὴν Ἑλλάδα.

136) Τοιγαροῦν] ὁ σύν-
 δεσμος τοιγαροῦν τίθεται
 ἐν κεφαλίδι τῆς προτάσεως
 καὶ δηλοῖ τὸ συμπέρασμα
 ἰσχυρότατον = ὅθεν λοιπὸν
 βεβαιότατα.

— τὰ δὲ μέλλει] δηλ.
 ἔχειν πρβλ. 10, 26 «τὰς
 μὲν ἐπόρθουν, τὰς δ' ἤμελ-
 λον, τὰς δ' ἠπέιλουν τῶν
 πόλεων», τὰς δ' ἠμέλλον δηλ.
 πορθεῖν.

πεφρονηκώς. διαπέπρακται γάρ, ὁ τῶν ἐκείνου προ-
 137 γόνων οὐδείς πώποτε· τήν τε γάρ Ἀσίαν διωμολό-
 γηται καὶ παρ' ἡμῶν καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων βα-
 σιλέως εἶναι τὰς τε πόλεις τὰς Ἑλληνίδας οὕτω κυ-
 ρίως παρείληφεν ὥστε τὰς μὲν αὐτῶν κατασκάπτειν,
 ἐν δὲ ταῖς ἀκροπόλεις ἐντειχιζέειν. καὶ ταῦτα πάντα
 γέγονε διὰ τὴν ἡμετέραν ἀνοιαν ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ἐκεί-
 νου δύναμιν.

138 (λή.) Καίτοι τινὲς θαυμάζουσι τὸ μέγεθος τῶν βα-
 σιλέως πραγμάτων καὶ φασὶν αὐτὸν εἶναι δυσπολέ-
 μητον, διεξιόντες ὡς πολλὰς τὰς μεταβολὰς τοῖς Ἑλ-
 λησι πεποίηκεν. ἐγὼ δ' ἠγοῦμαι μὲν τοὺς ταῦτα λέ-
 γοντας οὐκ ἀποτρέπειν ἀλλ' ἐπισπεύδειν τὴν στρα-
 τείαν· εἰ γάρ ὁμονοησάντων ἡμῶν αὐτὸς ἐν ταραχαῖς
 ὧν χαλεπὸς ἔσται προσπολεμεῖν, ἢ που σφόδρα χρή-

137) διωμολόγηται]
 ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ Ἀνταλ-
 κίδου (387 π. Χ.), δι' ἧς
 ὄλαι αἰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλλη-
 νίδες πόλεις καὶ ἐκ τῶν νή-
 σων αἰ Κλαζομεναὶ καὶ ἡ
 Κύπρος παρεχωρήθησαν εἰς
 τοὺς Πέρσας, αἰ δὲ Ἑλλη-
 νικαὶ πολιτεῖαι, μικραὶ καὶ
 μεγάλαι, πλὴν τῶν εἰς τὰς
 Ἀθήνας ἀνέκαθεν ἀνηκουσῶν,
 Λήμνου, Ἰμβροῦ καὶ Σκύρου,
 ἐκηρύχθησαν αὐτόνομοι.

138) Χαλεπὸς ἔσται]
 πρὸς πολεμεῖν] προσω-
 πική σύνταξις ἀντὶ χαλεπὸν
 ἔσται προσπολεμεῖν αὐτῷ.

Τὰ ἐπίθετα δίκαιος, ἄξιος,
 ἐπίδοξος, δυνατός, ἀμήχανος,
 χαλεπός, σύμφωρος, βέβαιος,
 ἰκανός, ἀναγκαῖος κτλ. μετὰ
 τοῦ εἶναι συντάσσονται πολ-
 λάκις προσωπικῶς. Πλάτ.
 Συμποσ. 214 c «σὺ δ' ἐπειδὴ
 οὐκ εἴρηκας, δίκαιος εἶ
 εἰπέειν». Ξενοφ. Κύρ. 5, 4,
 20 «ἄξιοι γέ ἐσμεν τοῦ
 γεγενημένῃ πράγματος τοῦ-
 του ἀπολαῦσαι τι ἀγαθόν».
 Ἡρόδ. 9, 12 «ἐπίδοξοι ταῦτο
 τοῦτο πείσεσθαι εἰσι» Πλάτ.
 Πολιτ. 471 c «δυνατὴ (ἔστιν)
 αὕτη ἢ πολιτεία γενέσθαι»
 κτλ.

δεδιέναι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ὅταν τὰ μὲν τῶν βαρ-
 βάρων καταστῆ καὶ διὰ μιᾶς γένηται γνώμη, ἡμεῖς
 δὲ πρὸς ἀλλήλους ὡσπερ νῦν πολέμικῶς ἔχωμεν. οὐδὲν
 μὴν οὐδ' εἰ συναγορεύουσι τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις,
 οὐδ' ὡς ὀρθῶς περὶ τῆς ἐκεῖνου δυνάμεως γινώσκου-
 σιν. εἰ μὲν γὰρ ἀπέφαινον αὐτὸν ἅμα τοῖν πόλεσιν
 ἀμφοτέροισιν πρότερον ποτε περιγεγενημένον, εἰκότως
 ἂν ἡμᾶς καὶ νῦν ἐκφοβεῖν ἐπεχείρουν· εἰ δὲ τοῦτο μὲν
 μὴ γέγονεν, ἀντιπάλων δ' ὄντων ἡμῶν καὶ Λακε-
 δαιμονίων προσθέμενος τοῖς ἑτέροις ἐπικυδέστερα τὰ
 πράγματα θάτερ' ἐποίησεν, οὐδὲν ἔστι τοῦτο σημεῖον
 τῆς ἐκεῖνου βῶμης. ἐν γὰρ τοῖς τιοιούτοις καιροῖς
 πολλάκις μικραὶ δυνάμεις μεγάλας τὰς ῥοπὰς ἐποίη-
 σαν, ἐπεὶ καὶ περὶ Χίων ἔχοιμ' ἂν τοῦτον τὸν λόγον
 εἰπεῖν, ὡς ὀποτέροις ἐκεῖνοι προσθέσθαι βουλευθεῖεν,
 οὗτοι κατὰ θάλατταν κρείττους ἦσαν. (λθ'.) Ἄλλὰ 140

139) εἰ μὲν γὰρ ἀπέ-
 φαινον κ. τ. λ.] «Τοῦτο
 Δημοσθένους ἐν τοῖς Φιλιππι-
 κοῖς (Ὀλυθ. II) εἰληφῶς
 σαφῶς φαίνεται, μόνον μεγα-
 θύνας» Σχολ.

— τοῖν πόλεσιν ἀμ-
 φοτέροισιν] ἄντικ. τοῦ περι-
 γεγενημένον = εἶχε νι-
 κήσῃ σὺναμα καὶ τὰς δύο
 πόλεις.

ἐπικυδέστερα] «Ἐπι-
 κυδέστερα, ἐνδοξότερα, ἐπι-
 κρατέστερα» Ἠσύχιος.

140) Ἐκ τούτων—δύ-
 ναμιν ἐξ ὧν] ἀντὶ τοῦ ἐξ

ῶν περιέμενέ τις μόνον ἄ.
 Οὕτω 12 § 68 «ἐτι δ' οὐκ
 ἐκ τούτων ἔφερον, ἐξ ὧν αὐ-
 τοὶ διέσωσαν, ἀλλ' ἀφ' ὧν
 δι' ἡμᾶς εἶχον.»

— ἀποστασίας τῆς
 Αἰγύπτου] ταύτης τῆς
 ἀποστασίας οὐδεὶς ἄλλος τῶν
 παλαιῶν συγγραφέων μνησθὲν
 ποιεῖται. Ἐκ τοῦ Διοδώρου
 (15, 3) γνωρίζομεν ὅτι ὁ Αἰ-
 γύπιος Ἄκορις ἐβοήθησε
 τὸν Εὐαγόραν, ἐκ τούτου δ'
 ἔλαβόν τινες ἀφορμὴν νὰ εἰ-
 κάσωσιν ὅτι πρὸ τοῦ πρὸς
 Εὐαγόραν πολέμου οἱ Πέρσαι

γάρ οὐκ ἐκ τούτων δίκαιόν ἐστι σκοπεῖν τὴν βασιλείῳ
 δύναμιν, ἐξ ὧν μεθ' ἑκατέρων γέγονεν, ἀλλ' ἐξ ὧν
 αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολέμηκεν. καὶ πρῶτον μὲν ἀ-
 ποστάσης Αἰγύπτου τί διαπέπρακται πρὸς τοὺς ἔχον-
 τας αὐτήν; οὐκ ἐκεῖνος μὲν ἐπὶ τὸν πόλεμον τοῦτον
 κατέπεμψε τοὺς εὐδοκιμωτάτους Περσῶν, Ἀβροκόμαν
 καὶ Τιθραύστην καὶ Φαρνάβαζον, οὗτοι δὲ τρί' ἔτη
 μείναντες καὶ πλείω κακὰ παθόντες ἢ ποιήσαντες,
 τελευτῶντες οὕτως αἰσχυρῶς ἀπηλλάγησαν ὥστε τοὺς
 ἀφροσύνας μηκέτι τὴν ἐλευθερίαν ἀγαπᾶν ἀλλ' ἤδη
 141 καὶ τῶν ὁμόρων ζητεῖν ἐπάρχειν; μετὰ δὲ ταῦτ' ἐπ'
 ἕκαμαν πόλεμον κατὰ τῶν Ἀθηναίων. Ἐπαναστάς κατὰ
 Αἰγυπτίων.

— ἀ π ἡ λ λ ἄ γ ῆ σ α ν]
 παρὰ τισι τῶν κωδίκων ἀ-
 π ἡ λ λ α ξ α ν παρ' Ἰσοκρά-
 τει τὸ ἀ π α λ λ ἄ τ τειν ἄ με-
 ταβάτως κείμενον δὲν ἀπαν-
 τᾶ, παρ' ἄλλοις ὁμῶς τῶν
 συγγραφέων οὐχί σπανίως καὶ
 μετὰ ἐπιρρήματος. Αἰσχίν.
 κατὰ Κτησιφ. § 158 «οὐδέτε
 πώποτε καλῶς ἀ π ἡ λ-
 λ α ξ ε Δημοσθένης συμβούλω
 χρησάμενος.»

141) Εὐαγόραν] Ὁ Εὐ-
 αγόρας οὗτος ἦτο βασιλεὺς
 τῆς ἐν Κύπρῳ Σαλαμῖνος,
 υἱὸς τοῦ Νικοκλέους καὶ ἀπό-
 γονος τοῦ Τεύχρου, υἱοῦ τοῦ
 Τελαμῶνος. Εἰς τοῦτον κα-
 τέφυγεν ὁ Κόνων μετὰ τὴν
 ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ἦτταν τῶν

τῶν Περσῶν (Πρόβλ. σημ. §
 134) ἠγωνίσθη περιφανῶς
 κατ' αὐτῶν, ἀλλ' ἠναγκάσθη
 ἐπὶ πέλους νὰ καταστῇ ὑπο-
 τελῆς τοῦ μεγάλου βασιλέως
 καὶ μετ' ὀλίγον περὶ τὸ 380
 ἢ 379 ἐδόλοφονήθη ὑπὸ εὐ-
 νούχου τινός, αὐτὸς καὶ ὄρι-
 στος τῶν υἱῶν του ὁ Πινυ-
 ταγόρας. Τὴν ἐν Σαλαμῖνι
 τῆς Κύπρου ἀρχὴν διεδέξατο,
 πάντοτε ὡς ὑποτελῆς τῶν
 Περσῶν, ὁ ἕτερος τῶν υἱῶν
 αὐτοῦ, ὁ Νικοκλῆς, πρὸς ὃν
 ὁ Ἰσοκράτης ἔγραψε δύο λό-
 γους (πρὸς Νι κ ο κ λ ε α καὶ
 Νι κ ο κ λ ῆ σ ἐπιγραφομένου)
 καὶ τὸν Εὐαγόραν (ἢ Εὐα-
 γόρου ἐγκώμιον), ἐν ᾧ ἐπή-
 νησε τὴν χρηστότητα τοῦ
 ὁμωνύμου βασιλέως.

Εὐαγόραν στρατεύσας, ὅς ἄρχει μὲν μιᾶς πόλεως, ἐν δὲ ταῖς συνθήκαις ἐκδοτός ἐστίν, οἰκῶν δὲ νῆσον κατὰ μὲν θάλατταν προδεδυστύχηκεν, ὑπὲρ δὲ τῆς χώρας τρισχιλίους ἔχει μόνον πελταστάς, ἀλλ' ὅμως οὕτω ταπεινῆς δυνάμεως οὐ δύναται περιγενέσθαι βασιλεὺς πολεμῶν, ἀλλ' ἤδη μὲν ἕξ ἔτη διατέτριφεν, εἰ δὲ δεῖ τὰ μέλλοντα τοῖς γεγενημένοις τεκμαίρεσθαι, πολὺ πλείων ἐλπίς ἐστίν ἕτερον ἀποστήναι πρὶν ἐκεῖνον ἐκπολιορκηθῆναι· τοιαῦται βραδυτήτες ἐν ταῖς πράξεσι ταῖς βασιλείως ἐνεῖσιν, ἐν δὲ τῷ πολέμῳ τῷ περὶ 142

— ἐκδοτός ἐστίν] = εἶνε παραδεδομένη (τῷ Ἀρταξέρξει). Διὰ τῆς εἰρήνης τοῦ Ἀνταλκίδου ἢ Κύπρος ὑπήχθη ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν. Ξενοφ. Ἑλλ. 5, 1, 28.

— τρισχιλίους] ὁ Διόδωρος (15, 2) λέγει ὅτι ὁ Εὐαγώρας εἶχεν ἐκτὸς τῶν συμμάχων ἕξ χιλιάδας στρατιωτῶν, ὁλονότι ἐν ἀρχῇ τοῦ πολέμου. Κατόπιν ὅμως — ἀναφέρει — νικηθεὶς ἐν τῇ ναυμαχίᾳ καὶ πολιορκηθεὶς ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῶν συμμάχων (15, 8). Τοιαυτοτρόπως λοιπὸν συνέβη ὥστε αἱ δυνάμεις τούτου ἐπὶ τέλους νὰ

ἐλαττωθῶσι μέχρι τριῶν χιλιάδων.

— διατέτριφεν] ἔχει διατρίψῃ, ἔχει δαπανήσῃ.

142) ἐν δὲ τῷ πολέμῳ τῷ περὶ Ῥόδου] Περὶ τοῦ πολέμου τούτου, ὃν ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἔκαμε κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Κόνωνος καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Εὐαγόρου, ἀναφέρει ὁ Ἰσοκράτης ἐν τῷ Εὐαγόρᾳ § 55 κέξ. Ἀποτέλεσμα τούτου ὑπῆρξεν ἡ περὶ Κνίδου ναυμαχία, ἣτις καὶ περὶ Ῥόδου ναυμαχία λέγεται, συμβάσα τῷ 394 π.Χ.

— διὰ τὴν χαλεπότητα τῶν πολιτειῶν] διότι δὲν ἠδύναντο νὰ ὑποφέρωσι τὸ ὑπὸ τῶν Λακε-

Ῥόδον ἔχων μὲν τοὺς Λακεδαιμονίων συμμάχους εὐνοῦσά
 διὰ τὴν χαλεπότητα τῶν πολιτειῶν, χρώμενος δὲ ταῖς
 ὑπηρεσίαις ταῖς παρ' ἡμῶν, στρατηγούντος δ' αὐτῶν
 Κόνωνος, ὃς ἦν ἐπιμελέστατος μὲν τῶν στρατηγῶν,
 Κόνωνος, ὃς ἦν ἐπιμελέστατος μὲν τῶν στρατηγῶν,
 πιστότατος δὲ τοῖς Ἕλλησιν, ἐμπειρότατος δὲ τῶν
 πρὸς τὸν πόλεμον (κινδύνων), τοιοῦτον λαβῶν συναγω-
 νιστὴν τρία μὲν ἔτη περιεῖδε τὸ ναυτικὸν τὸ προκιν-
 δυνεθὸν ὑπὲρ τῆς Ἀσίας ὑπὸ τριήρων ἑκατὸν μόνων
 πολιορκούμενον, πεντεκαίδεκα δὲ μηνῶν τοὺς στρα-
 τιώτας τὸν μισθὸν ἀπεστέρησεν, ὥστε τὸ μὲν ἐπ'
 ἐκείνῳ πολλάκις ἂν διελύθησαν, διὰ δὲ τὸν ἐφεστῶτα
 (κίνδυνον) καὶ τὴν συμμαχίαν τὴν περὶ Κόρινθον συ-
 143 στάσαν μόλις ναυμαχοῦντες ἐνίκησαν. καὶ ταῦτ' ἐστὶ
 τὰ βασιλικώτατα καὶ σεμνότατα τῶν ἐκείνῳ πε-
 πραγμένων, καὶ περὶ ὧν οὐδέποτε παύονται λέγον-
 τες οἱ βουλόμενοι τὰ τῶν βαρβάρων μεγάλα πειεῖν. (μ'.)

δαιμονίων καθιστάμενον εἶδος
 τοῦ πολιτεύματος.

— ταῖς ὑπηρεσίαις]
 = τοῖς ὑπηρεσίαις. Ὑπηρε-
 ρεῖται [ὑπὸ ἐρέσσω] ἐλέγοντο
 οἷώ κωπηλάται ὑπηρετοῦν-
 τες εἰς τὰ πλοῖα.

— τὴν περὶ Κόριν-
 θον συστάσαν] Ὁ σα-
 τράπης Τιθραύστης ἐπωφε-
 ληθεὶς ἐκ τῆς ἐχθρικῆς δια-
 θέσεως, ἐν ἣ προ πολλοῦ πολ-
 λαὶ τῆς Ἑλλάδος πόλεις διέ-
 κειντο πρὸς τὴν ἀγέρωχον
 ἡγεμονίαν τῆς Σπάρτης ἐπέ-
 τυχε διὰ τριάκοντα χιλιάδων

δαρειακῶν νὰ διαφθείρῃ τοὺς
 προεστῶτας πολλῶν ἐξ ἐκεί-
 νων, ἰδίως τῆς Κορίνθου, τῶν
 Θηβῶν καὶ τοῦ Ἄργου,
 ὥστε νὰ ἐξεγείρωσι πόλεμον
 κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων.
 Τοιοῦτοτρόπως κατωρθώθη
 μεταξύ τῶν εἰρημίων πόλεων
 συμμαχία τις, εἰς ἣν κα-
 τόπιν προσετέθησαν αἱ Ἄ-
 θῆναι, ἡ Εὐβοία καὶ οἱ Λοκροὶ
 καὶ τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα
 ὑπῆρξεν ὁ καλούμενος Κο-
 ρινθιακὸς πόλεμος.

143) ἐκείνῳ] ποιητ. αἴ-
 τιον τοῦ πεπραγμένων. Τὸ

Ὡστ' οὐδεὶς ἂν ἔχοι τοῦτ' εἰπεῖν, ὡς οὐ δικάϊως χρώ-
μαι τοῖς παραδείγμασιν, οὐδ' ὡς ἐπὶ μικροῖς διατρίβω
τὰς μεγίστας τῶν πράξεων παραλείπων· φεύγων γὰρ 144
ταύτην τὴν αἰτίαν τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων διήλθον,
οὐκ ἀμνημονῶν οὐδ' ἐκείνων, ὅτι Δερκυλίδας μὲν χι-
λίους ἔχων ὀπλίτας τῆς Αἰολίδος ἐπῆρχε, Δράκων δ'
Ἄταρνέα καταλαβὼν καὶ τρισχιλίους πελταστὰς
συλλέξας τὸ Μύσιον πεδίον ἀνάστατον ἐποίησε, Θί-
βρων δ' ὀλίγω πλείους τούτων διαβιδάσας τὴν Λυδίαν
ἅπασαν ἐπόρθησε, Ἄγησίλαος δὲ τῷ Κυρεῖω στρα-
τεύματι χρώμενος μικροῦ δεῖν τῆς ἐντὸς Ἄλυσος χώ-
ρας ἐκράτησεν, καὶ μὴν οὐδὲ τὴν στρατιάν τὴν μετὰ 145
τοῦ βασιλέως περιπολοῦσαν, οὐδὲ τὴν Περσῶν ἀνδρείαν
ἄξιον φοβηθῆναι· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι φανερωῶς ἐπεδεί-
χσαν ὑπὸ τῶν Κύρῳ συναναβάντων οὐδὲν βελτίους

ποιητ. αἴτιον ἐκφέρεται διὰ
δοτικῆς ἀπροθέτου ἐπὶ τοῦ
παθητ. παρακειμένου, ὑπερ-
συντελ. καὶ τετελ. μέλλον-
τος.

144) Δερκυλίδας] οὗτος
ἦτο Λακεδαιμόνιος στρατη-
γὸς ἐπιτυχῶς κατὰ τοῦ
Πισσαφέρους.

— Ἄταρνέα] Ἄταρνεὺς
πόλις παραθαλάσσιος τῆς Αἰο-
λίδος ἀντικρὺ τῆς Λέσβου.

— Θίβρων] φέρεται καὶ
ἡ γραφὴ Θίμβρων.

145) τῶν ἐπὶ θαλάττῃ
τῇ] Οἱ ἐπὶ θαλάττῃ εἰσὶν οἱ
κατοικοῦντες τὴν μικρὰν Ἀ-

σίαν. Διότι οἱ ἐρχόμενοι ἐκ
τῆς Περσίας εἰς τὴν μικρὰν
Ἀσίαν ἐκ τῆς Μεσογείου ἐρ-
χονται εἰς τὰ παράλια. Οὕτω
§ 152 «οἱ καταβαίνον-
τες αὐτῶν ἐπὶ θάλατταν
οὓς καλοῦσι σατράπας» = οἱ
σατράπαι οἱ περιπόμενοι ἐκ
τῆς Περσίας εἰς τὴν μικρὰν
Ἀσίαν. Καὶ ἐν § 163 «ἐὰν
ὁ μὲν βάρβαρος ἐρωμενεστέ-
ρως κατάσχη τὰς πόλεις
τὰς ἐπὶ θαλάττῃ» =
τὰς πόλεις τῆς μικρᾶς Ἀ-
σίας. Ξενοφ. Ἑλλ. 1,4,1.
Διόδωρ. Σικ. 14,12. κ.τ.λ.
— τίθημι] = ὑποθέτω.

ὄντες τῶν ἐπὶ θαλάττῃ. τὰς μὲν γὰρ ἄλλας μάχας ὅσας ἤττηθησαν ἔω, καὶ τίθημι στασιάζειν αὐτοὺς καὶ μὴ βούλεσθαι προθύμως πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὸν βα-
 146 σιλέως διακινδυνεύειν. ἀλλ' ἐπειδὴ Κύρου τελευτή-
 σαντος συνῆλθον ἅπαντες οἱ τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντες, ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς οὕτως αἰσχυρῶς ἐπολέμησαν ὥστε μηδένα λόγον ὑπολιπεῖν τοῖς εἰθισμένοις τὴν Περσῶν ἀνδρείαν ἐπαινεῖν. λαβόντες γὰρ ἑξακισχιλίους τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀριστίνδην ἐπειλεγμένους, ἀλλ' οἱ διὰ φαυλότητος ἐν ταῖς αὐτῶν οὐχ οἷοί τ' ἦσαν ζῆν, ἀπείρους μὲν τῆς χώρας ὄντας, ἐρήμους δὲ συμμάχων γεγεννημένους, προδοδομένους δ' ὑπὸ τῶν συναναβάντων, ἀπεστερημένους δὲ τοῦ στρατηγοῦ, μεθ' οὗ συνηκολούθησαν, τοσοῦτον αὐτῶν ἤττους ἦσαν, ὥστ' ὁ
 147 βασιλεὺς ἀπορήσας τοῖς παροῦσι πράγμασι καὶ καταφρονήσας τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως τοὺς ἄρχοντας τοὺς τῶν ἐπικούρων ὑποσπόνδους συλλαβεῖν ἐτόλμησεν, ὡς εἰ τοῦτο παρανομήσειε συνταράξων τὸ στρατόπεδον, καὶ μᾶλλον εἴλετο περὶ τοὺς θεοὺς ἐξαμαρ-

146) ἑξακισχιλίους | Ὁ Ξενοφ. (Κύρ. Ἀνάβ. 5,3,4) λέγει ὅτι οἱ συναναβάντες μετὰ τοῦ Κύρου ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν μύριοι (ὅθεν ἡ ἀνάβασις τῶν μυρίων), οἱ δὲ σωθέντες καὶ ἐπιστρέψαντες εἰς τὴν Ἑλλάδα ὀκτάκις χίλιοι καὶ ἑξακόσιοι.

147) ὑποσπόνδους συλλαβεῖν ἐτόλμησεν] Ξενοφώντος Ἀνάβ. 2,5,6.

Μετὰ τὴν περὶ Κούναξα (τῷ 401) μάχην, καθ' ἣν ἐκ τοῦ στρατοῦ τοῦ ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ πεσόντος Κύρου μόνοι οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν, οἱ Πέρσαι μὴ τολμῶντες νὰ ἐπιτεθῶσι κατ' αὐτῶν προσείλκυσαν δι' ἀπάτης τὸν Κλέαρχον καὶ ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς, οὓς συλλαβόντες ἐθανάτωσαν.

τεῖν ἢ πρὸς ἐκείνους ἐκ τοῦ φανεροῦ διαγωνίσασθαι. διαμαρτῶν δὲ τῆς ἐπιβουλῆς καὶ τῶν στρατιωτῶν 148 συμμεινάντων καὶ καλῶς ἐνεγκόντων τὴν συμφορὰν, ἀπιοῦσιν αὐτοῖς Τισσαφέρην καὶ τοὺς ἱππέας συνέπεμψεν, ὑφ' ὧν ἐκείνοι παρὰ πᾶσαν ἐπιβουλευόμενοι τὴν ὁδὸν ὁμοίως διεπορεύθησαν ὥσπερ ἀνεί προπεμπόμενοι, μάλιστα μὲν φοβούμενοι τὴν ἀοίκητον τῆς χώρας, μέγιστον δὲ τῶν ἀγαθῶν νομίζοντες, εἰ τῶν πολεμίων ὡς πλείστοις ἐντύχοιεν. κεφάλαιον δὲ τῶν 149 εἰρημένων· ἐκείνοι γὰρ οὐκ ἐπὶ λείαν ἐλθόντες, οὐδὲ κώμην καταλαβόντες ἀλλ' ἐπ' αὐτὸν τὸν βασιλέα στρατεύσαντες, ἀσφαλέστερον κατέβησαν τῶν περὶ φιλίας ὡς αὐτὸν πρεσβευόντων. ὥστε μοι δοκοῦσιν ἐν ἅπασι τοῖς τόποις σαφῶς ἐπιδεδεῖχθαι τὴν αὐτῶν μαλακίαν· καὶ γὰρ ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἀσίας πολλὰς μάχας ἤττηνται, καὶ διαβάντες εἰς τὴν Εὐρώπην δίκην ἔδοσαν, οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν κακῶς ἀπώλονθ', οἱ δ' ἀσυχρῶς ἐσώθησαν, καὶ τελευτῶντες ὑπ' αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις καταγέλαστοι γέγονασιν.

148) διαμαρτῶν δὲ τῆς ἐπιβουλῆς] ὁ Ἄρταξέρξης, ἠλπισεν ὅτι ὁ στρατὸς στερηθεὶς τῶν ἡγεμόνων αὐτοῦ, ἤθελεν ἀπελπίσει καὶ παραδώσει τὰ ὄπλα ἢ τοῦλάχιστον διαλυθῆ. Ἄλλ' οἱ μύριοι πρὸς στιγμὴν μόνον ἐξεπλάγησαν, κατόπιν δ' ἐξέλεξαν δύο νέους στρατηγοὺς, τὸν Ἀθηναῖον Ξενοφῶνα καὶ τὸν Σπαρτιάτην

Χερίσοφον. Ὑπὸ τούτων ὀδηγούμενοι κατώρθωσαν ἐντὸς τεσσαρῶν μηνῶν νὰ φθάσωμεν εἰς Τραπεζοῦντα.

149) ὡς αὐτὸν ν] παρὰ τοῖς δοκίμοις ἢ πρόθεσις ὡς (= πρὸς) τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς πρὸς πρόσωπον διευθύνσεως. Συχνότερον ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς Ἀπτικοῖς, εὕρηται ὅμως καὶ παρ' Ὀμήρῳ. Ὀδυσσ. Ρ. 218 αὖς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ᾤ-

150 (μα'.) Καὶ τούτων οὐδὲν ἀλόγως γέγονεν, ἀλλὰ πάντ' εἰκότως ἀποβέβηκεν· οὐ γὰρ οἶόν τε τοὺς οὕτω τρεφομένους καὶ πολιτευομένους οὔτε τῆς ἄλλης ἀρετῆς μετέχειν οὔτ' ἐν ταῖς μάχαις τρόπαιον ἰστάναι τῶν πολεμίων· πῶς γὰρ ἐν τοῖς ἐκείνων ἐπιτηδεύμασιν ἐγγενέσθαι δύναται· ἂν ἢ στρατηγὸς δεινὸς ἢ στρατιώτης ἀγαθός, ὧν τὸ μὲν πλεῖστόν ἐστιν ὄχλος ἀτακτος καὶ κινδύνων ἄπειρος, πρὸς μὲν τὸν πόλεμον ἐκλελυμένος, πρὸς δὲ τὴν δουλείαν ἄμεινον· τῶν παρ' ἡμῖν οἰκετῶν πεπαιδευμένος, οἱ δ' ἐν ταῖς μεγίσταις 151 δόξαις ὄντες αὐτῶν ὁμαλῶς μὲν οὐδὲ κοινῶς οὐδὲ πολιτικῶς οὐδεπώποτ' ἐβίωσαν, ἅπαντα δὲ τὸν χρόνον διάγουσιν εἰς μὲν τοὺς ὑβρίζοντες, τοῖς δὲ δουλεύοντες, ὡς ἂν ἄνθρωποι μάλιστα τὰς φύσεις διαφθαρεῖν, καὶ

γαι θεός ὡς τὸν ὁμοῖον», καὶ Ἡροδ. 2, 121, 5 «εἰσελθόντα ὡς τοῦ βασιλέως τὴν θυγατέρα». Θουκ. 1, 90 «πέμφουσιν ὡς αὐτοὺς τοὺς πρέσβεις» κλπ.

150) ἐν τοῖς ἐκείνων ἐπιτηδεύμασιν | Ἐπιτηδεύμα ἐνταῦθα = ἔργον, ἐπάγγελμα. Ἐν τῷ πρὸς Νικοκλ § 17 λέγει «τῶν προσταγμάτων καὶ τῶν ἐπιτηδεύματων κίβη καὶ μετατίθει τὰ μὴ καλῶς καθεστῶτα», ἔνθα ἐπιτηδεύματα λέγει τὰ ἐξ ἔθους γινόμενα τῇ πόλει, καὶ μὴ κατὰ νόμον ἔγγραφον.

— ὧν] ἐκ τοῦ στρατιώτης νοητέον στρατιωτῶν.

— ἐκλελυμένος] παρακλυμένος, ἀνίκανος. Μεταφορὰ ἀπὸ τῆς χαλαρᾶς χορδῆς τοῦ τόξου.

151) ὁμαλῶς] ἐν τῇ αὐτῇ τῆς ψυχῆς καταστάσει.

— κοινῶς] ἐξ ἴσου μὲς τοὺς ἄλλους.

— τρυφῶντες] τὸ τρυφᾶν ἐνταῦθα ὡς ἀναφερόμενον τῷ ταπεινῷ καὶ περιδεῖ σημαίνει ἀσελγῶς βιοῦν.

— ἐξεταζόμενοι] = ἀναστρεφόμενοι καὶ ἐνδιατρίβοντες.

τὰ μὲν σώματα διὰ τοὺς πλοῦτους τρυφῶντες, τὰς δὲ ψυχὰς διὰ τὰς μοναρχίας ταπεινὰς καὶ περιδεεῖς ἔχοντες, ἐξεταζόμενοι πρὸς αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις καὶ προκαλινδούμενοι καὶ πάντα τρόπον μικρὸν φρονεῖν μελετῶντες, θνητὸν μὲν ἄνδρα προσκυνοῦντες καὶ δαίμονα προσαγορεύοντες, τῶν δὲ θεῶν μᾶλλον ἢ τῶν ἀνθρώπων ὀλιγωροῦντες. τοιγαροῦν οἱ καταβαίνοντες 152 αὐτῶν ἐπὶ θάλατταν, οὓς καλοῦσι σατράπας, οὐ καταισχύνουσι τὴν ἐκεῖ παιδείωσιν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἡθεσι τοῖς αὐτοῖς διαμένουσι, πρὸς μὲν τοὺς φίλους ἀπίστως, πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς ἀνάνδρως ἔχοντες, καὶ τὰ μὲν ταπεινῶς, τὰ δ' ὑπερηφάνως ζῶντες, τῶν μὲν συμμάχων καταφρονοῦντες, τοὺς δὲ πολεμίους θεραπεύοντες.

— δαίμονα] οἱ Πέρσαι ἐκάλουν θεοὺς τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν· ὅθεν καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ὁ χορὸς λέγει πρὸς τὴν βασίλισσαν "Ατσοσαν τὴν σύζυγον τοῦ Δαρείου καὶ Ξέρξου (Πέρσ. 155) «Θεοῦ μὲν ἐυνάτειρα Περσῶν, Θεοῦ δὲ καὶ μήτηρ ἔφου».

152) οἱ καταβαίνοντες αὐτῶν ἐπὶ θάλατταν...] = οἱ σατράπαι οἱ πεμπόμενοι ἐκ τῆς Περσίας εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν. Πρβλ. § 145 σημειώσιν.

— οὐ καταισχύνουσι τὴν ἐκεῖ παιδείωσιν] ὅθεν ἐντροπιάζουσι τὴν παιδείωσιν, τὴν ὅποιαν ἔλαβον εἰς τὴν

αὐτὴν τῆς Περσίας. Εἰρωνικῶς ταῦτα λέγει ὁ Ἰσοκράτης.

153) ὁ κτὼ μῆνας διέθρεψαν] ὁ Ἀγησίλαος ἔλαβε παρὰ τοῦ Πέρσου σατράπην Τιθραύστου τριάκοντα τάλαντα, Ξενοφ. Ἑλλ. 3, 4, 25, Διόδωρ. Σικ. 14.80.

— Κισθίηνην] ὁ Ἀρποκρατίων ἐξέλαβεν ὄρος Θράκης τὴν Κισθίηνην ταύτην, ἣν ὁ μὲν Σουΐδας Κισσῆνην γράφει, ὁ δὲ Ἡσύχιος Κισσίηνην, λέγων αὐτὴν ὄρος καὶ πόλιν Θράκης. Ὁ δὲ Στράβων λέγει αὐτὴν πόλιν τῆς Αἰολίδος ἀπέναντι τῆς Λέσβου, οὐ μακρὰν ἀπέχουσαν

ἡρωικῶς ταῦτα λέγει ὁ Ἰσοκράτης

153 τὴν μὲν γε μετ' Ἀγησιλάου στρατιὰν ὀκτῶ μῆνας
ταῖς αὐτῶν δαπάναις διέθρεψαν, τοὺς δ' ὑπὲρ αὐτῶν
κινδυνεύοντας ἑτέρου τσοῦτου χρόνου τὸν μισθὸν ἀπε-
στέρησαν· καὶ τοῖς μὲν Κισθῆνην καταλαβοῦσιν ἑκα-
τὸν τάλαντα διένειμαν, τοὺς δὲ μεθ' αὐτῶν εἰς Κόν-
προν στρατευσαμένους μᾶλλον ἢ τοὺς αἰχμαλώτους
154 ὕβριζον. ὡς δ' ἀπλῶς εἰπεῖν καὶ μὴ καθ' ἓν ἕκαστον
ἄλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τίς ἦ τῶν πολεμησάντων αὐ-
τοῖς οὐκ εὐδαιμονήσας ἀπῆλθεν, ἢ τῶν ὑπ' ἐκείνοις
γενομένων οὐκ αἰκισθεὶς τὸν βίον ἐτελεύτησεν; οὐ
Κόνωνα μὲν ὅς ὑπὲρ τῆς Ἀσίας στρατηγήσας τὴν
ἀρχὴν τὴν Λακεδαιμονίων κατέλυσεν, ἐπὶ θανάτῳ συλ-
λαβεῖν ἐτόλμησαν, Θεμιστοκλέα δ' ὅς ὑπὲρ τῆς Ἑλ-
λάδος αὐτοὺς κατεναυμάχησε, τῶν μεγίστων δωρεῶν

τοῦ Ἀδραμυττείου· καλεῖ δὲ
αὐτὴν Κισθῆνην ὡς καὶ
ὁ Στέφ. Βυζάντ. (λέξ. Πᾶσσα)
καὶ ὁ Πλίνιος (Hist. Nat.
V, 32).

154) ἀπλῶς] = ἐν κεφα-
λαίῳ, συντόμως, διὰ βρα-
χέων. Πρβλ. § 11 «τὸν δ'
ἀκριβῶς ἐπιστάμενον λέγειν
ἀπλῶς οὐκ ἂν δυνάμενον
εἰπεῖν.»

— ὑπὲρ τῆς Ἀσίας]
ἐξ ὀνόματος τοῦ βασιλέως
τῆς Περσίας. Πρβλ. § 142.

— κατέλυσεν] Διόδ.
Σικ. 14, 84 «Λακεδαιμόνιοι
ἐπὶ τούτου τοῦ χρόνου τὴν

κατὰ θάλατταν ἀρχὴν ἀπέ-
βαλον».

— συλλαβεῖν ἐτόλ-
μησαν] Ξενοφ. Ἑλλ. 4,
8, 16 «ἀνέβαινε πρὸς βασι-
λέα (Τειρίδαζος) φράσων ἅ τε
λέγειεν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ
ὅτι Κόνωνα συνειλη-
φῶς εἴη ὡς ἀδικοῦντα»
καὶ Διόδωρ. Σικ. 14, 85.
Ὁ Ἰσοκράτης ἐνταῦθα ὑπερ-
βολικῶς λέγει ὅτι ἐπὶ θανάτῳ
συνελήφθη ὁ Κόνων, διότι ὁ
Τειρίδαζος μόνον ἐπὶ τινὰ
χρόνον ἐφυλάκισε τοῦτον.

— Θεμιστοκλέα —
τῶν μεγίστων δωρεῶν

ἤξιωσαν; καίτοι πῶς χρή τὴν τούτων φιλίαν ἀγαπᾶν, 155
οἱ τοὺς μὲν εὐεργέτας τιμωροῦνται, τοὺς δὲ κακῶς
ποιούντας οὕτως ἐπιφανῶς κολακεύουσιν, περὶ τίνας
δ' ἡμῶν οὐκ ἐξημαρτήκασιν; ποῖον δὲ χρόνον διαλε-
λοίπασιν ἐπιβουλεύοντες τοῖς Ἕλλησιν; τί δ' οὐκ ἐχ-
θρὸν αὐτοῖς ἐστὶν τῶν παρ' ἡμῖν, οἱ καὶ τὰ τῶν θεῶν
ἔδῃ καὶ τοὺς νεῶς συλᾶν ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ καὶ
κατακάειν ἐτόλμησαν; διὸ καὶ τοὺς Ἴωνας ἀξιὸν ἐ-156
παινεῖν, ὅτι τῶν ἐμπρησθέντων ἱερῶν ἐπηράσαντ' εἰ-
τινες κινήσειαν ἢ πάλιν εἰς τὰρχαῖα καταστήσαι

ἤξιωσαν] ὁ Θεμιστοκλῆς
καταφυγὼν μετὰ τὴν ἐξο-
ρίαν τοῦ εἰς τὸν βασιλεῖα Ἀρ-
ταξέρξη, παρ' ᾧ ἴσχυεν ὡς
οὐδεὶς ἄλλος Ἕλληνα, ἔλαβε
παρ' αὐτοῦ πλείστας τιμὰς
καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς περὶ Μα-
γνησίαν τὴν Ἀσιανὴν χώρας.
(Θουκ. 1, 138. Cornel.
Nepos, Themistocles c.
9. 10 Πλουτάρχ. Θεμιστο-
κλῆς.)

155) καὶ τὰ τῶν θεῶν
ἔδῃ] ἔδος εἶνε τὸ ἄγαλμα
καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἱδρύεται
τοῦτο. Πρβλ. 15, 2 καὶ τις
Φειδιάν, τὸν τὸ τῆς Ἀθηνᾶς
ἔδος ἐργασάμενον, τολμῶη
καλεῖν κοροπλάθον». Βέκκερ
Ἀνέκθ. 246, 3 «ἔδος. αὐτὸ
τὸ ἄγαλμα». ἔδῃ συλᾶν ση-
μαίνει ἀφαιρεῖν τὸν ἐπ' αὐ-
τῶν χρυσοῦν κόσμον.

155) καὶ τοὺς Ἴωνας]
πρὸ τῆς ἐν Πλαταιαῖς μάχης
«πάντες οἱ Ἕλληνες, ὅτε ἐμελ-
λον παραταξάμενοι μάχεσθαι
πρὸς τὴν Εὐέρξου δύναμιν»
(Λυκοῦργ. Λεωκρ. § 80 κέξ.)
ᾤμωσαν τὸν ἐξῆς ὄρον. «Οὐ
ποιήσομαι περὶ πλείονος τὸ
ζῆν τῆς ἐλευθερίας, οὐδ' ἐγ-
καταλείψω τοὺς ἡγεμόνας
οὔτε ζῶντας οὔτε ἀποθανόν-
τας, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ
τελευτήσαντας τῶν συμμάχων
ἀπαντας θάψω. Καὶ κρα-
τήσας τῷ πολέμῳ τοὺς βαρ-
βάρους τῶν μὲν μαχεσαμέ-
νων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πό-
λεων οὐδεμίαν ἀνάστατον
ποιήσω, τὰς δὲ τὰ τοῦ βαρ-
βάρου προελομένας ἀπάσας
δεκατεύσω· καὶ τῶν ἱερῶν
τῶν ἐμπρησθέντων καὶ κατα-
βληθέντων ὑπὸ τῶν βαρ-

βουληθεῖεν, οὐκ ἀποροῦντες, πόθεν ἐπισκευάσωσιν, ἀλλ' ἴν' ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἢ τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας, καὶ μηδεὶς πιστεύῃ τοῖς τοιαῦτ' εἰς τὰ τῶν θεῶν ἐξαμαρτεῖν τολμῶσιν, ἀλλὰ καὶ φυλάττωνται καὶ δεδῶσιν, ὄρωντες αὐτοὺς οὐ μόνον τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀναθήμασι πολεμήσαντας.

157 (μβ'.) Ἔχω δὲ καὶ περὶ τῶν πολιτῶν τῶν ἡμετέ-

θάρων οὐδὲν ἀνοικοδομήσω παντάπασι, ἀλλ' ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἑάσω καταλείπεσθαι τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας » Λυκοῦργος ἔνθ' ἀνωτέρω.

— ἐπηράσαντο] μέσος ἀόριστος τοῦ ἐπαράσμαι = ἕκαμαν ἀρὰν (διὰ τῶν ἱερέων) κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἤθελον κινήσῃ τι τῶν ἐμπρησθέντων ἱερῶν.

157) τοῖς δ' ἡπειρώταις] = τοῖς Πέρσαις.

— μηδισμοῦ θάνατον κατέγνωσαν] Περί τῆς σημασίας τοῦ καταγιγνώσκω ὄρα § 133 σημ. Παρ' Ἡροδότῃ (9,5) ἀναφέρεται ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐλιθοβόλησαν τὸν βουλευτὴν Λυκίδην, διότι ἐμῆδιζεν.

— ἐν δὲ τοῖς συλλόγοις] εἰς τὰς συναθροίσεις

τοῦ λαοῦ, ἐν ταῖς βουλαῖς ἢ τοῖς δικαστηρίοις.

— εἴ τις ἐπικηρυκεύεται] « εἴ τις περὶ φιλίας καὶ διαλλαγῶν κήρυκας πέμπει πρὸς τοὺς Πέρσας, καθὰ ἐξηγεῖται ὁ Ἄρποκρατίων (λ. ἐπικηρυκεία). « Διδασκαλικὸν δὲ χωρίον· ἐκ τούτου γὰρ μαθεῖν ἔξεστιν ὅτι τοὺς περὶ τῶν κοινῶν συλλόγους ἀραῖς ταῖς κατὰ τῶν Περσῶν προασφαλίζεσθαι δεῖν φήθησαν. Διὸ καὶ ὁ χαριέστατος Ἀριστοφάνης τὰ ἐν τοῖς ἀνδρῶν συλλόγοις γιγνόμενα εἰς τὸν κατ' Εὐριπίδου γυναικεῖον σύλλογον παρωδήσας μετένεγκε (Θεσμφορ. 335).

εἴ τις ἐπιβουλεύει τι τῷ δήμῳ
[κακὸν

τῷ τῶν γυναικῶν, ἢ πικηρυκεύεται Εὐριπίδῃ, Μήδοις τ' ἐπὶ βλάβῃ τινί.

φων τοιαῦτα διελθεῖν· καὶ γὰρ οὗτοι πρὸς μὲν τοὺς
 ἄλλους, ὅσοις πεπολεμήκασιν, ἅμα διαλλάττονται καὶ
 τῆς ἐχθρας τῆς γεγενημένης ἐπιλανθάνονται, τοῖς δ'
 ἡπειρώταις οὐδ' ὅταν εὖ πάσχωσι χάριν ἴσασιν· οὐ-
 πως ἀείμνηστον τὴν ὀργὴν πρὸς αὐτοὺς ἔχουσιν, καὶ
 πολλῶν μὲν οἱ πατέρες ἡμῶν μηδισμοῦ θάνατον κατέ-
 γνωσαν, ἐν δὲ τοῖς συλλόγοις ἔτι καὶ νῦν ἀράς ποι-
 οῦνται, πρὶν ἄλλο τι χρηματίζειν, εἴτις ἐπικηρυκεύε-
 ται Πέρσαις τῶν πολιτῶν· Εὐμολπίδαι δὲ καὶ Κήρυ-
 κες ἐν τῇ τελεστῇ τῶν μυστηρίων διὰ τὸ τούτων μίσος
 καὶ τοῖς ἄλλοις βαρβάροις εἰργεσθαι τῶν ἱερῶν ὡσερ
 τοῖς ἀνδροφόνοις προαγορεύουσιν· οὕτω δὲ φύσει πολε-
 μικῶς πρὸς αὐτοὺς ἔχομεν, ὥστε καὶ τῶν μύθων ἡδι-
 στα συνδιατρίβομεν τοῖς Τρωϊκοῖς (καὶ Περσικοῖς),
 οἳ δ' ὧν ἔστι πυνθάνεσθαι τὰς ἐκείνων συμφεράς· οὗ-
 ροι δ' ἂν τις ἐκ μὲν τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρ-
 βάρους ὕμνους πεποιημένους, ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τοὺς
 Ἕλληνας θρήνους ἡμῖν γεγενημένους, καὶ τοὺς μὲν
 ἐν ταῖς ἑορταῖς ἀδομένους, τοὺς δ' ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς
 ἡμᾶς μεμνημένους· οἶμαι δὲ καὶ τὴν Ὀμήρου ποιήσιν 158

Πελοῖον δ' ἂν ἐπιεικῶς δό-
 ξεις διαμείναι τὰς ἐν ταῖς
 συλλόγοις ἀράς ταύτας ἄχρι
 τῶν Ἰσοκράτους χρόνων,
 ὅποτε Ἀθηναῖοι συνεμάχου
 τοῖς Πέρσαις κατὰ Λακεδαιμο-
 νίων εἰ μὴ καὶ ἐφ' ἡμῶν πολλὰ
 τοιαῦτα παρὰ πολλοῖς πάλαι
 καταλελυμένων ἡθῶν ὑπο-
 μνήματα καὶ σημεῖα ἐσφ-
 ζετο μάταια Κορκῆς.

158) ὕμνους — θρή-

νοὺς | ὁ Φιλόστρατος ἐν βίῳ
 Σοφιστῶν, ἐκτιθεὶς τὴν ὑπό-
 θεσιν ἐπιταφίου τοῦ Γοργίου
 λέγει· διέπρεψε δὲ (Γοργίας)
 τοῖς τῶν Μηδικῶν τροπαίων
 ἐπαίνοις ἐνδοικνύμενος αὐτοῖς
 ὅτι τὰ μὲν κατὰ τῶν
 βαρβάρων τροπαία ὕ-
 μνους ἀπαιτεῖν, τὰ δὲ
 κατὰ Ἑλλήνων θρή-
 νους».

159) ἐν τε μουσικοῖς

μείζω λαβεῖν δόξαν, ὅτι καλῶς τοὺς πολεμήσαντας τοῖς βαρβάροις ἐνεκωμίασε, καὶ διὰ τοῦτο βουλευθῆναι προγόνους ἡμῶν ἔντιμον αὐτοῦ ποιῆσαι τὴν τέχνην ἔν τε τοῖς τῆς μουσικῆς ἄθλοις καὶ τῇ παιδείῃ τῶν νεωτέρων, ἵνα πολλάκις ἀκούοντες τῶν ἐπῶν ἐκμανθάνωμεν τὴν ἐχθρὰν τὴν ὑπάρχουσαν πρὸς αὐτοὺς καὶ ζηλοῦντες τὰς ἀρετὰς τῶν στρατευσαμένων

160 τῶν αὐτῶν ἔργων ἐκείνοις ἐπιθυμῶμεν. (μγ'.) Ὡστε μοι δοκεῖ πολλὰ λίαν εἶναι τὰ παρακελευόμενα πολεμεῖν αὐτοῖς, μάλιστα δ' ὁ παρῶν καιρὸς, οὐ σαφέστερον οὐδέν· ὅν οὐκ ἀφετέον· καὶ γὰρ αἰσχυρὸν παρόντι μὲν μὴ χρῆσθαι, παρελθόντος δ' αὐτοῦ μεμνηθῆναι. τί γὰρ ἂν καὶ βουλευθεῖμεν ἡμῖν προσγενέσθαι, μέλλον-

161 τες βασιλεῖ πολεμεῖν, ἔξω τῶν νῦν ὑπαρχόντων; οὐκ Αἴγυπτος μὲν αὐτοῦ καὶ Κύπρος ἀφέστηκε, Φοινίκη δὲ καὶ Συρία διὰ τὸν πόλεμον ἀνάστατοι γέγονασιν, Τύρος δ' ἐφ' ἧ μὲγ' ἐφρόνησεν, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῶν ἐκείνου κατεῖληπται; τῶν δ' ἐν Κιλικίᾳ πόλεων τὰς μὲν πλείστας οἱ μεθ' ἡμῶν ὄντες ἔχουσι, τὰς δ' οὐ χαλεπὸν ἔστι κτήσασθαι. Λυκίας δ' οὐδ' εἰς πώποτε

ἄθλοις] Ἄθλους μουσικούς λέγει τοὺς περὶ τὰς κωμῶδίας, τραγωδίας καὶ τὰς ἄλλας ἐλευθερίους τέχνας, ἀγῶνας τε καὶ ἐπιδείξεις. «Μουσικὴν» (λέγει ὁ Ἡσύχιος) πᾶσαν τέχνην οἱ Ἀττικοί.

160) παρακελευόμενα πολεμεῖν αὐτοῖς ἀνήκει εἰς τὸ παρακελευόμενα ὡς ἀντικείμενον αὐτοῦ. Εἶνε δ' ἐνταῦθα ὑπερ-

βατὸν σχῆμα. Εἶνε δὲ ὑπερβατὸν ἐλευθερωτέρα θέσις τῶν λέξεων γινομένη πρὸς κόσμον καὶ ρυθμὸν τοῦ λόγου. Κατὰ τὸν Τρύφωνα «διαφέρει ὑπερβατὸν ἀναστροφῆς, ὅτι ἡ μὲν τὰ τελευταῖα τοῖς πρώτοις συνάγει, τὸ δὲ τὰ τελευταῖα ἐπὶ τὰ πρῶτα ἀνάγει».

161) Κύπρος ἀφέστηκε] περὶ τῆς ἀποστασίας τῆς Αἰ-

Περσῶν ἐκράτησεν. Ἐκατόμνωσ δ' ὁ Καρίας ἐπίσταθ-162
 μοσ τῇ μὲν ἀληθείᾳ πολὺν ἤδη χρόνον ἀφέστηκεν,
 ὁμολογήσει δ' ὅταν ἡμεῖς βουλευθῶμεν. ἀπὸ δὲ Κνίδου
 μέχρι Σινώπης Ἕλληνες τὴν Ἀσίαν παροικουσιν, οὓς
 οὐ δεῖ πείθειν ἀλλὰ μὴ κωλύειν πολεμεῖν. καίτοι τοι-
 ούτων ὀρμητηρίων ὑπαρξάντων καὶ τοσούτου πολέ-
 μου τὴν Ἀσίαν περιστάντος τί δεῖ τὰ συμβησόμενα
 λῖαν ἀκριβῶς ἐξετάζειν; ὅπου γὰρ μικρῶν μερῶν ἦτ-
 τους εἰσίν, οὐκ ἄδηλον ὡς ἂν διατεθεῖεν, εἰ πᾶσιν

γύπτου ὄρα § 140 σημ. Περι-
 δὲ τῆς Κύπρου § 134 καὶ
 141 σημ.

162) Ἐκατόμνωσ] περὶ
 τοῦ ὀνόματος τούτου γίνεται
 ἐν τῷ περιοδικῷ Σωκράτει
 (τόμ. Β'. σελ. 77) ἤδη ἡ
 παρατήρησις: « Ὑπάρχει καὶ
 κύριον ὄνομα Ἐκατόμνωσ
 μετὰ πλημμελοῦς γραφῆς Ἐ-
 κατόμνωσ ἢ Ἐκάτο-
 μνωσ. Ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς
 ἐκδοῦς ἐν τῷ Πανηγυρικῷ τοῦ
 Ἰσοκράτους « Ἐκατόμνωσ
 δ' ὁ Καρίας ἐπίσταθμο: » γρά-
 φει ἐν ταῖς σημειώσεσιν « Ἐ-
 κατόμνωσ. Ἐν τῷ ἐμῷ ἀντι-
 γράφῃ καὶ τισὶ τῶν ἀρχαίων
 ἐκδόσεω, Ἐκατόμνωσ, ψιλῶς
 καὶ διὰ τοῦ ω, παρὰ δὲ τῷ
 Ἀρποκρατίωνι (σελ. 141,
 167, 194) Ἐκάτομνωσ καὶ
 Ἐκατόμνωσ. Ἡ ἀληθὴς γρα-

φή, ἦν καὶ ὁ ἄριστος τῶν Ἰ-
 σοκράτους κωδίκων διέσωσεν
 ἡμῖν εἶνε Ἐκατόμνωσ. Πρῶ-
 καὶ Θεόπομπον ἐν Φωτίου
 Βιβλιοθήκῃ 176 ἀναύχρον δὲ
 Ἐκατόμνωσ καὶ Φλέγον-
 τα Τραλλιανόν, αὐτόθι 97 « ἐν
 ἡ ἐνίκᾳ Ἐκατόμνωσ Μι-
 λήσιος: » καὶ « Ἐκατόμνωσ Μι-
 λήσιος ὀπλίτην ». Τοῦ παρὰ
 Στράβωνι ΙΔ', 6', 18 « Ἐ-
 κατόμνωσ γὰρ τῶν Καρῶν βα-
 σιλέωσ ἦσαν υἱοὶ τρεῖσ » πα-
 ρέχουσιν ἔνια τῶν ἀντιγρά-
 φων ἀνάγνωσιν « Ἐκατόμνωσ
 γὰρ τῷ Καρῶν βασιλεῖ », ἦν
 προῦκρινεν ὁ Κοραῆς. Ὡς γνη-
 σίαν ἡμεῖς γραφὴν ἀποδεχό-
 μεθα τὴν κατὰ γενικὴν πτώ-
 σιν ἐκφερομένην, δοξάζοντες
 ὅτι ἡ ἑτέρα εἶνε ἀποτελεσμα-
 τὴν, καθ' ἣν ἡ γενικὴ Ἐ-
 κατόμνωσ ἀντιδοτικῆς ἐκ-

- 163 ἡμῖν πολεμεῖν ἀναγκασθεῖεν, ἔχει δ' οὕτως. ἂν μὲν ὁ βάρβαρος ἐρρωμενεστέρας κατάσχη τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ θαλάττῃ φρουράς μείζους ἐν αὐταῖς ἢ νῦν ἐγκαταστήσας, τάχ' ἂν καὶ τῶν νήσων αἱ περὶ τὴν ἤπειρον, οἷον Ῥόδος καὶ Σάμος καὶ Χίος, ἐπὶ τὰς ἐκείνου τύχας ἀποκλίνειαν ἣν δ' ἡμεῖς αὐτὰς πρότεροι καταλάβωμεν, εἰκὸς τοὺς τὴν Λυδίαν καὶ Φρυγίαν καὶ τὴν ἄλλην τὴν ὑπερκειμένην χώραν οἰκοῦντας ἐπὶ
- 164 τοῖς ἐντεῦθεν ὀρρωμένοις εἶναι. διὸ δεῖ σπεύδειν καὶ μηδεμίαν ποιεῖσθαι διατριβήν, ἵνα μὴ πάθωμεν, ὅπερ οἱ πατέρες ἡμῶν. ἐκεῖνοι γὰρ ὑστερίσαντες τῶν βαρβάρων καὶ πρόεμενοί τινος τῶν συμμάχων ἠναγκάσθησαν ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς κινδυνεύειν, ἐξὸν αὐτοῖς πρότεροις διαβάσιν εἰς τὴν ἤπειρον μετὰ πάσης τῆς τῶν Ἑλλήνων δυνάμεως ἐν μέρει τῶν ἐθνῶν ἕκαστον

ληφθεῖσα ἐγένετο παραίτιος μεταβολῆς καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ἀναφερομένων λέξεων. κτλ.».

— ὀρρωτηρίων | ὀρρωτήριον = τόπος ὠχυρωμένος ἐξ οὗ δύναται τις νὰ ὀρρωῇ κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, καὶ ἀσφαλῶς εἰς τὰ ἴδια πάλιν νὰ ἐπανέρρηται.

163) ἐπὶ τὰς ἐκείνου τύχας | ἡ λέξις τύχη ἄλλοτε μὲν τίθεται ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ εὐτυχία, ἄλλοτε δὲ ἀντὶ τοῦ δυστυχία ἐπομένως ἀνήκει εἰς τὰς καλουμένας μέσας λέξεις, *vocabula media*.

— ἐπὶ τοῖς ἐντεῦθεν ὀρρωμένοις εἶναι | εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ὀρρωμένων ἐκ τῶν περὶ τὴν ἤπειρον νήσων, οἷον Ῥόδου, Σάμου καὶ Χίου.

164.) ὑστερίσαντες τῶν βαρβάρων | ὑστεροί τῶν βαρβάρων ἐλθόντες, ἀφήσαντες πρότερον τοὺς βαρβάρους κατ' αὐτῶν νὰ ἐκστρατεύσωσιν. "Ὅσοι ἐπαυθὰ λέγονται περὶ τῆς ἀμελείας τῶν προγόνων ἀναφέρονται εἰς τοὺς χρόνους Δαρείου τοῦ Ἰστάσπου.

— πρόεμενοί | καταλιπόντες, μὴ βοηθήσαντες ἐν

χειροῦσθαι. δέδεικται γάρ, ὅταν τις πολεμῆ πρὸς ἀν-165
θρώπους ἐκ πολλῶν τόπων συλλεγομένους, ὅτι δεῖ μὴ
περιμένειν, ἕως ἂν ἐπιστῶσιν, ἀλλ' ἔτι διεσπαρμένους
αὐτοῖς ἐπιχειρεῖν. ἐκεῖνοι μὲν οὖν προεξαμαρτόντες
ἅπαντα ταῦτ' ἐπληρωθῶσαντο, καταστάντες εἰς τοὺς
μεγίστους ἀγῶνας· ἡμεῖς δ' ἂν σωφρονῶμεν, ἐξ ἀρχῆς
φυλαξόμεθα καὶ πειρασόμεθα φθῆναι περὶ τὴν Λυδίαν 166
καὶ τὴν Ἰωνίαν στρατόπεδον ἐγκαταστήσαντες. εἰ-
δότες, ὅτι καὶ βασιλεὺς οὐχ ἐκόντων ἄρχει τῶν ἡπει-
ρωτῶν ἀλλὰ μείζω δύναμιν περὶ αὐτὸν ἐκάστων αὐ-
τῶν ποιησάμενος· ἢς ἡμεῖς ὅταν κρείττω διαβιβάσω-
μεν, ὁ βουλευθέντες ῥαδίως ἂν ποιήσαιμεν, ἀσφαλῶς
ἅπασαν τὴν Ἀσίαν καρπωσόμεθα. πολὺ δὲ κάλλιον

καιρῷ. Θὰ ἐβοήθουν δ' ἐν
καιρῷ, ἐὰν πρότεροι διέβαιον
εἰς τὴν Ἀσίαν.

165) δέδεικται | Διὰ τὴν
ἐξηγήσωμεν τὸ δέδεικται πρέ-
πει νὰ καταφύγωμεν εἰς τρεῖς
ὑποθέσεις, ἢ ὅτι ὁ Ἰσοκρά-
της κατὰ λάθος μνημονικῶν
ἐνόμισεν ὅτι ἔδειξε τοιοῦτόν
τι εἰς τὸν πανηγυρικὸν ἢ ὅτι
ἀπώλετο μέρος τοῦ πανηγυ-
ρικοῦ, ἐν ᾧ περιείχετο ἡ μνη-
μονευομένη ἀπόδειξις, ἢ ὅτι
παραπέμπει (ὅπερ καὶ πιθαν-
ώτατον) εἰς τὴν προφορι-
κὴν του διδασκαλίαν. Κατ'
ἄλλους τὸ δέδεικται ἐρημη-
νευτέον· ἔχει ἀποδει-
χθῆ ἐκ τῆς πείρας—

— φθῆναι ἐγκατα-
στήσαντες] νὰ προφθά-
σωμεν νὰ ἐγκαταστήσωμεν
στρατόπεδον περὶ τὴν Λυ-
δίαν καὶ τὴν Ἰωνίαν.

136) ἀλλὰ μείζω δύ-
ναμιν περὶ αὐτὸν—ποι-
ησάμενος] ἀλλὰ διότι συ-
νήθορισε περὶ αὐτὸν μεγα-
λειτέραν δύναμιν.

— ἐκάστων αὐτῶν |
ἕ' ὅρος τῆς συγκρίσεως =
δύναμιν μεγαλειτέραν ἀφ' ὅ-
σων ἔχει ἕκαστον τῶν ἐθνῶν
τούτων ἰδίᾳ.

— βουλευθέντες | με-
τοχὴ ὑποθετικὴ = εἰ βουλη-
θῆμεν.

ἐκείνῳ περὶ τῆς βασιλείας πολεμεῖν ἢ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητεῖν.

- 167 (μδ΄.) "Ἄξιον δ' ἐπὶ τῆς νῦν ἡλικίας ποιήσασθαι τὴν στρατείαν, ἐν' οἷ τῶν συμφορῶν κοινωνήσαντες, οὗτοι καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀπολαύσωσι καὶ μὴ πάντα τὸν χρόνον δυστυχοῦντες διαγάγωσιν. ἰκανὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς, ἐν ᾧ τί τῶν δεινῶν οὐ γέγονεν; πολλῶν γὰρ κακῶν τῇ φύσει τῇ τῶν ἀνθρώπων ὑπαρχόντων αὐτοὶ
- 168 πλείω τῶν ἀναγκαίων προσεξευρήκαμεν, πολέμους καὶ στάσεις ἡμῖν αὐτοῖς ἐμποιήσαντες, ὥστε τοὺς μὲν ἐν ταῖς αὐτῶν ἀνάμωσ ἀπόλλυσθαι, τοὺς δ' ἐπὶ ξένης μετὰ παίδων καὶ γυναικῶν ἀλάσθαι, πολλοὺς δὲ δι' ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν ἐπικουρεῖν ἀναγκαζομένους ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν τοῖς φίλοις μαχομένους ἀποθνήσκειν. ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς πάποτ' ἠγανάκτησεν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν ταῖς συμφοραῖς ταῖς ὑπὸ τῶν ποιητῶν συγκειμέναις δακρῦειν ἀξιοῦσιν, ἀληθινὰ δὲ πάθη πολλὰ καὶ δεινὰ

167) τῶν συμφορῶν] τῶν ἐν τέλει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου γενομένων — ἐν ᾧ τί τῶν δεινῶν οὐ γέγονεν;] Πρβλ. 8 § 11 «αἷ τί τῶν δεινῶν ἢ χαλεπῶν οὐ πρόσεστιν;» 15 § 317 «ἐκ ταύτης τῆς μεταβολῆς τί τῶν δεινῶν οὐ συνέπεσε τῇ πόλει;» Λυσ. 13 § 34 «καὶ τί οὐ τῶν δεινῶν τῇ πόλει ἐγένετο.»

168) δι' ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν] Πρβλ. Ἀρχιδ. 55 «καὶ τῶν καθ'

ἡμέραν ἐνδεεῖς ὄντας», περὶ Εἰρ. § 46 «αὐτοὶ μὲν ἐνδεεῖς τῶν καθ' ἡμέραν ἐσμὲν», Βούσιρις § 20 «καὶ διὰ τὴν ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν.»

— ἐπικουρεῖν] νὰ γίνωνται ἐπικουροὶ δηλ. νὰ ἐκστρατεύωσιν ὡς μισθωτοὶ στρατιῶται. Διαφέρει δὲ ἐπικουρος συμμάχου, καθότι ἐπικουρος μὲν λέγεται ὁ βοηθῶν ἐπὶ μισθῶ = μισθοφόρος στρατιώτης σύμμαχος δὲ ὁ ἀμισθὶ βοηθῶν τινα.

γινόμενα διὰ τὸν πόλεμον ἐφορῶντες τοσοῦτου δέου-
σιν ἔλεεῖν, ὥστε καὶ μᾶλλον χαίρουσιν ἐπὶ τοῖς ἀλ-
λήλων κακοῖς ἢ τοῖς αὐτῶν ἰδίαις ἀγαθοῖς. ἴσως δ' ἂν 169
καὶ τῆς ἐμῆς εὐθρασίας πολλοὶ καταγελάσειαν, εἰ δυσ-
τυχίας ἀνδρῶν ὀδυρομένην ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς,
ἐν οἷς Ἰταλία μὲν ἀνάστατος γέγνε, Σικελία δὲ κατα-
δεδούλωται, τσαῦται δὲ πόλεις τοῖς βαρβάροις ἐκ-
δέδονται, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς με-
γίστοις κινδύνοις ἐστίν.

(με'.) Θαυμάζω δὲ τῶν δυναστευόντων ἐν ταῖς πό-170
λεσιν, εἰ προσήκειν αὐτοῖς ἡγοῦνται μέγα φρονεῖν,
μηδὲν πώποθ' ὑπὲρ τηλικούτων πραγμάτων μῆτ' εἰ-
πεῖν μῆτ' ἐνθυμηθῆναι δυνηθέντες, ἐχρῆν γὰρ αὐτοὺς,
εἴπερ ἦσαν ἄξιοι τῆς παρουσίας δόξης, ἀπάντων ἀφε-
μένους τῶν ἄλλων περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς
βαρβάρους εἰσηγεῖσθαι καὶ συμβουλευεῖν· τυχὸν μὲν 171

169) ἀνδρῶν] ἐνός ἐκά-
στου τῶν ἀνδρῶν ἀντιθετικῶς
πρὸς ὀλοκλήρους πόλεις καὶ
χώρας.

— Ἰταλία μὲν ἀνά-
στατος γέγονε, Σικελία
δὲ κ. τ. λ.] Πρὸς. περὶ
Εἰρήνης § 99 ἐνθα λέγει ὅτι
οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀνήρουν
τὰς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ
πολιτείας καὶ τυράντους κα-
θίστασαν, ἐλυμαίνοντο δὲ τὴν
Πελοπόννησον καὶ μεστὴν
στάσεων καὶ πολέμων ἐπέι-
ησαν.»

170) ἀπάντων ἀφεμέ-

νους τῶν ἄλλων] ἀφ'
οὐ παραιτήσωσιν ὅλα τὰ ἄλλα.

— περὶ τοῦ πολέμου
— εἰσηγεῖσθαι] νὰ προ-
τείνωσι γνώμας περὶ τοῦ κατὰ
τῶν βαρβάρων πολέμου.

171) τυχὸν] αἰτ. ἀπό-
λυτος. *διότι τυχὸν νὰ παραίτησιν ἑ, ἴσως.*

— προαπεῖπον] νη-
τέα ἢ μετοχὴ συμβουλευ-
οντες = ἂν δὲ ἀπέκαμαν
τοῦ νὰ συμβουλευῶσι πρὶν κα-
τορθώσωσι τι.

— τοὺς γε λόγους ὥ-
σπερ χρησμοὺς κ. τ. λ.]
Πρὸς. Λυκούργ. κατὰ Λεω-

γάρ ἂν τι συνεπέραναν· εἰ δὲ καὶ προαπειπόν, ἀλλ' οὖν τοὺς γε λόγους ὥσπερ χρησμούς εἰς τὸν ἐπιόντων χρόνον ἂν κατέλιπον, νῦν δ' οἱ μὲν ἐν ταῖς μεγίσταις δόξαις ὄντες ἐπὶ μικροῖς σπουδάζουσιν, ἡμῖν δὲ τῶν πολιτικῶν ἐξεστηκόσι περὶ τῆλικούτων πραγμάτων συμβουλεύειν παραλελοίπασιν.

172 Οὐ μὴν ἀλλ' ὅσῳ μικροψυχότεροι τυγχάνουσιν ὄντες οἱ προεστῶτες ἡμῶν, τοσούτω τοὺς ἄλλους ἐρρωμενέστερος δεῖ σκοπεῖν, ὅπως ἀπαλλαγῆσόμεθα τῆς παρούσης ἔχθρας. νῦν μὲν γὰρ μάτην ποιούμεθα τὰς περὶ

κράτους, § 92 «καὶ μοι δοκοῦσι τῶν ἀρχαίων τινὲς ποιητῶν, ὥσπερ χρησμούς γράψαντες τοῖς ἐπιγενομένοις τάδε τὰ ἰαμβεῖα καταλιπεῖν.» — τοῖς τῶν πολιτικῶν ἐξεστηκόσι] οἷτινες πόρρω τῶν πολιτικῶν ἔσμην.

172) οὐ μὴν ἀλλ' αἰ ἐκφράσεις οὐ μὴν ἀλλὰ (= ἀλλ' ὅμως), οὐ μὲν τοι ἀλλὰ (= ἐν τούτοις ὅμως), οὐ γὰρ ἀλλὰ (= διότι ὄντως) εἶνε ἑλλειπτικά, πρέπει δὲ νὰ συμπληροῖ τις αὐτὰς ὑπονοῶν εἰς τὴν ἀρνησιν τὸ ῥῆμα τῆς προηγηθείσης προτάσεως, ἢ ἀντ' αὐτοῦ τὰς ἐκφράσεις, οἷον τοῦτ' ἐγένετο, τοῦτ' ἐστὶ, τοῦτ' ἐγὼ ἠγοῦμαι, λέγω μέσον.

κ. τ. λ. ἢ καὶ ἄλλο τι ἐκ τῆς συναφείας τοῦ λόγου λαμβανόμενον. Ξενοφ. Κύρ. 1, 4, 8 αὐτὸ ἵππος πίπτει εἰς γόνατα καὶ μικροῦ κἀκείνον ἐξετραχήλισεν· οὐ μὴν (δηλ. ἐξετραχήλισεν) ἀλλ' ἐπέμεινεν ὁ Κύρος μόλις πως». Πλάτ. Φαίδ. 62 «καὶ γὰρ ἂν δόξειεν οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μὲν τοι (δηλ. οὕτως ἔχει) ἀλλ' ἴσως ἔχει τιὰ λόγον». Ἀριστοφ. Βάτρ. 498 «φέρει δὴ ταχέως αὐτ'. οὐ γὰρ ἀλλὰ πειστέον» = διότι δεῖ πρέπει νὰ ἀπιστῶ, ἀλλὰ, δηλ. πρέπει ὅμως τῷ ὄντι νὰ ὑπακούω.

— τοὺς ἄλλους] ὑποκ. τοῦ σκοπεῖν.

— ἀνὰ βαλλόμεθα] μέσον.

Εἰάν ἔθην ἀνεγνωτὴν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ἀρρηθ. δὲ σὺ γὰρ οὐκ ἀνεγνωτὴν ἔχει διολύματα

ειρήνης συνθήκας· οὐ γὰρ διαλυόμεθα τοὺς πολέμους ἀλλ' ἀναβαλλόμεθα καὶ περιμένομεν τοὺς καιροὺς, ἐν οἷς ἀνήμεστον τι κακὸν ἀλλήλους ἐργάσασθαι δυνα-
σόμεθα. (μς') Δεῖ δὲ ταύτας τὰς ἐπιβουλὰς ἐκποδῶν 173
ποιησαμένους ἐκείνοις τοῖς ἔργοις ἐπιχειρεῖν, ἐξ ὧν
τὰς τε πόλεις ἀσφαλέστερον οἰκήσομεν καὶ πιστότε-
ρον διακείσομεθα πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς. ἔστι δ' ἀπλοῦς
καὶ ῥάδιος ὁ λόγος ὁ περὶ τούτων· οὔτε γὰρ εἰρήνην
οἶόν τε βεβαίαν ἀγαγεῖν, ἢν μὴ κοινῇ τοῖς βαρβάροις
πολεμήσωμεν, οὔτ' ὁμοιοῦσαι τοὺς Ἕλληνας, πρὶν ἂν
καὶ τὰς ὠφελείας ἐκ τῶν αὐτῶν / καὶ τοὺς κινδύνους 2
πρὸς τοὺς αὐτοὺς ποιησώμεθα. τούτων δὲ γενομένων
καὶ τῆς ἀπορίας τῆς περὶ τὸν βίον ἡμῶν ἀφαιρεθεί- 174

173) Διακείσομεθα |
ἀντὶ τοῦ διακείσομεθα
ἠδύνατο νὰ θέσῃ ἕξομεν, δι-
ὅτι τὸ ἔχω μετὰ ἐπιρρήμα-
τος συντασσόμενον ἔχει τὴν
σημασίαν τοῦ διακείμαι,
μετ' ἀπαρεμφάτου δὲ δύνα-
μαι.

174) τούτων δὲ γενο-
μένων | γενικὴ ἀπόλυτος.

— ἐταιρείας | οὐχὶ ὡς
ἀλλαχοῦ ἐπὶ πολιτικῆς ἐν-
νοίας ἀλλ' ἀπλῶς τὰς φιλίας,
τὰς φιλικὰς σχέσεις καλοῦ
ἐνταῦθα τὸ ἐταιρείας.

— ὅπως τὸν ἐνθὲ θε
πόλεμον εἰς τὴν ἡμετέραν
διορισθῶμεν] ἀπολάβοι
τις ἂν τὸν Ἰσοκράτην γεγρα-

ἵνα πρὶν ἀνὰ αὐτοὺς ἔλασιν φῆσιν ἢ ὡς ἡμεῖς | αὐτῶν δὲ
2 κινδύνου ἐνταῦθα ἢ ἢ ὡς ἡμεῖς | ἐχθρῶν

φένκι ὅπως ὡς τάχιστα τὸν
πόλεμον ἐνθὲδε εἰς τὴν κτλ.,
ἀλλ' ὅμως τὸ ἐνθὲδε ἐπιτοῦ
παρότις ἴσον δύναται τῷ ἐν-
ταῦθα, οἶον καὶ ἐν τοῖσδε
τοῦ Εὐριπίδου (Βάκχ. 48)
... εἰς δ' ἄλλην χθόνα
τὰ ἐνθὲδε θέμενος εὐμεταστήσω πόδα.

τὸ δὲ, διορισθῶμεν, ἐστὶν ἀφο-
ρισθῶμεν, καὶ μακρὰν ἀφ' ἡ-
μῶν ποιήσομεν.» Κορ.

— εἰ ταῖς ἐμπειρί-
αις ταῖς ἐκ τούτων γε-
γεννημέναις κ.τ.λ.] εἰ ἂν
ἠθέλομεν ἀποφασίσει τὰς ἐκ
τούτων προσκτιθείσας εἰς ἡ-
μᾶς ἐμπειρίας νὰ μεταχειρι-
σθῶμεν προσηκόντως κατὰ
τοῦ βαρβάρου.

σης, ἢ καὶ τὰς ἑταιρείας διαλύει καὶ τὰς συγγενείας εἰς ἔχθραν προάγει καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς πολέμους καὶ στάσεις καθίστησιν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐχ ὁμοιοῦσθωμεν καὶ τὰς εὐνοίας ἀληθινὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἔξομεν. ὧν ἕνεκα περὶ παντὸς ποιητέον, ὅπως ὡς τάχιστα τὸν ἐνθένδε πόλεμον εἰς τὴν ἡπειρον διορισθῶμεν. ὡς μόνον ἂν τοῦτ' ἀγαθὸν ἀπολαύσαιμεν τῶν κινδύνων τῶν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, εἰ ταῖς ἐμπειρίαις ταῖς ἐκ τούτων γεγενημέναις πρὸς τὸν βάρβαρον καταταχρήσασθαι δοξείεν ἡμῖν.

175 (μζ'.) Ἄλλὰ γὰρ ἴσως διὰ τὰς συνθήκας ἄξιον ἐπισχεῖν ἄλλ' οὐκ ἐπειχθῆναι καὶ θάπτον ποιήσασθαι τὴν στρατείαν; δι' ἃς αἰ μὲν ἠλευθερωμένοι τῶν πολέων

175) Ἄλλὰ γὰρ κτλ.] διὰ τοῦ ἀλλὰ γὰρ εἰσάγει ἐνταῦθα νέαν αἰτιολογίαν· ἐν τῷ ἀλλὰ γὰρ (= ἀλλὰ βεβαίως, ἀλλὰ τῷ ὄντι) τὸ γὰρ ἐκφράζει βεβαιότητα, ἐπειδὴ παρίστησι τὴν ἀντίθεσιν ὡς βεβαίαν, ὡς ἀσφαλῆ. Ξενοφ. Ἀναβ. 3.2,25 «καὶ ἡμῖν γ' ἂν εἰδ' ὅτι τρισάσμενος ταῦτ' ἐποίει, εἰ ἑώρα ἡμᾶς μένειν παρασκευαζόμενος. Ἄλλὰ γὰρ δέδοικα μὴ ἐπιλαθῶμεθα τῆς εἰκαδὲ ὁδοῦ».

— ταύτας τὰς ὁμολογίας | ἐνταῦθα = συνθήκας, καίτοι διαφέρουσιν ἀλλήλων αἰ λέξεις, διότι ὁμο-

λογίαι μὲν εἶναι αἰ διὰ λόγων συμβάσεις, συνθήκαι δὲ αἰ ἔγγραφοι ὁμολογίαι. (Traité de paix παρὰ τοῖς Γάλλοις). Ὁμολογία παρ' ἡμῖν (καὶ ὁμόλογον) καλεῖται τὸ ἔγγραφον τὸ διδόμενον ὑπὸ τοῦ δανεισαμένου εἰς τὸν δανειστήν, ἐν ᾧ ἀναγράφεται τὸ δανειζόμενον ποσόν, ὁ τόκος ἐφ' ᾧ ἔδανείσθη καὶ ἡ προθεσμία τῆς ἀποδόσεως. Ἐν τοιαύτῃ σημασίᾳ καὶ παρὰ Δημοσθένει ἐν ἀρχῇ τοῦ κατὰ Διο. υσεδώρου λόγου «Λαβῶν γὰρ (ὁ δανειζόμενος) ἀργύριον φανερόν καὶ ὁμολογούμενον, ἐν γραμματιδίῳ εὐσὶν χαλκοῖν ἑωνημένῳ, καὶ βι-

βασιλεῖ χάριν ἴσασιν, ὡς δι' ἐκείνον τυχοῦσαι τῆς
 αὐτονομίας ταύτης, αἱ δ' ἐκδεδομέναί τοις βαρβάροις
 μάλιστα μὲν Λακεδαιμονίοις ἐπικαλοῦσιν, ἔπειτα δὲ
 καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς μετασχοῦσι τῆς εἰρήνης, ὡς ὑπὸ
 τούτων δουλεύειν ἠναγκασμένοι. καίτοι πῶς οὐ χρὴ
 διαλύειν ταύτας τὰς ὁμολογίας, ἐξ ὧν τοιαύτη δόξα
 γέγονεν, ὡς ὁ μὲν βάρβαρος κήδεται τῆς Ἑλλάδος καὶ
 φύλαξ τῆς εἰρήνης ἐστίν, ἡμῶν δὲ τινές εἰσιν οἱ λυ-
 μαινόμενοι καὶ κακῶς ποιῶντες αὐτήν; ὁ δὲ πάν- 176
 των καταγελαστότατον, ὅτι τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς
 ὁμολογίαις τὰ χεῖριστα τυγχάνομεν διαφυλάττοντες.
 ἂ μὲν γὰρ αὐτονόμους ἀφήσι τὰς τε νήσους καὶ τὰς
 πόλεις τὰς ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, πάλαι λέλυται καὶ μά-
 την ἐν ταῖς στήλαις ἐστίν. ἂ δ' αἰσχύνῃ ἡμῖν φέρει καὶ
 πολλοὺς τῶν συμμάχων ἐκδέδωκε, ταῦτα δὲ κατὰ χῶ-
 ραν μένει καὶ πάντες αὐτὰ κύρια ποιούμεν, ἂ χρῆν
 ἀναιρεῖν καὶ μηδὲ μίαν ἑἶν ἡμέραν, νομίζοντας προσ-

βλιδίῳ μικρῷ πάνυ τὴν ὁμο-
 λογίαν κατελέοιπε τοῦ
 ποιῆσειν τὰ δίκαια».

176) ἐν ταῖς στή-
 λαις | Πρβλ. § 180 «Καὶ
 ταύτας ἡμᾶς ἠνάγκασεν ἐν
 στήλαις λιθίναις ἀνα-
 γράψαντες ἐν τοῖς κοινοῖς κα-
 ταθεῖναι».

— κατὰ χῶραν] εἰς
 τὰς θέσεις των. Θουκ. 1, 28
 «ἐποῖμαι δὲ εἶναι καὶ ὥστε
 ἀμφοτέρους μένειν κατὰ χῶ-
 ραν» καὶ Σχολ. αὐτόθι.

— συνθήκαι μὲν —

προστάγματα δὲ | ὡς ἐν-
 ταῦθα ὁ Ἰσοκράτης ποιεῖται
 διαστολὴν τῶν λέξεων συν-
 θῆκαι καὶ προσάγματα,
 οὕτως ὁ Ἄνδοκίδης (περὶ Εἰρ.
 § 11) τῶν λέξεων εἰρήνη
 καὶ σπονδαί· «εἰρήνη καὶ
 σπονδαί πολὺ διαφέρουσι σφῶν
 αὐτῶν· εἰρήνην μὲν γὰρ ἐξ
 ἴσου ποιῶνται πρὸς ἀλλήλους
 ὁμολογήσαντες περὶ ὧν ἀνδια-
 φέρωνται· σπονδὰς δὲ, ὅταν
 κρατήσῃ κατὰ τὸν πόλεμον,
 οἱ κρείττους τοῖς ἥττοσιν ἐξ
 ἐπιταγμάτων ποιῶνται».

τάγματα καὶ μὴ συνθήκας εἶναι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν
 ὅτι συνθήκαι μὲν εἰσιν, αἵτινες ἂν ἴσως καὶ κοινῶς
 ἀμφοτέρους ἔχωσι, προστάγματα δὲ τὰ τοὺς ἐτέρους
 177 ἐλαττοῦντα ἢ παρὰ τὸ δίκαιον; διὸ καὶ τῶν πρεσβευ-
 σάντων ταύτην τὴν εἰρήνην δικαίως ἂν κατηγοροῖμεν,
 ὅτι πεφθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὑπὲρ τῶν βαρβάρων
 ἐποιήσαντο τὰς συνθήκας. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴτε
 εἰδόκει τὴν αὐτῶν ἔχειν ἐκάστους, εἴτε καὶ τῶν δορι-
 αλώτων ἐπάρχειν, εἴτε τούτων κρατεῖν ὧν ὑπὸ τὴν
 εἰρήνην ἐτυγχάνομεν ἔχοντες, ἐν τι τούτων ὀρισα-
 μένους καὶ κοινὸν τὸ δίκαιον ποιηταμένους, οὕτω
 178 συγγράφεισθαι περὶ αὐτῶν. νῦν δὲ τῇ μὲν ἡμετέρᾳ
 πόλει καὶ τῇ Λακεδαιμονίων εὐδαιμονίᾳ τιμὴν ἀπένει-
 मान, τὸν δὲ βαρβαρὸν ἀπάσης τῆς Ἀσίας δεσπότην
 κατέστησαν, ὥσπερ ὑπὲρ ἐκείνου πολεμησάντων ἡμῶν.
 ἢ τῆς μὲν Περσῶν ἀρχῆς πάλαι καθεστηκυίας, ἡμῶν
 δ' ἄρτι τὰς πόλεις κατοικούντων, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖ-

177) τῶν πρεσβευ-
 σάντων — κατηγοροῦ-
 μεν] ἠθέλομεν δικαίως κα-
 τηγορῆ τοὺς ἐλθόντας πρέ-
 σβεις περὶ τῆς εἰρήνης ταύ-
 της· ἀπρεσβεύονται καὶ
 πρεσβεύουσι διαφέρει·
 πρεσβεύονται μὲν γὰρ οἱ τοὺς
 πρέσβεις χειροτονοῦντες καὶ
 πέμποντες, πρεσβεύουσι δὲ οἱ
 χειροτονούμενοι ἐπὶ τὴν πρε-
 σβείαν» Ἀμμώνιος.

— εἴτε καὶ δορι αλώ-
 των ἐπάρχειν] εἴτε καὶ
 ἢ ἄρχωσι καὶ τῶν διὰ τοῦ

1) ἐλάττωσθαι 2) καὶ μὴ μόνον ὡς ἐν τῷ ἀδελφῷ δημοσίῳ, 3) ἀδελφῷ
 ἀρτὴν ἢ ἐφαρμυνομένην ἀμμόλιον 4) ἐμφορὴν ἢ ἄλλο

πολέμου ἄλλοτε κατακτηθει-
 σῶν ὑπ' αὐτῶν χωρῶν καὶ
 πόλεων, ἃς μετὰ ταῦτα πάλιν
 ἀπώλεσαν.

178) τιμὴν] σέβας, δηλ.
 εὐν μᾶς ἐλογάρισαν διόλου,
 δὲν μᾶς ἔλαβον ὑπ' ὄψιν.

— ταύτην τὴν τι-
 μὴν] δηλ. τὴν ἐν Ἀσίᾳ ἀρ-
 χὴν καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Λακε-
 δαιμονίων καὶ Ἀθηναίων ἀνο-
 γνώρισιν αὐτῆς. Οἱ Πέρσαι
 μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῆς Λυ-
 δίας (555 π. Χ.) ὑπέταξαν
 κατὰ μικρὸν καὶ κατέστησαν

ων μὲν νεωστὶ ταύτην τὴν τιμὴν ἔχοντων, ἡμῶν δὲ τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν τοῖς Ἑλλησι δυναστευόντων.
 (μ.η.) Οἶμαι δ' ἐκείνως εἰπὼν μᾶλλον δηλώσειν τὴν
 τε περὶ ἡμᾶς ἀτιμίαν γεγενημένην καὶ τὴν τοῦ βασιλέως πλεονεξίαν. τῆς γὰρ γῆς ἀπλοῆς τῆς ὑπὸ τῷ κόσμῳ κειμένης δίχα τετμημένης, καὶ τῆς μὲν Ἀσίας, τῆς δ' Εὐρώπης καλουμένης, τὴν ἡμίσειαν ἐκ τῶν συνθηκῶν εἴληφεν, ὥσπερ πρὸς τὸν Δία τὴν χώραν νεμόμενος ἀλλ' οὐ πρὸς ἀνθρώπους τὰς συνθήκας ποιούμενος. καὶ ταύτας ἡμᾶς ἠνάγκασεν ἐν στήλαις 180

φόρου ὑποτελεῖς καὶ τοὺς ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλληνας. Μετὰ δὲ τοῦς Μηδικοὺς πολέμου, ἅπασαι αἱ νῆσοι αὐταῖς εἴτα αὖ καὶ πόλεις ἑλληνίδες τῆς μικρᾶς Ἀσίας ἐγένοντο ἐλευθεραὶ.

179) τῆς ὑπὸ τῷ κόσμῳ] κόσμος ἐνταῦθα εἶνε ὁ οὐρανός· γῆ ὑπὸ τῷ κόσμῳ εἶνε ἡ γῆ ἡ κειμένη ὑπὸ τὸν οὐρανόν· Πλουτ. Ἀρ. ρεσκ. Φιλοσ. 2 «Πυθαγόρας πρῶτος ὠνόμασε τὴν τῶν ὀλῶν περιοχὴν κόσμον ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ τάξεως». Ξενοφ. Ἀπομν. 1, 1, 11. «οὐδὲ διελέγετο σκοπῶν ὅπως ὁ καλούμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κόσμος ἔχει καὶ τίσις ἀνάγκαις ἕκαστα γίγνεται τῶν οὐρανίων.»

— δίχα τετμημένης]

1) καὶ αὐτῶν ἐν ἑσθῶν, ἡ ἐπιτοὶ (2) ὡς τὰ νεωστὶ γεγενημένων

Οἱ πλείστοι τῶν ἀρχαίων τὴν Λιβύην (Ἀφρικὴν), δὲν ἐνόμιζον τρίτον μέρος τῆς οἰκουμένης ἀλλὰ εἰς τὴν Εὐρώπην προσένεμον. Τινὲς δὲ καὶ μέρος τῆς Ἀσίας ἐπελάμβανον αὐτῇ.

— ὥσπερ πρὸς τὸν Δία χώραν νεμόμενος] = ὡς καὶ ἐπιτοὶ κατὰ τὸν Ἀπολλοδώρον ὁ ραφ. μετ' ἐπιτοὶ Ζεῦς, ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Πλούτων νικήσαντες τοὺς Τιτᾶνας ἐβαλον κλῆρον περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ εἰς μὲν τὸν Δία ἔτυχεν ἡ ἐν οὐρανῷ δυναστεία, εἰς δὲ τὸν Ποσειδῶνα ἡ ἐν τῇ θαλάσῃ, εἰς δὲ τὸν Πλούτωνα ἡ ἐν Ἄδου.

180.) ἐν τοῖς κοινοῖς τῶν ἱερῶν] = εἰς τοὺς κοινούς δι' ἅπαντας τοὺς Ἑλληνας ναούς. Θουκ. 5, 18, 2 περὶ τοῦ Δελφικοῦ ναοῦ λέγει «περὶ μὲν τῶν ἱερῶν

λιθίναις ἀναγράφοντας ἐν τοῖς κοινοῖς τῶν ἱερῶν καταθεῖναι, πολὺ κάλλιον τρόπιον τῶν ἐν ταῖς μάχαις γιγνομένων· τὰ μὲν γὰρ ὑπὲρ μικρῶν ἔργων καὶ μιᾶς τύχης ἐστίν, αὐταὶ δ' ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ πολέμου καὶ καθ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἐστήκασιν.

181 Ὑπὲρ ὧν ἄξιον ὀργίζεσθαι καὶ σκοπεῖν, ἕπως τῶν τε γεγενημένων δίκην ληψόμεθα καὶ τὰ μέλλοντα διορθώσμεθα. καὶ γὰρ αἰσχρὸν ἰδίᾳ μὲν τοῖς βαρβάρους οἰκέταις ἀξιοῦν χρῆσθαι, δημοσίᾳ δὲ τοσούτους τῶν συμμάχων περιορᾶν αὐτοῖς δουλεύοντας, καὶ τοὺς μὲν περὶ τὰ Τρωϊκὰ γενομένους³ μιᾶς γυναικὸς ἀρπασθείσης οὕτως ἅπαντας συνοργισθῆναι τοῖς ἀδικη-

τῶν κοινῶν, θύειν καὶ μαντεύεσθαι καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλόμενον— ἀδελῶν. Ξενοφ. Ἀπομν. 1, 1, 2 «θύων τε γὰρ φανερόν ἦν, πολλάκις μὲν οἴκοι πολλάκις δ' ἐπὶ τῶν κοινῶν τῆς πόλεως βωμῶν», ὅπου κοινῶν = δι' ὅλους τοὺς πολίτας.

— καταθεῖναι] Πρβλ. Θουκυδ. 5, 47, 11 «τὰς δὲ ζυθήκας—ἀναγράψαι ἐν στήλῃ λιθίνῃ Ἀθηναίους μὲν ἐν πόλει — καταθεῖντων δὲ καὶ Ὀλυμπίᾳ στήλῃν χαλκῆν κοινῇ Ὀλυμπίοις τοῖς νυνί.» Δημοσθ. Ὀλυμπ. 3, § 41 «γράφματα τῶν προγόνων τῶν ὑμετέρων δεικνύων, ἀκεῖνοι κατέθεντο εἰς στή-

λιν χαλκῆν γράψαντες εἰς ἀκρόπολιν»

181) δίκην ληψόμεθα | λαμβάνω δίκην = λαμβάνω ἰκανοποίησιν, τιμωρῶ τινα· τὸ δὲ δίκην δίδωμι τινι καὶ ἐνίοτε δίκην εἰδῶμι ὑπὸ τινος, (ἐπειδὴ τὸ δίκην δίδωμι ἔχει παθητικὴν ἔννοιαν) σημαίνει τιμωροῦμαι ὑπὸ τινος.

— ἰδίᾳ μὲν δουλεύοντας | Ἀριστοτέλ. Ῥητορ. 3. κεφ. 9, σελ. 182 «ἰδίᾳ μὲν τοῖς βαρβάρους ἰκέταις χρῆσθαι, κοινῇ δὲ πολλοὺς τῶν συμμάχων περιορᾶν δουλεύοντας.» Διὰ τοῦ ἰδίᾳ νοεῖται ἐνταῦθα ὁ ἰδιωτικὸς βίος. Οἱ ἐν Ἑλλάδι δούλοι ἦσαν βαρβαροὶ οἷον ἐκ τῆς Φρυγίας,

1/ μιᾶς φαρδῆς λέξεως, μιᾶς ἀδελφείας, δη. τύχης 2/ δι' αὐτὴν
3/ τοῖς ἐν τῶν Ἑρ. φανταζομένων

θεῖσιν ὥστε μὴ πρότερον παύσασθαι πολεμοῦντας, πρὶν τὴν πόλιν ἀνάστατον ἐποίησαν τοῦ τολμήσαντες ἑξαμαρτεῖν, ἡμᾶς δ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος ὑβρίζουμένης¹⁸² μηδεμίαν ποιήσασθαι κοινὴν τιμωρίαν, ἐξὸν ἡμῖν εὐχῆς ἄξια διαπράξασθαι. μόνος γὰρ οὗτος ὁ πόλεμος εἰρήνης κρείττων ἐστί, θεωρία μὲν μᾶλλον ἢ στρατεία προσεικώς, ἀμφοτέροις δὲ συμφέρων, καὶ τοῖς ἡσυχίαν ἄγειν καὶ τοῖς πολεμεῖν ἐπιθυμοῦσιν. εἴη γὰρ ἂν τοῖς μὲν ἀδεῶς τὰ σφέτερ' αὐτῶν καρποῦσθαι, τοῖς δ' ἐκ τῶν ἀλλοτρῶν μεγάλους πλοῦτους κατακτήσασθαι.

(μθ'.) Πολλαχῆ δ' ἂν τις λογιζόμενος εὔροι ταύ-¹⁸³

τῆς Θράκης, τῆς Σκυθίας, τῆς Συρίας καὶ τῆς Καππαδοκίας. ὕστερον δὲ ἐκ τῆς Περσίας καὶ Μηδίας ἐκαλοῦντο δὲ ἀργυρώνητοι, διότι ἐκομίζοντο ἐκ τῶν τόπων τούτων ὑπὸ βαρβάρων καὶ ἐπωλοῦντο ἐν τῇ ἀγορᾷ ὡς ζῶα.

182) εὐχῆς ἄξια | ὅτι ἠδυνάμεθα νὰ εὐχρηθῶμεν τοῖς Θεοῖς. Ὁὕτω καὶ 5 § 19 «εὐχῆς ἄξια διαπέπρηκται.»

— θεωρία μὲν μᾶλλον προσεικώς] ὁμοιάζων μᾶλλον μὲ πανήγυριν ἢ μὲ ἐκστρατείαν. Θεωρία ἐλέγετο ἐπίσημος πανήγυρις τελουμένη δι' ἀποστολῆς ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων πό-

λεων, οἵτινες ἐκαλοῦντο θεωροί.

— εἴη γὰρ ἂν | διότι θὰ ἦτο ἴσως δυνατὸν τὸ ἀπλοῦν εἴη κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ ἐξείη, ὅπερ καὶ φέρεται ἐν τινι τῶν χειρογράφων.

183) πολλαχῆ | ἐπιρρημ. προσδιορισμὸς τοῦ λυσιτελοῦσας. Ὁ Κοραῆς τὸ πολλαχῆ ἀποδίδει εἰς τὸ λογιζόμενος, ἐρμηνεύων: κατὰ πολλοὺς τρόπους διανοούμενος καὶ σκοπῶν.

— τοὺς μηδεμίᾱς πλονεξίας ἐπιθυμοῦντας] ἡμετοχὴ ἐπιθυμοῦντας (ὡς καὶ ἡ σκοποῦντας;) εἶνε ὑποκείμενα τοῦ πολεμεῖν.

τας τὰς πράξεις μάλιστα λυσιτελοῦσας ἡμῖν. φέρε γάρ, πρὸς τίνας χρή πολεμεῖν τοὺς μηδεμίας πλεονεξίας ἐπιθυμοῦντας ἀλλ' αὐτὸ τὸ δίκαιον σκοποῦντας; οὐ πρὸς τοὺς καὶ πρότερον κακῶς τὴν Ἑλλάδα ποιήσαντας καὶ νῦν ἐπιβουλεύοντας καὶ πάντα τὸν χρό-
 184 νον οὕτω πρὸς ἡμᾶς διακειμένους; τίσι δὲ φθνεῖν εἰκός ἐστι τοὺς μὴ παντάπασιν ἀνάνδρως διακειμένους ἀλλὰ μετρίως τούτῳ τῷ πράγματι χρωμένους; οὐ τοῖς μείζους μὲν τὰς δυναστείας ἢ κατ' ἀνθρώπους περιβεβλημένοις, ἐλάττους δ' ἀξίοις τῶν παρ' ἡμῖν ὀυστυχοῦντων; ἐπὶ τίνας δὲ στρατεύειν προσήκει τοὺς ἅμα μὲν εὐσεβεῖν βουλευμένους, ἅμα δὲ τοῦ συμφέροντος ἐνθυμουμένους; οὐκ ἐπὶ τοὺς καὶ φύσει πολεμίους καὶ πατρικοὺς ἐχθρούς, καὶ πλεῖστα μὲν ἀγαθὰ κερκτημένους, ἥκιστα δ' ὑπὲρ αὐτῶν ἀμύνεσθαι δυναμένους; οὐκοῦν ἐκεῖνοι πᾶσι τούτοις ἔγοχοι τυγχάνου-

184) τούτῳ τῷ πράγματι χρωμένους] τό: τούτῳ τῷ πράγματι πολλοὶ διαφοροτρόπως ἡρμήνευσαν· οἱ μὲν, τοὺς μετρίως τῷ πολέμῳ χρωμένους, οἱ δὲ τῇ ἀνδρείᾳ, οἱ πλεῖστοι δὲ τῷ φθόνῳ, νομίζοντες ὅτι ὑπονοεῖται διὰ τῆς φράσεως ταύτης. Ὀρθότερα πασῶν φίνεται ἡ ἐρμηνεία τοῦ Κοραῆ, ὅστις ἐρμηνεύει αὐτοὺς μετρίως τῇ ἀνδρείᾳ χρωμένους· τούτέστι τοὺς μὴ τε παντάπασιν ἀνάνδρους μὴτ' αὖ καθ' ὑπερβολὴν θρα-
 1- φέρε ἰδομεν εἰ γὰρ εἴη αἰνίσει καὶ ἀνδρώων

σεῖς. Ὑπονοεῖται γὰρ τὸ ἀνδρεία ἐκ τοῦ προηγησαμένου ἀνάνδρως, ὃ περ οὐδὲν ἐστὶν ἕτερον ἢ, ἄνευ ἀνδρείας εἰ γὰρ πᾶν ἐπίρρημα γνήσιον εἰς πρόθεσιν καὶ τὸ συστοιχοῦν ὄνομα πέφυκεν ἀναλύεσθαι. Ἐκδηλότερον δὲ γενήσεται τὸ λεγόμενον ἐτέρου χωρίου (Ἀρχιδ. β. § 3) παραθέσει «τοῖς μὴδὲ ἀνάνδροις διακειμένοις, ἀλλὰ καὶ κατὰ μικρὸν ἀρετῆς ἀτιποιοῦμένοις.» Ἀρετὴν γὰρ ἐκεῖ καλεῖ τὴν ἀνδρείαν, ἀντὶ δὲ τοῦ, μετρίως, τό, κατὰ μικρὸν ἐχρήσατο.»

σιν ὄντες. (ν'.) Καὶ μὴν οὐδὲ τὰς πόλεις λυπήσομεν 185
στρατιώτας ἐξ αὐτῶν καταλέγοντες, ὃ νῦν ἐν τῷ πο-
λέμῳ τῷ πρὸς ἀλλήλους ὀχληρότατόν ἐστιν αὐταῖς·
πολὺ γὰρ οἶμαι σπανιωτέρους ἔσσεσθαι τοὺς μένειν ἐθε-
λήσοντας τῶν συνακολουθεῖν ἐπιθυμησόντων. τίς γὰρ
οὕτως ἢ νέος ἢ παλαιὸς βράθυμός ἐστιν, ὅστις οὐ
μετασχεῖν βουλήσεται ταύτης τῆς στρατιᾶς τῆς ὑπ'
Ἀθηναίων μὲν καὶ Λακεδαιμονίων στρατηγουμένης,
ὑπὲρ δὲ τῆς τῶν συμμάχων ἐλευθερίας ἀθροίζουμένης,
ὑπὸ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης ἐκπεμπομένης, ἐπὶ δὲ

— Περιβεβλημένοις]
ὄν εἶπεν ἀπλῶς κεκτημένοις
ἀλλὰ περιβεβλημένοις = ὡς
ἐσθῆτα ἠμφισμένοις τὴν δυ-
ναστείαν. Πρὸβλ. τὸ Ὀμηρι-
κόν ('Ἰλ. Α. 149) «ὦ μοι
ἂν αἰδεῖην ἐπιειμένε»
= ἀναιδέστατε, ὡς ἐσθῆτα
περιβεβλημένε τὴν ἀναίδειαν,
καὶ Η. 164 «Θοῦριν ἐπιει-
μένοι ἀλκὴν» = ἀλκιμώ-
τατοι.

— εὐσεβεῖν βουλομέ-
νους] τοὺς θέλοντας νὰ εἶνε
δίκαιοι.

— οὐκοῦν ἐκεῖνοι]
διὰ τοῦ οὐκοῦν ἐκφέρεται συμ-
πέρασμα καταφατικόν.

185) ἢ νέος ἢ παλαι-
ός] ἀσημείωσαι τὸ παλαιός,
ἐφ' ἡλικίας ἀντὶ τοῦ πρεσβύ-
τερος, ἢ γέρων, κατὰ τὸ Ὀ-

μηρικόν ('Ἰλιάδ. Ξ, 108).

ἢ νέος ἢ παλαιός . . .
ἢ δὲ πλείων χρήσις ἐπὶ τοῦ
ἀρχαίου, πράγματος ἢ προ-
σώπου ἢ ἐπὶ τοῦ τριβέντος
τῷ χρόνῳ πράγματος, καθὼς
καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ φαμέν, οἱ
παλαιοί, τοὺς μικρῶ πρό ἡ-
μῶν γεγονότας, καὶ, τὸν πα-
λαιὸν καιρὸν, καὶ, παλαιὸν
φόρεμα (ὃ καὶ καταλυμένον),
τὸ τετριμμένον δηλονότι καὶ
καταλελυμένον ὑπὸ τοῦ χρό-
νου. Καὶ ὡσπερ ὁ ἀρχαῖος
ἐδήλου μεταφορικῶς καὶ τὸν
εὐῆθη ἢ ἀβέλτερον, παρα-
πλησίως καὶ ὁ παλαιὸς τὸν
συωνύμως λεγόμενον ἄφρονα
ἐσήμαινεν ἐστὶν ὅτε, ἀπὸ τοῦ
παρεπομένου δηλονότι τῇ πρε-
σβυτικῇ ἡλικίᾳ τῆς διανοίας
ἀρρωστήματος. Διὸ καὶ Ἡ-

186 τὴν τῶν βαρβάρων τιμωρίαν πορευομένης; φήμην δὲ καὶ μνήμην καὶ δοξάν πόσῃν τινὰ χρῆ νομίζειν ἢ ζῶντας ἕξειν ἢ τελευτήσαντας καταλείπειν τοὺς ἐν τοιοῦτοις ἔργοις ἀριστεύσαντας; ὅπου γὰρ οἱ πρός Ἀλέξανδρον πολεμήσαντες καὶ μίαν πόλιν ἐλόντες ποιούτων ἐπαίνων ἤξιώθησαν, ποίων τινῶν χρῆ προσδοκᾶν ἐγκωμίων τεύξεσθαι τοὺς ὅλης τῆς Ἀσίας κρατήσαντας; τίς γὰρ ἢ τῶν ποιεῖν δυναμένων ἢ τῶν λέγειν ἐπισταμένων οὐ πονήσει καὶ φιλοσοφήσει βου-

σύχιος λέγει «παλαιός, ὁ ταῖς φρεσὶν ἐξεφθαρμένος ἢ δὴ, ἄφρων, ὁ καὶ ἠλίθιος», καὶ αὐθις τῇ Λακώνων διαλέκτῳ «Παλαιός, μωρός», οὐ χρῆσις παρ' Ἀριστοφ. Λυσ. 988.) Ἐκ δὲ τούτου τοῦ μεταφορικοῦ παλαιός, ὅπερ Δίολεϊς, μονοφθογγῶντες καὶ προπαροξύοντες προέφερον, Πάλαος ὡς φησὶν Εὐστάθιος (Ἰλ. Α, σελ. 28) παρέπλεσεν ἢ παρ' ἡμῖν συνήθεια τὸ, παλαβός ἢ παλαυός, καθὰ καὶ κατὰ τὸ Ἀττικὸν κάω τὸ, καύω (Σημ. Ἡλιοδώρ. σελ. 23) παρενθέσει τὸ δίγαμμα κτλ.» Κοραῆς.

— τῶν συμμάχων] ἐννοεῖ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ συμμάχους.

186) φήμην δὲ καὶ μνήμην] ἐνταῦθα εἶνε πα-

ρονομασία. Καλεῖται δὲ οὕτω τὸ ῥητορικὸν σχῆμα καθὼ γίνεται χρῆσις λέξεων ὁμοίως ἡχουσῶν ἐπὶ διαφόρου σημασίας π. χ. Germanis vivere est bibere. Natione magis quam ratione barbarus.

— Ἀλέξανδρον] τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου, τὸν καὶ ἄλλως Πάριν καλούμενον, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου ἐγένετο ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος.

— τῶν ποιεῖν δυναμένων] = τῶν ποιητῶν πρὸς Λυσίου Ἐπιτάφ. § 2 «τοσαύτην γὰρ ἀφθονίαν παρεσκεύασεν ἡ τούτων ἀρετὴ τοῖς ποιεῖν δυναμένοις καὶ τοῖς εἰπεῖν βουληθεῖσιν», Ἰσοκρ. 9 § 36 «ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖστοι πεποιήην-

λόμενος ἅμα τῆς θ' αὐτοῦ διανοίας καὶ τῆς ἐκείων ἀρετῆς μνημεῖον εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον καταλιπεῖν.

(νά.) Οὐ τὴν αὐτὴν δὲ τυγχάνω γνώμην ἔχων ἐν 187 τε τῷ παρόντι καιρῷ καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ λόγου. τότε μὲν γὰρ ὤμην ἀξίως δυνήσεσθαι τῶν πραγμάτων εἰπεῖν. νῦν δ' οὐκ ἐφικνοῦμαι τοῦ μεγέθους αὐτῶν, ἀλλὰ πολλά με διαπέφευγεν ὧν διανοήθη. αὐτοὺς οὖν χρῆ συνδιόραν, ὅσης εὐδαιμονίας τύχοιμεν εἰ τὸν μὲν πόλεμον τὸν νῦν ὄντα περὶ ἡμᾶς πρὸς τοὺς ἠπειρώτας ποιησαίμεθα, τὴν δ' εὐδαιμονίαν τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην διακομίσαιμεν, καὶ μὴ 188 μόνον ἀκροατὰς γενομένους ἀπελθεῖν, ἀλλὰ τοὺς μὲν πράττειν δυναμένους παρακαλοῦντας ἀλλήλους πειρασθαι διαλλάττειν τὴν τε πόλιν τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν Λακεδαιμονίων. τοὺς δὲ τῶν λόγων ἀμφισβητοῦντας πρὸς μὲν τὴν παρακαταθήκην καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν νῦν φλυαροῦσι παύεσθαι γράφοντας, πρὸς δὲ

ταὶ διὰ τύχην λαβόντες τὰς βασιλείας.»

— πονήσει | ἀναφέρεται εἰς τοὺς ποιητὰς, παρ' εἰς τὸ πονεῖν τίθεται ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ ποιεῖν. Πινδ. Νεμ. 3, 12 «Χαρίεντα δ' ἔξει πόνον» Θεοκρίτ. εἰδύλλ. 7. 139 «τέτιγες... ἔχον πόνον» κ. τ. λ.

187) οὐ τὴν αὐτὴν δὲ τυγχάνω γνώμην ἔχων | ἄρχεται ἐντεῦθεν ὁ ἐπίλογος· δὲ ἔχω δὲ τὴν αὐτὴν γνώμην τώρα καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου μου.

— οὐκ ἐφικνοῦμαι τοῦ μεγέθους αὐτῶν] δὲν φθάνω τὸ μέγεθός των. Ὅρα σημ. § 13.

188) πρὸς μὲν τὴν παρακαταθήκην] «Εὐστόχως ἐμοὶ δοκεῖ», ἐξηγήσατο ὁ Οὐόλφιος τὸ ἀσφές τοῦ χωρίου τούτου, λέγειν ἐνταῦθα βούλεσθαι τὸν Ἰσικράτη ἡγούμενος περὶ Ἀντισθένης, ὅς, καθά φησι Διογένης, ὁ Λαέρτιος, ἔγραψε κατὰ τοῦ ἐπιγραφομένου Ἀμαρτύρου λόγου

τοῦτον τὸν λόγον ποιείσθαι τὴν ἄμιλλαν καὶ σκοπεῖν, ὅπως ἄμεινον ἔμοῦ περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων ἐροῦσιν, ἐνθυμουμένους, ὅτι τοῖς μεγάλ' ὑπισχνουμένοις οὐ πρέπει περὶ μικρὰ διατρίβειν, οὐδὲ τοιαῦτα λέγειν, ἐξ ὧν ὁ βίος μὴδὲν ἐπιδώσει τῶν πεισθέντων, ἀλλ' ὧν ἐπιτελεσθέντων αὐτοὶ τ' ἀπαλλαγῆσονται τῆς παρούσης ἀπορίας καὶ τοῖς ἄλλοις μεγάλων ἀγαθῶν αἰτίαι δοξοῦσιν εἶναι.

τοῦ Ἰσοκράτους. Οὗτος δὲ ὁ ἀμάρτυρος (σελ. 229) οὕτω κληθεὶς διὰ τὸ κατ' Εὐθύνου τινὸς λελέχθαι, παρακαταθήκην ἄνευ μαρτύρων εἰλημμένην στερήσαντος, οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ καὶ, περὶ παρακαταθήκης, δευτέραν ταύτην κλήσιν (καθὰ καὶ ἕτεροι οὐκ

ὀλίγοι τῶν Ἰσοκρατείων λόγων), ἐκαλεῖτό τε καὶ ἐπεγράφετο κτλ. » Κορ.

189) τῆς παρούσης ἀπορίας] Ἀπορίαν ἐνταῦθα λέγων ἐννοεῖ τὴν τῶν χρημάτων, δηλ. πενίαν, διότι τοιοῦτοι ἦσαν οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν σοφιστῶν.

ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΙΚΟΣ

(7)

ἀνωρθώθη περί τῶν 355-356 α.χ. διὰ τῆς ἐπιπέρας ἐπι-
μετῆς τοῦ Παινηγερμίου.

(α'.) Πολλοὺς ὑμῶν οἶμαι θαυμάζειν, ἦντινά ποτε γνώμην ἔχων περὶ σωτηρίας τὴν πρόσοδον ἐπιχειρή-
μα, ὡσπερ τῆς πόλεως ἐν κινδύνοις οὔσης, ἢ σφαλε-
ρῶν αὐτῇ τῶν πραγμάτων καθεστηκότων, ἀλλ' οὐ
πλείους μὲν τριῆρεις ἢ διακοσίας κεκτημένης, εἰρή-
νην δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν χώραν ἀγούσης, καὶ τῶν κατα-

1) Ἀρεοπαγιτικός ἐπιγράφεται ὁ προκείμενος λόγος, διότι διὰ τούτου συμβουλεύει ὁ ρήτωρ γενικὴν μεταβολὴν καὶ ἀνάκτησιν τῆς προτέρας πολιτείας, ἐφ' ἧς ὁ Ἄρειος Πάγος εἶχε τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν ἐπὶ πάντων τῶν πραγμάτων τῆς πόλεως.

— Πολλοὺς—θαυμάζειν κ.τ.λ.] Νομίζω ὅτι πολλοὶ ἐξ ὑμῶν παραξενεύονται. Ὁ Ἰσοκράτης θέλει νὰ προλάβῃ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀκροατῶν δηλῶν τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἀνήλθεν εἰς τὸ βῆμα, ἐν ᾧ κατὰ τὸ φαινόμενον οὐδεὶς τότε κίνδυνος ἠπέλει τὴν πόλιν.

— ἦν τινά ποτε γνώ-

μην ἔχων] τί ἄρα γε στοχαζόμενος. Τὸ ποτὲ ἐν εὐθείᾳ ἢ πλαγίᾳ ἐρωτήσῃ κείμενον ἐκφράζει θαυμασμὸν τοῦ ἐρωτῶντος, διὸ τίθεται συχνότατα μετὰ τὸ θαυμάζειν καὶ ἐρμηνεύεται διὰ τοῦ ἄρα γε. Πρβλ. Ἀντιφ. 1, 5 «θαυμάζω δ' ἔγωγε καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἦν τινά ποτε γνώμην ἔχων ἀντίδικος καθέστηκε πρὸς ἐμέ», Ξενοφ. Λακ. Πολιτ. 1, 1 καὶ Ἀπομν. 1, 1.

— τὴν πρόσοδον ἐπιχειρήσασθην] παρουσιάσθην νὰ ὀμιλήσω.

— Ὡσπερ τῆς πόλεως ἐν κινδύνοις οὔσης] ὡς ἐὰν ἡ πόλις εὕρισκετο εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν. Τὸ ὡσπερ μετὰ μετοχῆς (ὡσπερ-

2 θάλατταν ἀρχούσης, ἔτι δὲ συμμάχους ἐχούσης πολλοὺς μὲν τοὺς ἐτοίμως ἡμῖν, ἦν τι δέη, βοηθήσοντας, πολὺ δὲ πλείους τοὺς τὰς συντάξεις ὑποτελοῦντας καὶ τὸ προσταττόμενον ποιοῦντας· ὧν ὑπαρχόντων ἡμᾶς μὲν ἂν τις φήσειεν εἰκὸς εἶνε θαρρεῖν ὡς πόρρω τῶν κινδύνων ὄντας, τοῖς δ' ἐχθροῖς τοῖς ἡμετέροις προσήκειν δεδιέναι καὶ βουλευέσθαι περὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας.

οὔσης) δηλοῖ ἐνίοτε γνώμην ἢ κρίσιν ψευδῆ.

— σφαλερῶς] εἰς ἐπικίνδυνον ἐπισφαλῆ θέσιν.

— ἀλλ' οὐ] πρὸ τοῦ οὐ νοητέον τὸ ὡς περ ἐπαναλαμβάνόμενον = ἀλλ' ὡς γὰρ μὴ ἔχη μὲν περισσοτέρας ἀπὸ διακοσίας τριήρεις.

— εἰρήνην ἀγούσης] τὸ εἰρήνην ἄγειν ἐντονώτερον τοῦ εἰρήνειν ἔχειν.

— περὶ τὴν χώραν] Διὰ τῆς λέξεως χώρα νοεῖται ἡ ξηρά, ἀντιθετικῶς πρὸς τὴν θάλασσαν.

2) συμμάχους ἐχούσης] περὶ τῶν συμμάχων τῶν Ἀθηναίων πρὸς Θουκυδ. 6, 85 καὶ 7, 57.

— ἐτοίμως] προθύμως, εὐκόλως.

— ἦν τι δέη] εἰάν τις ἤθελεν ὑπάρξει ἀνάγκη. Λατιν. si opus fuerit.

— πολὺ δὲ πλείους] πολὺ δὲ περισσοτέρους τοὺς πληρώνοντας τοὺς φόρους καὶ ποιοῦντας ὅτι ἡμεῖς προσταττομεν. Συντάξεις ἐκάλουν οἱ Ἀττικοὶ τοὺς φόρους, διότι καθ' Ἀρποκρατίωνα, χαλεπῶς ἔφερον τὸ τῶν φόρων ὄνομα.»

ὑποτελοῦντας] τὸ ὑποτελεῖν λέγεται ἰδίως ἐπὶ τῆς τίσεως τῶν φόρων· πρὸς 8, 36 «τοὺς μὴ τὰς συντάξεις ἐθέλοντας ἡμῖν ὑποτελεῖν», 12, 116 «τούτους ἀναγκάζωσι συντάξεις καὶ φόρους ὑποτελεῖν.»

— τοῖς δ' ἐχθροῖς δεδιέναι] οἱ δ' ἡμέτεροι ἐχθροὶ πρέπει γὰρ ἔχωσι φόβον. Ὁ Ἀμμόνιος ὀρίζει διαφορὰν τοῦ δεδιέναι καὶ φοβεῖσθαι, ἔτι δὲ τοῦ δέος καὶ φόβος· ὅτι δέος μὲν πολυχρόνιος

(β'.) Ὑμεῖς μὲν οὖν οἶδ' ὅτι τούτῳ χρώμενοι τῷ λο-
γισμῷ καὶ τῆς ἐμῆς προσόδου καταφρονεῖτε καὶ
πάσαν ἐλπίζετε τὴν Ἑλλάδα ταύτη τῇ δυνάμει κατα-
σχῆσειν· ἐγὼ δὲ δι' αὐτὰ ταῦτα τυγχάνω δεδιώς.
ὄρω γάρ τῶν πόλεων τὰς ἄριστα πράττειν οἰομένας
κάκιστα βουλευομένας καὶ τὰ μάλιστα θαρρούσας
εἰς πλείστους κινδύνους καθισταμένας. αἴτιον δὲ
τούτων ἐστίν, ὅτι τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν οὐδὲν
αὐτὸ καθ' αὐτὸ παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ
συντέτακται καὶ συνακολουθεῖ τοῖς μὲν πλούτοις καὶ

ὑπόνοια φόβου, φόβος δὲ ἡ πα-
ραυτικά πτόησις. Παρὰ Ξε-
νοφ. ὅμως ἐν Ἀπομ. 3,5,6
«δταν μὴδὲν φοβῶνται
μεστοὶ εἰσιν ἀταξίας· ἐστ' ἂν
δὲ ἡ χειμῶνα ἢ πολεμίους δεί-
σῃσι σιγῶσι καρδοκοῦντες
τὰ προσταχθησόμενα.»

3) χρώμενοι τῷ λογι-
σμῷ] σκεπτόμενοι, συλλογι-
ζόμενοι. Πρὸς 5,75 «ἐπει-
τα καὶ τοὺς οὐδενὶ λογισμῷ
χρωμένους ὑπὲρ τῶν κοινῶν»,
αὐτόθ. 76 «ὥστ' οὐκ ἴσασιν
ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἂν τις λογι-
σμοῖς χρώμενος, τοὺς μὲν
βλάβειε τοὺς δ' ὠφελήσειεν.»

— καὶ πάσαν ἐλπί-
ζετε κ.τ.λ.] καὶ ἐλπίζετε
ὅτι μὲ ταύτην τὴν δυνάμιν
θὰ γίνητε κύριοι ὅλης τῆς
Ἑλλάδος.

— τυγχάνω δεδιώς] ἡ
μετοχή δεδιώς εἶνε κατη-
γορηματικὴ ἐξαρτωμένη ἐκ
τοῦ τυγχάνω. Παρὰ μεταγε-
νεστέροις εὐρηται τὸ τυγχάνω
καὶ ἀπαρεμφάτῳ συντεταχμέ-
νον. Πausan. 4,20,3 «ἐτυ-
χεν εἶναι τὸν θεόν.»

— ἄριστα πράττειν]
τὸ ἄριστα πράττειν εἶνε ὑπερ-
θετ. τοῦ εὖ πράττειν = εὐτυ-
χεῖν· εὖ ποιεῖν δὲ = εὐεργετεῖν
καὶ παθητ. τούτου, εὖ πά-
σχειν = εὐεργετεῖσθαι.

4) αὐτὸ καθ' αὐτὸ]
μόνον του. Πρὸς ἐπίτασιν τῆς
αὐτοπαθείας συνάπτεται μετὰ
τῆς αὐτοπαθοῦς καὶ ἡ αὐτός.
Πλάτ. Φαιδ. 64 «χωρὶς μὲν
ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγέν αὐ-
τὸ καθ' αὐτὸ τὸ σῶμα γεγο-
νέναι», Ξενοφ. Ἀπομν. 3,5,4

ταῖς δυναστείαις ἄνοια καὶ μετὰ ταύτης ἀκολασία.
 ταῖς δ' ἐνδείαις καὶ ταῖς ταπεινότησι σωφροσύνη καὶ
 5 πολλή μετριότης, ὥστε χαλεπὸν εἶναι διαγνῶναι, πο-
 τέραν ἄν τις δέξαιτο τῶν μερίδων τούτων τοῖς παισι
 τοῖς αὐτοῦ καταλιπεῖν. ἴδοιμεν γὰρ ἂν ἐκ μὲν τῆς
 φαυλοτέρας εἶναι δοκούσης ἐπὶ τὸ βέλτιον ὡς ἐπὶ τὸ
 πολὺ τὰς πράξεις ἐπιδιδούσας, ἐκ δὲ τῆς κρείττονος
 6 φαινομένης ἐπὶ τὸ χεῖρον εἰθισμένας μεταπίπτειν. καὶ
 τούτων ἐνεγκεῖν ἔχω παραδείγματα πλείστα μὲν
 ἐκ τῶν ἰδίων πραγμάτων· πυκνοτάτας γὰρ ταῦτα

«νῦν ἀπειλοῦσιν αὐτοὶ καθ' αὐτοὺς ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἀτ-
 τικήν.»

— συντέτακται] εἶνε
 συνηρισμένη, συνώνυμον τῶ
 ἐπιφερομένῳ συνακολου-
 θεῖ.

— τοῖς πλούτοις καὶ
 ταῖς δυναστείαις] πρβλ.
 1,5 τοῖς πλούτοις καὶ τὰς
 δυναστείαις» κτλ.

— ἐνδείαις καὶ τα-
 πεινότησι] σημειωτέα ἢ
 ἀντίθεσις τῶν λέξεων: πλου-
 τοί-ἐνδεῖαι, δυναστεῖαι-τα-
 πεινότητες, ἄνοια-σωφροσύ-
 νη, ἀκολασία-μετριότης (=
 μετριοφροσύνη).

β) ὥστε χαλεπὸν-δια-
 γνῶναι] ὥστε εἶνε δύσκολον
 νὰ διακρίνη τις. Διαγιγνώσκω
 = γνωρίζω τι ἀκριβῶς, δια-

κρίνω, Ἄριστοφ. Πλούτ. 90.

ὁ δὲ μ' ἐποίησε τυρλὸν
 ἵνα μὴ διαγιγνώσκωμι τούτων μη-
 [δένα.

— τοῖς παισὶ τοῖς
 αὐτοῦ καταλιπεῖν] νὰ
 ἀφήσῃ (ὡς κληρονομίαν) εἰς
 τοὺς παῖδάς του. Περὶ τῆς
 σημασίας τοῦ καταλείπω, ὄρα
 Πανηγυρικὸν § 76 σημ.

— ἐπὶ τὸ βέλτιον-ἐ-
 πιδιδούσας] αἱ πράξεις
 τῆς νομιζομένης φαυλοτέρας
 μερίδος προκόπτουσιν εἰς τὸ
 καλλίτερον. Τὸ ἐπιδίδωμι
 συχνότερον παρ' Ἰσοκράτει
 συνάπτεται μετὰ τῆς πρὸς·
 1,12 «πρὸς ἀρετὴν ἐπιδοῦ-
 ναι», 3,32 «πρὸς εὐδαιμονίαν
 ἐπιδοῦναι», 4,103 κτλ.

6) ἐπὶ τὸ χεῖρον εἰθι-
 σμένας μεταπίπτειν]

λαμβάνει τὰς μεταβολάς, οὐ μὴν ἀλλὰ μείζω γε καὶ φανερώτερα τοῖς ἀκούουσιν ἐκ τῶν ἡμῖν καὶ Λακεδαιμονίοις συμβάντων. (γ'*) Ἡμεῖς τε γὰρ ἀναστάτου μὲν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν βαρβάρων γεγενημένης διὰ τὸ δεδιέναι καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασιν ἐπρωτεύσαμεν τῶν Ἑλλήνων, ἐπειδὴ δ' ἀνυπέβλητον ᾤθημεν τὴν δύναμιν ἔχειν, παρὰ μικρὸν ἤλθομεν ἐξ ἀνδραποδισθῆναι. Λακεδαιμόνιοί τε τὸ μὲν παλαιὸν 7 ἐκ φαύλων καὶ ταπεινῶν πόλεων ὀρμηθέντες διὰ τὸ σωφρόνως ζῆν καὶ στρατιωτικῶς κατέσχον Πελοπόννησον, μετὰ δὲ ταῦτα μείζον φρονήσαντες τοῦ δέοντος καὶ λαβόντες καὶ τὴν κατὰ γῆν καὶ τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν, εἰς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους κατέστησαν ἡμῖν.

συνήθως τρέπονται εἰς τὸ χειρότερον. **Μεταπίπτω** = πίπτω ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλο μέρος, μεταβάλλομαι, πρβλ. 5, 43 «βοηθήσαντες ἡμεῖς (Θηβαῖοις) ἐμποδῶν ἐγεγόμεθα ταῖς ἐκείνων (Λακεδ.) ἐπιθυμίαις· καὶ πάλιν μεταπεσοῦσης τῆς τύχης (= μεταβληθείσης) συναίτιοι τῆς σωτηρίας αὐτοῖς κατέστημεν.»

— πικνοτάτας λαμβάνει τὰς μεταβολάς] πικνότατα (συχνότατα) μεταβάλλονται. *συχνὰ ἀπορροια*

— Ἡμεῖς τε γὰρ ἀναστάτου γεγενημένης] παρὰ τοῖς παλαιοῖς λέγεται

ἀνάστατον ποιῶ καὶ ἀνόστατος γίγνομαι, οὐχὶ δὲ ἀναστατῶ καὶ ἀναστατουῖμαι, πρβλ. 4, 181 «τὴν πόλιν ἀνάστατον ἐποίησαν», 3, 55 «τοὺς οἴκους τοὺς ἰδίους ἀναστάτους γίγνεσθαι.»

— ὑπὸ τῶν βαρβάρων] ἐπὶ τῶν Μηδικῶν ὑπὸ τοῦ Ξέρξου 480 πρὸ Χριστοῦ.

7) Παρὰ μικρὸν ἤλθομεν ἐξ ἀνδραποδισθῆναι] Μετὰ τὴν ἤτταν ἐν Αἰγῶς ποταμοῖς (405 π. Χ. ὅτε ναύαρχος τῶν Λακεδαιμονίων ἦν ὁ Λύσανδρος). Ἄλλαχού (8, 78) λέγει «παρὰ μικρὸν ἔλθειν ἐξ ἀνδραποδισθῆναι τὴν

8 "Ὅστις οὖν εἰδὼς τοσαύτας μεταβολὰς γεγενημέ-
νας καὶ τηλικαύτας δυνάμεις οὕτω ταχέως ἀναιρε-
θείσας πιστεύει τοῖς παροῦσι, λίαν ἀνόητός ἐστιν,
ἄλλως τε καὶ τῆς μὲν πολέως ἡμῶν πολὺ καταδέε-
στερον ἔνν πραττούσης ἢ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον, τοῦ
δὲ μίσους τοῦ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς ἐχθρας τῆς πρὸς
βασιλέα πάλιν ἀνακεκαινισμένης, ἃ τότε κατεπο-

πόλιν, εἰ μὴ Λακεδαιμονίων,
τῶν ἐξ ἀρχῆς πολεμούντων
εὐνουστέρων ἐτύχομεν», διότι
οἱ σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμο-
νίων καὶ ἰδίως οἱ Κορινθιοὶ ἐ-
ζήτησαν τὴν τελείαν καταστρο-
φὴν τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ' οἱ
Λακεδαιμόνιοι ἀντέστησαν εἰς
τοῦτο.

— ἐκ φαύλων] ἡ λέξις
φαῦλος ἔχει γενικωτέραν ση-
μασίαν. Οὕτως ἐνταῦθα ἀ-
σήμεων ὡς καὶ ἐν Πρωταγ.
Πλάτ. 336 «εἰ μὲν οὖν καὶ
Πρωταγόρας ὁμολογεῖ φαυλό-
τερος εἶνε Σωκράτους», καὶ
Θεαιτ. 181.

— στρατιωτικῶς] κα-
τὰ τρόπον ἀνήκοντα τοῖς
στρατιώταις, δηλ. λιπῶς καὶ
ἐν ἀδιαλείπτῳ εἰς τὰ ὄπλα
ἀσκήσει καὶ ἐν πειθαρχίᾳ.

— εἰς τοὺς αὐτοὺς
κινδύνους] μετὰ τὴν ἐν
Λεύκτροις ἤτταν αὐτῶν ὑπὸ
τῶν Θηβαίων (371 π.Χ.)

8) λίαν ἀνόητός ἐ-
στιν] πρὸ βλ. 6, 48 «Ὅστις οὖν
εἰδὼς τοσαύτας μεταβολὰς
γεγενημένας ἐφ' ἡμῶν οἴεται
παύσεσθαι λίαν ἀνόητός ἐστιν»
καὶ 5, 45. Τὸ ἀνόητος ἄλ-
λοτε μὲν ἔχει ἐνεργητικὴν ση-
μασίαν = ὁ μὴ οἶδεν τι, ἀσυλ-
λόγιστος, ὡς ἐνταῦθα, ἄλλο-
τε δὲ παθητικὴν, ὁ μὴ νοούμε-
νος. Πλάτ. Φαιδ. 80. «τῷ μὲν
θεῷ καὶ ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ
— τῷ δ' ἀνθρωπίνῳ καὶ θνη-
τῷ καὶ ἀνοητῷ» Ἀνόητοι πρὸς
τούτοις ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν
παλαιῶν καὶ οἱ μὴ περὶ τὰ τῆς
'Αφροδίτης ἐγκρατεῖς, Λυσ. 3,
4 «ἀνοητότερον πρὸς τὸ μει-
ράκιον διαθεθεῖς», Ἀριστοφ.
Νεφέλ. 416.

— τοῦ μίσους τῶν Ἑλ-
λήνων] γενικὴ ἐξ ὑποκει-
μένου = τοῦ καθ' ἡμῶν μί-
σους τῶν Ἑλλήνων πρὸ βλ. §
31 «οἱ μὲν μισοῦσι τὴν πό-
λιν, οἱ δὲ καταφρονοῦσιν

λέμησεν ἡμᾶς. (δ'.) Ἀπορῶ δὲ, πότερον ὑπολάβω μηδὲν 9
 μέλειν ὑμῖν τῶν κοινῶν πραγμάτων, ἢ φροντίζειν
 μὲν αὐτῶν, εἰς τοῦτο δ' ἀναισθησίας ἦκειν ὥστε λυ-
 θάνειν ὑμᾶς εἰς ὄσσην ταραχὴν ἢ πόλις καθέστηκεν.
 εἰσέκατε γὰρ οὕτω διακειμένοις ἀνθρώποις, οἵτινες ἀ-
 πάσας μὲν τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ Θράκης ἀπολωλεκότες,
 πλείω δ' ἢ χίλια τάλαντα μάτην εἰς τοὺς ξένους ἀνή-10

ἡμῶν, καὶ περὶ μὲν τοῦ μίσους
 τῶν Ἑλλήνων» κτλ.

— πρὸς βασιλέα | τὸν
 τῆς Περσίας, τὸν καὶ μέγαν
 ἐπικαλούμενον.

9) εἰς τοῦτο δ' ἀνα-
 ισθησίας ἦκειν] τὸ οὐδέτε-
 ρον τῶν ἀντωνυμιῶν εἰς τοῦτο,
 εἰς τοσοῦτο, εἰς ἐκεῖνο κλπ.
 μετὰ τῶν ῥημάτων ἦκειν, ἐ-
 ληλυθέναι, καθίστασθαι κλπ.
 συντάσσεται γενικῇ καὶ ση-
 μαίνει τὸν βαθμὸν· εἰς τοῦτο
 ἀναισθησίας = εἰς τοῦτο τὸ
 σημεῖον ἢ τὸν βαθμὸν τῆς ἀ-
 ναισθησίας, πρβλ. 8, 46 «εἰς
 τοῦτο μωρίας ἐληλύθαμεν»,
 4, 112 «εἰς τοῦτο δ' ὠμότη-
 τος ἅπαντας ἡμᾶς κατέστη-
 σαν.»

— εἰσέκατε κ.τ.λ.] Καὶ
 ἐνταῦθα εἰσέκαμεν ὥφειλε νὰ
 εἶπη διὰ τὰ προσεχῆ τεθύ-
 καμεν, ἐκκλησιάζομεν. Με-
 τέβη ὅμως ἀπὸ τοῦ δευτέρου
 εἰς τὸ πρῶτον πρόσωπον ἵνα

μὴ φανῇ ὅτι κατακόρως μετε-
 χειρίσθη ὀνειδιστικὰς λέξεις
 κατὰ τῶν πολιτῶν.

— τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ
 Θράκης] Μετὰ τὴν ἄλω-
 σιν τῆς Ποτειδαίας (356 π.
 X.) ἀπώλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι
 πᾶν ὅ,τι εἶχον ἐπὶ Θράκης
 (ἐπὶ τῆς Χαλκιδικῆς Χερσο-
 νήσου).

10) πλείω δ' ἢ χίλια
 τάλαντα] τὰ χρήματα
 ταῦτα ἐδαπανήθησαν εἰς τοὺς
 μισθοφόρους κατὰ τὸν πόλεμον
 τῶν Ἀθηναίων πρὸς Χίους,
 Ῥοδίους, Βυζαντινοὺς, Κό-
 ρους, τὸν ἐπικληθέντα συμμα-
 χικόν. Ὁ πόλεμος οὗτος διήρ-
 κησεν ἔτη τρία (Διόδωρ.
 16, 7).

— τῷ βαρβάρῳ πο-
 λέμιοι γεγονότες] διὰ
 τὸν Χάρητα, ὅστις στρατη-
 γὸς ὢν τῷ 356 ἔδραμεν εἰς
 βοήθειαν τοῦ Ἀρταβάζου,
 ἀποστάντος ἀπὸ τοῦ μεγάλου

λωκότες, πρὸς δὲ τοὺς Ἑλληνας διαβεβλημένοι καὶ τῶν βαρβάρων πολέμιοι γεγονότες, ἐπὶ δὲ τοὺς μὲν Θηβαίων φίλους σώζειν ἠναγκασμένοι, τοὺς δ' ἡμετέρους αὐτῶν συμμάχους ἀπολωλεκότες, ἐπὶ τοιαύταις πράξεσιν εὐαγγέλια μὲν δις ἤδη τεθύκαμεν, ῥαθυμότερον δὲ περὶ αὐτῶν ἐκκλησιάζομεν τῶν πάντα τὰ δέοντα πραττόντων.

11 Καὶ ταῦτ' εἰκότως καὶ ποιούμεν καὶ πάσχομεν οὐδὲν γὰρ οἶόν τε γίνεσθαι κατὰ τρόπον τοῖς μὴ καλῶς περὶ ὅλης τῆς διοικήσεως βεβουλευμένοις, ἀλλ' ἂν καὶ κατορθώσωσι περὶ τινος τῶν πράξεων ἢ

λου βασιλέως, ἐν ᾧ ἦγον εἰρήνην οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὴν αὐλὴν τῶν Περσῶν (Διόδ. 16, 22).

— Ἐπὶ τοιαύταις πράξεσιν] διὰ τὰ τοιαῦτα κατορθώματα. Εἰρωνεῖα.

— Εὐαγγέλια μὲν δις ἤδη τεθύκαμεν] δις ἕως τώρα προσεφέραμεν θυσίας διὰ τὰς καλὰς ἀγγελίας. Δίνιτται ἴσως τὰς νίκας τοῦ Χάρητος καὶ Ἀρταβάζου κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν. Ἡ αἰτιατικὴ εὐαγγέλια ἐκφράζει κατηγορηματικὸν τὸ ἐν τῷ ῥήματι ἐμπεριεχομένου οὐσιαστικοῦ = εὐαγγέλια θύματα. Οὕτω Ξενοφ. Ἑλλ. 1, 6, 37 αὐτὸς δ' ἐπειδὴ ἐκεῖνοι κατέπλεον, ἔθουε τὰ

εὐαγγέλιακ. Ἡ τοιαύτη σύνταξις ἀπαντᾷ καὶ ἐν τοῖς θύειν τὰ ἐπιπικία, τὰ διαβατήρια, τὰ γενέθλια κ. λ. π.

— ῥαθυμότερον — ἐκκλησιάζομεν] Παροιμιώδης ἦτο ἡ πρὸς τὸ ἐκκλησιάζειν ῥαθυμία τῶν Ἀθηναίων. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ῥαθυμίας διάφοροι ἐπεβάλλοντο ὑπὸ τῶν ληξιαρχῶν ποινὰ εἰς τοὺς μὴ προσερχομένους εἰς τὴν ἐκκλησίαν, σὺν τῇ ἀποστερήσει τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὄθλου.

11) Καὶ ταῦτ' εἰκότως] καὶ ταῦτα δικαίως.

— οὐδὲν γὰρ οἶόν τε γίνεσθαι] ὅτι τίποτε δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνηται.

— κατὰ τρόπον] δηλ.

διὰ τύχην ἢ διὰ ἀνδρὸς ἀρετὴν, μικρὸν διαλιπόντες
 πάλιν εἰς τὰς αὐτὰς ἀπορίας κατέστησαν. καὶ ταῦτα
 γινώσκει τις ἂν ἐκ τῶν περὶ ἡμᾶς γεγενημένων. (ε'.) 'Α-12
 τάσης γὰρ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν πόλιν ἡμῶν ὑπο-
 πεσοῦσης καὶ μετὰ τὴν Κόνωνος ναυμαχίαν καὶ
 μετὰ τὴν Τιμοθέου στρατηγίαν, οὐδένα χρόνον τὰς εὐ-
 τυχίας κατασχεῖν ἠδυνήθημεν, ἀλλὰ ταχέως διεσκα-

τὸν προσήκοιτα, πρβλ. 5,45
 λέγω μὲν γὰρ οἶμαι τούτων
 τοι συναγωνιζομένων, ἅπαντα
 γενήσεσθαι κατὰ τρόπον.»

— περὶ ὅλης τῆς δι-
 κήσεως] τουτέστιν αὐ-
 τῆς τῆς πολιτείας.

— ἀλλ' εἰάν τι καὶ
 κατορθώσωσι] ἀλλ' ἂν
 καὶ κατορθώσωσι πράξεις τι-
 νὰς.

— μικρὸν διαλιπό-
 τες] μετὰ μικρὸν διάλειμ-
 μα, πρβλ. 8,25 «ὀλίγον χρό-
 νον διαλιπόντες.»

12) Κόνωνος] Κόνων
 περίφημος στρατηγὸς τῶν Ἀ-
 θηναίων καὶ εἰς τῶν δέκα ἡγε-
 μόνων τοῦ στόλου μετὰ τὴν
 ἐξορίαν τοῦ Ἀλκιβιάδου. Πο-
 λεμήσας γενναίως εἰς τὴν ἐν
 Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν
 κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ
 σωθεὶς μετ' ὀλίγα πλοῖα εἰς τὴν
 Κύπρον ἠνώθη μετ' τὸν βασι-
 λέα τῆς Περσίας καὶ ἔλαβεν

ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ τὸν
 Περσικὸν στόλον, διὰ τοῦ ὁ-
 ποίου ἐνίκησε κατὰ κράτος
 τοὺς Σπαρτιάτας εἰς τὴν πε-
 ρίφημον ναυμαχίαν πλησίον
 τῆς Κνίδου ἐν Καρία 394 π.
 Χ. Ἐκεῖθεν ἐλθὼν εἰς τὰς
 Ἀθήνας ἀνήγειρεν αὖθις τὰ
 μακρὰ τείχη, τὰ ὅποια πρὸ
 ὀλίγου κατηδάφισεν ὁ Λύ-
 σανδρος στρατηγὸς τῶν Σπαρ-
 τιατῶν καὶ ἀνφοδόμησε τὸν
 Πειραιᾶ διὰ δαπάνης τῶν
 Περσῶν.

— Τιμοθέου] Ὁ Τιμό-
 θεος υἱὸς τοῦ Κόνωνος, εἰς
 τῶν ἐνδόξων Ἀθηναίων στρα-
 τηγῶν, περίφημος ῥήτωρ καὶ
 πολιτικὸς ἀνὴρ, ὅστις πεμφθεὶς
 ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν τοῦ
 στρατηγός, ὅτε οὗτοι ἐνωθέν-
 τες μετ' τοὺς Θηβαίους ἐπολέ-
 μουν ἐναντίον τῶν Λακεδαι-
 μονίων, ἐνίκησε τούτους κατὰ
 κράτος εἰς μίαν ναυμαχίαν
 συγκροτηθεῖσαν τῷ 376 π. Χ.

ριφησάμεθα καὶ διελύσαμεν αὐτάς. πολιτείαν γὰρ
 τὴν ὀρθῶς ἂν τοῖς πράγμασι χρησαμένην οὐτ' ἔχομεν
 13 οὔτε καλῶς ζητοῦμεν, καίτοι τὰς εὐπραγίας ἀπαντῶ-
 ῖσμεν καὶ παραγινομένας καὶ παραμενούσας οὐ τοῖς
 τὰ τεῖχη κάλλιστα καὶ ἄριστα περιβεβλημένοις, οὐδὲ
 τοῖς μετὰ πλείστων ἀνθρώπων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον
 συνηθροισμένοις, ἀλλὰ τοῖς ἄριστα καὶ σωφρονέστατοις
 14 τὴν αὐτῶν πόλιν διοικοῦσιν. ἔστι γὰρ ψυχὴ πόλεως

ἀποσπασθε τοῦ δικαίου καὶ
 δημοτικοῦ πολιτεύματός του
 πολλοὺς συμμάχους ἀπὸ μέ-
 ρους τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρί-
 δος του καὶ κυριεύσας πολλὰς
 πόλεις καὶ νήσους τοῦ Αἰγαίου
 πελάγους, δι' ὃ καὶ ἐτίμη-
 σαν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι με-
 γάλως, ἐγείραντες ἴδιον αὐ-
 τοῦ ἀνδριάντα ἐν τῇ ἀγορᾷ,
 εἰς τὸν ὁποῖον οὗτοι ἐχρεώ-
 στουν τὴν ἐκ νέου ὑπεροχὴν
 καὶ δυνάμιν τῆς πολιτείας
 των. Ἀριστοφ. Πλ. 180.

— διεσκαριφησάμε-
 θα] = διεσκεδάσαμεν, διε-
 σκορπίσαμεν.

13) οὐ τοῖς τὰ τεῖχη
 κάλλιστα — περιβε-
 βλημένοις] Καὶ παρὰ
 Θεουκιδίῳ (7,77) λέγει ὁ
 Νικίας «ἄνδρες γὰρ πόλεις
 καὶ οὐ τεῖχη οὐδὲ νῆες ἀν-
 ὄρων κεναί».

14) ἔστι γὰρ ψυχὴ πό-
 λεως κ.τ.λ.] πρὸς Πανα-
 θην. § 138 «πᾶσα πολιτεία
 ψυχὴ πόλεως ἔστιν τσαυτὴν
 ἔχουσα δυνάμιν ὅσην περ ἐν
 σώματι φρόνησις». Διὰ τῆς
 λέξεως πολιτεία νοεῖ ἐν-
 ταῦθα τὸ εἶδος τῆς διοική-
 σεως, τὸ πολιτικὸν σύστημα
 πόλεως, οὕτω 3,32 καὶ 3,54
 κλπ.

— τὰς δὲ συμφορὰς
 διαφεύγουσα] ἐν τῷ Πανα-
 θη. ἐνθ' ἀνωτέρ. προστίθε-
 ται «καὶ πάντων αἰτία τῶν
 ταῖς πόλεσι συμβαινόντων.»

— ταύτη καὶ τοὺς νό-
 μους καὶ τοὺς ἰδιώτας
 κτλ.] με ταύτην καὶ οἱ νό-
 μοι καὶ οἱ ῥήτορες καὶ οἱ ἰ-
 διῶται πρέπει νὰ συμμορφώ-
 νωνται καὶ νὰ φέρωνται οὐ-
 τως ὅσοι ὅπως εἶνε οὕτη.—
 Ἰδιώτης λέγεται ὁ ζῶν

οὐδὲν ἕτερον ἢ πολιτεία, τοσαύτην ἔχουσα δύναμιν, ὅσῃν περ ἐν σώματι φρόνησις. αὕτη γάρ ἐστι ἡ βουλευομένη περὶ πάντων, καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ διαφυλάττουσα, τὰς δὲ συμφοράς διαφεύγουσα. ταύτη καὶ τοὺς νόμους καὶ τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς ἰδιώτας ἀναγκαῖόν ἐστιν ὁμοιοῦσθαι καὶ πράττειν οὕτως ἐκάστους, οἷαν περ ἂν ταύτην ἔχωσιν. ἢς ἡμεῖς διεφθαρ-15 μένης οὐδὲν φροντίζομεν, οὐδὲ σκοποῦμεν, ὅπως ἐπανορθώσομεν αὐτήν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν ἐργαστηρίων καθίζοντες κατηγοροῦμεν τῶν καθεστώτων καὶ λέγομεν, ὡς οὐδέποτε ἐν δημοκρατία κάκιον ἐπολιτεύθημεν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ ταῖς διανοαῖσι αἷς ἔχομεν μᾶλλον αὐτὴν ἀγαπῶμεν τῆς ὑπὸ τῶν προγόνων καταλειφθείσης. ὑπὲρ ἧς ἐγὼ καὶ τοὺς λόγους μέλλω ποιεῖσθαι καὶ τὴν πρόσοδον ἀπεγραψάμην. (Γ΄.) Εὐρί-16

ιδιωτικὸν βίον ἢ ὁ μὴ ἔχων ἀρχήν, ἀξίωμα τέχνην ἢ ἐπιστήμην, ἀντιθετικῶς πρὸς τὸν ἔχοντα τοιαύτην.

15) Σκοποῦμεν ὅπως ἐπανορθώσομεν | Μετὰ τὰ φροντίδος, ἐπιμελείας, μερίμνης, προσοχῆς κλπ. σημαντικὰ ῥήματα τίθεται τὸ ὅπως μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς καὶ δηλοῖ τὸν σκοπὸν. Πρὸβλ. 12, 188 «βλέπουσιν εἰς οὐδὲν ἄλλο πλὴν ὅπως ὡς πλεῖστα τῶν ἀλλοτρίων κατασχῆσουσιν.»

— Μᾶλλον αὐτὴν ἀγαπῶμεν... καταλει-

φθείσης | μᾶλλον αὐτὴν (τὴν δημοκρατίαν, ἐν ἣ νῦν πολιτευόμεθα) ἀγαπῶμεν ἢ ἐκείνην, ἣν οἱ πρόγονοι κατέλιπον.

— Πρόσοδον ἀπεγραψάμην | «Ἀπογράφεται πρόσοδον πρὸς τὴν βουλήν, πρὸς τὸν δῆμον.» ταῦτόν καὶ «πρόσοδον ποιεῖσθαι» διορίζειν δηλ. τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν μέλλει νὰ παρασταθῇ τις εἰς τὴν βουλήν.

16) Σόλων | ὁ περίφημος τῶν Ἀθηναίων νομοθέτης, (594 π. Χ.) υἱὸς τοῦ Ἐξηκεστίδου καταγόμενος ἐκ τῆς

σκω γὰρ ταύτην μένην ἂν γενομένην καὶ τῶν μελ-
 λόντων κινδύνων ἀποτροπὴν καὶ τῶν παρόντων κακῶν
 ἀπαλλαγὴν, ἣν ἐβελήσωμεν ἐκείνην τὴν δημοκρατίαν
 ἀναλαβεῖν, ἣν Σόλων μὲν ὁ δημοτικώτατος γενομένος
 ἐνομοθέτησε, Κλεισθένης δ' ὁ τοὺς τυράννους ἐκβα-
 λῶν καὶ τὸν δῆμον καταγαγὼν πάλιν ἐξ ἀρχῆς κα-
 τέστησεν. ἥς οὐκ ἂν εὐροιμεν οὔτε δημοτικωτέραν
 17 οὔτε τῇ πόλει μᾶλλον συμφέρουσαν. τεκμήριον δὲ μέ-
 γιστον· οἱ μὲν γὰρ ἐκείνη χρώμενοι, πολλὰ καὶ καλὰ
 διαπραξάμενοι καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εὐδοκιμή-
 σαντες, παρ' ἐκόντων τῶν Ἑλλήνων τὴν ἡγεμονίαν
 ἔλαβον, οἱ δὲ τῆς νῦν παρούσης ἐπιθυμήσαντες, ὑπὸ
 πάντων μισηθέντες καὶ πολλὰ καὶ δεινὰ παθόντες,
 μικρὸν ἀπέλιπον τοῦ μὴ ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς
 18 περιπεσεῖν. καίτοι πῶς χρὴ ταύτην τὴν πολιτείαν

οἰκογενείας τοῦ βασιλέως Κό-
 δρου.

—Κλεισθένης] υἱὸς τοῦ
 Μεγακλέους, καὶ ἐκ τῆς μη-
 τρὸς Ἀγαρίστης ἕγγονος Κλει-
 σθέους τοῦ βασιλέως τῆς
 Σικυῶνος, σύγχρονος τῶν
 Πεισιστρατιδῶν ἐν Ἀθήναις
 καὶ ἀρχηγὸς τῆς οἰκίας τῶν
 Ἀλκμεωνιδῶν, ὅστις συνετέ-
 λεσε τὰ πλεῖστα εἰς τὸ νὰ
 διώξωσιν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν
 τὸν τύραννον Ἴππῖαν, ἀποκα-
 ταστήσας τὴν προτέραν δη-
 μοκρατικὴν πολιτείαν καὶ
 εἰσαγαγὼν ἐκ νέου τοὺς νό-
 μους τοῦ Σόλωνος.

—ὁ τοὺς τυράννους]
 ἐνοεῖ τοὺς Πεισιστρατίδας,
 διότι τούτους ἐξεδίωξεν ὁ
 Κλεισθένης, ὡς ἐλέχθη ἀνω-
 τέρω.

17) τεκμήριον δὲ μέ-
 γιστον] προεξαγγελτικὴ
 παράθεσις. Τοιαῦται παραθέ-
 σεῖς εἶνε καὶ αἱ σημεῖον δέ,
 μαρτύριον δέ, δῆλον δέ.

—μικρὸν ἀπέλιπον
 τοῦ μὴ—περιπεσεῖν] ὀ-
 λίγον ἔλειψε νὰ περιπέσωσιν
 εἰς τὰς ἐσχάτας συμφοράς,
 (= ἐξανδραποδισθῆναι). Ἡ
 ἄρνησις πλεονάζει ἐνταῦθα.

18) ἐπὶ τὸ χεῖρον φε-

ἐπαινεῖν ἢ στέργειν τὴν τοσοῦτων μὲν κακῶν αἰτίαν
 πρότερον γενομένην, νῦν δὲ καθ' ἕναστον τὸν ἐνιαυτὸν
 ἐπὶ τὸ χεῖρον φερομένην; πῶς δ' οὐ χρὴ δεδιέναι μὴ
 τῆς ἐπιδόσεως γιγνομένης τελευτῶντες εἰς τρα-
 χύτερα πράγματα τῶν τότε γενομένων ἐξοκέλωμεν;
 (ζ'.) Ἴνα δὲ μὴ συλλήβδην μόνον ἀκηκόετε ἀλλ' 19
 ἀκριβῶς εἰδότες ποιήσθε καὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν
 κρίσιν αὐτῶν, ὑμέτερον μὲν ἔργον ἐστὶ παρασχεῖν ὑ-
 μᾶς αὐτοὺς προσέχοντας τὸν νοῦν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγο-
 μένοις, ἐγὼ δ' ὡς ἂν δύνωμαι συντομώτατα περὶ ἀμ-
 φοτέρων τούτων πειράσομαι διελθεῖν πρὸς ὑμᾶς.
 (η'.) Οἱ γὰρ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον τὴν πόλιν διοι- 20

ρομένην] χειροτερεύουσιν.
 — Τελευτῶντες ἐξο-
 κείλωμεν] ἐπὶ τέλους ἐξο-
 κείλωμεν. Τὸ ἐξοκέλλειν
 κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν πλοί-
 ων, ἅτινα ὑπὸ τῆς βίας τοῦ
 ἀνέμου ρίπτονται εἰς τὴν ξη-
 ράν. Μεταφορικῶς δὲ σημαί-
 νει παρεκτρέπομαι, παρασύ-
 ρομαι. Ἐπιστολ. 2.13 «ἐ-
 λαθον ἑμαυτὸν οὐκ εἰς ἐπι-
 στολῆς συμμετρίαν ἀλλ' εἰς
 λόγου μῆκος ἐξοκέλας.» Αἰ-
 λιαν. Ποικ. Ἱστορ. 9, 24
 «ἐξώκειλεν εἰς τοσοῦτο τρυ-
 φῆς.»

19) Ἴνα δὲ μὴ συλλή-
 βδην κτλ.] Ἴνα μὴ συγκε-
 φαλαιωθῶς μόνον ἀκούσαντες.

— προσέχοντας τὸν

νοῦν] Συνήθως ἐπὶ τῆς τοι-
 αύτης σημασίας, συνάπτεται
 μετὰ τοῦ προσέχειν καὶ ἡ αἰ-
 τιατικὴ τὸν νοῦν, σπανιώτε-
 ρον δὲ παραλείπεται. Πρβλ.
 2, 11 «ὧν ἐνθυμούμενον χρὴ
 προσέχειν τὸν νοῦν», 8, 121
 «χρὴ μὴ προσέχειν τὸν νοῦν
 τοῖς — χαριζομένοις.»

— περὶ ἀμφοτέρων
 τούτων] δηλ. τῶν πολιτει-
 ῶν, ἧτοι περὶ τῆς ὑπὸ Σό-
 λωνος καὶ Κλεισθέους κατα-
 σταθίσεως καὶ τῆς παρουσίας
 τῶν ἡμετέρων διοικήσεως.

20) κατεστήσαντο
 πολιτεῖαν] Ἰδρυσαν πο-
 λιτεῖαν.

— ὀνόματι κοινοτά-
 τῳ καὶ πραοτάτῳ] =

κοῦντες κατεστήσαντο πολιτείαν οὐκ ὀνόματι μὲν τῷ κοινοτάτῳ καὶ πραοτάτῳ προσαγορευομένην, ἐπὶ δὲ τῶν πράξεων οὐ τοιαύτην τοῖς ἐντυγχάνουσι φαινομένην, οὐδ' ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπαίδευε τοὺς πολίτας ὥσθ' ἠγεῖσθαι τὴν μὲν ἀκολασίαν δημοκρατίαν, τὴν δὲ παρανομίαν ἐλευθερίαν, τὴν δὲ παρρησίαν ἰσνομίαν, τὴν δ' ἐξουσίαν τοῦ ταῦτα ποιεῖν εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ καὶ μισοῦσα καὶ κολάζουσα τοὺς τοιούτους βελτίους καὶ σωφρονεστέρους ἅπαντας τοὺς πολίτας ἐποίησεν. μέγιστον δ' αὐταῖς συνεβάλετο πρὸς τὸ καλῶς οἰκεῖν τὴν πόλιν, ὅτι δυοῖν ἰσοτήτοι νομιζομέναιν εἶναι, καὶ τῆς μὲν ταῦτόν ἅπασιν ἀπονεμούσης, τῆς δὲ τὸ προσήκον ἐκάστοις, οὐκ ἠγνόουν τὴν χρησιμωτέραν, ἀλλὰ τὴν μὲν τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσαν

τῷ τῆς δημοκρατίας δηλ.

— ὥσθ' ἠγεῖσθαι κτλ.] ὥστε νὰ θεωρῶσι τὴν μὲν ἀκολασίαν δημοκρατίαν.

— τὴν δ' ἐξουσίαν τοῦ ταῦτα ποιεῖν] ὁ Κοραῆς ἀντὶ τοῦ ταῦτα γράφει πάντα. Ἐν τῷ Παναθην. 130 «τὴν δ' ἐξουσίαν τοῦ ὅτι βούλεται τις ποιεῖν εὐδαιμονίαν»

21) δυοῖν ἰσοτήτοι νομιζομέναιν] = δύο ἰσοτήτων νομιζομένων. Τὸ δύο καὶ τὸ δυοῖν ἄλλοτε μὲν συνάπτονται μετὰ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ὡς Ἀριστοφ. Πλ. 441 «ἀλλ' ἄνδρες δύο γυναῖκα

φεύγομεν μίαν», Θουκ. 1,23 «δυοῖν ναυμαχίαιν καὶ πεζομαχίαιν», Πλάτ. Πρωταγ. 355 «δυοῖν ὀνόμασι» κτλ., ἄλλοτε δὲ μετὰ πληθυντικοῦ, Θουκ. 1,93 «δύο ἄμαξαι», Λυκούργ. Λεωκρ. 86 «δυοῖν ἀνδρῶν»

— τὴν μὲν τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσαν] Πρβλ. 3,14 «οἶμαι πᾶσι δοκεῖν δεινότατον μὲν εἶναι τὸ τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσθαι τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς πονηροὺς», Λυσ. 31,25 «κίνδυνος καὶ τοὺς χρηστοὺς, εἰάν αἰσθάνωνται ὁμοίως τοὺς πονηροὺς τιμωμένους, παύσεσθαι τῶν χρηστῶν ἐπιτηδευ-

τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς πονηροὺς ἀπεδοκίμαζον ὡς οὐ
δικαίαν οὔσαν, τὴν δὲ κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον τι-22
μῶσαν [καὶ κολάζουσιν] προηροῦντο καὶ διὰ ταύτης
ῥοῦντες ἀλλὰ τοὺς βελτίστους καὶ τοὺς ἰκανωτάτους
ἐφ' ἕκαστον τῶν ἔργων προκρίνοντες, τοιοῦτους γὰρ
ἠλπίζον ἔσεσθαι καὶ τοὺς ἄλλους, οἳ περ ἂν ὦσιν
οἱ τῶν πραγμάτων ἐπιστατοῦντες. ἔπειτα καὶ δημο-23
τικωτέραν ἐνόμιζον εἶναι ταύτην τὴν κατάστασιν ἢ
τὴν διὰ τοῦ λαγχάνειν γιγνομένην· ἐν μὲν γὰρ τῇ
κληρώσει τὴν τύχην βραβεύσειν καὶ πολλάκις λήψε-

μάτων, τῶν αὐτῶν ἡγουμέ-
νους εἶναι τοὺς τε κακοὺς τι-
μᾶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀμνη-
μονεῖν». Παρ' Ὀμήρῳ Ἰλ.
I, 319 «ἐν δὲ ἰῆ τιμῇ ἡμὲν
κακὸς ἦδὲ καὶ ἐσθλός.»

— ἀπεδοκίμαζον] κα-
τέκρινον. Τούναντιον τοῦ ἀ-
ποδοκιμάζειν. Τὸ ἐπιδοκιμά-
ζειν οὐδαμοῦ φέρεται. Τοῦ
δόκιμος τούναντιον ἀδόκιμος.

22) Οἷοί περ] τοῦ περ
ἢ ἀρκτική σημασία εἶναι πέρα
— πέρα παντελῶς, ἐντελῶς
ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν καὶ οὐχί
πρὸς τὸν τόπον. Ὡς ἐγκλι-
τικὸν τίθεται πάντοτε σχε-
δὸν μετ' ἐκείνης τῆς λέξεως
ἣν θέλει νὰ ἐξάρη. Ἐν τῷ
πεζῷ λόγῳ ἀπαντᾷ ἐν συνθέ-
σει μετ' ἀναφορικῶν συνδέ-

σμων, ἄνευ δὲ συνδέσεως μό-
νον παρ' Ἰσαίῳ 9,11 «ὅτῳ
ἐπὶ βραχὺ περ ἦδει Ἀστυ-
φιλον χρώμενον.»

23) Λαγχάνειν γιγνο-
μένην] λαγχάνειν = κλη-
ροῦσθαι. Ἡ διὰ τοῦ κλήρου
ἐκλογή τῶν ἀρχόντων λέγε-
ται ὅτι τὸ πρῶτον εἰσῆχθη
ὑπὸ τοῦ Κλεισθέους. Ὁ δ'
Ἀριστείδης μετὰ τὴν ἐν Πλα-
ταιαῖς μάχην, 479 π. X.
περιποιούμενος τὸν δῆμον,
ἔγραψε ψήφισμα· «Κοινὴν εἶ-
ναι τὴν πολιτείαν, καὶ τοὺς
ἀρχοντας ἐξ Ἀθηναίων πάν-
των αἰρεῖσθαι.» (Πλουτάρχ.
Ἀριστείδης 22.) Οὕτω κατέ-
λυσε τὸ προσὲν τῆς ἰδιοκτη-
σίας διὰ τὴν ἐν ἐκείνῃ τῇ
μάχῃ προδοτικὴν συνωμοσίαν

σθαι τὰς ἀρχὰς τοὺς ὀλιγαρχίας ἐπιθυμοῦντας, ἐν δὲ τῷ προκρίνειν τοὺς ἐπιεικεστάτους τὸν δῆμον ἔσσεσθαι κύριον ἐλέσθαι τοὺς ἀγαπῶντας μάλιστα τὴν καθ' ἑαυτὴν πολιτείαν. (θ'.) Αἴτιον δ' ἦν τοῦ ταῦτα τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν καὶ μὴ περιμαχήτους εἶναι τὰς ἀρχὰς, ὅτι μεμαθηκότες ἦσαν ἐργάζεσθαι καὶ φείδεσθαι, καὶ μὴ τῶν μὲν οἰκείων ἀμελεῖν, τοῖς δ' ἄλλοις ἐπιβουλεύειν, μὴδ' ἐκ τῶν δημοσίων τὰ σφέτερον αὐτῶν διοικεῖν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐκάστοις ὑπαρχόντων, εἰ ποτε δεήσειε, τοῖς κοινοῖς ἐπαρκεῖν, μὴδ' ἀκριβέστερον εἰδέναι τὰς ἐκ τῶν ἀρχείων προσόδους ἢ τὰς

τινῶν εὐπατριῶν, καὶ μάλιστα τὸ μέγα φρόνημα τοῦ καὶ ἐν Σαλαμῖνι καὶ ἐν Πλαταιαῖς νικήσαντος τοὺς βαρβάρους δῆμου. Ἀλλὰ συγχρόνως ἠΐξῃσε τὴν δύναμιν τῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου βουλῆς.

24) Περιμαχήτους (ὁ, ἡ, ἐκεῖνος, περί οὗ φιλονεικοῦσιν, μάχονται, ἢ περί οὗ μάχη, φιλονεικία ἀπὸ πανταχόθεν ἐγένετο ὧν τὸ ἀντικείμενον ἐριδος καὶ φιλονεικίας· ἢ ἄξιος ἐριδος, μάχης, ὅθεν εὐκταῖος ἐπιθυμητός· πρβλ. Ἀριστοφ. Ὀρνιθ. 1404 «ὅς ταῖσιν φυλαί; περιμάχητός εἰμ' αἰί.»

— Ἐργάζεσθαι] τὰ οἰκεία πράττειν ὅθεν ἀμέσως ἔπειτα «καὶ μὴ τῶν μὲν οἰ-

κείων ἀμελεῖν», 2, 21 «νόμιζε καὶ τοὺς δαπανῶντας ἀπὸ τῶν σῶν ἀναλίσκειν καὶ τοὺς ἐργαζομένους τὰ σὰ πλείω ποιεῖν.»

— Καὶ μὴ τῶν μὲν οἰκείων κτλ.] καὶ ὄχι νὰ παραμελῶσι μὲν τὰ ἰδικὰ τῶν πράγματα, νὰ ἐπιβουλεύωσι δὲ τὰ ξένα.

— Τοῖς δ' ἄλλοις ἐπιβουλεύειν] ὡς συνειθίζον οἱ συκοφάνται, καθ' ὧν ὁ Ἰσοκράτης ἀδιαλείπτως ἐπολέμει.

— Ἀρχείων] «Ἀρχεῖα ἐνταῦθα τοὺς δημοσίους οἴκους λέγει, ἐν οἷς διημερεύουσι καὶ τὰ τῆς ἀρχῆς πράττουσιν οἱ ἄρχοντες, καθὰ καὶ βασιλεία, ἐν οἷς ὁ βα-

ἐκ τῶν ἰδίων γιγνομένης αὐτοῖς. οὕτω δ' ἀπείχοντο 25
 σφόδρα τῶν τῆς πόλεως, ὥστε χαλεπώτερον ἦν ἐν ἐ-
 κείνοις τοῖς χρόνοις εὔρειν τοὺς βουλευμένους ἄρχειν ἢ
 ἔν τούς μηδὲν δεομένους· οὐ γὰρ ἐμπορίαν ἀλλὰ λει-
 τουργίαν ἐνόμιζον εἶναι τὴν τῶν κοινῶν ἐπιμέλειαν,
 οὐδ' ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἐσχόπουν ἐλθόντες, εἴ
 τι λῆμμα παραλελοίπασιν οἱ πρότερον ἄρχοντες, ἀλλὰ
 πολὺ μᾶλλον εἰ τινος πράγματος κατημελήκασιν
 τῶν τέλος ἔχειν κατεπειγόντων. ὡς δὲ συντόμως εἰ- 26

σιλεύς. Ἡσύχιος δὲ φησιν·
 « Ἀρχεῖα ἐνθα οἱ δημόσιοι
 χάρται ἢ χαρτοφυλάκια· εἰ-
 σὶ δὲ ταῦτα τὰ τῆς Ἰταλ.
 Archivi καὶ τῆς Γαλλ. Ar-
 chives καλούμενα. » Κορ.
 Τὰς ἐκ τῶν ἀρχείων
 προσόδους, τὰς δημοσίας
 ὀφλονότι προσόδους.

25) Οὕτω] συναπτεόν τῷ
 σφόδρα.

— Λειτουργίαν] Λει-
 τουργία = ἀξίωμα, τὸ ὁποῖον
 ἀνεδέχετό τις θεληματικῶς,
 ὅστις ἔπρεπε καὶ νὰ κάμνη
 ὅλα τὰ ἐξοδα αὐτοῦ ἐκ τῆς
 ἰδίας περιουσίας· τοῦτο τὸ ἀ-
 ξίωμα ἦτο σύνθηρος ἐν ταῖς ἐλ-
 λην. δημοκρατίαις, καὶ μᾶ-
 λιστα ἐν Ἀθήναις· καὶ αἱ
 κυριώτεραι τῶν τοιούτων τα-
 κτικῶν λειτουργιῶν ἐν Ἀθή-
 ναις ἦσαν ἡ γυμνασιαρχία, ἡ

χορηγία καὶ ἡ ἐστίασις (ἡ
 δημοσία), καὶ ἡ τριηραρχία.

— Εἴ τι λῆμμα κτλ.]

εἰάν ἔχουσιν ἀφήση ὑπόλοιπόν
 τι χρῆμα (κέρδος) οἱ πρότε-
 ρον ἄρχοντες. Λῆμμα = κέρ-
 δος ἐκ τοῦ λαμβάγειν. Λῆμ-
 μα λέγει ὁ Ἰσοκράτης καὶ
 τὸν δικαστικὸν καὶ ἐκκλησια-
 στικὸν μισθόν. Πρβλ. 8,130
 « τοὺς ἀπὸ τῶν δικαστηρίων
 ζῶντας καὶ τῶν ἐκκλησιῶν
 καὶ τῶν ἐντεῦθεν λημμά-
 των. »

26) Τὸν δῆμον — καθι-
 στάναι τὰς ἀρχάς] ὁ δῆ-
 μος ὡς τύραννος νὰ διορίζη
 τοὺς ἄρχοντας.

— Βίον ἰκανὸν κερκτη-
 μένους] ἐκεῖνοι οἵτινες πε-
 ριουσίαν ἀρκετὴν ἔχουσιν ἀ-
 ποκτήσει. Βίον ἐνταῦθα λέ-
 γει τὴν περιουσίαν· οὕτω καὶ

πεῖν, ἐκεῖνοι διεγνωνικότες ἦσαν, ὅτι δεῖ τὸν μὲν δῆμον ὥσπερ τύραννον καθιστάναι τὰς ἀρχὰς καὶ κολάζειν τοὺς ἐξαμαρτάνοντας· καὶ κρίνειν περὶ τῶν ἀμφισβητούμενων, τοὺς δὲ σχολὴν ἄγειν δυναμένους καὶ βίον ἱκανὸν κεκτημένους ἐπιμελεῖσθαι τῶν κοινῶν ὥσπερ οἰκέτας, καὶ δικαίους μὲν γενομένους ἐπαινεῖσθαι

27 καὶ στέργειν ταύτῃ τῇ τιμῇ, κακῶς δὲ διοικήσαντας μηδεμίας συγγνώμης τυγχάνειν ἀλλὰ ταῖς μεγίσταις ζημίαις περιπίπτειν. καίτοι πῶς ἂν τις εὖροι ταύτης βεβαιωτέραν ἢ δικαιωτέραν δημοκρατίαν, τῆς τοῦ μὲν δυνατωτάτους ἐπὶ τὰς πράξεις καθιστάσης, αὐτῶν δὲ τούτων τὸν δῆμον κύριον ποιούσης;

28 (ι.) Τὸ μὲν οὖν σύνταγμα τῆς πολιτείας τοιοῦτον

ἐν τῇ κοινῇ γλώσῃ, ὁ βίος καὶ οὐδετέρως τὸ βίος ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας.

— Ὡσπερ οἰκέτας] οἰκέτης = ἄνθρωπος τοῦ οἴκου. Κατὰ Θωμαῶν τὸν Μάγιστρον οἰκέται ἐκαλοῦντο οὐ μόνον οἱ δοῦλοι ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ, γυνὴ καὶ τέκνα. Ὡς θηλυκὸν τοῦ οἰκέτης λαμβάνεται συνήθως τὸ θεράπαινα.

27) Στέργειν ταύτῃ τῇ τιμῇ] νὰ ἀρκῶνται εἰς ταύτην τὴν τιμὴν (τὸν ἔπαινον)· τὸ στέργειν δοτικῆ συντασσόμενον σημαίνει ἀρκουμαι, εὐχαριστοῦμαι. Πρβλ. 8,23 ἀόρῳσι γὰρ ἡμᾶς οὐ

στέργοντας ἐφ' οἷς ἂν ἔχωμεν», αἰτιατικῇ δὲ ἀποδέχομαι ἢ ἀνέχομαι, 1,29 «στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζῆτει δὲ τὰ βελτίω», Εὐριπίδ. Φοίνισ. 1685 «τᾶμ' ἐγὼ στέρξω κακά.»

— ταῖς μεγίσταις ζημίαις περιπίπτειν] νὰ τιμωρῶνται μὲ μεγίστας ζημίας. Ζημία = ποινὴ πρόστιμον.

— ἐπὶ τὰς πράξεις καθιστάσης], = διορίζουσης εἰς τὰς ἀρχάς.

28) σύνταγμα τῆς πολιτείας] τὸ πολιτικὸν σύστημα, πρβλ. 12,151.

— τὰ κατὰ τὴν ἡμέ-

ἦν αὐτοῖς· ῥάδιον δ' ἐκ τούτων καταμαθεῖν ὡς καὶ τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην ὀρθῶς καὶ νομίμως πράττοντες διετέλεσαν. ἀνάγκη γὰρ τοῖς περὶ ὄλων τῶν πραγμάτων καλὰς τὰς ὑποθέσεις πεποιημένοις καὶ τὰ μέρη τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχειν ἐκείνοις.

(ιά.) Καὶ πρῶτον μὲν τὰ περὶ τοὺς θεοὺς, ἐντεῦθεν 29 γὰρ ἄρχεσθαι δίκαιον, οὐκ ἀνωμάλως οὐδ' ἀτάκτως οὐτ' ἐθεράπευον οὐτ' ὠργιάζον· οὐδ' ὅποτε μὲν δόξειεν αὐτοῖς, τριακοσίους βούς ἔπεμπον, ὅποτε δὲ τύχοιεν, τὰς πατρίους θυσίας ἐξέλειπον· οὐδὲ τὰς μὲν ἐπιθέτους ἑορτάς, αἷς ἐστίασις τις προσείη, μεγαλοπρεπῶς ἤγον, ἐν δὲ τοῖς ἀγιωτάτοις τῶν ἱερῶν ἀπὸ μισθωμά-

ραν ἐκάστην] Ἐάνουσιαστικὸν συνάπτηται μετὰ τοῦ ἕκαστος, τὸ ἄρθρον παραλείπεται, ὅταν ἡ ἔννοια τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐκλαμβάνηται γενικῶς, ὡς Ξενοφ. Ἀπομν. 4, 2. 12 α οὐκ ὀλίγα ἐστὶ καθ' ἐκάστην ἡμέραν τοιαῦτα» = πᾶσαν ἡμέραν γενικῶς. "Ὅταν ὁμῶς ἡ ἔννοια τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐξαίρηται ἐμφαντικῶς, τότε προστίθεται ὡς ἐνταῦθα: κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην—κατὰ μίαν ἐκάστην ἡμέραν, πρβλ. Δημοσθ. 18, 68 «κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην ἐν πᾶσι καὶ λόγοις καὶ θεωρήμασι τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς ὑπομνήμαθ' ὀρώσι.»

29) ὠργιάζον] ὄργια = θρησκευτικαὶ τελεταὶ (ιδίως τὰ ἐνθουσιώδη μυστήρια τοῦ Βάκχου), ὅθεν ὠργιάζειν = τελεῖν τὰ θρησκευτικά. Περὶ τῆς εὐσεβείας τῶν προγόνων τοῦ λέγει ὁ Ἴσοκράτης καὶ ἐν Πανηγυρικῷ § 33 ἀπάντες ὁμολογοῦσιν αὐτοὺς πρὸς τὰ τῶν θεῶν εὐσεβέστατα διακειμένους.»

— τὰς πατρίους θυσίας] πατριοὶ θυσίαι = αἱ πατροπαράδοτοι, παλαιαί. Θουκ. 3, 58.

— ἐπιθέτους ἑορτάς] τὰς ὑστερον προστεθείσας ἀντιθετικῶς πρὸς τὰς πατρίους.

— αἷς ἐστίασις τις προσείη] κατὰ τὰς ὁποίας

30 των ἔθνων· ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον ἐτήρουν, ὅπως μηδὲν μὴ τε τῶν πατρίων καταλύσουσι μήτ' ἔξω τῶν νομιζομένων προσθήσουσιν. οὐ γὰρ ἐν ταῖς πολυτελείαις ἐνόμιζον εἶναι τὴν εὐσέβειαν, ἀλλ' ἐν τῷ μηδὲν κινεῖσθαι αὐτοῖς οἱ πρόγονοι παρέδωσαν. καὶ γὰρ τοὶ καὶ τὰ παρὰ τῶν θεῶν οὐκ ἐμπλήκτως οὐδὲ παραχωδῶς αὐτοῖς συνέβαιναν ἀλλ' εὐκαιρῶς καὶ πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς χώρας καὶ πρὸς τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν.

31 (ιβ'.) Παραπλησίως δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τὰ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς διώκουν. οὐ γὰρ μόνον περὶ τῶν κοινῶν ὁμιλοῦσιν ἀλλὰ καὶ περὶ τὸν ἴδιον βίον τοσαύτην ἐποιεῦντο πρόνοιαν ἀλλήλων, ὅσῃν περὶ χρῆ τοὺς εὐφρονοῦντας καὶ πατρίδος κοινωνοῦντας. οἱ τε γὰρ πενέ-

υπῆρχεν ἐστίασις τις. Ἐννοεῖ τὰς δημοθονίας, περὶ ὧν ὁ Ξενοφ. Ἀθ. Πολ. 2,9 ἀθροῦσιν οὖν δημοσίαι μὲν ἢ πόλις ἱερεῖα πολλά, ἔστι δ' ὁ δῆμος ὁ εὐωχούμενος καὶ διαλαγχάνων τὰ ἱερεῖα.»

30) ἀπὸ μισθωμάτων ἔθνον] τὸ ἀπὸ μισθωμάτων θύειν οὕτω πως πρέπει νὰ νοηθῇ. Ἐὰν ἔπρεπε νὰ γίνηθυσία τοῖς θεοῖς, αἱ δὲ πρόσοδοι δὲν ἐξήρκουν εἰς ἀγορὰν θυμάτων, διότι εἶχον προκαταναλωθῆ εἰς τὰς μὴ πατρίους ἀλλ' ἐπιθέτους ἐορτάς καὶ θυσίας, ἐμίσθουν οἱ διοικηταὶ τῶν ἱερῶν τὴν ἐορτὴν καὶ τὴν θυσίαν εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἀνε-

λάμβανε ταύτας ἀντὶ ἐλάσσονος δαπάνης.

— ὧν αὐτοῖς οἱ πρόγονοι παρέδωσαν] Πρὸς 2.20 «τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ποιεῖ — ὡς οἱ πρόγονοι κατέδειξαν.»

— ἐμπλήκτως] κατὰ Κοραῆν εὐμεταβόλως, ἀνθ' οὗ ὁ Ὅμηρος εἶπεν (Ὀδυσ. Υ, 132) «ἐμπλήκτῃν ἐτερόν γε τίει μερόπων ἀνθρώπων.» Τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ 3, 82 «ἐμπλήκτως ὄξυ ἀνδρὸς μοίρῃ προσετέθη» ἐρμηνεύεται ὑπὸ τοῦ σχολιαστοῦ, μανιωδῶς.

31) Τὰ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς] προβαίνει ἤδη εἰς τὴν

πτεροι τῶν πολιτῶν τοσοῦτον ἀπεῖχον τοῦ φθονεῖν τοῖς πλείω κεκτημένοις, ὥσθ' ὁμοίως ἐκῆδοντο τῶν 32
 ἰσχυρῶν τῶν μεγάλων ὥσπερ τῶν σφετέρων αὐτῶν, ἡ-
 γούμενοι τὴν ἐκείνων εὐδαιμονίαν αὐτοῖς εὐπορίαν
 ὑπάρχειν. οἱ τε τὰς οὐσίας ἔχοντες οὐχ ὅπως ὑπερεώ-
 ρων τοὺς καταδεέστερον πράττοντας, ἀλλ' ὑπολαμβάνοντες
 αἰσχύνην αὐτοῖς εἶναι τὴν τῶν πολιτῶν ἀπο-
 ρίαν ἐπήμυνον ταῖς ἐνδείαις, τοῖς μὲν γεωργίας ἐπι-
 μετρίαις μισθώσεσι παραδιδόντες, τοὺς δὲ κατ' ἐμπο-
 ρίαν ἐκπέμποντες, τοῖς δ' εἰς τὰς ἄλλας ἐργασίας

ἐξέτασιν τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν προγόνων του.

— Οἷαν περ χρῆ κτλ.] ὁηλ. οἱ εὐφρονοῦντες ἐννοοῦ-
 σιν ὅτι αἱ πόλεις οὔτε ἄνευ πλουσιῶν οὔτε ἄνευ πενήτων εἶνε δυνατόν νὰ συνίστανται· ὁἷοτι οἱ μὲν πένητες τῆς ἀ-
 ρωγῆς τῶν πλουσιῶν οἱ δὲ πλούσιοι τῶν ἔργων τῶν πε-
 νήτων ἔχουσιν ἀνάγκην. Καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐν Αἴαντι 158 :

Καίτοι μικροὶ μεγάλων χωρὶς
 σφαλερὸν πύργου ῥῦμα πέλονται.

32) ὁμοίως ἐκῆδοντο | ὁμοίαν φροντίδα ἐλάμβανον. Κῆδομαι = φροντίζω, ἀνησυχῶ· διὰ τι. Τὸ ἐνεργ. κῆδω εἶνε ἴδιον τῶν ποιητῶν. Ἰλ. I, 615 P, 549.

— ὥσπερ τῶν σφετέ-

ρων αὐτῶν] αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν προσωπικῶν, διὸ πολλάκις συνάπτεται μετὰ τοῦ σφέτερος (ὡς καὶ τοῦ ἡμέτερος — ὑμέτερος) ἡ γενική αὐτῶν. Πρβλ. 3, 31 «ἐκ παντὸς τρόπου τὰ σφέτερ' αὐτῶν διορθουμένους», 5, 49 «τῶν οἰκετῶν τῶν σφετέρων αὐτῶν», 4, 77 «ἐπὶ τοῖς ἰδί-
 οῖς τοῖς σφετέροις αὐτῶν.»

— οὐσίας] περιουσίας. Οὐσίαν ἐνταῦθα καλεῖ ὁ, τι ἀνωτέρω βίον ἐκάλεσεν.

— οὐχ ὅπως ὑπερεώρων κ.τ.λ.] ὅχι μόνον δὲν παρέβλεπον τοὺς πτωχοτέ-
 ρους, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐθεώρουν ἐντροπήν τῶν τὴν ἀπορίαν τῶν συμπολιτῶν τῶν, ἐβοή-
 θουν τοὺς δυστυχεῖς.

33 ἀφορμὴν παρέχοντες. οὐ γὰρ ~~ἔδεδισαν~~ (βλαβ) μὴ δυσὶν ἑα-
 τερον [πάθειεν], ἢ πάντων στερηθεῖεν, ἢ πολλὰ πράγ-
 ματα σχόντες μέρος τι κομίσαιτο τῶν προεθέντων
 ἀλλ' ὁμοίως ἐθάρρουν περὶ τῶν ἔξω δεδομένων ὡσπερ
 περὶ τῶν ἔνδον ἀποκειμένων. ἑώρων γὰρ τοὺς περὶ
 τῶν συμβολαίων κρίνοντας οὐ ταῖς ἐπιεικείαις χρωμέ-
 νους ἀλλὰ τοῖς νόμοις πειθομένους, οὐδ' ἐν τοῖς τῶν
 ἄλλων ἀγῶσιν αὐτοῖς ἀδικεῖν ἐξουσίαν παρασκευά-

— κατ' ἐμπορίαν ἐκ-
 πέμποντες] πέμποντες ἑ-
 ξῶνα ἐμπορευθῶσιν, περὶ τῶν
 λέξεων ἐμπορία — ἐμπόριον
 πρβλ. Πανηγυρ. § 42 σημ.

— ἀφορμὴν] κεφάλαια,
 καπιτάλια ὡς κοινῶς λέγε-
 ται. Πρβλ. Πλαταῖκ. 40 καὶ
 Ξενοφ. Ἀπομν. 2, 7, 12
 «ἐπορίσθη μὲν ἀφορμὴ ἐω-
 νήθη δ' ἔρια.»

33) ἐδέδισαν] οἱ τύποι
 ἐδέδισαν, ἔδεισαν, ἐδέδικεσαν
 εἶνε ἐσφαλμένοι, μόνος δ' ὀρ-
 θὸς ὁ ἐδέδισαν. Οἱ παλαιοὶ
 ἔλεγον δέδιμεν, δέδιτε, δεδία-
 σιν καὶ ἐδέδιμεν, ἐδέδιτε, ἐδέ-
 δισαν. Προστακτικὴ δέδιθι,
 δεδίτω, δέδιτε. (Cobet N. L.
 σ. 466).

— ἑώρων κ. τ. λ.] ἔβλε-
 πον ὅτι οἱ κρίνοντας περὶ τῶν
 συμβολαίων δὲν ἔκριναν μὲ ἐπι-
 πεικείαν.

34) ἐν τοῖς τῶν ἄλλων
 ἀγῶσιν κτλ.] οὐδὲ παρε-
 σκευάζον εἰς ἑαυτοὺς ἐξουσί-
 αν ν' ἀδικῶσιν εἰς τὰς κρίσεις
 τῶν ἄλλων. Ἀγῶσιν ἐνταῦθα
 = δικαστικοῖς ἀγ., διαδικα-
 σίας· 4, 11 «πρὸς τοὺς ἀγῶ-
 νας τοὺς περὶ τῶν ἰδίων συμ-
 βολαίων σκοποῦσιν»

— ἀλλὰ μάλλον ὀρ-
 γιζομένους κτλ.] ἀλλ'
 ἔβλεπον ὅτι οἱ δικασταὶ ὀρ-
 γίζοντο κατὰ τῶν ἀποστε-
 ρούντων περισσότερο ἀπὸ
 αὐτοὺς τοὺς ἀδικουμένους.

— ἀδικουμένων] 6'
 ὅρος τῆς συγκρίσεως.

— διὰ τοὺς ἄπιστα
 κτλ.] ἐξ αἰτίας ἐκείνων (τῶν
 συμβολαιογράφων), οἵτινες κά-
 μνυσιν ἄπιστα (ἄκυρα) τὰ
 συμβόλαια.

— ἢ ν παύσωνται
 προῖέμενοι] = ἐὰν ἤθελον

ζοντας, ἀλλὰ μᾶλλον ὀργιζομένους τοῖς ἀποστεροῦσιν αὐτῶν τῶν ἀδικουμένων καὶ νομίζοντας διὰ τοὺς ἀπιστὰ τὰ συμβόλαια ποιοῦντας μείζω βλάπτεσθαι τοὺς πένητας τῶν πολλὰ κεκτημένων· τοὺς μὲν γάρ, ἦν παύσωνται προΐεμενοι, μικρῶν προσόδων ἀποστερησεσθαι, τοὺς δ' ἦν ἀπορήσωσι τῶν ἐπαρκούντων, εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν καταστήσεσθαι· καὶ γὰρ τοὶ 35 διὰ τὴν γνώμην ταύτην οὐδεὶς οὔτ' ἀπεκρύπτετο τὴν οὐσίαν οὔτ' ὄκνει συμβάλλειν, ἀλλ' ἡδῖον ἐώρων τοὺς δανειζομένους ἢ τοὺς ἀποδιδόντας, ἀμφοτέρα γὰρ αὐτοῖς συνέβαινεν, ἅπερ ἂν βουλευθεῖεν ἄνθρωποι νοῦν ἔχοντες· ἅμα γὰρ τοὺς τε πολίτας ὠφέλουν καὶ τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἐνεργὰ καθίστασαν. κεφάλαιον δὲ τοῦ

μικροῦ

ἐνὶ τῷ νόμῳ

παύση τοῦ νὰ δανειζωσιν.

— ἀποστερησεσθαι] μέσ. μέλλων ἀντί τοῦ παθητ. ἀποστερηθήσεσθαι. (Θουκ. 5, 91 «εὐθὺς ἀποστερησονται» = ἀποστερηθήσονται.)

35) οὔτ' ἀπεκρύπτετο] κατὰ μέσσην διάθεσιν = ἀπέκρυπτε τὴν ἑαυτοῦ οὐσίαν. Ἐπίτηδες δὲ μετεχειρίσθη μέσον τύπον, διότι, ἂν ἔλεγεν ἀπέκρυπτε τὴν οὐσίαν, θὰ ἦτο ἄδηλον ἂν ἐνόει τὴν ἑαυτοῦ ἢ τὴν ἐτέρου.

— ἀμφοτέρα γὰρ αὐτοῖς] τοῖς δανειζοῦσιν.

— ἅμα γὰρ — καθίστασαν] διότι συγχρόνως

καὶ τοὺς συμπολίτας τῶν ὠφέλουν καὶ τὰ ἰδικά των (χρηματικά κεφάλαια) καθίστων ἐνεργὰ.

— τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἐνεργὰ] νοητέον τὰ σφέτερ' αὐτῶν χρήματα. Ἄργα χρήματα λέγονται τὰ μὴ φέροντα κέρδος, ἐνεργὰ δὲ ἐκεῖνα, ὧν γίνεται χρῆσις πρὸς ἐμπορίαν καὶ ἐν γένει κερδοσκοπίαν.

— κεφάλαιον δὲ — ὀμιλεῖν] τοῦτο δὲ εἶνε τὸ σύνολον τοῦ ὅτι ἔζων καλῶς πρὸς ἀλλήλους. Κεφάλαιον = τὸ κυριώτατον καὶ σπουδαιώτατον μέρος πράγματός τι-

καλῶς ἀλλήλοις ὀμιλεῖν· αἱ μὲν γὰρ κτήσεις ἀσφα-
 λεῖς ἦσαν ὡςπερ κατὰ τὸ δίκαιον ὑπῆρχον, αἱ δὲ χρε-
 στεῖς κοιναὶ πᾶσι τοῖς δεομένοις τῶν πολιτῶν.

- 36 (ιγ'.) Ἴσως ἂν οὖν τις ἐπιτιμήσειε τοῖς εἰρημένοις,
 ὅτι τὰς μὲν πράξεις ἐπαινῶ τὰς ἐν ἐκείνοις τοῖς χρό-
 νοῖς γιγνομένας, τὰς δ' αἰτίας οὐ φράζω, δι' ἃς οὕτω
 καλῶς καὶ τὰ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς εἶχον καὶ τὴν πόλιν
 διόφκουν. ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν εἰρηκέναι τι καὶ τοιοῦτον,
 οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι πλείω καὶ σαφέστερον πειράσομαι
 37 διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν. (ιδ'.) Ἐκεῖνοι γὰρ οὐκ ἐν
 μὲν ταῖς παιδείαις πολλοὺς τοὺς ἐπιστατοῦντας εἰ-

νος ἐνταῦθα λ. χ. τὸ κυριώ-
 τατον τῆς πρὸς ἀλλήλους
 σχέσεως.

36) Ἴσως οὖν ἂν τις
 ἐπιτιμήσειε κ. τ. λ.] Ἴ-
 σως λοιπὸν ἤθελέ τις κατη-
 γορήσῃ τὰ λεχθέντα.

— τὰς δ' αἰτίας οὐ
 φράζω] τὰς δ' αἰτίας δὲν
 διασαφῶ. Τὸ φράζω κυρίως
 σημαίνει ἐξηγῶ, ἐρμηνεύω,
 καταλεπτῶς ἀναφέρω τι.
 Πρὸβλ. 15, 17 ἀδεῖ γὰρ οὐχ
 ἀπλῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ σαφῶς
 φράσαι περὶ αὐτῶν» καὶ 16,
 39.

— ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν
 εἰρηκέναι] Ἡ αἰτία ὄλων
 τῶν καλῶν ὅσα ἀνωτέρω κα-
 ταλέγει ὁ Ἴσοκράτης εἶνε ἢ
 συνετῆ διοίκησις τῆς προτέ-

ρας δημοκρατίας, περὶ ἧς ὠ-
 μίλησεν ἐν §§ 8, 9 καὶ ἀλ-
 λαχοῦ.

37) ἐν μὲν ταῖς παι-
 δείαις κ. τ. λ.] εἰς τὴν παι-
 δικὴν ἡλικίαν εἶχον πολλοὺς
 τοὺς ἐπιστατοῦντας.

— ἐπειδὴ — δοκιμα-
 σθεῖεν] ὁ χρονικὸς λόγος
 ἐτέθη κατ' εὐκτικὴν διότι
 σημαίνει ἐπανάληψιν πράξεως
 ἀναφερομένης εἰς τὸ παρελθόν.
 Ξενοφ. Ἀναβ. 4, 5, 8 ἀεπει-
 δὴ δέ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταν-
 το καὶ ἐπορεύοντες».

— ἐπέστησαν ἐπιμε-
 λεῖσθαι τῆς εὐκοσμίας] ἐ-
 διώρισαν τὴν ἐξ Ἀρείου Πά-
 γου βουλήν νὰ ἐπιμελήται
 περὶ τῆς εὐκοσμίας.

— ἦς οὐχ οἶόντ' ἦν

χον, ἐπειδὴ δ' εἰς ἄνδρας δοκιμασθεῖεν, ἐξῆν αὐτοῖς
 ποιεῖν ὅ,τι βουλευθεῖεν, ἀλλ' ἐν ταύταις ταῖς ἀχμαῖς
 πλείονος ἐπιμελείας ἐτύγχανον ἢ παῖδες ὄντες. οὕτω
 γὰρ ἡμῶν οἱ πρόγονοι σφόδρα περὶ τὴν σωφροσύνην
 ἐσπούδαζον, ὥστε τὴν ἐξ Ἄρειου πάγου βουλήν ἐπέ-
 στησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς εὐκοσμίας, ἧς οὐχ οἶόν τ'
 ἦν μετασχεῖν πλὴν τοῖς καλῶς γεγονόσι καὶ πολλὴν
 ἀρετὴν ἐν τῷ βίῳ καὶ σωφροσύνην ἐνδεδειγμένοις.
 ὥστ' εἰκότως αὐτὴν διενεγκεῖν τῶν ἐν τοῖς Ἑλλησι
 τυγεδρίων.

(ιε'.) Σημείους δ' ἂν τις χρῆσαιτο περὶ τῶν τότε 38
 καθεστῶτων καὶ τοῖς ἐν τῷ παρόντι γιγνομένοις· ἔτι
 γὰρ καὶ νῦν ἀπάντων τῶν περὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν
 δοκιμασίαν κατημελημένων ἴδοιμεν ἂν τοὺς ἐν τοῖς
 ἄλλοις πράγμασιν οὐκ ἀνεκτοὺς ὄντας, ἐπειδὴν εἰς
 Ἄρειον πάγον ἀναβῶσιν, ὀκνοῦντας τῇ φύσει χρῆσθαι
 καὶ μᾶλλον τοῖς ἐκεῖ νομίμοις ἢ ταῖς αὐτῶν κακίαις

μετασχεῖν κτλ.] πρὸς τὸ
 Βουλῆς, τὸ, ἧς, οὐχὶ πρὸς
 τὸ εὐκοσμίας.

38) Ἐπειδὴν εἰς Ἄ-
 ρειον πάγον ἀναβῶσιν]
 ὁγλ. γείνωσι μέλη αὐτοῦ,
 Ἄρεοπαγῖται. α. Σημειῶσαι δὲ
 καὶ τὸ, ἀναβῶσιν, διὰ τὸ ἐπὶ
 πάγου, τουτέστιν ὄχθου, ἢ βου-
 νοῦ ἰδρῦσθαι τὴν βουλήν τῶν
 Ἄρεοπαγιτῶν, οὐ καὶ μέχρι
 δεῦρο καταφανεῖς οἱ βαθμοί,
 ἐν αὐτῷ τῷ ὄχθῳ πεποιημέ-
 νοι... Πάγος δὲ παρὰ τὸ,
 πήγνυμι· οἱ γὰρ ὄχθοι, βου-

νοί, καὶ ἀπλῶς αἱ πέτραι,
 γῆ συγκεκριμένη καὶ πεπηγ-
 μένη εἰσι, καθὰ καὶ ὁ κυρίως
 λεγόμενος, πάγος, καὶ πα-
 γετός, ὕδωρ ἐστὶν ὑπὸ ψύ-
 χους συμπεπηγμένον. Τοῦτον
 δὲ τὸν ἐξ ὕδατος πάγον, οἱ
 μὲν Ἀρχαῖοι ἀρσενικῶς ἐκά-
 λουν, οἱ μεταγενέστεροι δὲ
 καὶ τὸ πάγος, οὐδετέρως
 εἶπον, ὡς εὐρηται παρὰ τοῖς
 Ἑβδομήκοντα (Ναοῦμ, Γ,
 ιζ'), καὶ λέγει μέχρι δεῦρο
 ἢ παρ' ἡμῖν συνήθεια.» Κε-
 ραῖς.

ἐμμένοντας. τοσοῦτον φόβον ἐκεῖνοι τοῖς πονηροῖς ἐνειργάσαντο καὶ τοιοῦτον μνημεῖον ἐν τῷ τόπῳ τῆς αὐτῶν ἀρετῆς καὶ σωφροσύνης ἐγκατέλιπον.

39 (15'.) Τὴν δὴ τοιαύτην, ὡς περ εἶπον, κυρίαν ἐποίησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς εὐταξίας, ἢ τοὺς μὲν οἰόμενους ἐνταῦθα βελτίστους ἀνδρας γίγνεσθαι, παρ' οἷς οἱ νόμοι μετὰ πλείστης ἀκριβείας κείμενοι τυγχάνουσιν, ἀγνοεῖν ἐνόμιζεν· οὐδὲν γὰρ ἂν κωλύειν ὁμοίους ἅπαντας εἶναι τοὺς Ἕλληνας ἐνεκά γε τοῦ ῥάδιον εἶναι τὰ γράμματα λαβεῖν παρ' ἀλλήλων. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐκ τούτων τὴν ἐπίδοσιν εἶναι τῆς ἀρετῆς ἀλλ' ἐκ τῶν καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων· τοὺς γὰρ πολλοὺς ὁμοίους τοῖς ἡθεσιν ἀποβαίνειν, ἐν οἷς ἂν ἕκαστοι παιδευθῶσιν. ἐπεὶ τὰ γε πλήθη καὶ τὰς ἀκριβείας τῶν νόμων σημείον εἶναι τοῦ κακῶς οἰκεῖσθαι τὴν πόλιν ταύτην· ἐμφράγματα γὰρ αὐτοὺς

39) Τὴν δὴ τοιαύτην... τῆς εὐταξίας | Τὴν τοιαύτην Βουλὴν, ὡς εἶπον, κυρίαν ἐποίησαν (ἔδωκαν εἰς αὐτὴν τὸ κῦρος) τοῦ ἐπιμελεῖσθαι τῆς τῶν πολιτῶν εὐταξίας.

— Ἡ τοὺς μὲν οἰόμενους ἀγνοεῖν ἐνόμιζεν | ἧτις ἐνόμιζεν ὅτι ἀπατῶνται οἱ φρονούντες ὅτι ἐνταῦθα γίνονται κάλλιστα ἀνδρες, ὅπου κεῖνται ἀκριβέστατοι νόμοι.

40) τὰ γράμματα | τοὺς

γραπτοὺς νόμους. 4, 78 «τοῖς καλοῖς κάγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν δεήσει πολλῶν γραμμάτων»

— ἐμφράγματα γὰρ αὐτοὺς-τῶν ἀμαρτημάτων | ὁμοία ἔκφρασις παρὰ Λυκούργῳ § 124 «ἀπάσας τὰς ὁδοὺς τῶν ἀδικημάτων ἐνέφραξαν» καὶ Ὑπερείδ. ἀπόσπ. «ἀρχομένων τῶν ἀδικημάτων ἐμφράσσειν τὰς ὁδοὺς». Οὕτω καὶ Δημοσθ. 24. 38.

ποιούμενους τῶν ἀμαρτημάτων πολλοὺς τίθεσθαι τοὺς νόμους ἀναγκάζεσθαι· δεῖν δὲ τοὺς ὀρθῶς πολιτευο-⁴¹ μένους οὐ τὰς στοὰς ἐπιμπλάναι γραμμάτων ἀλλ' ἐν ταῖς ψυχαῖς ἔχειν τὸ δίκαιόν· οὐ γὰρ τοῖς ψηφίσμασιν ἀλλὰ τοῖς ἡθεσι καλῶς οἰκεῖσθαι τὰς πόλεις, καὶ τοὺς μὲν κακῶς τεθραμμένους καὶ τοὺς ἀκριβῶς τῶν νόμων ἀναγεγραμμένους τολμήσειν παραβαίνειν, τοὺς δὲ καλῶς πεπαιδευμένους καὶ τοῖς ἀπλῶς

41) Τὰς στοὰς ἐμπιπλάναι γραμμάτων] οἱ νόμοι ἀνεγράφοντο ἐπὶ πλακῶν εἰς τὰς δημοσίας στοὰς. Ἦσαν δ' αἱ στοαὶ κοινοὶ περιπάτοι κεκαλυμμένοι ὑπ' ὀροφῆς, τὴν ὅποιαν τοῦλάχιστον κατὰ μίαν πλευρὰν ὑπεβάσταζον κίονες, καὶ ἡ προσέκειντο εἰς ναοὺς καὶ ἄλλα δημοσία οἰκοδομήματα, ἢ χωριστὰ ὀικοδομοῦντο, μὴ ἀνήκουσαι εἰς ἄλλην οἰκοδομήν. Αἱ εἰς τοὺς ναοὺς προσκείμεναι στοαὶ κατεσκευάζοντο ἢ ἐμπροσθεν μόνον αὐτῶν, ἢ περίεξ ὅλου τοῦ οἰκοδομήματος, καὶ ἀρχῆθεν ἐχρησίμευον εἰς συνέλευσιν καὶ ὁμιλίαν τῶν ἐκ διαφόρων αἰτιῶν εἰς τοὺς ναοὺς προσερχομένων. Ἐπειδὴ δ' αἱ τοιαῦται τῶν ναῶν στοαὶ ἦσαν συχνάκις μικραὶ, ἢ μὴ

κατάλληλοι εἰς τὰς διαφόρους προθέσεις τοῦ τε ἰδιωτικοῦ καὶ τοῦ δημοσίου βίου, εἰς πλείστας τῶν ἐλληνικῶν πόλεων ὑπῆρχόν ἴδιαι καὶ μεγαλοπρεπῶς κατεσκευασμέναι στοαί, ὅπου ὁ λαὸς συνήθως ἡγείρετο. Ἐν Ἀθήναις ἦσαν δύο στοαί, ἡ Βασίλειος στοὰ ἔνθα ἦτο τὸ μητρώον, καὶ ἡ ποικίλη στοὰ λεγομένη. Διημέρευον πολλὰς ἐν αὐταῖς ὄχι μόνον οἱ ἀργοὶ καὶ ἀγοραῖοι ἀλλὰ καὶ φιλόσοφοι, καὶ ῥήτορες, καὶ ἄλλοι ἄνδρες διανοητικῶν συνδιαλέξεων ἐρασταί.

— Τεθραμμένους] ἀνατεθραμμένους. Τρέφω, μέλ. θρέψω, παθ. παρακ. τέθραμαι = θρέφω, δίδωμί τι· φαγεῖν καὶ ἀνατρέφω, ἐπιμελείας ἀξιοῦμαι, φροντίζω περὶ τῆς ἀνατροφῆς καὶ αὐξήσεώς τι-

42 κειμένοις ἐθελήσειν ἐμμένειν. ταῦτα διανοηθέντες οὐ τοῦτο πρῶτον ἐσκόπουν, δι' ὧν κολάσουσι τοὺς ἀκροσμοῦντας, ἀλλ' ἐξ ὧν παρασκευάσουσι μηδὲν αὐτοῦ ἄξιον ζημίας ἐξαμαρτάνειν· ἤγοῦντο γὰρ τοῦτο μετὰ αὐτῶν ἔργον εἶναι, τὸ δὲ περὶ τὰς τιμωρίας σπουδάζειν τοῖς ἐχθροῖς προσήκειν.

43 (ιζ') Ἀπάντων μὲν οὖν ἐφρόντιζον τῶν πολιτῶν, μάλιστα δὲ τῶν νεωτέρων. ἑώρων γὰρ τοὺς τηλικούτους παραχωδέστατα διακειμένους καὶ πλείστων γέμοντας ἐπιθυμιῶν, καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν μάλιστα παιδεύθῃναι δεομένας γυμνασίαις καλῶν ἐπιτηδευμάτων

νος. Λέγεται δὲ ἐξαίρ. ἐπὶ παίδων, τὰ ὅποια ἀνατρέφουσι κατ' οἶκον, τὰ αὐξάνουσι, καὶ τὰ προσέχουσι, ὅθεν, τρεφόμενος λέγεται ὁ παῖς ἐν ὄσφῃ ἐτι εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν γυναικῶν ὅσαι φροντίζουσι περὶ τῆς τροφῆς καὶ αὐξήσεώς του.

42) ἐθελήσειν ἐμμένειν] περὶ τοῦ ἐθελήσειν λέγει ὁ Κοραῆς αἰεὶ τοῦτο ἔτρεψα τὸ παρ' ἅπασιν ἀνάπτικον θελήσειν», ὁ Ἰσοκράτης πανταχοῦ σχεδὸν μεταχειρίζεται τὸ ἐθέλειν, σπάνια δ' εὔρηται παραδείγματα τοῦ θέλειν. Οὕτως τὸ ἐν 2, 24 ἀρχικῶς εἶναι θέλει» διορθώθη εἰς τὸ βούλου.

— δι' ὧν κολάσουσι

κτλ.] δὲν ἐφρόντιζον πῶς θὰ τιμωρήσωσι τοὺς ἀτακτοῦντας, ἀλλὰ πῶς θέλουσι παρασκευάσῃ αὐτοὺς τοιούτους, ὥστε νὰ κάμωσι κενὴν σφάλμα ἄξιον τιμωρίας. Πρὸβλ. Θουκ. 3, 46 «χρὴ δὲ τοὺς ἐλευθέρους οὐκ ἀφισταμένους σφόδρα κολάζειν ἀλλὰ πρὶν ἀποστῆναι σφόδρα φυλάσσειν καὶ προκαταλαμβάνειν, ὅπως μηδ' εἰς ἐπίνοϊαν τοῦτου ἴωσι, κρατήσαντές τε ὅτι ἐπ' ἐλάχιστον τὴν αἰτίαν ἐπιφέρειν»

— ἤγοῦντο εἶναι] τὸ ἤγοῦμαι ἀπαρεμφάτῃ συντασσόμενον σημαίνει νομίζω.

43) Ἀπάντων μὲν οὖν ἐφρόντιζον τῶν πολιτῶν] περὶ ὄλων μὲν λοιπὸν τῶν πολιτῶν ἐφρόντιζον.

καὶ πόνοις ἡδονὰς ἔχουσιν· ἐν μόνοις γὰρ ἂν τούτοις
 μείναι τοὺς ἐλευθερίως τεθραμμένους καὶ μέγα
 φρονεῖν εἰθισμένους. ἅπαντας μὲν οὖν ἐπὶ τὰς σὺτάς 44
 γυνεὶ διατριβάς οὐχ οἷόν τ' ἦν, ἀνωμάλως τὰ περὶ τὸν
 βίον ἔχοντας· ὡς δὲ πρὸς τὴν οὐσίαν ἤρμωσεν, οὕτως
 καὶ πρὸς τὰς ἀπορίας προσέταπτον. τοὺς μὲν γὰρ ὑποδεέστερον

— ταρχωδέστατα
 ἀκείμηνους κτλ.] εὐρί-
 κονται εἰς μεγάλας ἀνησυ-
 χίας καὶ εἶνε πλήρεις ἀπὸ
 πλείστας ἐπιθυμίας. Πρβλ.
 τὸ Ὀμηρικόν (Ἰλ. Γ, 108)
 καὶ ὁ ὀπλοτέρων ἀνδρῶν
 φρένες ἡερέθονται (= πάν-
 τωσι δὲ τῶν νεωτέρων ἀνδρῶν
 αἱ φρένες εἶνε ἄστατοι).

— γυμνασίαις] Γυ-
 μνασία μὲν λέγεται κατὰ
 τὸν Γραμματικὸν Ἀμμώνιον
 ἢ τῶν γεγυμνασμένων ἀσκη-
 σεις, ἀσκήσεις δὲ αἱ τῶν λε-
 γόντων καὶ σκηνηκῶν»

— πόνοις ἡδονὰς ἔ-
 χουσιν] κόπους παρέχοντας
 εὐχαρίστησιν, ἀναμειγμέ-
 νους μὲ ἡδονήν. Πρβλ. Ὀρατ.
 2, 3, 343 omne tulit punc-
 tum qui miscui utile dulci
 (= πᾶσιν ἀρεστὸν ἐπραξεν ὁ
 τῷ ὠφελίμῳ τὸ ἡδὺ συμμί-
 ξας), καὶ Ξενοφ. Ἀπομν. 2,
 1, 20.

44) ἀνωμάλως τὰ περὶ
 τὸν βίον ἔχοντας] διότι
 δὲν εἶχον ἴσην περιουσίαν,
 αὐτῶν μὲν, ὡς ἀνωτέρω εἶπεν,
 ὑποδεέστερον πραττόντων, τῶν
 δὲ βίον ἰκανὸν κεκτημένων».

— ὡς πρὸς τὴν οὐσί-
 αν ἤρμωσεν] ὅπως ἤρμωσεν
 εἰς τὴν περιουσίαν αὐτῶν. Ὁ
 τύπος ἀρμόττω εἶνε ἀττι-
 κός, πρβλ. 2, 34, Πλάτ. Σο-
 φιστ. 262· ὁ δὲ ἀρμόζω
 Ἰωνικός καὶ ποιητικός Σο-
 φοκλ. Τραχιν. 731, Εὐριπίδ.
 Ἡλέκτρ. 24· ἀρμόσσω δὲν
 ὑπάρχει ὡς καὶ σφάσσω, ἀλλὰ
 μόνον σφάττω.

— ἐπὶ τὰς γεωργίας
 καὶ τὰς ἐμπορίας] πα-
 ραλείπει τὰς βαναύσους τέ-
 χνας, διότι αὐταὶ σχεδὸν πᾶ-
 σαι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐξη-
 σκουῖντο ὑπὸ δούλων.

— τὰς ἀπορίας μὲν—
 τὰς δὲ κακουργίας] κα-
 νονικῶς ὠφείλε νὰ εἶπη: τὰς

πράττοντας ἐπὶ τὰς γεωργίας καὶ τὰς ἐμπορίας
 τρεπον, εἰδότες τὰς ἀπορίας μὲν διὰ τὰς ἀργίας γί-
 45 γνομένης, τὰς δὲ κακουργίας διὰ τὰς ἀπορίας ἀνα-
 ροῦντες οὖν τὴν ἀρχὴν τῶν κακῶν ἀπαλλάξαι φρονί-
 και τῶν ἄλλων ἀμαρτημάτων τῶν μετ' ἐκείνην γί-
 γνομένων· τοὺς δὲ βίον ἱκανὸν κεκτημένους περὶ
 τὴν ἵππικὴν καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὰ κυνηγῆσια
 καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἠνάγκασαν διατρίβειν, ὁρῶντες
 ἐκ τούτων τοὺς μὲν διαφέροντας γιγνομένους, τοὺς δὲ

μὲν ἀπορίας τὰς δὲ κτλ. ἀλλ' ὅμως οὐχὶ σπανίως εὐρηταὶ ὁ μὲν μὴ κείμενος ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει. Οὕτω Ξενοφ. Ἑλλ. 5, 1, 33 «διέπεμπε τῶν μὲν ἵππέων — διέπεμπε δὲ καὶ ξεναγούς», Ἰέρ. 3, 8, Συμπόσ. 4, 3. Παρ' Ἰσοκράτει δὲ καὶ ἐν Ἀρχιδάμῳ § 5 «ἐν οἷ μὲν κατορθώσαντες — ἀμαρτῶντες δὲ» ὁ Cobet (N. L. σ. 351) ἀποφαίνεται ὅτι ἡ τοιαύτη θέσις τοῦ συνδέσμου προέκυψεν ἐκ τῆς χειρὸς τῶν ἀντιγραφῶν. Σημειωτέον ὅτι πολλὰ τῶν σημειωθέντων χωρίων διορθοῦνται κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κριτικοῦ τούτου.

45) ἀναιροῦντες οὖν τὴν ἀρχὴν τῶν κακῶν / δηλ. τὴν ἀργίαν· κακῶν δὲ = ἀποριῶν. Ὁ Ἡρόδοτος ἀ-

ναφέρει ὅτι τὸν νόμον τοῦτον τὸν ἀναιροῦντα τὴν ἀργίαν παρέλαβεν ὁ Σόλων παρὰ τῶν Αἰγυπτίων (Ἡρόδ. 2, 177) «νόμον τε Αἰγυπτίσις τόνδε Ἄμασις ἐστὶ ὁ καταστήσασθαι ἀποδεικνύοναι ἕτερος ἐκάστου τῷ νομάρχῃ πάντα τινὰ Αἰγυπτίων, ὅθεν βιοῦται μηδὲ ποιεῦντα ταῦτα μηδ' ἀποφαίνοντα δικαίαν ζῆν, ἰθύνεσθαι θανάτῳ. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος, λαβὼν ἐξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον, Ἀθηναίους ἔθετο· τῷ ἐκείνοι ἐς αἰεὶ χρέονται, ἔοντι ἀνώμῳ νόμῳ».

— περὶ τε τὴν ἵππικὴν] Ἡ ἵππικὴ ἦτο ἀπαραιτήτως διὰ πάντας τοὺς εὐηγμένους νέους. Ἡ περὶ αὐτὴν μανία τοσοῦτον εἶχε κορυφωθῆ, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ ὀνόματα τῶν εὐγενῶν ἔπρεπε

των πλείστων κακῶν ἀπερχομένους (ιη΄.) Καὶ ταῦτα⁴⁶
 ἐμοθετήσαντες εὐδὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ὀλιγώρουν,
 ἀλλὰ διελόμενοι τὴν μὲν πόλιν κατὰ κώμας, τὴν
 χώραν κατὰ δήμους, ἐθεώρουν τὸν βίον τὸν ἐκάστου,
 καὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας ἀνήγον εἰς τὴν βουλήν, ἣ δὲ
 τοὺς μὲν ἐνουθέτει, τοὺς δ' ἠπειλεί, τοὺς δ' ὡς προσ-
 κεν ἐκολάζεν. ἠπίσταντο γάρ, ὅτι δύο τρόποι τυγ-
 χάνουσιν ὄντες οἱ καὶ προτρέποντες ἐπὶ τὰς ἀδικίας
 αἱ παύοντες τῶν πονηριῶν· παρ' οἷς μὲν γὰρ μήτε⁴⁷
 ἀλλοτρίᾳ μηδεμίᾳ τῶν τριούτων καθέστηκε μήθ' αἰ-

περιέχουσιν ἐν αὐτοῖς τὴν
 ἐξὶν ἔππος. Τοῦτο χαριέστα-
 τὸ σκώπτει ὁ Ἀριστοφάνης
 Νεφέλ. 64 κέξ.

46) καὶ τὰ γυμνάσια |
 τὴν γυμναστικὴν, ἣτις ἦν ἐν
 τῶν κυρίων παιδευμάτων παρὰ
 τοῖς ἀρχαίοις.

— κατὰ κώμας] λέγει
 τὰς ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ γει-
 τονίας καλουμένας· ἐκ τῆς
 λέξεως κώμη καὶ ὁ παρὰ τῶν
 κωμικῶν κωμῆτις ἦγουν ὁ
 γειτόνων καὶ ἡ κωμῆτις = ἡ
 γειτόνισσα.

— ἠπίσταντο γάρ]
 ἀπὸ τῆς βουλῆς. οἱ βουλευταὶ ἀντὶ τῆς βου-
 λῆς ὀνόμαζοντο (ἡ βουλή).

47) παρ' οἷς μὲν γὰρ-
 παρὰ τοῦτοις μὲν ὅπου
 δὲ ἐν ταῦθα δὲ] ἐν ταῦθα
 οὗτο προηγούμενα μὲν ἀντιτί-

θενται εἰς δύο ἐπόμενα δέ-
 Πρβλ. Ξενοφ. Ἰέρ. 9,2 ἀπὸ
 μὲν γὰρ διδάσκειν, αὕτη
 μὲν ἡ ἐπιμέλεια, τὸ δὲ τὸν
 ἐνδεῶς τι ποιοῦντα λοιδορεῖν,
 ταῦτα δὲ ἀνάγκη οἱ ἀπε-
 χθείας μᾶλλον γίνεσθαι.»
 Οὕτω καὶ Πλάτ. Ἀπολογ.
 28, Ἰσοκρ. 4,50 κ.τ.λ.

— φανεροῖς γενομέ-
 νοις] = φανερῶν γενομένων
 (τῶν ἀδικημάτων).

— ἐξιτήλους γίνε-
 σθαι] «οὐ τὸ ἀφανίζεσθαι·
 τοῦτο γὰρ εὐδὲ ἂν θεὸς ποιή-
 σειεν· ἀλλὰ τὸ ἀσθενεῖς καὶ εἶον
 εὐαποπλύτους γίνεσθαι ἀπὸ
 μεταφραζῶν τῶν ἐξιτήλων χρω-
 μάτων, τούτεστι τῶν μὴ ἐμ-
 μόνων, οἷς ἀντίκειται τὰ δευ-
 σοποία· ἦγουν τὰ παράμονα»
 Κοραΐς.

κρίσεις ἀκριβείς εἰσι, παρὰ τούτοις μὲν διαφθείρεσθαι καὶ τὰς ἐπιεικείς τῶν φύσεων, ἔπου δὲ μήτε ληθεῖν τοῖς ἀδικοῦσι ῥάδιόν ἐστι μήτε φανεροῖς γενομένοις συγγνώμης τυχεῖν, ἐνταῦθα δ' ἐξιτήλους γίνεσθαι τὰς κακοηθείας. ἅπερ ἐκεῖνοι γινώσκοντες ἀποφότεροις κατεῖχον τοὺς πολίτας, καὶ ταῖς τιμωρίαις 48 καὶ ταῖς ἐπιμελείαις· τοσοῦτου γὰρ ἔδεον αὐτοὺς λανθάνειν οἱ κακόν τι δεδρακότες, ὥστε καὶ τοὺς ἐπιδόξους ἀμαρτήσεσθαι τι προησθάνοντο, τοιγαροῦν οὐδ' ἐν τοῖς σκιραφείοις οἱ νεώτεροι διέτριβον, οὐδ' ἐν ταῖς αὐλητρίσιν, οὐδ' ἐν τοῖς τοιούτοις συλλόγοις, ἐν οἷσιν οὖν διημερεύουσιν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἔμενον ἐν οἷς ἐτάχθησαν. θαυμάζοντες καὶ ζηλοῦντες τοὺς ἐπιτούτοις πρωτεύοντας. οὕτω δ' ἔφευγον τὴν ἀγοράν, ὥστ' εἰ καὶ ποτε διελθεῖν ἀναγκασθεῖεν, μετὰ πολλῆς αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης ἐφαίνοντο τοῦτο ποιοῦν

48) τοσοῦτου γὰρ δεδρακότες] διότι τόσον μακρὰν ἦσαν ἀπὸ τοῦ νὰ μένωσιν ἄγνωστοί εἰς αὐτοὺς, ὅσοι ἔπραττον κακόν τι.

— τοὺς ἐπιδόξους ἀμαρτήσεσθαι] τοὺς μέλλοντας νὰ κάμωσιν ἄδικημά τι

— ἐν τοῖς σκιραφείοις] τὰ σκιραφεῖα ἦσαν κυβευτήρια, καταντήσαντα σὺν τῷ χρόνῳ καταγώγια, ἐν οἷς οἱ νέοι πολλαχῶς διεφθείροντο, διότι ἐνταῦθα κατὰ τὴν μαρτυρίαν Στεφάνου τοῦ Βυζαντιοῦ (λέξ. Σκίρος) καὶ κακοηθείς γυναῖκες ἐκαθίζοντο.

— ἐν ταῖς αὐλητρίσιν] = ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ αἱ αὐλητρίδες. Αἱ αὐλητρίδες καὶ ὀρχηστρίδες ἦσαν γυναῖκες ἐκλελυμένων ἡθῶν.

— διημερεύουσι] τὰς ἡμέρας διάγουσιν. Οὕτω διανυκτερεύειν = τὰς νύκτας διάγειν.

— ἔφευγον τὴν ἀγοράν] διότι ἐν αὐτῇ συνήγοντο πάσης τάξεως ἄνθρωποι.

49. ἀντειπεῖν δὲ τοῖς πρεσβυτέροις ἢ λαιδορήσασθαι 49
 ἰσχυρότερον ἐνόμιζον ἢ νῦν περὶ τοὺς γονέας ἐξαμαρ-
 τῆν. ἐν καπηλείῳ δὲ φαγεῖν ἢ πιεῖν οὐδεὶς οὐδ' ἄν
 ἀκέραιος ἐπιεικῆς ἐτόλμησεν. σεμνύνεσθαι γὰρ ἐμελέ-
 των ἄλλ' οὐ βωμολοχεύεσθαι· καὶ τοὺς εὐτραπέλους
 καὶ τοὺς σκώπτειν δυναμένους, οὓς νῦν εὐφρεῖς
 προσαγορεύουσιν, ἐκεῖνοι δυστυχεῖς ἐνόμιζον.

49) βωμολοχεύεσθαι |
 κυρίως ἐλέγοντο βωμολό-
 χοι οἱ ἐπὶ τῶν θυσιῶν ὑπὸ
 τοῦ βωμοῦ καθίζοντες,
 καὶ μετὰ κολακείας προσαι-
 τοῦντες· ἐτι δὲ καὶ οἱ παρα-
 λαμβανόμενοι ἐν ταῖς θυσί-
 ας αὐληταὶ τε καὶ μάντιες.
 Ἐκ μεταφορᾶς δὲ τούτων ἐλέ-
 γοντο βωμολόχοι εὐκολοί τι-
 γες ἄνθρωποι καὶ ταπεινοί, καὶ
 πάν ὅτι οὖν ὑπεμένοντες ἐπὶ
 κέρρει διὰ τοῦ παίζειν τε καὶ
 σκώπτειν, κτλ. (Ἄρσκρατ.
 λέξ. βωμολοχεύεσθαι). Κα-
 θόλου δὲ ἀντὶ τοῦ πανοίργος,
 σκώπτης, ἀπατεῶν, κόλαξ,
 χαμπερπῆς· ὡς παρὰ τοῖς κοι-
 νοῖς, μασκαράς, λεγόμε-
 νος· καὶ ἐντεῦθεν ὁ Ἰσοκρ.
 τάσσει τὸ σεμνύνεσθαι,
 ἀπ' ἐναντίας τοῦ βωμολο-
 χεύεσθαι.

ναί ἐπιτήδειος νὰ ὀμιλῇ ἢ νὰ
 ἀποκινήται μὲ ἐλευθερίαν,
 μὲ εὐφράδειαν, κομψότητα,
 ἀστείότητα· ὡσαύτως καὶ
 ψεκτικῶς, ὅστις εἶνε σκωπτι-
 κός.

— εὐφρεῖς | εὐφρεῖς ἐν-
 ταῖθα λέγει τοὺς σκώπτας,
 μετηνέχθη δὲ ἀπὸ τῶν κατα-
 τόν νῦν δεξιῶν, οὓς κυρίως
 ὀηλοῖ τὸ εὐφρεῖς, Γαλλ.
 homme d'esprit· τοιοῦτοι
 γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ σκω-
 πτικοί, δυνατοὶ συνιδεῖν τὰ
 ἐν τοῖς ἄλλοις γελοῖα. Πρὸβλ.
 περὶ Ἀντιδόξ. § 284 «τοὺς
 μὲν γε βωμολοχεύεσθαι καὶ
 σκώπτειν καὶ μιμεῖσθαι δυνα-
 μέους εὐφρεῖς καλοῦσι
 προσῆχον τῆς προσηγορίας
 ταύτης τυγχάνειν τοὺς ἀρι-
 στα πρὸς ἀρετὴν πεφυκότας.»

— εὐτραπέλους | εὐ-
 τράπελος λέγεται, ὅστις εἶ-

— Δυστυχεῖς | μω-
 ρόους καὶ ἡλιθίους, ἀδικη-
 θέντας ὑπὸ τύχης δυσμενοῦς.

- 50 (10'.) Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με δυσκόλως διακέεσθαι πρὸς τοὺς ταύτην ἔχοντας τὴν ἡλικίαν. οὔτε γὰρ γούμαι τούτους αἰτίους εἶναι τῶν γιγνομένων, σύν τε τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἤκιστα χαίρουσι ταύτην καταστάσει, δι' ἣν ἕξεσθιν αὐτοῖς ἐν ταῖς ἀκολασίαις ταύταις διατρίβειν· ὥστ' οὐκ ἂν εἰκότως τούτοις ἐπιτιμώην, ἀλλὰ πολὺ δικαιότερον τοῖς ὀλίγοις πρὸ ἡμῶν
- 51 τὴν πόλιν διοικήσασιν· ἐκεῖνοι γὰρ ἦσαν οἱ προτρέφαντες ἐπὶ ταύτας τὰς ὀλιγωρίας καὶ καταλύσαντες τὴν τῆς βουλῆς δύναμιν. (κ'.) Ἦς ἐπιστατούσης

80) Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με κτλ.] καὶ κενεῖς ἅς μὴ νομίση ὅτι ἐγὼ διακείμαι δυσμενῶς, πρὸς τοὺς ἔχοντας ταύτην τὴν ἡλικίαν. — σύννοιά τε τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἤκιστα χαίρουσι] γνωρίζω μάλιστα ὅτι οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν παντάπασι δὲν εὐχαριστοῦνται.

— χαίρουσι] μετοχὴ κατηγορηματικῆ. Μόνον ὁ ἐνεργητικὸς τύπος τοῦ προκειμένου ῥήματος ἦν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἡ δὲ χρῆσις τοῦ χαίρομαι ἀντὶ τοῦ χαίρω ἐκαλεῖτο Δατισμός, διότι λέγεται ὅτι ὁ Πέρσης Δᾶτις μετεχειρίσθη τὸν τύπον τοῦτον εἰπὼν «ἤδρωμαι καὶ χαίρωμαι κεύφραίνομαι» ('Α-

ριστοφ. Εἰρ. 291).

81) Ἦς ἐπιστατούσης] τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῆς — οὐδ' εἰσφορῶν] εἰσφορὰ ἐλέγετο ὁ ἔκτακτος φόρος, ὁ ἐπιβαλλόμενος ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν πολιτῶν, ὅτε οἱ τακτικοὶ χρηματικοὶ πόροι τῆς πόλεως δὲν ἐπῆρκουν εἰς τὰ ἔξοδα πολέμου τινὸς ἢ ἄλλης ἐπιχειρήσεως. — ἡ πόλις ἔγεμεν] τὸ γέμειν κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῆς πληρώσεως τῶν πλοίων, μεταφορικῶς δὲ λέγεται καὶ ἐπ' ἄλλων, ἰδίᾳ δὲ κακῶν· οὕτω § 43 «γέμοντας ἐπιθυμιῶν», Παναθ. § 29 «γέμειν ἀμαρτημάτων.» Σπανιώτερον λέγεται ἐπὶ καλοῦ ὡς 5, 109 «πολλῶν ἐπαίνων καὶ καλῶν πράξεων γέμοντας.»

κῶν οὐδ' ἐγκλημάτων οὐδ' εἰσφορῶν οὐδὲ πενίας οὐ-
 δε πολέμων ἢ πόλις ἔγεμεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀλλήλους
 ψυχίαν εἶχον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας εἰρήνην
 ἔειγον. παρεῖχον γὰρ σφᾶς αὐτοὺς τοῖς μὲν Ἑλλησι
 πιστοὺς, τοῖς δὲ βαρβάροις φοβεροὺς· τοὺς μὲν γὰρ 52
 σεσωκότες ἦσαν, παρὰ δὲ τῶν δίκην τηλικαύτην εἰ-
 ληφότες ὥστ' ἀγαπᾶν ἐκείνους, εἰ μηδὲν ἔτι κακὸν
 πάσχοιεν. τοιγάρτοι διὰ ταῦτα μετὰ τσσαύτης ἀ-
 σφαλείας διῆγον ὥστε καλλίους εἶναι καὶ πολυτελε-
 στέρας τὰς οἰκήσεις καὶ τὰς κατασκευὰς τὰς ἐπὶ
 τῶν ἀγρῶν ἢ τὰς ἐντὸς τείχους, καὶ πολλοὺς τῶν πο-
 λιτῶν μηδ' εἰς τὰς ἐορτὰς εἰς ἄστου καταβαίνειν, ἀλλ'
 αἰρεῖσθαι μένειν ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀγαθοῖς μᾶλλον ἢ

52) σεσωκότες ἦσαν |
 τοὺς Ἑλληνας ἐν τοῖς Μη-
 οίκοις. Οὕτω καὶ ὁ Ἡρόδ.
 7,139 «νῦν δ' Ἀθηναίους
 ἂν τις λέγων σωτῆρας γενέ-
 σθαι τῆς Ἑλλάδος, οὐκ ἂν
 ἀμαρτάνοι τάληθός.»

— ἀγαπᾶν ἐκείνους
 εἰ κ. τ. λ. | ὥστε ἐκείνοι ηὐ-
 χαριστοῦντο ἐὰν δὲν ἤθελον
 πάθῃ πλέον κανὲν κακόν· τὸ
 ἔτι ἐνταῦθα ἐν τῇ σημασίᾳ
 τοῦ πλέον, διότι κεῖται ἐν
 ἀρνητικῇ προτάσει.

— καλλίους εἶναι
 καὶ πολυτελεστέρας
 κ. τ. λ. | ὥστε ὠραιότεραι ἦ-
 σαν καὶ πολυτελέστεραι αἰκα-
 τοικίαι αὐτῶν καὶ τὰ σκεύη

τὰ ὅποια εἶχον εἰς τὴν ἐξοχὴν
 παρὰ ἐκτὸς τῆς πόλεως. Κα-
 τασκεύσασαι = ἐπιπλα καὶ
 σκευῆ τῶν οἰκῶν, Θουκ. 2, 16.

— εἰς ἄστου] ἄστου ἐ-
 λέγετο κατ' ἐξοχὴν ἢ πόλιν
 τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἄστοι οἱ
 κάτοικοι τοῦ ἄστεως ἀντιθε-
 τικῶς πρὸς τοὺς ξένους ἀστι-
 κοὶ δὲ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς
 τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς διαιω-
 μένους.

— καταβαίνειν] τὸ
 ῥῆμα τοῦτο εἶνε εὐχρηστον
 α') ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς μεσογαί-
 ας εἰς τὴν θάλασσαν ἐρχομέ-
 νων· β') ἐπὶ τῶν ἐκ τῶν ἔ-
 ξω ἀγρῶν εἰς τὴν πόλιν κα-
 τερχομένων.

53 τῶν κοινῶν ἀπολαύειν. οὐδὲ γὰρ τὰ περὶ τὰς θεωρίας ὧν ἕνεκ' ἂν τις ἦλθεν, ἀσελγῶς οὐδ' ὑπερηφάνως ἀλλὰ νοῦν ἐχόντως ἐποίουν. οὐ γὰρ ἐκ τῶν πομπῶν οὐδ' ἐκ τῶν περὶ τὰς χορηγίας φιλονικιῶν οὐδ' ἐκ τῶν τοιούτων ἀλαζονειῶν τὴν εὐδαιμονίαν ἐδοκίμαζον, ἀλλ' ἐκ τοῦ σωφρόνως οἰκεῖν καὶ τοῦ βίου τοῦ καθ' ἡμέραν καὶ τοῦ μηδένα τῶν πολιτῶν ἀπορεῖν τῶν ἐπιτηδείων. ἐξ ὧν περ χρὴ κρίνειν τοὺς ὡς ἄλλοι θῶς εὐ πράττοντας καὶ μὴ φορτικῶς πολιτευομένους.

54 ἐπεὶ νῦν γε τίς οὐκ ἂν ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις τῶν εὐ

83) τὰ περὶ τὰς θεωρίας] Θεωρίαι ἐκαλοῦντο αἱ ἐπίσημοι πανηγύρεις, αἱ τελοῦμεναι δι' ἀποστολῆς θεωρῶν, ἤτοι πανηγυρικῆς πρεσβείας ἐκπροσωπούσης τὴν πόλιν ἵνα προσφέρῃ θυσίας ὑπὲρ αὐτῆς.

— περὶ τὰς χορηγίας] χορηγία ἐκαλεῖτο ἡ παροχὴ δαπάνης πρὸς ἐκγύμνασιν χοροῦ τινος ἢ πρὸς διδασκαλίαν δράματος ἢ καὶ ἄλλου.

— τὴν εὐδαιμονίαν ἐδοκίμαζον κτλ.] διότι δὲν ἐδοκίμαζον τὴν εὐδαιμονίαν ἐκ τῶν πανηγύρεων, οὐδ' ἐκ τῶν περὶ τὰς χορηγίας φιλονικιῶν, οὐδ' ἐκ τῶν τοιούτων ἀλαζονειῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς φρονίμου διοικήσεως καὶ καθημερινῆς ζωῆς, καὶ τοῦ νὰ

μὴ στερῆται κανεὶς ἐκ τῶν πολιτῶν τῶν ἀναγκαίων. — Πρβλ. πρὸς ταῦτα ὅσα λέγει ὁ Σωκράτης παρὰ Ξενοφ. Ἀπομν. 1, 6, 10

— φορτικῶς] ἀλαζονικῶς.

84) πρὸ τῶν δικαστηρίων κληρουμένους] οἱ δικασταὶ τῶν Ἀθήνησι δικαστηρίων ἐξελέγοντο διὰ κλήρου καὶ ἐλάμβανον μισθὸν τρεῖς ὄβολους, ἐπὶ δὲ τοῦ Ἀριστοφάνους κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σχολιαστοῦ αὐτοῦ ἐφθασε μέχρις ἐξ ὀβολῶν. Ἐδίετο δ' ὁ μισθὸς ὡς ἐξῆς· εὐθὺς ὡς ἐκ τῶν πολιτῶν τις ἤθελε κληρωθῆναι δικαστῆς δικαστηρίου τινός, ἐλόμβανεν εἰσερχόμενος εἰς αὐτὸ μετὰ τῆς βακτηρίας σύμβολον, με-

φρονούντων ἀλγήσειεν, ὅταν ἴδῃ πολλοὺς τῶν πολιτῶν αὐτοὺς μὲν περὶ τῶν ἀναγκαίων, εἴθ' ἔξουσιν εἶτε μὴ, πρὸ τῶν δικαστηρίων κληρουμένους, τῶν δ' Ἑλλήνων τοὺς ἐλαύνειν τὰς ναῦς βουλομένους τρέφειν ἀξιοῦντας, καὶ χορεύοντας μὲν ἐν χρυσοῖς ἱματίοις, χειμάζοντας δ' ἐν τοιοῦτοις, ἐν οἷς οὐ βούλομαι λέγειν καὶ τοιαύτας ἄλλας ἐναντιώσεις περὶ τὴν διοίκησιν γιγνομένης, αἱ μεγάλην αἰσχύνην τῇ πόλει ποιῶσιν. (κα΄.) Ὡν οὐδὲν ἦν ἐπ' ἐκείνης τῆς βουλῆς. 55 ἀπήλλαξε γὰρ τοὺς μὲν πένητας τῶν ἀποριῶν ταῖς ἐργασίαις καὶ ταῖς παρὰ τῶν ἐχόντων ὠφελείαις, τοὺς δὲ νεωτέρους τῶν ἀκολασιῶν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ ταῖς αὐτῶν ἐπιμελείαις, τοὺς δὲ πολιτευομένους

τὰ δὲ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως ἐξερχόμενος ἀπέδιδε τὸ σύμβολον εἰς τοὺς πρυτάνεις καὶ ἐλάμβανε τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

— ἱματίοις] τὸ ἱμάτιον ἦτο ἐκ τῶν ἐπιβλημάτων δηλ. οἱ ἀρχαῖοι ἐφόρουσαν πρῶτον τὸν χιτῶνα, μαλακὸν ἔνδυμα καλύπτον τὴν σάρκα, ἐπὶ δὲ τοῦ χιτῶνος ἐπέθετον τὸ ἱμάτιον.

— ἐν οἷς οὐ βούλομαι λέγειν] κατ' εὐφημισμὸν παρασιωπᾷ τὰ ὅλως ἀντίθετα τῶν χρυσῶν ἱματίων, δηλ. τὰ βράκη.

— ἐναντιώσεις] ἀντιφάσεις.

55) (κα΄.) ἐνταῖθα ποιῆται ἀνακεφαλαίωσιν τῶν ὄσων ἀνωτέρω εἶπε περὶ τῆς ἀρετῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῆς μορφῆς τῆς πολιτείας παρὰ τοῖς αὐτοῦ προγόνοις.

— παρὰ τῶν ἐχόντων] ἐχόντων δηλ. οὐσίαν ἢ χρήματα. Πολλάκις παρὰ παλαιοῖς εὔρηται οἱ ἔχοντες ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ οἱ πλούσιοι. Εὐριπίδ. Ἀποσπ. «κακὸς ὁ μὴ ἔχων οἱ δὲ ἔχοντες ὀλβιοί», Ἀριστοφ. Πλ. 596 «τοὺς μὲν ἔχοντας καὶ πλουτοῦντας», Εὐριπίδ. 67 κτλ.

— τοὺς δὲ πρεσβυτέρους ταῖς τιμαῖς κτλ.] Πρβλ. Ξενοφ. Ἀπομν. 2, 1,

τῶν πλεονεξιῶν ταῖς τιμωρίαις καὶ τῷ μὴ λανθάνειν τοὺς ἀδικούντας, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους τῶν ἀθυριῶν ταῖς τιμαῖς ταῖς πολιτικαῖς καὶ ταῖς παρὰ τῶν νεωτέρων θεραπείαις. καίτοι πῶς ἂν γένοιτο ταύτης πλείονος ἄξια πολιτεία, τῆς οὕτω καλῶς ἀπάντων τῶν πραγμάτων ἐπιμεληθείσης;

- 56 (κβ'.) Περὶ μὲν οὖν τῶν ποτὲ καθεστώτων, τὰ μὲν πλείστα διεληλύθαμεν· ὅσα δὲ παραλελοίπαμεν, ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι κάκεινα τὸν αὐτὸν τρόπον εἶχε· τούτοις, ῥάδιόν ἐστι καταμαθεῖν. (κγ'.) "Ἦδη δὲ τινες ἀκούσαντές μου ταῦτα διεξιόντος ἐπήνεσαν μὲν ὡς οἶόν τε μάλιστα καὶ τοὺς προγόνους ἐμακάρισαν, ὅτι τὸν τρόπον τοῦτον τὴν πόλιν διώκουν, οὐ μὴν ὑ-
- 57 μᾶς γ' ὄντο πεισθήσεται χρῆσθαι τούτοις, ἀλλ' αἰ-

33 κοί γεραίτεροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγάλλονται»

56) ἐμακάρισαν] ἐκαλοτύχισαν. Μακαρίζω = θεωρῶ τινα μακάριον, καλοτύχίζω· συνώνυμον τούτου τὸ εὐδαιμονίζω.

57) κακοπαθεῖν] κικαπάσχειν. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον κακοπαθῶ, ἡμαρτημένος δ' εἶναι ὁ τύπος κακοπάσχω.

— Πολιτείας ἀκριβεστέρας] ἐννοεῖται περὶ τὰς διοικήσεις καὶ τὰς ἐπιμελείας καὶ τὰς ὑπηρεσίας ἀκριβεστέρας. Ὁ Ἀριστοτέλης διαιρεῖ πάντα τὰ δημόσια ἐ-

παγγέγματα εἰς τρεῖς τάξεις, ἡγουν ἀρχάς, ἐπιμελείας καὶ ὑπηρεσίας. Οἱ ἄρχοντες ἐν Ἀθήναις διορίζοντο ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου, ἢ ὑπὸ τῆς Βουλῆς· οἱ δὲ τῶν ἀρχόντων δημόσιοι ὑπῆρέται ὑπ' αὐτῶν τούτων καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἐδαπάνων ἐξ ἰδίων, οὗτοι δὲ ἦσαν ἐμισθοί. Οἱ δ' ἐν Ἀθήναις ἐπιμεληταί, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξετέλουσαν δημοσίαν λειτουργίαν, ἦσαν ἢ ἄρχοντες ἢ τούτων δημόσιοι ὑπῆρέται.

— Μισόδημος] ὁ τὴν

ρήσεσθαι διὰ τὴν συνήθειαν ἐν τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι κακοπαθεῖν μᾶλλον ἢ μετὰ πολιτείας ἀκριβέστερας ἀμεινον τὸν βίον διάγειν. εἶναι δ' ἔφασαν ἐμοὶ καὶ κίνδυνον, μὴ τὰ βέλτιστα συμβουλευῶν μισόδημος εἶναι δόξω καὶ τὴν πόλιν ζητεῖν εἰς ὀλιγαρχίαν ἐμβαλεῖν. (κδ'.) Ἐγὼ δ' εἰ μὲν περὶ πραγμάτων 58 ἀγνοουμένων καὶ μὴ κοινῶν τοὺς λόγους ἐπιούμην καὶ περὶ τούτων ἐκέλευον ὑμᾶς ἐλέσθαι συνέδρους ἢ συγγραφέας, οἳ ὦν ὁ δῆμος κατελύθη τὸ πρότερον, εἰκότως ἂν εἶχον ταύτην τὴν αἰτίαν· νῦν δ' οὐδὲν εἴρηκα τοιοῦτον, ἀλλὰ διείλεγμαί περὶ διοικήσεως οὐκ ἀποκεκρυμμένης ἀλλὰ φανερᾶς, ἣν πάντες ἴστε καὶ 59 πατρίαν ἡμῶν οὖσαν καὶ πλείστων ἀγαθῶν καὶ τῆ

δημοκρατίαν ἢ τὸν δῆμον μισῶν.

88) Συγγραφέας] αἰνιττεται τοὺς ὀλίγους μετὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ καταστροφὴν 413 π. Χ. ὑπὸ Πεισάνδρου προταθέντας (Θουκυδ. ἱστορ. 8, 67), οἵτινες συγγραφεῖς αὐτοκράτορες (τουτέστι συγγραφεῖς πληρεξούσιοι) δέκα τὸν ἀριθμὸν, ἔλαβον τὴν ἐντολὴν «Συγγράψαντες γνῶμην, εἰσενεγκεῖν εἰς τὸν δῆμον εἰς ἡμέραν ῥητήν· καθ' ὅ,τι ἄριστα ἢ πόλις οἰκῆσεται.»

— Ὁ δῆμος] ἡ δημοκρατία.

— εἰκότως ἂν εἶχον

ταύτην τὴν αἰτίαν] τὸ εἶχον τὴν αἰτίαν ἔχει παθητικὴν σημασίαν. Πλάτ. Ἄπολογ. 38 «ὄνομα ἐξέτε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλευμένων, τὴν πόλιν λοιδορεῖν» Θουκ. 6, 46 «πολλὴν τὴν αἰτίαν εἶχον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.»

59) πατρίαν] ὑπὸ τῶν πατέρων (προγόνων) παραδομένην. Πρβλ. 4, 31.

— ὑπὸ τοιοῦτων ἀνδρῶν] ἐηλ. τοῦ Σόλωνος, Κλεισθένους καὶ ἐκείνων οἵτινες ἐπὶ τῶν τριάκοντα διὰ τῶν ὄπλων τὴν δημοκρατίαν ἀνέλαβον.

— νεωτέρων πραγ-

πόλει καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν αἰτίαν γεγενημένην, πρὸς δὲ τούτοις ὑπὸ τριούτων ἀνδρῶν νομοθετηθεῖσαν καὶ κατασταθεῖσαν, οὓς εὐδείς ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε δημοτικωτάτους γεγενῆσθαι τῶν πολιτῶν. ὥστε πάντων ἂν μὲν συμβαίη δεινότατον, εἰ τριαύτην πολιτείαν εἰσηγούμενος νεωτέρων δόξαιμι πραγμάτων ἐπιθυμεῖν.

- 60 Ἐπειτα κάκειθεν ῥάδιον γνῶναι τὴν ἐμὴν διάνοιαν· ἐν γὰρ τοῖς πλείστοις τῶν λόγων τῶν εἰρημμένων ὑπ' ἐμοῦ φανήσομαι ταῖς μὲν ὀλιγαρχίαις καὶ ταῖς πλεονεξίαις ἐπιτιμῶν, τὰς δ' ἰσότητος καὶ τὰς δημοκρατίας ἐπαινῶν, οὐ πάσας ἀλλὰ τὰς καλῶς καθεστηκυίας, εὐδ' ὡς ἔτυχον ἀλλὰ δικαίως καὶ λόγον ἔχόντως. εἶδα γὰρ τοὺς τε προγόνους τοὺς ἡμε-

μάτων] = πολιτικῆς μεταβολῆς. Νεώτερα πράγματα (Λατ. novae res) = μεταβολή, ἀνατροπή τοῦ πολιτεύματος. Λυσ. 13,6 «οἱ βουλούμενοι νεώτερα πράγματα ἐν τῇ πόλει γίνεσθαι».

60) τὴν ἐμὴν διάνοικον] τὸ φρόνημά μου, τὴν γνώμην μου.

—οὐδ' Ἀπάσας ἀλλὰ τὰς καλῶς καθεστηκυίας] οὐχὶ ὅλας ἀλλὰ τὰς καλῶς συγκεκροτημένας.

—οὐδ' ὡς ἔτυχον] νοεῖται ἐκ τῶν ἠγχυμένων ἢ μετοχῇ ἐπαινῶν, τὸ τοιοῦτον δὲ, τὸ νὰ νοῆται δηλ.

μετοχή τις ἐκ τῶν ἠγχυμένων ἢ ἐπομένων, συμβαίνει ἐπὶ τοῦ τυγχάνω κειμένου ἐν ὑποτελεῖ προτάσει. Ξενοφ. Ἀναβ. 2,2,17 «οἱ δὲ ὑστερον ὡς ἔτυχον (δηλ. αὐλιζόμενοι) ἕκαστοι ἠυλιζοντες», Πλάτ. Κριτ. 45αδ, τι ἂν τύχωσι (πράττοντες δηλ.) τοῦτο πράξουσιν»

61) τῷ βίῳ τῷ καθ' ἡμέραν] καὶ μάλιστα ἐκ τούτου τοῖς φιδιτίοις, ἢ συσιτίοις, εἰς ἃ ὑπεχρεοῦντο νὰ ἔρχωνται ἅπαξ τῆς ἡμέρας ἄδειπνοι οἱ ἔχοντες τὸ δικαίωμα τῆς ἐλεύσεως καὶ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ εἰσφέροντες κατὰ μῆ-

τέρους ἐν ταύτῃ τῇ καταστάσει πολὺ τῶν ἄλλων διενεγκόντας καὶ Λακεδαιμονίους διὰ τοῦτο κάλλιστα πολιτευομένους, ὅτι μάλιστα δημοκρατούμενοι τυγχάνουσιν. ἐν γὰρ τῇ τῶν ἀρχῶν αἵρέσει καὶ τῷ βίῳ τῷ καθ' ἡμέραν καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασιν ἴσοιμεν ἂν παρ' αὐτοῖς τὰς ἰσότητας καὶ τὰς ὁμοιότητας μᾶλλον ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἰσχυούσας· οἷς αἱ μὲν ὀλιγαρχίαι πολεμοῦσιν, οἱ δὲ καλῶς δημοκρατούμενοι χρώμενοι διατελοῦσιν.

(κέ.) Τῶν τοίνυν ἄλλων πόλεων ταῖς ἐπιφανεστά- 62
ταις καὶ μεγίσταις, ἣν ἐξετάζειν βουλευθῶμεν, εὐρήσομεν τὰς δημοκρατίας μᾶλλον ἢ τὰς ὀλιγαρχίας συμφερούσας· ἐπεὶ καὶ τὴν ἡμετέραν πολιτείαν, ἣ πάντες ἐπιτιμῶσιν, ἣν παραβάλωμεν αὐτὴν μὴ πρὸς τὴν ὑπ' ἐμοῦ ῥηθεῖσαν ἀλλὰ πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν τριάκοντα καταστάσαν, οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν θεοποίητον εἶναι νομίσειεν. (κς'.) Βούλομαι δ' εἰ καὶ τινές με 63

να «ἀλφίτῳ μέδιμνον, οἴνου χόας ὀκτώ, τυροῦ πέντε μνᾶς, σύκων ἡμίμναια πέντε· καὶ πρὸς τούτοις εἰς ὄφωνίαν μικρόν τι κομιδῆ νομίσματος» κατὰ τὸν Πλούταρχον.

— πολεμοῦσιν] ἐναντιοῦνται.

62) τῶν τοίνυν] ὁ τοίνυν ἐνταῦθα εἶναι μεταβατικός.

— τὴν ἡμετέραν πολιτείαν] ὅπως εὐρίσκειται αὕτη διεφθαρμένη.

— ἣ πάντες ἐπιτι-

μῶσι] Πρβλ. ὅσα εἶπεν ἐν § 15.

— πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν τριάκοντα] οἱ παλαιοὶ ἔλεγον ἀπλῶς οἱ τριάκοντα, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀριστοτέλους προσετίθετο καὶ τὸ τύραννοι.

— θεοποίητον] ὑπὸ θεοῦ ποιηθεῖσαν, νομοθετηθεῖσαν. Οὕτως ὁ Πίνδαρος Πυθ. 1,61 ὀνομάζει τὴν Δωρικὴν πολιτείαν θεόδοματον ἐλευθερίαν.

63) ἔξω τῆς ὑποθέσεως] = ἔξω τοῦ πράγματος.

φῆσουσιν ἔξω τῆς ὑποθέσεως λέγειν, δηλώσαι καὶ διελθεῖν, ὅσον αὐτῇ τῆς τότε διήνεγκεν, ἵνα μηδεὶς οἴηται με τὰ μὲν ἀμαρτήματα τοῦ δήμου λίαν ἀκριβῶς ἐξετάζειν, εἰ δέ τι καλὸν ἢ σεμνὸν διαπέπρακται, ταῦτα δὲ παραλείπειν. ἔσται δ' ὁ λόγος οὔτε μακρὸς 64 οὐτ' ἀνωφελὴς τοῖς ἀκούουσιν. (κζ'.) Ἐπειδὴ γὰρ τὰς ναῦς τὰς περὶ Ἑλλησπόντον ἀπωλέσαμεν, καὶ ταῖς συμφοραῖς ἐκείναις ἢ πόλις περιέπεσε, τίς οὐκ

Κικέρ. pro Milone §92 «extra causam»

— αὐτῇ] ἡνῶν πολιτεία.

— τὰ μὲν ἀμαρτήματα — εἰ δὲ — ταῦτα δὲ] ἐν τῷ β' ἡγουμένῳ κώλῳ δὲν ἐπαναλαμβάνεται ὁ μὲν, ὤφειλε δηλ. νὰ εἶπῃ τὰ μὲν ἀμαρτήματα τοῦ δήμου ταῦτα μὲν λίαν ἀκριβῶς ἐξετάζειν εἰ δὲ — ταῦτα δὲ κτλ.» Οὕτω Πανηγ. 176 «ἀ μὲν γὰρ αὐτονόμους ἀφίησι τὰς τε νήσους καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ τῆς Εὐρώπης πάλαι λέλυται — ἀ δ' αἰσχύνῃν ἡμῖν φέρει — ταῦτα δὲ κτλ.» ἀντὶ ταῦτα μὲν πάλαι λέλυται.»

64) ἀπωλέσαμεν] κατὰ τὴν ἐν Αἰγίῳ ποτομείῳ πρὸ τοῦ Ἑλλησπόντου ναυμαχίαν τῷ 405 π. Χ. Σημειωτέον ὅτι πάντοτε λέγεται ἢ ἐν Ἑλλησπόντῳ ἢ περὶ Ἑλλή-

σπόντον συμφορὰ, ναυμαχία, οὐδαμῶς δὲ γίνεται μνεία τῶν Αἰγίῳ ποταμῶν. Οὕτω παρ' Ἰσοκράτει 18,59 «ἀπώλεσε τὰς ναῦς τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ», 5,62 «ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῇ περὶ Ἑλλησπόντον», 19,99 «πρὸ τῆς ἀτυχίας τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ», 4,119 «μετὰ τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ γενομένην ἀτυχίαν.» κτλ.

— τίς οὐκ οἶδε τῶν πρεσβυτέρων] ταῦτόν τῳ κατωτέρῳ (§ 66) «καὶ μὲν δὴ καὶ τάδε τίς οὐ μνημονεύει τῶν ἡλικιωτῶν τῶν ἐμῶν», διότι ἢ ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορὰ εἶχε συμβῆ κατὰ τὸ τριακοστὸν δευτερόν ἔτος τῆς ἡλικίας τοῦ Ἰσοκράτους, ὅθεν οἱ μετ' αὐτοῦ ἐπιζῶντες, γέροντες ἤδη, ἠρῶναντον ἀναμνησθῶσι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

εἶδε τῶν πρεσβυτέρων τοὺς μὲν δημοτικούς καλουμένους ἐτοίμους ὄντας ὅτιοῦν πάσχειν ὑπὲρ τοῦ μὴ πειεῖν τὸ προσταττόμενον, καὶ δεινὸν ἡγουμένους, εἴ τις ὄψεται τὴν πόλιν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἄρξασαν, ταύτην ὑφ' ἑτέροις οὔσαν, τοὺς δὲ τῆς ὀλιγαρχίας ἐπιθυμήσαντας ἐτοίμως καὶ τὰ τείχη καθαιρούντας καὶ τὴν δουλείαν ὑπομένοντας; καὶ τότε μὲν, ὅτε τὸ 65 πλῆθος ἦν κύριον τῶν πραγμάτων, ἡμᾶς τὰς τῶν ἄλλων ἀκροπόλεις φρουροῦντας, ἐπειδὴ δ' οἱ τριάκοντα παρέλαβον τὴν πολιτείαν, τοὺς πολεμίους τὴν ἡμετέραν ἔχοντας; καὶ κατὰ μὲν ἐκεῖνον τὸν χρόνον δεσπότης ἡμῶν ὄντας Λακ. δαιμονίους, ἐπειδὴ δ' οἱ φεύγοντες κατελθόντες πολεμεῖν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἐτόλμησαν καὶ Κόνων ναυμαχῶν ἐνίκησε, πρέσβεις ἐλθόντας παρ' αὐτὸν καὶ διδόντας τῇ πόλει τὴν ἀρχὴν τὴν τῆς θαλάσσης; καὶ μὲν δὴ καὶ τάδε τίς οὐ 66

— τὸ προσταττόμενον | δηλ. ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου, Ξενοφ. Ἑλλ. 2, 2, 20.

— ἐτοίμως — καθαιρούντας | προθύμως καὶ τὰ τείχη κατεκρήμιζον· κατὰ τὸν Ξενοφ. 2, 2, 23 « οἱ φυγάδες κατῆσαν καὶ τὰ τείχη κατέσκαπτον ὑπ' αὐλητρίδων πολλῇ προθυμίᾳ, νομίζοντες ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας. »

— τὸ πλῆθος — ὁ ὄημος.

65) τοὺς τῶν ἄλ-

λων ἀκροπόλεις φρουροῦντας | Πρβλ. 8, 92 « ἀντί μὲν γὰρ τοῦ φρουρεῖν τὰς τῶν ἄλλων ἀκροπόλεις τῆς αὐτῶν ἐπεῖθον τοὺς πολεμίους κυρίους γενομένους. »

— οἱ φεύγοντες | ἐννοεῖ τοὺς μετὰ Θρασυβούλου.

— Κόνων ναυμαχῶν ἐνίκησεν] ἐν Κνίδῳ δέκα ἔτη μετὰ τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ ναυμαχίαν.

66) Τῶν μὲν ἀμελήσαντας, τὰ δὲ συλήσαντας] τῶν μὲν ὁσίων ἢ

μνημονεύει τῶν ἡλικιωτῶν τῶν ἐμῶν, τὴν μὲν δημοκρατίαν οὕτω κοσμήσασαν τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἱεροῖς καὶ τοῖς ὁσίοις ὥστ' ἔτι καὶ νῦν τοὺς ἀφικνουμένους νομίζειν αὐτὴν ἀξίαν εἶναι μὴ μόνον τῶν Ἑλλήνων ἀρχειν ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, τοὺς δὲ τριάκοντα τῶν μὲν ἀμελήσαντας, τῶν δὲ συλήσαντας, τοὺς δὲ νεωσοίκους ἐπὶ καθαίρεισει τριῶν ταλάντων ἀποδομένους, εἰς οὓς ἡ πόλις ἀνήλωσεν οὐκ ἐλάττω χιλίων 67 ταλάντων; ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὴν πραότητα δικαίως ἂν

μέλησαν, τὰ δὲ ἱερά ἐσύλησαν (διήρπασαν).

—Νεωσοίκους] ανεώσοικοι (παρὰ τοῦ ναῦς καὶ οἶκος) εἰσίν, ἃ Νεώρια καλεῖ Λυσίας ἐν τῷ τέλει τοῦ κατὰ Ἐρατοσθένους, γεγονότος ἐνός τῶν τριάκοντα· καὶ ἅπερ ἡ νῦν συνήθεια οὐκ ἂν ἀπεικώτως καλέσειε καρβοστάσια, ὥπερ ἐκάλουν οἱ πρὸ ἡμῶν οὐ πολλῶ γεγονότες... Ἔτεροι δὲ (*Ἀρποκρατ. λεξ. Νεώρια, καὶ Ἡσύχ. λέξ. Νεώσοικοι, μετὰ τῶν σημ.) διαφέρειν οἶονται τῶν νεωσοίκων τὰ νεώρια, ὡς τὰ μὲν νεώρια εἶνε τὴν ὄλην περιβολήν, ἕκαστον δὲ τῶν ἐν αὐτῇ νεωσοίκων, μιᾶς νεῶς οἶκον εἶναι» Κορ. 67) Πραότητα] Εἰρωνικῶς πραότητα λέγει

τὴν τῶν τριάκοντα θηριωδίαν.

—Οἱ μὲν γὰρ] οἱ τριάκοντα τύραννοι.

—Πεντακοσίους μὲν καὶ χιλίους] «τοσοῦτους λέγει καὶ Αἰσχίνης (περὶ παραπροσβ.) καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός (Πρόδρ. Ἑλλ. Β: 67. σελ. 206). Διογένης δὲ ὁ Λαέρτιος (ἐν βίῳ Ζήνωνος) Χιλίους καὶ τετρακοσίους.» Κοραῆς.

—Ἀκρίτους] Ἄκριτος παρ' ἡμῖν μὲν ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν = ὁ μὴ ἔχων κρίσιν, παρὰ δὲ τοῖς παλαιοῖς παθητικὴν = ὁ μὴ κεκριμένος. Λυσ. 19,7 «Νικόφημος καὶ Ἀριστοφάνης ἄκριτοι ἀπέθανον» καὶ 25,26 κτλ.

—οἱ δὲ κρατήσαν-

ἐπαινέσειε τὴν ἐκείνων μᾶλλον ἢ τὴν τῆς δήμο-
 κτίας. οἱ μὲν γὰρ ψηφίσματι παραλαβόντες τὴν πόλιν
 ταχοσίους μὲν καὶ χιλίους τῶν πολιτῶν ἀκρίτους
 ἔκτειναν, εἰς δὲ τὸν Πειραιᾶ φυγεῖν πλείους ἢ πεν-
 τήκισχιλίους ἠνάγκασαν· οἱ δὲ κρατήσαντες καὶ μεθ'
 ἑλθόντων κατιόντες, αὐτοὺς τοὺς αἰτιωτάτους τῶν κα-
 τὰ ἀνελόντες, οὕτω τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους καλῶς καὶ
 ἰσότητος διόκησαν ὥστε μηδὲν ἕλαττον ἔχειν τοὺς ἐκ-
 λόντας τῶν κατελθόντων. (κῆ.) Ὁ δὲ πάντων κάλ-68
 ἄριστον καὶ μέγιστον τεκμήριον τῆς ἐπιεικείας τοῦ δή-
 μου· δανεισαμένων γὰρ τῶν ἐν ἄστει μεινάντων ἑκατὸν
 ἑλάντα παρὰ Λακεδαιμονίων εἰς τὴν πολιορκίαν
 τῶν τὸν Πειραιᾶ κατασχόντων, ἐκκλησίας γενομένης
 ἐπὶ ἀποδόσεως τῶν χρημάτων, καὶ λεγόντων πολλῶν
 ὅτι δίκαιόν ἐστι διαλύειν τὰ πρὸς Λακεδαιμονίους μὴ
 τοὺς πολιορκουμένους ἀλλὰ τοὺς δανεισαμένους, ἔ-
 βε τῷ δήμῳ κοινὴν ποιήσασθαι τὴν ἀπόδοσιν. καὶ 69

68] δηλ. οἱ δημοτικοὶ οἱ
 γόντες εἰς Πειραιᾶ καὶ Φυ-
 λῶν καταλαβόντες.

—μηδὲν ἕλαττον ἔ-
 εἶν κτλ.] τίποτε μικρό-
 ῖον δικαίωμα νὰ μὴ ἔχω-
 ν οἱ ἀποδιώξαντες ἀπὸ τοὺς
 ἀνελθόντας.

68) τῶν ἐν ἄστει μει-
 νάντων] = ὀλιγαρχικῶν.

—κοινὴν] μετὰ τῶν ὀ-
 λιγαρχικῶν δηλ. καὶ οἱ δη-
 μοτικοί. Παρ' ἄλλοις: κοινῆ.

69) τοσοῦτον ἐπιδοῦ-

ναὶ τὴν πόλιν ἐποίη-
 σαν] ἔκαμαν τὴν πόλιν νὰ
 προκόψῃ τόσον πολὺ.

— μὴ περιδεῖν αὐ-
 τοὺς ἀναστάτους γε-
 νομένους] νὰ μὴ ἀφήσω-
 μεν (παραβλέψωμεν) αὐτοὺς
 νὰ καταστραφῶσιν. (ὑπὸ
 τῶν Θηβαίων μετὰ τὴν ἐν
 Λεύκτροις μάχην). Παρὰ Λυ-
 σία 19,64 «μὴ περιδεῖν
 (ἡμᾶς) ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀνα-
 ρεθέντας.»

—τῆς ἑκατέρων] τῶν δη-

γάρ τοι διὰ ταύτην τὴν γνώμην εἰς τοιαύτην ἡμῶν
 ὁμόνοιαν κατέστησαν καὶ τοσοῦτον ἐπιδοῦναι τὴν
 λιν ἐποίησαν ὥστε Λακεδαιμονίους, τοὺς ἐπὶ τῆς
 λιγαρχίας ὀλίγου δεῖν καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν προ-
 τάττοντας ἡμῖν, ἔλθειν ἐπὶ τῆς δημοκρατίας ἵνα
 τεύσοντας καὶ δεησομένους μὴ περιδεῖν αὐτῶν
 ἀναστάτους γενομένους. τὸ δ' οὖν κεφάλαιον τῆς
 κατέρων διανοίας τοιοῦτον ἦν· οἱ μὲν γὰρ ἡξίουσαν τὴν
 μὲν πολιτῶν ἄρχειν, τοῖς δὲ πολεμίοις δουλεύειν,
 οἱ δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἄρχειν, τοῖς δὲ πολίταις ἴσον ἔχειν
 70 (κθ'.) Ταῦτα δὲ διήλθον δυοῖν ἔνεκα, πρῶτον μὲν ἐ-
 μαυτὸν ἐπιδείξαι βουλόμενος οὐκ ὀλιγαρχιῶν οὐδὲ
 πλεονεξιῶν ἀλλὰ δικαίας καὶ κοσμίας ἐπιθυμοῦν τὴν
 πολιτείας, ἔπειτα τὰς δημοκρατίας τὰς τε κακῶς
 καθεστηκυίας ἐλαττόνων συμφορῶν αἰτίας γιγνομέ-
 νας. τὰς τε καλῶς πολιτευομένας προεχούσας τῶν ὀλι-

μακρατικῶν δηλ. καὶ ὀλιγαρχικῶν ὅθεν διὰ μὲν τοῦ οἱ μὲν ἡξίουσαν κτλ. ἐννοεῖ τοὺς ὀλιγαρχίας ἐπιθυμήσαντας οἱ δὲ, τοὺς δημοτικούς καλουμένους.

70) ἐλαττόνων | ὡς ἔσθ' ὅρος τῆς συγκρίσεως θά νουηθῆ: ἢ αἱ ὀλιγαρχίαι.

— προεχούσας τῶν δικαιοτέρων εἶναι | ὑπερέχουσι κατὰ τοῦτο ὅτι εἶνε δικαιοτέρα. Μετὰ τῶν ῥημάτων προέχειν, ὑπερτερεῖν, διαφέρειν, τίθεται ἡ δοτικὴ

πρὸς δὴλωσιν τῆς προφάσεως ἢ ἀφορμῆς ἢ τοῦ αἰτίου. Σεννοφ. ἑλλ. 7,1,4 «ἐμπειρία γὰρ πολὺ προέχετε τῶν ἄλλων.»

— κοινοτέρας | — κοινωφελεστέρας. Καὶ ἐν 5,1 «νομίσας οὐδέποτε ἂν εὐρεθῆναι καλλίω ταύτης ὑπέθεσιν, οὐδὲ κοινοτέρα νοῦδέμ᾽ ἄλλων ἅπασιν ἡμῖν συμφέρουσιν.»

— τοῖς χρωμένοις | τοῖς ἐν αὐταῖς πολιτευομένοις.

αισιότερας εἶναι καὶ κοινοτέρας καὶ τοῖς χρωμένους
 οἴους.

(λ'.) Τάχ' οὖν ἂν τις θαυμάσειεν, τί βουλόμενος 71
 ἀντι τῆς πολιτείας τῆς οὕτω πολλὰ καὶ καλὰ δια-
 πεπραγμένης ἑτέραν ὑμᾶς πείθω μεταλαβεῖν, καὶ τί-
 νος ἕνεκα νῦν μὲν οὕτω καλῶς ἐγκεχωμιάκα τὴν δη-
 μοκρατίαν, ὅταν δὲ τύχω, πάλιν μεταβαλὼν ἐπιτιμῶ
 καὶ κατηγορῶ τῶν καθεστώτων.

(λα.) Ἐγὼ δὲ καὶ τῶν ἰδιωτῶν τοὺς ὀλίγα μὲν κα- 72
 τορθοῦντας, πολλὰ δ' ἐξαμαρτάνοντας μέμφομαι καὶ
 νομίζω φαυλοτέρους εἶναι τοῦ δέοντος, καὶ πρὸς γε
 τούτοις τοὺς γεγονότας ἐκ καλῶν κάγαθῶν ἀνδρῶν,
 καὶ μικρῶ μὲν ὄντας ἐπιεικεστέρους τῶν ὑπερβαλ-
 λόντων ταῖς πονηρίαις, πολὺ δὲ χείρους τῶν πατέρων,

71) τὰ χ, οὖν ἂν τις θαυ-
 μάσειεν] τοῦ τάχα πρώτη
 σημασία εἶνε ἡ τοῦ ταχέως,
 τὴν σημασίαν ὅμως ταύτην
 σπανίως ἔχει παρὰ πεζοῖς.
 Ἐνταῦθα ἔχει τὴν σημασίαν
 τοῦ ἴσως ὡς καὶ 5,39 «τάχ'
 ἂν τις τολμήσειεν» 8,57 κτλ.

—ἐπιτιμῶ καὶ κατη-
 γορῶ τῶν καθεστώτων]
 τὸ ἀντικείμενον καθεστώ-
 τῶν ἐτέθη καθ' ἣν πτώσιν
 ἀπαιτεῖ τὸ πλησιέστερον ῥῆ-
 μα κατηγορῶ, ὅπερ συν-
 τάσσεται γενικῇ, ἐν ᾧ τὸ ἐπι-
 τιμᾶν συντάσσεται δοτικῇ,
 ὡς ἐν § 36 ἄσως οὖν ἂν τις

ἐπιτιμήσει τοῖς εἰρημένους.»
 καὶ κατωτέρω δὲ (§ 77)
 ἀπαντᾷ ἡ αὐτὴ σύνταξις
 «ἐπιτιμῆσαι καὶ κατηγορή-
 σαι τῶν ἐνεστώτων πραγμά-
 των.»

72) ὀλίγα μὲν κατορ-
 θοῦντας κ.τ.λ.] Πρβλ.
 5,35 «ἀλλὰ γὰρ ἅπαντες
 πλείω πεφύκαμεν ἐξαμαρ-
 τάνειν ἢ κατορθοῦν.»

—μέμφομαι] = ψέγω· τὴν
 σημασίαν ταύτην ἔχει τὸ
 μέμφομαι συντασσόμενον αἰ-
 τιατικῇ. Πλάτ. Πολιτ. 487
 «οὐδ' ἂν ὁ Μῶμος τόγε ται-
 οὔτον μέμψαιτό.»

λοιδορῶ, καὶ συμβουλεύσαιμ' ἂν αὐτοῖς παύσασθα
 73 τοιούτοις οὖσιν. τὴν αὐτὴν οὖν γνώμην ἔχω καὶ περ
 τῶν κοινῶν· ἡγοῦμαι γάρ δεῖν ἡμᾶς οὐ μέγα φρονεῖν
 οὐδ' ἀγαπᾶν, εἰ κακοδαιμονησάντων καὶ μανέντων
 ἀνθρώπων νομιμώτεροι γεγόναμεν, ἀλλὰ πολὺ μάλ-
 λον ἀγανακτεῖν καὶ βαρέως φέρειν, εἰ χεῖρους τῶν
 προγόνων τυγχάνοιμεν ὄντες· πρὸς γὰρ τὴν ἐκείνων
 ἀρετὴν ἀλλ' οὐ πρὸς τὴν τῶν τριάκοντα πονηρίαν ἀ-
 μιλλητέον ἡμῖν ἐστίν, ἄλλως τε καὶ προσῆκον ἡμῖν
 74 βελτίστοις ἀπάντων ἀνθρώπων εἶναι. (λβ'.) Καὶ τοῦ-

—Λοιδορῶ] ἀντικ. τοῦ
 λοιδορῶ εἶνε τοὺς γεγονό-
 τας κ.τ.λ. Τὸ ἐνεργ. λοι-
 δορῶ = σκώπτω ὑβρίζω πι-
 κρά συντάσσεται πάντοτε
 αἰτιατικῇ, τὸ δὲ λοιδοροῦ-
 μαι ὁστικῇ· 5,82 «μολύνε-
 σθαι καὶ λοιδορεῖσθαι τοῖς
 ἐπὶ τοῦ βήματος καλινδου-
 μένοις.»

73) ἀγαπᾶν εἰ κακο-
 δαιμονησάντων κτλ. |
 νὰ εὐχαριστώμεθα διότι εἵ-
 μεθα νομιμώτεροι δυστυχῶν
 καὶ φρενοβλαβῶν ἀνθρώπων.

— Μετὰ τὰ ψυχικοῦ παθή-
 ματος σημαντικὰ θαυμάζειν,
 ἄχθεσθαι, ἀγανακτεῖν, ἀγα-
 πᾶν κλπ. τίθεται πρότασις
 εἰσαγομένη διὰ τοῦ ὑποθετι-
 κοῦ εἰ, ἀντὶ πρότάσεως διὰ

τοῦ ὅτι εἰσαγεμένης, ὅταν τὸ
 ἀντικείμενον τοῦ θαυμασμοῦ
 ἄχθους, ἀγανακτήσεως, ἀγα-
 πης κτλ. πρέπει νὰ δηλωθῇ
 ὡς ἀπλῶς πιθανόν ἢ ἀμφίβο-
 λον. Ξενοφ. Κύρ. Παιδ.
 1,1,4 «ἀγαπήσθαι ὅτι εἰ τοῦ
 ἑαυτοῦ ἔθνους ἄρχων διεγέ-
 νετο» Ἰσοκρ. 19,20 «ἡγά-
 πησα εἰ τοὺς οἰκέτας τοὺς ἐ-
 μαυτοῦ διασῶσαι δυνηθεῖσιν.»
 Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὸ
 ἀγαπᾶν σημαίνει ἀρκεῖσθαι
 εὐχαριστεῖσθαι.

— μανέντων] τῶν
 τριάκοντα· 8,108 «διὰ τὴν
 τῶν τριάκοντα μανίαν»

— προσῆκον] αἰτ. ἀπό-
 λυτος.

74) τὴν ὃ' ἡμετέραν
 —δυναμένην] Πρὸβλ. τὸ

ον εἶρηκα τὸν λόγον οὐ νῦν πρῶτον ἀλλὰ πολλάκις
 ἤδη καὶ πρὸς πολλούς. ἐπίσταμαι γὰρ ἐν μὲν τοῖς
 ἄλλοις τόποις φύσεις ἐγγιγνομένας καρπῶν καὶ δέν-
 τρων καὶ ζώων ἰδίας ἐν ἐκάστοις καὶ πολὺ τῶν ἄλ-
 λων διαφερούσας, τὴν δ' ἡμετέραν χώραν ἄνδρας φέ-
 ρειν καὶ τρέφειν δυναμένην οὐ μόνον πρὸς τὰς τέχνας
 καὶ τὰς πράξεις καὶ τοὺς λόγους εὐφυστάτους ἀλλὰ
 καὶ πρὸς ἀνδρείαν καὶ πρὸς ἀρετὴν πολὺ διαφέροντας.
 τεχμαίρεσθαι· δὲ δίκαιόν ἐστι τοῖς τε παλαιοῖς ἀγῶσιν, 75
 ὡς ἐποίησαντο πρὸς Ἀμαζόνας καὶ Θραῦκας καὶ Πε-
 οποννησίους ἅπαντας, ἐν οἷς καὶ μόνοι καὶ μετὰ
 Πελοποννησίων, καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦν-
 τες, νικήσαντες τοὺς βαρβάρους ἀριστείων ἤξιώθησαν·
 οὐδὲν ἂν ἔπραξαν, εἰ μὴ πολὺ τὴν φύσιν διήνεγα-
 ναν. (λγ.) Καὶ μηδεὶς οἰέσθω ταύτην τὴν εὐλογίαν 76

Ὀμηρικὸν (Ὀδυσ. I, 27)
 «τρηχεῖ' ἀλλ' ἀγαθὴ κουρο-
 πρόφος» καὶ 8,94 «ῥαδίον
 ἐστι καταμαθεῖν καὶ τὴν
 χώραν ἡμῶν ὅτι δύναται τρέ-
 φειν ἄνδρας ἀμείνους τῶν
 ἄλλων.»

— πρὸς τὰς τέχνας
 — εὐφυστάτους | πρὸς
 τὰς τέχνας εὐφυστάτοι λέ-
 γονται οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἐν
 τῷ Πανηγυρικῷ § 33.

— ἀλλὰ πρὸς ἀν-
 δρείαν πολὺ διαφέ-
 ροντας | Πρὸβλ. Λυκούργ.
 κατὰ Λεωκράτους § 83.

75) ἀριστείων ἤξι-
 ώθησαν | ἐκρίθησαν ἄξιοι
 βραβείων. 4.72 «καὶ πρὸς ἅ-
 παντας τοὺς κινδύνους διε-
 νεγκόντες, εὐθὺς μὲν τῶν ἀ-
 ριστείων ἤξιώθησαν».

76) Καὶ μηδεὶς οἰέ-
 σθω | Προδιόρθωσις· οὕτω
 καὶ § 50 καὶ 15,193 Δη-
 μοσθ. 18,59.

— εὐλογίαν | «τὸν ἔπαι-
 νον, ἐτέρως τῆς ἐν τῇ συνηθείᾳ
 εὐλογίας, τῆς σημαίνουσας
 τὴν παρά τῶν ἱερέων τοῖς ἰδιώ-
 ταις ἢ παρά τῶν γονέων τοῖς
 τέκνοις γινομένην εὐχὴν, ἢ

ἡμῖν προσήκειν τοῖς νῦν πολιτευομένοις, ἀλλὰ πολὺ τούναντίον. εἰσὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων ἔπαινον μὲν τῶν ἀξίους σφᾶς αὐτοὺς τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς παρεχόντων, κατηγορία δὲ τῶν τὰς εὐγενεῖα ταῖς αὐτῶν ῥαθυμίαις καὶ κακίαις καταισχυρόντων. ὅπερ ἡμεῖς ποιοῦμεν εἰρήσεται γὰρ τάληθές. τοιαύτης γὰρ ἡμῖν τῆς φύσεως ὑπαρχούσης οὐ διεφυλάξαμεν αὐτὴν ἀλλ' ἐμπεπτώκαμεν εἰς ἄνοιαν καὶ ταραχὴν καὶ πονηρῶν πραγμάτων ἐπιθυμίαν ἀλλὰ γὰρ

καὶ συνάπτεται πολλάκις ὡς ἐν τῷ «εὐχᾶς καὶ εὐλογίας.» Σημαίνει δὲ παρὰ ταῦτα καὶ τὰ Λιβυκὰ ἐξάνθηματα, νόσον τοῖς παιδίοις συνήθη τὴν καλουμένην τοῖς Γάλλοις *petit verole*. Ἔοικε δ' ἡ κλησις οὐ κατὰ φθορὰν παρὰ τὸ ἐκφλογία (τουτέστιν ἐξάνθημα φλογῶδες) γεγονέναι καθάπερ ὤθη ὁ Ἄγγλος Φρείνδιος (Ἱστορ. Ἱατρικ.) ἀλλὰ κατ' εὐφημισμὸν εὐλογία εἰρησθαι, ὡς καὶ παρὰ τοῖς Τούρκοις ἡ λοιμικὴ νόσος, εὐλογημένη (μουμπαρὲκ) καλεῖται» Κοραΐης. Πρὸβλ. καὶ Λυκούργ. κατὰ Λεωκρ. 46 «αἱ γὰρ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν εὐλογίαι τὸν ἔλεγχον σαφῆ κατὰ τῶν τάναντία ἐπιτηδευόντων ποιοῦσιν»

77.) Ἀλλὰ γὰρ ἦν ἐπακολουθῶ [τὸ ἐπακαλουθῶ ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἐπιδιωκόντων ἐν τῷ πολέμῳ ἐν τῇ σημασίᾳ δηλ. τοῦ λατ. *insequor* καὶ *insector*.

— εἰρήκαμεν | ἀντὶ εἰρηκα. Οἱ παλαιοὶ Ἕλληνας μετριοφροσύνης ἕνεκεν μετεχειρίζοντο ἐνίοτε ὀμιλοῦντες περὶ αὐτῶν τὸ πληθυντικὸν ἀπὸ πρόσωπον ἀντὶ τοῦ ἐνικού ἰσθίως ὅταν ἤθελον νὰ παραστήσωσι τὴν ἰδέαν ἢ πράξιν αὐτῶν κοινὴν καὶ τῶν ἄλλων. Ἡ τοιαύτη χρῆσις εἶνε σπανία μὲν παρὰ πεζοῖς συχνοτάτη δὲ παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ ἰδίᾳ τοῖς τραγικοῖς. Εὐρησθαι δὲ καὶ παρ' Ὀμήρῳ Ἰλ. Ν 257 «τό νυ γὰρ κατεῖξάμεν ὁ πρὶν ἔχεσκον» λέγει ὁ

ἐπακολουθῶ τοῖς ἐνοῦσιν ἐπιτιμῆσαι καὶ κατηγο-
 ρῆσαι τῶν ἐνεστώτων πραγμάτων, δέδοικα, μὴ πόρ-
 ρησαν τῆς ὑποθέσεως ἀποπλανηθῶ. (κδ'.) Περὶ μὲν
 τούτων καὶ πρότερον εἰρήκαμεν καὶ πάλιν ἐροῦ-
 μεν, ἣν μὴ πείσωμεν ὑμᾶς παύσασθαι τοιαυτ' ἐξα-
 κερτάνοντας· περὶ δ' ὧν ἐξ ἀρχῆς τὸν λόγον κατεστη-
 νάμην, βραχέα διαλεχθεὶς παραχωρῶ τοῖς βουλομένοις
 συμβουλευεῖν περὶ τούτων.

(λε'.) Ἡμεῖς γὰρ ἦν μὲν οὕτως οἰκῶμεν τὴν πόλιν 78
 ὥστε νῦν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ καὶ βουλευσόμεθα καὶ
 ἐπιτιμῆσομεν καὶ βιωσόμεθα καὶ σχεδὸν ἅπαντα καὶ
 ἐπιβουλεύσομεθα καὶ πράξομεν, ἅπερ ἔν τε τῷ παρόντι και-
 ρῷ καὶ τοῖς παρελθοῦσι χρόνοις· ἦν δὲ μεταβάλλομεν
 τὴν πολιτείαν, ὄχι κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, οἷά
 ἅπερ ἦν τοῖς προγόνοις τὰ πράγματα, τοιαυτ' ἔσται
 καὶ περὶ ἡμᾶς· ἀνάγκη γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν πολιτευ-
 μάτων καὶ τὰς πράξεις ὁμοίας αἰεὶ καὶ παραπλησίας
 ἀποβαίνειν. (λϛ'.) Δεῖ δὲ τὰς μεγίστας αὐτῶν παρ' 79

Μηριόνης πρὸς τὸν Ἰδομενέα
 περὶ τοῦ ἔγχους αὐτοῦ ἀντί-
 κατέαξα.

— παραχωρῶ τοῖς
 βουλομένοις | Ἄρχεται
 ἐντεῦθεν ὁ ἐπίλογος. Πρβλ.
 Πλάτ. Ἀπολ. 34 «εἰ δὲ τό-
 τε ἐπελάθετο (Μέλητος) νῦν
 παρασχέσθω, ἐγὼ παραχω-
 ρῶ» Ἄνδοκίδ. Μυστ. § 26
 «καὶ σιωπῶ καὶ παραχωρῶ,
 εἴ τις ἀναβαίνειν βούλεται.»
 Δημοσθ. 16, 32, κτλ.

78.) Ἡμεῖς γὰρ | ὁ
 γὰρ ἐνταῦθα ἐπεξηγηματι-
 κός.

— οὕτως | ὡς ἀνωτέρω
 εἶπον. Ἡ ἀντωνυμία οὗτος
 καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς ἐπίρρημα ἀ-
 ναφέρονται εἰς τὰ ἠγούμενα.

— ὥσπερ νῦν | δηλ. οἰ-
 κοῦμεν αὐτὴν τὸ δὲ οἰκεῖν
 ἐνταῦθα ἐν ἀμφοτέραις ταῖς
 σημασίαις τοῦ κατοικεῖν δηλ.
 καὶ διοικεῖν.

79.) τὰ γένη ταῦτα

ἀλλήλας θέντας βουλευσασθαι, ποτέρας ἡμῖν αἰρετὴ
 ἐστίν. καὶ πρῶτον μὲν σκεψόμεθα τοὺς Ἕλληνας
 καὶ τοὺς βαρβάρους, πῶς πρὸς ἐκείνην τὴν πολιτείαν
 διέκειντο καὶ πῶς νῦν ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς. οὐ γὰρ ἐλά-
 χιστον μέρος τὰ γένη ταῦτα συμβάλλεται πρὸς εὐδο-
 80μονίαν, ὅταν ἔχη κατὰ τρόπον ἡμῖν. (λζ'.) Οἱ μὲν
 τοίνυν Ἕλληνες οὕτως ἐπίστευον τοῖς κατ'ἐκείνον
 χρόνον πολιτευμένοις ὥστε τοὺς πλείστους αὐτῶν
 ἔκοντας ἐγχειρίσαι τῇ πόλει σφᾶς αὐτοῦς· οἱ δὲ βαρ-
 βαροὶ τοσοῦτον ἀπείχον τοῦ πολυπραγμονεῖν περὶ τῶν
 Ἑλληνικῶν πραγμάτων, ὥστ' οὔτε μακροῖς πλοίοις ἐπι-
 τάδε Φασήλιδος ἔπλεον οὔτε στρατοπέδοις ἐντὸς Ἀλ-
 λυος ποταμοῦ κατέβαινον ἀλλὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἤγον

συμβάλλεται | τὸ συμ-
 βάλλει καὶ συμβάλλεσθαι
 ἔχουσιν οὐσιώδη διαφορὰν, δι-
 ὅτι ὁ μὲν ἐνεργητικὸς τύπος
 ἐκφράζει ἐνεργεῖαν ἀπλῶς καὶ
 ἄνευ ἄλλης τινὸς δευτερευ-
 ούσης ἀναφορᾶς (ἀντικειμε-
 νικῶς) ὁ δὲ μέσος τὸναντίον
 ἐκφράζει ταύτην μετ' ἀναφο-
 ρᾶς πρὸς ὑποκειμενικὴν αὐτε-
 νέργειαν· οὕτω συμβάλλειν μὲν
 = εἰς τὸ αὐτὸ ῥίπτειν, συμ-
 βαλέσθαι δὲ = εἰσενεγκεῖν τι
 ἐκ τῶν ἑαυτοῦ, μεταφ. ἐπι-
 νοῆσαι παραβαλεῖν. Ἐπὶ τῶν
 τοιούτων τίθεται ὁ μέσος τύ-
 πος, καὶ ὅταν ἡ κυρία σημα-
 σία μεταπίπτῃ εἰς μεταφο-

ρικὴν· ὡς λ.χ. σταθμᾶν =
 μετρεῖν σταθμήσασθαι = με-
 τρῆσαι νοερῶς Ἡρόδ. 2, 2

80.) Μακροῖς πλοίοι-
 οἰς | Οὕτως ἐκαλοῦντο τὰ
 πολεμικὰ πλοῖα· στρογγύ-
 γύλα δὲ τὰ ἐμπορικὰ.

— Φασήλιδος | Φάση-
 λης, ἴδος, πόλις ἀρχαία τῆς
 Λυκίας ἐν τῇ Μικρῇ Ἀσίᾳ
 κειμένη παραθαλασσίως ἐπι-
 τῶν συνόρων τῆς Παμφυλίας
 μὲ τρεῖς λιμένας, ἀποικία τῶν
 Δωριέων, τῆς ὁποίας οἱ κά-
 τοικοὶ ἐφημίζοντο ὡς ἐμπει-
 ροὶ θαλασσοπόροι, ἐνεργοῦντες
 διὰ τοῦ ναυτικοῦ αὐτῶν ἐπί-
 σημον ἐμπόριον. Ὁ κάτοικος

νῦν δ' εἰς τοῦτο τὰ πράγματα περιέστηκεν, ὥσθ' οἱ 81
 μὲν μισοῦσι τὴν πόλιν, οἱ δὲ καταφρονοῦσιν ἡμῶν.
 καὶ περὶ μὲν τοῦ μίσους τῶν Ἑλλήνων αὐτῶν ἀκη-
 κόατε τῶν στρατηγῶν, ὡς δὲ βασιλεὺς ἔχει πρὸς ἡμᾶς,
 ἐκ τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἔπεμψεν ἐδήλωσεν.

(λή·) Ἔστι δὲ πρὸς τούτοις ὑπὸ μὲν ἐκείνης τῆς εὐ-82
 ταξίας οὕτως ἐπαιδεύθησαν οἱ πολῖται πρὸς ἀρετὴν,
 ὥστε σφᾶς μὲν αὐτοὺς μὴ λυπεῖν, τοὺς δ' εἰς τὴν
 χώραν εἰσβάλλοντας ἅπαντας μαχόμενοι νικᾶν. ἡμεῖς
 δὲ τούναντίον· ἀλλήλοις μὲν γὰρ κακὰ παρέχοντες
 οὐδεμίαν ἡμέραν διαλείπομεν, τῶν δὲ περὶ τὸν πόλε-

Φασηλίτης.

— Ἐν τῷ "Ἄλυος πο-
 ταμοῦ. | = Ἐντεῦθεν τοῦ
 "Ἄλυος ποταμοῦ. Ἄλυς, υὸς
 ἐπίσημος ποταμὸς τῆς Μι-
 κρᾶς Ἀσίας, πηγάζων ἐκ τῶν
 ὄρεων τῆς Ἀρμενίας, καὶ ῥέ-
 ων διὰ τῆς Καππαδοκίας,
 Γαλατίας καὶ Παφλαγονίας
 ἐκβάλλει εἰς τὸν Εὐξείνιον
 Πόντον. Καλεῖται σήμερον
 Κιζιλ Ἰρμαρ (κόκκινος ποτα-
 μός).

81·) ἐκ τῶν ἐπιστο-
 λῶν | ἀκινίττεται ἴσως τρι-
 αὐτὴν ἐπιστολὴν, οἷαν καὶ
 Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτη-
 σιφῶντος (σελ. 632) μνημο-
 νεύει. κτλ.» Κορ.

— ὧν ἔπεμψε | ἔλξις

ἀντὶ ἧς ἔπεμψε. Ἡ τοιαύτη
 ἔλξις συμβαίνει καὶ κατὰ δο-
 τικὴν. Ἀριστοφ. Θεσμοφορ.
 535 «ἐν τε ταῖς ἄλλαις ἐορ-
 ταῖς αἰεὶ σιν ἡμεῖς ἤγομεν.»

82.) σφᾶς μὲν αὐτοὺς
 μὴ λυπεῖν | πρὸς ἀλλήλους
 μὲν δὲν ἐφέροντο ὀχληρῶς.

— εἰς ἐξέτασις ἐέ-
 ναι | ἐξέτασις ἐνταῦθα = ἐ-
 πιθεώρησις. Ὁ Κοραῆς ἐρμη-
 νεύει «πορεύεσθαι εἰς τὸ ἐγ-
 γραφῆναι τῷ στρατιωτικῷ
 καταλόγῳ· εἰς τὸ μετὰ τῶν
 στρατευσομένων ἐξετασθῆναι.
 Εἶη δ' ἂν ἐξέτασις στρατιω-
 τῶν ἦν οἱ οἱ Γάλλοι revue
 καλοῦσιν.»

83.) ἦν μὴ λαμβάνω-
 μεν ἀργύριον | ὅπως δηλ.

μον οὕτω κατημελήκαμεν, ὥστ' οὐδ' εἰς ἐξετάσεις
 ἵεναι τολμῶμεν, ἢν μὴ λαμβάνωμεν ἀργύριον. τὸ δὲ
 μέγιστον· τότε μὲν οὐδεὶς ἦν τῶν πολιτῶν ἐνδεὴς τῶν
 ἀναγκαίων, οὐδὲ πρυσαιτῶν τοὺς ἐντυγχάνοντας τὴν
 πόλιν κατήσχυνε, νῦν δὲν πλείους εἰσὶν οἱ σπανίζοντες
 τῶν ἐχόντων· οἷς ἄξιόν ἐστι πολλὴν συγγνώμην ἔχειν,
 εἰ μὴδὲν τῶν κοινῶν φροντίζουσιν ἀλλὰ τοῦτο σκο-
 ποῦσιν, ὁπόθεν τὴν αἰὲ παροῦσαν ἡμέραν διάξουσιν.

(λθ.) Ἐγὼ μὲν οὖν ἠγούμενος, ἢν μιμησώμεθα τοὺς
 προγόνους, καὶ τῶν κακῶν ἡμᾶς τούτων ἀπαλλαγῆ-
 σθαι καὶ σωτήρας οὐ μόνον τῆς πόλεως ἀλλὰ καὶ
 τῶν Ἑλλήνων ἀπάντων γενήσεσθαι, τὴν τε πρόσσοδον
 ἐποιησάμεν καὶ τοὺς λόγους εἰρηκα τούτους· ὑμεῖς

ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τοῖς
 δικαστηρίοις.

— πρυσαιτῶν τοὺς
 ἐντυγχάνοντας | ζητῶν
 ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοὺς δια-
 βάτας «πολιτείας κακία τὸ
 πτωχεύειν καὶ πρυσαιτεῖν
 τοὺς πολίτας» λέγει ὁ Κορα-
 ῆς. Τὸ πρυσαιτεῖν εἶνε συνώ-
 νυμον τοῦ ἐπαιτεῖν ὅθεν προ-
 σαίτης συνώνυμον τοῦ ἐπαί-
 της (παρ' Ὁμήρῳ προίκτης).

84.) καὶ τῶν κακῶν
 — ἀπαλλαγῆσεσθαι |
 καὶ ἀπὸ τὰ κακὰ ταῦτα θ'
 ἀπαλλαγῶμεν.

— ὑμεῖς δὲ πάντα λο-
 γισάμενοι | σεῖς δὲ ὅλα

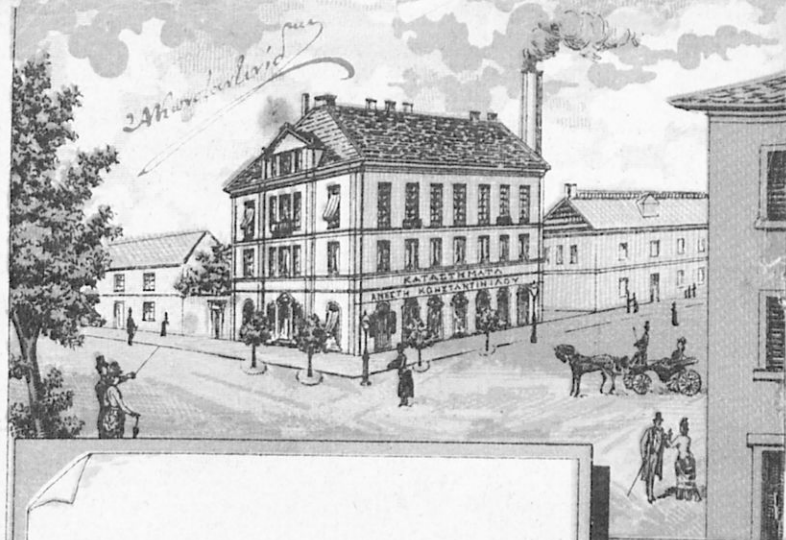
λογαριάσιντες.

— χειροτονεῖθ' | ψηφί-
 σατε. Συνήθης τρόπος διαφη-
 φίσσεως ἢν ἡ χειροτονία ἦται
 ἢ ἀνάτασις τῶν χειρῶν. Ὁ
 Bergmann κακῶς ἐνταῦθα
 ἀνάγει τὸ τοῦ Λυκούργου κα-
 τὰ Λεωκράτους § 127 «διο-
 μωμάκατε δ' ἐν τῷ ψηφίσμα-
 τι τῷ Δημοφάντου κτείνειν
 τὸν τὴν πατρίδα προδιδόντα
 καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ χει-
 ρὶ καὶ ψήφῳ» τὸ χειρὶ ἐν τῷ
 ἀναφερομένῳ χωρίῳ δὲν ση-
 μαίνει χειροτονία ὡς
 ἐξάγεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ ψη-
 φίσματος διασωθέντος παρὰ
 τῷ Ἀνδοκίδῃ (Μυστηρ. 96)

ὅτι πάντα λογισάμενοι ταῦτα χειροτονεῖθ' ὅτι ἂν ὑμῖν
δοκῆ μάλιστα συμφέρειν τῇ πόλει.

«κτενῶ τῇ ἐμ. α. υ. τ. ο. ὕ. χ. ε. ι. τὴν Ἀθήνησι» τῇ ἐμ. α. υ. τ. ο. ὕ.
ρι ἂν δυνατὸς ᾶ, ὅς ἂν κα- χ. ε. ι. οὐχί. δηλ. τῇ τοῦ δη-
ταλύση τὴν δημοκρατίαν μίου.

ΤΕΛΟΣ

Τιμάται δο. ~~2.00~~ 8.50